

การใช้สิทธิป้องกันโดยไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงย่นตรรกก่อน (Stand Your Ground)

นางสาวจุฬาลักษณ์ รัตนะจินดาวงศ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

PROVIDING THE RULE OF STAND YOUR GROUND IN THAI LAW

Miss Chulaluck Ratanajindawong

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้สิทธิป้องกันโดยไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงอันตรายก่อน (Stand Your Ground)
โดย	นางสาวจุฬาลักษณ์ รัตนะจินดาวงศ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปารีณา ศรีวนิชย์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์(พิเศษ) กุลพล พลวัน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลักษณ์ รัตนะจินดาวงศ์ : การใช้สิทธิป้องกันโดยไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงอันตรายก่อน (Stand Your Ground). (PROVIDING THE RULE OF STAND YOUR GROUND IN THAI LAW) อ.ที่
 ปรึกษาวិทยานิพนธ์หลัก: ศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส, 239 หน้า.

เมื่อบุคคลแต่ละคนต่างก็มีสิทธิตามธรรมชาติเช่นเดียวกันบนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ และมนุษย์ทุกคนก็มีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคกันตามธรรมชาติ บุคคลทุกคนอาจมีสิทธิและใช้สิทธิได้ตามขอบเขตของตนเองนอกจากนี้การจะให้สิทธิของบุคคลมีความสมบูรณ์ได้จริงบุคคลจะต้องสามารถปกป้องคุ้มครองสิทธิที่มีอยู่ของตนนั้นได้ด้วย การคุ้มครองสิทธิด้วยตนเองที่สำคัญได้แก่ สิทธิในการป้องกันตนเอง

ปัจจุบันกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยมีหลักเกณฑ์ที่ยังคงมีปัญหาด้านการปรับใช้ในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และเกิดความสับสนขึ้นในการปรับใช้ในหลายประเด็น ซึ่งย่อมทำให้สิทธิของผู้ป้องกันมีความไม่แน่นอนด้วยเช่นกัน รวมทั้งหลักเกณฑ์ของกฎหมายอันเคร่งครัดไปในทางที่ค่อนข้างจำกัดสิทธิของผู้ป้องกันเช่นนี้ยังทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกันได้ ซึ่งการใช้บทบัญญัติเรื่องการป้องกันในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานโดยมิได้ปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยกับความเหมาะสมในสภาพสังคมก็ทำให้เกิดปัญหาต่อการนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่มีความซับซ้อนของสังคมที่มากขึ้นด้วย อีกทั้งในเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจก็มีความสัมพันธ์กับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากตามแนวคำพิพากษาการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่นั้นจะชอบด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยเฉพาะกรณีที่มีการใช้กำลังในการปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายที่เรียกกันว่ากรณีวิสามัญฆาตกรรมจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายด้วยเสมอ ซึ่งหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของไทยที่มีขอบเขตก่อนข้างจำกัดเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่อาจไม่กล้าปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเต็มที่เนื่องจากเกรงว่าจะต้องเป็นผู้กระทำความผิดได้โดยง่าย ทั้งที่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นการกระทำที่ควรมีอำนาจเฉพาะกว่าการป้องกันทั่วไป เพราะนอกเหนือจากการปกป้องคุ้มครองตัวเจ้าพนักงานตำรวจหรือผู้อื่นซึ่งอยู่ในอันตรายขณะนั้น ยังเป็นการปกป้องคุ้มครองความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสาธารณะส่วนรวม และรักษากฎหมายของรัฐจากผู้กระทำความผิดอันฝ่าฝืนต่อกฎหมายอีกด้วย

ในการแก้ไขปัญหาประการต่างๆข้างต้นอาจทำได้โดยการศึกษาหลัก Stand Your Ground ที่ปัจจุบันมีแนวโน้มการนำมาปรับใช้กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันมากขึ้นในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทยโดยคำนึงถึงความเหมาะสมอย่างรอบด้าน ซึ่งหลัก Stand Your Ground เป็นหลักการที่มุ่งให้ความเป็นธรรมและคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกัน รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากฎหมายไทยในการแก้ปัญหากฎหมายดังกล่าวให้การปรับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกัน และความคล่องตัวในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

5585966134 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: STAND YOUR GROUND / SELF-DEFENSE / LAW ENFORCEMENT

CHULALUCK RATANAJINDAWONG: PROVIDING THE RULE OF STAND YOUR GROUND IN THAI LAW. ADVISOR: PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 239 pp.

When each person has his/her own natural rights same as on the basis of humanity and everyone has their own rights and equality. They shall have the right to be used under the extent of them. In addition, the individual rights will be truly completed when people can protect their existing rights as well. A right to self-defense is the most important self-rights protection.

Nowadays, Thailand Defense of legal actions is still carrying the problem in diagnose fact occur, and lack of certainty. Which is causing the confusion to deploy on many issues and it will ensure that the rights are uncertainties. Including the strict rules of law that somewhat limited the rights of people. The provision regarding the protection in Thailand for a long period of time without any modification to the appropriate social conditions which is causing to navigation adapted to the fact that complexity of society increases. In a matter of statutory duty of the police, it is associated with the protection law – according to the decision to use force would be lawful when it regarding to the protection law. Particularly, the case with using the force of the police’s duty which caused the death of the other party called extrajudicial killing. As the law has a limited scope this would affect the efficiency of the performance of police officers that may not be fully legal duty because they will be worried to be the offender. The duty of the police’s actions should have exclusive jurisdiction over the common defense, in addition they can protect others in danger situation and also to protect public order and the safety of the public at large, and still maintain the law of the state from the offender’s violation of the law as well.

To solve the above problems may be achieved by study “Stand Your Ground” which at present, this study is likely adapted to use with the legal action in many different countries especially in the United States. The main of “Stand Your Ground” is to ensure fairness and protect the right of the defense including the enhancement in the performance of the police. This will contribute to the development of Thai’s law in resolving such legislation to implement the law effectively, especially in the protection of the rights of the defense and the flexibility of official duties of the police in the prevention and suppression of crime of the country even further.

Field of Study: Laws

Student's Signature

Academic Year: 2013

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้โดยสำเร็จลุล่วงผู้เขียนได้รับความกรุณาอย่างสูงจากคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์หลายท่าน จึงขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโยธาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ขั้นตอนต่างๆ ตลอดจนตรวจแก้วิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม ประธานคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปาริณา ศรีวินิชย์ และศาสตราจารย์ (พิเศษ) กุลพล พลวัน คณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำทั้งด้านข้อคิดเห็นและแนวทางการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จโดยสมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัต ที่ได้ให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำเป็นแนวทางการในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดามารดา และผู้มีพระคุณต่อผู้เขียน กล่าวคือ คุณพ่อวันชัย รัตนะจินดาวงศ์ คุณแม่สุกานดา รัตนะจินดาวงศ์ คุณป้ามาลี รัตนะจินดาวงศ์ และคุณปู่จิ๋วเซ่ง แซ่เฮ้ง ตลอดจนครอบครัวของผู้เขียนที่ได้ให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาและเป็นกำลังใจที่สำคัญตลอดมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	5
1.4 วิธีการศึกษาวิจัย.....	6
1.5 สมมติฐานของการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	7
บทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับหลัก Stand Your Ground.....	9
2.1 แนวคิดและเหตุผลที่พัฒนามาสู่หลัก Stand Your Ground.....	9
2.1.1 หลัก Duty to retreat	11
2.1.2 แนวคิดในการเอื้ออำนาจการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจ	12
2.1.3 แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้กระทำการโดยป้องกัน	13
2.1.4 ปัจจัยทางกฎหมายจากรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 2 ของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Second Amendment of the United States Constitution).....	33
2.2 ความหมายและสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground	34
2.2.1 ความหมายของหลัก Stand Your Ground.....	34
2.2.2 สาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground.....	35
2.3 การปรับใช้หลัก Stand Your Ground ตามกฎหมาย	39
2.3.1 หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย	39
2.3.2 หลัก Stand Your Ground กับการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้า พนักงานตำรวจโดยตรง	42
2.4 ข้อโต้แย้งและข้อสนับสนุนในการใช้หลัก Stand Your Ground	43

2.4.1	ข้อโต้แย้งการใช้หลัก Stand Your Ground.....	43
2.4.2	ข้อสนับสนุนการใช้หลัก Stand Your Ground.....	45
บทที่ 3	ปัญหาของกฎหมายไทยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground	48
3.1	การกระทำโดยป้องกันตามกฎหมาย	48
3.1.1	ที่มาและวิวัฒนาการของหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของประเทศไทย ..	49
3.1.2	การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68.....	56
3.1.2.1	หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย	56
3.1.2.2	แนวทางปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลไทย และปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อไม่ได้ คำนึงถึงการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ต่อหลักเกณฑ์เรื่องการ ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย.....	62
3.1.3	การป้องกันโดยสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบ มาตรา 68	82
3.1.3.1	หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย	82
3.1.3.2	แนวทางปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลไทย และปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อไม่ได้ คำนึงถึงการปรับใช้หลัก Stand Your Ground	84
3.2	การปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา 143 วรรคท้าย	87
3.2.1	หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย	88
3.2.2	แนวทางปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลไทย และปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อไม่ได้คำนึงถึงการ ปรับใช้หลัก Stand Your Ground	88
3.3	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479	90
3.3.1	หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย	90
3.3.2	แนวทางปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลไทย.....	92
บทที่ 4	หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายต่างประเทศ.....	94
4.1	หลัก Stand Your Ground ในประเทศสหรัฐอเมริกา	94
4.1.1	หลัก Stand Your Ground กับการกระทำโดยป้องกัน	94
4.1.1.1	หลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเรื่องการกระทำโดยป้องกัน.....	94

4.1.1.2 กฎหมายของมลรัฐที่ยังไม่ใช้หลัก Stand Your Ground กักับการกระทำโดย ป้องกัน.....	101
4.1.1.3 กฎหมายของมลรัฐที่รับหลัก Stand Your Ground มาใช้กักับการกระทำโดย ป้องกัน.....	108
4.1.2 หลัก Stand Your Ground กักับกฎหมายเฉพาะเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ตำรวจ	127
4.2 หลัก Stand Your Ground ในประเทศฝรั่งเศส	132
4.2.1 หลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสเรื่องการกระทำโดยป้องกัน	132
4.2.2 การปรับใช้หลัก Stand Your Ground กักับการกระทำโดยป้องกัน	136
4.3 หลัก Stand Your Ground ในประเทศเยอรมนี	140
4.3.1 หลักกฎหมายของประเทศเยอรมนีเรื่องการกระทำโดยป้องกัน	140
4.3.2 การปรับใช้หลัก Stand Your Ground กักับการกระทำโดยป้องกัน	145
บทที่ 5 การนำหลัก Stand Your Ground มาใช้ในกฎหมายไทย.....	147
5.1 ปัญหาในกฎหมายไทยที่อาจแก้ไขได้โดยการปรับใช้หลัก Stand Your Ground.....	147
5.2 การนำหลัก Stand Your Ground มาใช้กักับการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมาย.....	156
5.2.1 แนวทางการพิจารณาหลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศมาปรับใช้เพื่อ แก้ปัญหา.....	156
5.2.2 การแก้ไขกฎหมายไทยเพื่อความสอดคล้องกักับหลัก Stand Your Ground	176
5.3 การนำหลัก Stand Your Ground มาใช้กักับการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของ เจ้าพนักงานตำรวจ.....	179
5.3.1 แนวทางการพิจารณาหลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศมาปรับใช้เพื่อ แก้ปัญหาเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ . 180	
5.3.2 การแก้ไขกฎหมายไทยเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ตำรวจเพื่อความสอดคล้องกักับหลัก Stand Your Ground.....	184
5.4 ผลกระทบที่ควรคำนึงในการนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้กักับกฎหมายไทย และ แนวทางแก้ไข	188
5.5 ผลที่เป็นประโยชน์หรือข้อดีที่จะได้รับเมื่อนำหลัก Stand Your Ground ที่เหมาะสมมาปรับใช้ กักับกฎหมายไทย	192

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	196
6.1 บทสรุป.....	196
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	205
รายการอ้างอิง.....	208
ภาคผนวก.....	212
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	239

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อบุคคลแต่ละคนต่างก็มีสิทธิตามธรรมชาติเช่นเดียวกันบนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ และมนุษย์ทุกคนก็มีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคกันตามธรรมชาติ บุคคลทุกคนอาจมีสิทธิและใช้สิทธิได้ตามขอบเขตของตนเองนอกจากนี้การจะให้สิทธิของบุคคลมีความสมบูรณ์ได้จริงบุคคลจะต้องสามารถปกป้องคุ้มครองสิทธิที่มีอยู่ของตนนั้นได้ด้วย การคุ้มครองสิทธิด้วยตนเองที่สำคัญได้แก่ สิทธิในการป้องกันตนเอง เนื่องจากหากจะรอให้มีการล่วงละเมิดสิทธิแล้วจึงจะดำเนินการทางกฎหมายได้นั้น อาจไม่ทันการณ์ โดยอาจจะมีความเสียหายมาก ในบางกรณีอาจไม่คุ้มกับการเยียวยาแก้ไขในภายหลัง เพราะแม้ว่าจะมีคุ้มครองสิทธิโดยรัฐหรือศาลก็เป็นการคุ้มครองในภายหลังที่สิทธิของบุคคลนั้นถูกระทบหรือเกิดความเสียหายขึ้นมาก่อนแล้ว ผู้ที่สามารถปกป้องตนเองหรือบรรเทาความร้ายแรงของภัยอันตรายได้ดีที่สุดในขณะที่กำลังจะเกิดภัยอันตรายก็คือผู้ทรงสิทธิในตนเองดังนั้น เมื่อบุคคลใดจะได้รับภัยอันตรายหรือถูกล่วงละเมิดสิทธิของตน บุคคลนั้นก็ย่อมมีอำนาจโดยชอบที่จะกระทำการเพื่อป้องกัน ในเรื่องนี้กฎหมายในประเทศไทยก็ได้บัญญัติรับรองไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 นั่นคือ หลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยมีหลักเกณฑ์ที่ยังคงมีปัญหาด้านการปรับใช้ในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และหลักเกณฑ์ขอบเขตที่ขาดความแน่นอน เกิดความสับสนขึ้นในการปรับใช้ในหลายประเด็น ก็ย่อมทำให้สิทธิของผู้ป้องกันมีความไม่แน่นอนด้วยเช่นกัน รวมทั้งหลักเกณฑ์ของกฎหมายอันเคร่งครัดไปในทางที่ค่อนข้างจำกัดสิทธิของผู้ป้องกันเช่นนี้ยังทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกันได้ ซึ่งการใช้บทบัญญัติเรื่องการป้องกันในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานโดยมิได้ปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยกับความเหมาะสมในสภาพสังคมก็ทำให้เกิดปัญหาต่อการนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่มีความซับซ้อนของสังคมที่มากขึ้นด้วย

หลัก Stand Your Ground นั้นเป็นหลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำโดยป้องกันอันมุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันที่มีบทบาทเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งพัฒนามาจากหลัก Retreat to the wall หรือ Duty to retreat โดยหลัก Duty to retreat มีหลักเกณฑ์ว่าผู้ที่จะได้รับภัยมีหน้าที่จะต้องถอยจนเมื่อไม่มีวิธีอื่นใดแล้ว จึงจะสามารถโต้ตอบต่อภัยอันตรายนั้นได้ หรือไม่อาจใช้กำลังตอบโต้ขึ้นก่อนในเวลาต่อมาที่มีความเห็นกันว่าหลักเกณฑ์เช่นนี้ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริสุทธิ์ที่ถูกประทุษร้าย จนเมื่อสังคมมีสภาพเปลี่ยนไปมีความซับซ้อนและอัตราการเกิดอาชญากรรมสูงขึ้น จึงพัฒนาขอบเขตของการกระทำเพื่อป้องกันมาสู่หลัก Stand Your Ground ที่ให้สิทธิแก่พลเมืองในกรณีที่เชื่อว่าตนจะมีภัยอันตรายจากการถูกผู้อื่นคุกคามหรือประทุษร้ายก็สามารถกระทำการตอบโต้เพื่อเป็นการป้องกันได้ โดยเผชิญหน้ากระทำการตอบโต้ต่อผู้ก่ออันตรายได้และไม่จำเป็นต้องถอยหรือหลบหนีให้แก่ภัยอันตราย แม้ว่าบางกรณีการกระทำที่ตอบโต้ไปเช่นนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็ตาม ซึ่งในตอนแรกนั้นหลักเกณฑ์นี้นำมาปรับใช้เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอันเป็นการดูแลความปลอดภัยและความสงบของส่วนรวมในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐ แต่ในเวลาต่อมาหลายมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ยอมรับมาปรับใช้กับกรณีการกระทำการป้องกันในเคสสถานของตน และปัจจุบันในมลรัฐต่างๆของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ยังมีการขยายขอบเขตของหลัก Stand Your Ground ดังกล่าวนี้นี้มาปรับใช้สำหรับกรณีการกระทำโดยป้องกันในกรณีทั่วไปไม่จำกัดเพียงแต่เคสสถานเท่านั้นอีกด้วย ซึ่งหลัก Stand Your Ground นี้มุ่งเน้นที่จะคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้กระทำการป้องกันให้มีความชัดเจนแน่นอนมากขึ้นนั่นเอง

เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์จากคำพิพากษาศาลฎีกาในเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายของประเทศไทยนั้นคำพิพากษาศาลฎีกาบางกรณีก็ได้ปรากฏแนวทางว่าผู้ที่จะได้รับภัยสามารถกระทำการเพื่อป้องกันได้โดยไม่จำเป็นต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายอันมีมาต่อตน ซึ่งการกระทำดังกล่าวก็สามารถอ้างป้องกันได้ ที่มีความสอดคล้องกับ “หลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง” ซึ่งเป็นแนวคิดหลักกฎหมายในประเทศภาคพื้นยุโรป หลักเกณฑ์ที่ปรากฏในบางแนวคำพิพากษาของประเทศไทยเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับสาระสำคัญพื้นฐานประการหนึ่งของหลักกฎหมาย Stand Your Ground แต่ก็ยังไม่เคยปรากฏสาระสำคัญประการอื่นตามหลัก Stand Your Ground แนวคำพิพากษาเรื่องการป้องกันหลายกรณีที่เกิดขึ้นก็ยังคงเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนซึ่งน่าจะนำแนวทางของหลัก Stand Your Ground มาเสริมได้ และปัจจุบันก็มีการนำหลักกฎหมาย Stand Your Ground มาใช้กันอย่างกว้างขวางและชัดเจนมากขึ้นกับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในทางปฏิบัติการปรับใช้หลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายระหว่างของประเทศไทยกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการใช้หลัก Stand Your Ground ในปัจจุบัน หลักเกณฑ์ยังมีความแตกต่างกันมากทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากความแตกต่างกันของแนวคิด ขอบเขตและหลักเกณฑ์ในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของแต่ละประเทศนั่นเอง โดยเฉพาะในประเทศที่มีการคำนึงถึงหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ กับประเทศที่มีได้คำนึงถึงหลัก Stand Your Ground ก็ยิ่งทำให้เกิดหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป อันส่งผลต่อการคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้กระทำการป้องกันที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งในกฎหมายของประเทศไทยยังคงใช้หลักเกณฑ์การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีความไม่ชัดเจนแน่นอนหลายประการที่เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ป้องกันโดยมิได้มีการศึกษาพัฒนาหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันที่ใช้มาเป็นเวลานาน และไม่ได้ให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์ใหม่ๆอย่างหลักกฎหมาย Stand Your Ground ที่มีแนวโน้มขยายขอบเขตการนำมาใช้มากขึ้นเรื่อยๆในต่างประเทศ ทั้งที่หลักกฎหมาย Stand Your Ground อาจจะเป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากฎหมายไทยในการแก้ปัญหากฎหมายหลายๆเรื่องที่เกี่ยวข้องและทำให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

นอกจากหลัก Stand Your Ground จะมีผลต่อเรื่องความชัดเจนของหลักการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายแล้ว หลัก Stand Your Ground ยังมีผลต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอันเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วย ในเรื่องของกรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมากกับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ในประเทศไทยมีปรากฏให้เห็นตามแนวคำพิพากษาของศาลว่าการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในกรณีที่มีการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่นั้นจะชอบด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายหรือที่เรียกกันว่าการวิสามัญฆาตกรรมจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายด้วยเสมอ ซึ่งจากหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของไทยที่มีขอบเขตค่อนข้างจำกัดเช่นนี้ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่อาจไม่กล้าปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเต็มที่เนื่องจากเกรงว่าจะต้องเป็นผู้กระทำความผิดและต้องรับโทษทางอาญาตามกฎหมายได้โดยง่าย ทั้งที่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นการกระทำที่ควรมีอำนาจเฉพาะตามเหตุผลที่ว่านอกเหนือจากการปกป้องคุ้มครองตัวเจ้าพนักงานตำรวจหรือผู้อื่นซึ่งอยู่ในภยันตรายขณะนั้น ยังเป็นการปกป้องคุ้มครองความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสาธารณะส่วนรวม และรักษากฎหมายของรัฐจากผู้กระทำความผิดอันฝ่าฝืนต่อกฎหมายอีกด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้หลัก Stand Your Ground ในต่างประเทศแล้วจะพบว่า กฎหมายของต่างประเทศให้ความสำคัญกับการปฏิบัติ

หน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นพิเศษในบางกรณีโดยนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้โดยเฉพาะ และถึงแม้ว่าจะวินิจฉัยหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจกับหลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่อยู่บนพื้นฐานของหลัก Stand Your Ground แล้วก็ยังครอบคลุมเพียงพอต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ทั้งนี้เพราะหลัก Stand Your Ground ให้ความสำคัญกับสิทธิของฝ่ายผู้กระทำการป้องกันมากกว่าหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน

โดยการพิจารณาว่าหลัก Stand Your Ground จะนำมาใช้เพิ่มเติมปรับปรุงหรือขยายขอบเขตหลักกฎหมายไทยให้มีความเหมาะสมเพียงใดนั้น ยังมีปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างกันของการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในแต่ละประเทศที่จะต้องคำนึงข้อสนับสนุนการใช้หลัก Stand Your Ground และข้อโต้แย้งการใช้หลัก Stand Your Ground หรือผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้น ตลอดจนแนวคิด และกฎหมายอื่นๆภายในแต่ละประเทศที่ อันจะทำให้เข้าใจได้ดีขึ้นว่าหลัก Stand Your Ground มีข้อดีข้อเสียอย่างไร และเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการนำหลัก Stand Your Ground มาพัฒนาหลักกฎหมายของประเทศไทยต่อไป

ในการศึกษาที่จะพัฒนาหรือเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เรื่องการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายไทยจึงมีความสำคัญต่อการแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมเรื่องของการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่เป็นบุคคลที่กระทำการป้องกันและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น สิ่งสำคัญก็คือการพิจารณาความแตกต่างของหลักเกณฑ์การปรับใช้กฎหมายของประเทศต่างๆ แนวคิดและแนวทางหลัก Stand Your Ground โดยพิจารณาส่วนที่ยังมีความไม่แน่นอน มีข้อบกพร่องและปัญหาในการปรับใช้กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันควบคู่กัน เพื่อศึกษาต่อไปว่าปัญหาในกฎหมายไทยนั้นควรพัฒนาหรือควรนำหลักกฎหมาย Stand Your Ground ที่ต่างประเทศปรับใช้อยู่ในส่วนตัวมาเพิ่มเติมหรือขยายหลักเกณฑ์ที่ใช้ของประเทศไทยหรือไม่เพียงใด โดยจะต้องคำนึงประโยชน์ ข้อสนับสนุน ผลกระทบ ข้อโต้แย้ง และหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของแต่ละประเทศดังที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่เหมาะสมของหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายกับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground แก่ประเทศไทยเพื่อการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่เป็นบุคคลที่กระทำการป้องกัน และควมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความหมาย แนวคิด และที่มาของหลัก Stand Your Ground
2. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในเรื่องหลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย กับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย กับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาปัญหาในการปรับใช้หลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทยปัจจุบันที่ควรแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
5. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงหลักเกณฑ์การปรับใช้หลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย ตามหลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศที่เหมาะสมกับกฎหมายของประเทศไทย เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่เป็นบุคคลผู้กระทำการโดยป้องกันให้ดีขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพแก่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ดียิ่งขึ้น

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ความเป็นมาของแนวคิดและวิวัฒนาการของหลัก Stand Your Ground
2. หลักเกณฑ์ทางกฎหมายของหลัก Stand Your Ground
3. เปรียบเทียบหลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย กับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ

4. วิเคราะห์ผลของความแตกต่างและปัญหาในหลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย กับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ

5. วิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย ตามหลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ

1.4 วิธีการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาตำราและบทความถึงความเข้าใจของแนวคิดและวิวัฒนาการของหลัก Stand Your Ground

2. ศึกษาตำราและบทความ รวมถึงบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจของประเทศไทยกับการใช้หลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ

3. ศึกษาตำราและบทความ รวมถึงแนวคำพิพากษาเพื่อวิเคราะห์ผลของความแตกต่างกันในหลักเกณฑ์การปรับใช้กฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามหลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศกับหลักกฎหมายและแนวการปรับใช้กฎหมายของประเทศไทยในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

4. ศึกษาบทความด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาเรื่องการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กรณีต่างๆในแต่ละประเทศ

5. ศึกษาตัวอย่างจากคดีและคำพิพากษาเพื่อเป็นตัวอย่างการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ และเปรียบเทียบกับแนวคำพิพากษาของประเทศไทยในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

6. ศึกษาบทความต่างประเทศที่มีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นข้อสนับสนุนและข้อโต้แย้งของการใช้หลัก Stand Your Ground

7. การสัมภาษณ์และสอบถามแนวความคิดเห็นเรื่องแนวทางการปรับปรุงหลักเกณฑ์การปรับใช้เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ตามหลัก Stand Your Ground ที่เหมาะสมกับกฎหมายของประเทศไทย จากอาจารย์ และนักกฎหมาย เพื่อสรุปแนวทางที่เหมาะสมในการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกฎหมายไทยต่อไป

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

การที่กฎหมายไทยยังมีได้ค้ำประกันหรือให้ความสำคัญในการปรับใช้หลัก Stand Your Ground มีผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันได้โดยง่าย และยังมีส่งผลต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอีกด้วย ดังนั้นหากกฎหมายไทยนำหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้กับกรณีต่างๆในต่างประเทศ มาปรับใช้โดยพิจารณาแนวทางการปรับใช้ที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกฎหมายไทย จะทำให้หลักกฎหมายไทยในเรื่องที่สัมพันธ์กับหลัก Stand Your Ground มีความชัดเจนแน่นอน การปรับใช้จะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสิทธิของประชาชนผู้กระทำการป้องกันจะได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น รวมถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทราบถึงความหมาย ความเป็นมาของแนวคิดและวิวัฒนาการของหลัก Stand Your Ground
2. เข้าใจสาระสำคัญและหลักเกณฑ์ทางกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground
3. ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างและปัญหาของหลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย กับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ

4. ทราบถึงความแตกต่างในการปรับใช้หลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย กับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศ

5. ทราบถึงปัญหาการปรับใช้หลักการเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทยของประเทศไทยในปัจจุบัน

6. ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์การปรับใช้เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย ตามหลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่เป็นบุคคลผู้กระทำการโดยป้องกันให้ดีขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพแก่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดเกี่ยวกับหลัก Stand Your Ground

2.1 แนวคิดและเหตุผลที่พัฒนามาสู่หลัก Stand Your Ground

หลักกฎหมาย Stand Your Ground คือ หลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำเพื่อป้องกัน (Self-defense law) ประการหนึ่ง¹ เป็นหลักกฎหมายที่พัฒนามาจากหลัก Retreat to the wall หรือ Duty to retreat² โดยหลัก Duty to retreat มีหลักเกณฑ์ว่าผู้ที่ได้รับภัยหรือเชื่อว่าจะได้รับ ภัยอันตรายมีหน้าที่จะต้องถอยหนี จนเมื่อไม่มีวิธีอื่นใดแล้ว จึงจะสามารถโต้ตอบต่อภัยอันตรายนั้นได้ ไม่อาจเป็นฝ่ายที่ใช้กำลังตอบโต้ขึ้นก่อน³ ในเวลาต่อมาตามสภาพสังคมที่ซับซ้อนมีอาชญากรรมเกิดมากขึ้น⁴ และมีความเห็นกันว่าหลักเกณฑ์เช่นนี้ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริสุทธิ์ที่ถูกประทุษร้าย⁵ จึงพัฒนา ขอบเขตของการกระทำเพื่อป้องกันมาสู่หลัก Stand Your Ground ที่ให้สิทธิแก่พลเมืองในกรณีที่เชื่อว่าน่าจะมีอันตรายจากการถูกผู้อื่นคุกคามหรือประทุษร้ายก็สามารถกระทำการตอบโต้เพื่อเป็นการ ป้องกันได้ แม้ว่าการกระทำที่ตอบโต้ไปเช่นนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็ตาม (non-deadly force and deadly force)⁶ โดยหลัก Stand Your Ground นั้นมีการกล่าวถึงอย่างมากใน ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะในด้านของการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่จะต้องมียุติธรรมในการ

¹ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground,"(444 North Capitol Street, N.W., Suite 515, Washington, D.C. 20001: National Conference of State Legislatures (NCSL), 2013), p. 1.

² Luevonda P. Ross, "Transmogrification of Self-Defense by National Rifle Association-Inspired Statutes: From the Doctrine of Retreat to the Right to Stand Your Ground," Southern University Law Review 35, Fall (2007): 2.

³ Ibid.

⁴ กานต์บดี งามจิตร, "เจาะคำพิพากษายิงคนตายพันผิดเปรียบเทียบหลักกฎหมายสหรัฐฯ-ไทย," หนังสือพิมพ์ข่าวสด, (7 สิงหาคม 2556), หน้า 7.

⁵ Luevonda P. Ross, "Transmogrification of Self-Defense by National Rifle Association-Inspired Statutes: From the Doctrine of Retreat to the Right to Stand Your Ground", Southern University Law Review 35: 2.

⁶ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground," p. 1.

ป้องกันตน⁷ ซึ่งในตอนแรกนั้นหลักเกณฑ์นี้นำมาปรับใช้เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ในการดำเนินการติดตามจับกุมคนร้ายหรือผู้ต้องหาที่เชื่อว่าจะได้กระทำความผิดคดีอาญาที่มีโทษสถานหนัก (Felony) ที่หลบหนี⁸ ซึ่งในปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกาก็ยังคงใช้หลักการนี้ในเกือบทุกมลรัฐ⁹ อีกทั้งบางมลรัฐในปัจจุบันยังมีหลักกฎหมายเฉพาะนอกเหนือจากการใช้หลักเกณฑ์ทางกฎหมายเรื่องการป้องกันเพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจด้วย¹⁰ ในเวลาต่อมาก็มีการยอมรับหลัก Stand Your Ground ขยายมาปรับใช้กับกรณีการกระทำการป้องกันในเคสสถานที่เรียกว่าหลัก Castle Doctrine¹¹ รวมทั้งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law อย่างประเทศฝรั่งเศสก็มีหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันในเคสสถานที่ใกล้เคียงกับหลักของประเทศสหรัฐอเมริกา และในปัจจุบันในหลายมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ยังมีการขยายขอบเขตของหลัก Stand Your Ground ดังกล่าวนี้มาปรับใช้สำหรับกรณีการกระทำโดยป้องกันในกรณีทั่วไปตามสถานที่อื่นๆ นอกเหนือจากเคสสถานที่¹³ ซึ่งปรากฏชัดเจนนขึ้นในปี ค.ศ.2005 ที่มีการบัญญัติและประกาศใช้หลัก Stand Your Ground ขึ้นในกฎหมายแห่งมลรัฐฟลอริดา¹⁴

⁷ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," ed. National Urban League(United States: National Urban League, 2013), pp. 3-4.

⁸ J. Paul Boutwell, "Use of Deadly Force to Arrest A Fleeing Felon-A Constitutional Challenge, Part 1 and 3," in *Readings on Police Use of Deadly Force* (Washington D.C.: Police Foundation, 1977), pp. 65-67.

⁹ Gilda Brancato; Elliot E. Polebaum, "The Right of Police Officers,"(New York: American Civil Liberties Union Inc., 1981), p. 13.

¹⁰ Ibid.

¹¹ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground," p. 1.

¹² กานต์บดี งามจิตร, "เจาะคำพิพากษายิ่งคนตายพันผิดเปรียบเทียบหลักกฎหมายสหรัฐฯ-ไทย," *หนังสือพิมพ์ข่าวสด*, หน้า 7.

¹³ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground," p. 1.

¹⁴ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 3-4, 10-12.

2.1.1 หลัก Duty to retreat

หลัก Duty to retreat เป็นหลักกฎหมายอาญาที่เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในเรื่องการกระทำโดยป้องกัน¹⁵ กล่าวคือตามหลัก Duty to retreat บุคคลที่เป็นฝ่ายใช้กำลังในการป้องกันจะต้องมีหน้าที่พิสูจน์ว่าการกระทำของตนเองเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย¹⁶ ซึ่งการจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลักเกณฑ์ของ Duty to retreat นั้น ผู้ที่ใช้กำลังในการป้องกันมีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายก่อน จนไม่อาจจะมีทางที่ดีกว่าแล้วจึงจะอ้างได้ว่าเป็นการใช้กำลังในการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย¹⁷ บุคคลผู้ที่ถูกประทุษร้ายจากภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายตามหลัก Duty to retreat จะไม่อาจเป็นฝ่ายใช้กำลังขึ้นมาตอบโต้ก่อนหากตนยังไม่ได้พยายามหลีกเลี่ยงต่อภัยอันตรายนั้น¹⁸ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือไม่อาจเผชิญหน้าใช้กำลังจนถึงขั้นที่จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (Deadly force) แม้เชื่อว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นภัยอันตรายเพียงใดหากยังมิได้ปฏิบัติตามหลัก Duty to retreat¹⁹ กฎหมายตามหลัก Duty to retreat อนุญาตให้ใช้กำลังถึงขั้น Deadly force ได้โดยไม่มีหน้าที่ต้องถอยหนีก็ต่อเมื่อเป็นทางออกสุดท้าย²⁰ ไม่อาจหลีกเลี่ยงหนีจากภัยอันตรายอันจู่โจมได้จริงๆ²¹ และในกรณีของการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น²² ต่อมาได้พัฒนามาสู่หลักกฎหมายการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground²³ ปรับใช้กับกรณีต่างๆที่มีระดับการยอมรับมาปรับใช้แตกต่างกันไปตามกฎหมายของแต่ละพื้นที่²⁴ อย่างไรก็ตามหลัก Duty to retreat ก็มีได้ถูกยกเลิกไปโดยยังคงใช้หลัก

¹⁵ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground," p. 1.

¹⁶ Luevonda P. Ross, "Transmogrification of Self-Defense by National Rifle Association-Inspired Statutes: From the Doctrine of Retreat to the Right to Stand Your Ground", *Southern University Law Review* 35: 2.

¹⁷ กานต์บดี งามจิตร, "เจาะคำพิพากษายิ่งคนตายพันผิดเปรียบเทียบหลักกฎหมายสหรัฐฯ-ไทย," *หนังสือพิมพ์ข่าวสด*, หน้า 7

¹⁸ "เรื่องเดียวกัน"

¹⁹ Luevonda P. Ross, "Transmogrification of Self-Defense by National Rifle Association-Inspired Statutes: From the Doctrine of Retreat to the Right to Stand Your Ground", *Southern University Law Review* 35: 2.

²⁰ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 3-4.

²¹ Luevonda P. Ross, "Transmogrification of Self-Defense by National Rifle Association-Inspired Statutes: From the Doctrine of Retreat to the Right to Stand Your Ground", *Southern University Law Review* 35: 2.

²² Gilda Brancato; Elliot E. Polebaum, "The Right of Police Officers," p. 13.

²³ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground," p. 1.

²⁴ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 11-21.

Duty to retreat ในบางพื้นที่บางมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา²⁵ เพียงแต่ในปัจจุบันมีแนวโน้มของการขยายวงกว้างขึ้นในการนำหลัก Stand Your Ground ไปปรับใช้กระจายในหลายพื้นที่หลายมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา²⁶ และมีการขยายขอบเขตในการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกรณีต่างๆมากขึ้น²⁷ จนทำให้หลัก Duty to retreat ลดความแพร่หลายลงไปอย่างมาก²⁸

2.1.2 แนวคิดในการใช้อำนาจการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจ

เนื่องจากเจ้าพนักงานตำรวจมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยตรง รักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม นอกเหนือจากการกระทำเพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจยังมีหน้าที่ป้องกันอำนาจรัฐจากการกระทำอันฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐ หรือรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายทั้งการควบคุมให้พลเมืองในสังคมปฏิบัติตามกฎหมาย และการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐด้วย²⁹ จึงทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพ เพราะหลักเกณฑ์ที่ให้อำนาจครอบคลุมนี้ส่งผลให้เจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ และคล่องตัวโดยไม่เกรงกลัวว่าจะตกเป็นผู้กระทำความผิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ในประเทศสหรัฐอเมริกาแม้มลรัฐที่ใช้หลัก Duty to Retreat หรือในขณะที่ใช้หลัก Stand Your Ground ยังไม่เป็นที่ยอมรับแพร่หลาย ก็มีหลัก No Duty to Retreat สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจที่จะไม่ต้องมีหน้าที่ถอยหนีต่อภัยอันตรายในกรณีที่น่าจะมียันตรายจากการถูกผู้อื่นคุกคามหรือประทุษร้ายก็สามารถกระทำการตอบโต้เพื่อเป็นการป้องกันได้ แม้ว่าการกระทำที่ตอบโต้ไปเช่นนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็ตาม (non-deadly force and deadly force) ที่ในประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐมีบทบัญญัติในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจไว้เฉพาะ โดยหลักการนี้ก็ยังคงใช้อยู่ในเกือบทุกมลรัฐในปัจจุบัน³⁰ จนกระทั่งมีการขยายหลัก Stand Your Ground มาใช้กับหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกัน

²⁵ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 7-8.

²⁶ Ibid., pp. 3, 10-21.

²⁷ Ibid., pp. 10-21.

²⁸ กานต์บดี งามจิตร, "เจาะคำพิพากษายิ่งคนตายพันผิดเปรียบเทียบหลักกฎหมายสหรัฐฯ-ไทย," หนังสือพิมพ์ข่าวสด, หน้า 7.

²⁹ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, "กฎหมายและการใช้อำนาจ: ข้อสังเกตบางประการ," *วารสารนิติศาสตร์*, มีนาคม (2524): 398-399.

³⁰ Gilda Brancato; Elliot E. Polebaum, "The Right of Police Officers," p. 13.

ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจอยู่บนพื้นฐานของหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground อีกด้วย

2.1.3 แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้กระทำการโดยป้องกัน

หลัก Stand Your Ground มีความเกี่ยวข้องและสำคัญอย่างมากกับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายเพราะหลักกฎหมาย Stand Your Ground เป็นหลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำโดยป้องกัน³¹ และนำมาปรับใช้กับคดีที่มีการอ้างป้องกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา จากหลักที่เริ่มมาจากการไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีหรือหลีกหนีจากภัยอันตราย (No Duty to Retreat) ที่ใช้กับกรณีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจ³² และการกระทำโดยป้องกันในเคสดาน (Castle Doctrine)³³ จนขยายขอบเขตมาใช้ในการป้องกันทั่วไปไม่จำกัดเพียงแต่เคสดานเท่านั้น ซึ่งหลัก Stand Your Ground มุ่งเน้นในด้านของการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้กระทำการโดยป้องกันอันเป็นแนวคิดที่มีมายาวนานเนื่องจากการกระทำเพื่อป้องกันเป็นการกระทำเพื่อคุ้มครองสิทธิของตนเองที่สำคัญหรือสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งของปัจเจกชนแต่ละคนที่ย่อมมีอยู่ตามธรรมชาติในการปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนเอง³⁴ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยเหลือคุ้มครองสิทธิของผู้อื่นในฐานะของพลเมืองดีคนหนึ่งในสังคมที่มีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม³⁵ เมื่อมีเหตุจะได้รับภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือเชื่อว่าน่าจะมีภัยอันตรายต่อสิทธิมาสู่ตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งนับว่าเป็นสิทธิทางสังคมประการหนึ่งอันชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากระบบกฎหมายไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง³⁶ โดยเรื่องสิทธิในการกระทำโดยป้องกันมีแนวคิดและรายละเอียดดังต่อไปนี้

³¹ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground," p. 1.

³² Gilda Brancato, Elliot E. Polebaum, "The Right of Police Officers," p. 13.

³³ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground," p. 1.

³⁴ คณิศ ฌ นคร, "คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา," *วารสารอัยการ* 25, มกราคม (2523): 55-61.

³⁵ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, 2 ed. (United States 1995), pp. 186-189.

³⁶ สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *ตุลพาท* 4, ตุลาคม-ธันวาคม (2539): 133-149.

1. แนวคิดพื้นฐานอันเป็นที่มาแห่งสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกัน

บุคคลทุกคนที่เกิดมามีสิทธิ ส่วนความหมายของการเกิดสิทธินั้นอาจแบ่งออกได้หลายลักษณะตามแนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างกัน การที่บุคคลทุกคนมีสิทธินั้น บุคคลก็ย่อมมีสิทธิที่จะใช้สิทธิและรักษาไว้ซึ่งสิทธิของตนได้

สิทธิของบุคคลที่สำคัญบางประการยังเป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้คือ สิทธิในชีวิตและร่างกาย อันสืบเนื่องมาจากความเป็นมนุษย์และเป็นคุณค่าที่ผูกพันกับความเป็นมนุษย์ดังกล่าวที่ว่า

“สิทธิในชีวิตและร่างกาย (Recht auf Leben) เป็นสิทธิที่ติดตัวปัจเจกบุคคลมาตั้งแต่เกิด เป็นสิทธิของปัจเจกบุคคลที่มีอยู่ในสภาวะธรรมชาติ สิทธิในชีวิตและร่างกายจึงไม่อาจถูกพรากไปจากบุคคลได้ แต่ในทางตรงกันข้ามอาจทำให้ได้รับหลักประกันมากขึ้นโดยบทบัญญัติกฎหมายของรัฐไว้ และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์ และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีอิสระที่จะกำหนดตนเองได้ตามเจตจำนงที่ตนประสงค์ จากการที่มนุษย์มีเจตจำนงโดยอิสระในอันจะสร้างสภาพแวดล้อมของตนเองหรือพัฒนาบุคคลิกภาพของตนเองนี้เองที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆ ดังนั้นเพื่อเป็นการเคารพในสิทธิในชีวิตและร่างกายของปัจเจกบุคคล บุคคลแต่ละคนจึงต้องเคารพในขอบเขตปริมณฑลส่วนบุคคลของแต่ละคน และด้วยเหตุนี้ สิทธิในชีวิตและร่างกายจึงเป็นรากฐานอันสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”³⁷

การที่สิทธิของบุคคลจะรักษาไว้ได้ จึงมีความสำคัญที่จะต้องให้บุคคลมีสิทธิที่จะกระทำการป้องกันในกรณีที่มีบุคคลอื่นล่วงละเมิด ประทุษร้าย หรือรบกวนต่อสิทธิซึ่งบุคคลนั้นมีอยู่ด้วย ได้แก่การคุ้มครองสิทธิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการคุ้มครองสิทธิโดยตนเองเป็นสิทธิพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ทุกคนควรได้รับ แม้ว่าจะมีรูปแบบการคุ้มครองสิทธิโดยรัฐหรือการคุ้มครองสิทธิโดยศาลอยู่ด้วยก็ตาม แต่ก็อาจไม่ได้รับการคุ้มครองที่ทั่วถึงหรือทันท่วงที่จากรัฐหรือโดยศาลเพราะทันทีที่เกิดหรือกำลังจะมีภัยอันตรายต่อสิทธิผู้ที่สามารถคุ้มครองสิทธิของตนได้ดีที่สุดย่อมได้แก่ผู้ทรงสิทธินั้นเอง จึงจำเป็นต้องให้สิทธิแก่บุคคลในการกระทำเพื่อป้องกัน

³⁷ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2555), หน้า 89.

ส่วนหลัก Stand Your Ground นั้นเป็นหลักการที่ให้สิทธิแก่พลเมืองในกรณี que เชื่อว่าตนจะมีภัยอันตรายจากการถูกผู้อื่นคุกคามหรือประทุษร้ายก็สามารถกระทำการตอบโต้เพื่อเป็นการป้องกันได้โดยเผชิญหน้ากระทำการตอบโต้ต่อผู้ก่ออันตรายได้และโดยไม่จำเป็นต้องถอยหรือหลบหนีให้แก่ภัยอันตราย แม้ว่าการกระทำที่ตอบโต้ไปเช่นนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็ตาม ก็เป็นการขยายขอบเขตของการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของบุคคล ส่งผลให้บุคคลอ้างถึงการคุ้มครองสิทธิโดยตนเองได้มากขึ้นจากหลักการเดิมคือ Retreat to the wall หรือ Duty to retreat ที่มีหลักเกณฑ์ว่าผู้ที่จะได้รับภัยมีหน้าที่จะต้องถอย จนเมื่อไม่มีวิธีอื่นใดแล้ว จึงจะสามารถโต้ตอบต่ออันตรายนั้นได้ จึงกล่าวได้ว่าหลัก Stand Your Ground จึงส่งผลให้สิทธิของบุคคลผู้กระทำการโดยป้องกันได้รับความคุ้มครองอย่างกว้างขึ้น

แนวคิดเรื่องที่มาแห่งสิทธิที่ส่งผลต่อการคุ้มครองสิทธิที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1.1 ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ

ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติเป็นระบบกฎหมายที่มีเหตุผลมีมนุษยธรรมตามธรรมชาติซึ่งมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติก็ย่อมรู้และเข้าใจถึงเหตุผลธรรมชาติเช่นนั้นด้วย หรือเรียกว่าเป็นเหตุผลที่มีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature)³⁸

ทฤษฎีกฎหมายธรรมชาตินี้ทำให้เกิดแนวความคิดเรื่องสิทธิธรรมชาติ (Natural Rights) ที่มีแนวคิดสอดคล้องกัน สิทธิธรรมชาตินั้นเป็นสิทธิที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ ไม่ใช่มีเพราะมีผู้ใดสร้างขึ้น เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ โดยไม่ต้องมีกฎหมายก่อตั้งหรือกำหนดให้เกิดขึ้นแต่อย่างใด สิทธิธรรมชาตินี้ย่อมมีอยู่กับมนุษย์เสมอ เช่น สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพ และสิทธิในทรัพย์สินอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ส่วนการที่มีกฎหมายมาบัญญัติขึ้นนั้นเป็นเพียงการนำเอาสิทธิที่มนุษย์มีอยู่ตามธรรมชาตินั้นมารับรองและคุ้มครองให้หรือทำให้สิทธิเหล่านี้มีหลักประกันที่จะได้รับความคุ้มครองที่มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นกฎหมายซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่มนุษย์ตราขึ้นเพื่อใช้ปฏิบัติระหว่างกันจึงไม่ใช่ผู้ก่อตั้งสิทธิให้แก่มนุษย์ตามแนวคิดทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติ และสิ่งใดที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายธรรมชาตินั้นย่อมไม่มีสภาพบังคับได้

³⁸ ปรีดี เกษมทรัพย์, นิติปรัชญา (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), หน้า 155.

แนวคิดในเรื่องสิทธิธรรมชาตินี้มีส่วนสำคัญทางประวัติศาสตร์ดังที่ปรากฏในการประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา³⁹ ตอนหนึ่งว่า “โดยธรรมชาติทุกคนเป็นผู้มีอิสระอย่างเท่าเทียมกันและไม่ขึ้นแก่กัน ทุกคนมีสิทธิธรรมชาติซึ่งติดอยู่กับตัวบางประการ เมื่อคนเหล่านี้เข้าร่วมในสังคม เขาก็ไม่อาจพรากหรือถอดถอนสิทธิเหล่านี้ไปได้จากชนรุ่นหลัง ทั้งนี้ไม่ว่าโดยข้อตกลงใด”

ตามแนวความคิดทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติและสิทธิธรรมชาตินี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การกระทำโดยป้องกันคือสิทธิที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักกฎหมายธรรมชาติ (Law of Nature) ที่มีอยู่มาก่อนที่จะมีการรวมตัวกันเป็นสังคม⁴⁰ เพราะเป็นหลักธรรมชาติที่มนุษย์จะกระทำได้เพื่อการปกป้องตนเองจากการประทุษร้าย ดังนั้นเมื่อบุคคลมีสิทธิแล้วก็ย่อมมีสิทธิตามธรรมชาติที่จะกระทำการเพื่อป้องกันสิทธิของตนด้วยเช่นกัน หากมีกรณีที่บุคคลอื่นก่ออันตรายหรือละเมิดต่อสิทธิธรรมชาติที่บุคคลมีอยู่ในความเป็นมนุษย์

1.2 ทฤษฎีกฎหมายบ้านเมือง

แนวความคิดของสำนักกฎหมายบ้านเมืองมีแนวความคิดว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในบ้านเมือง (Positive Law) เท่านั้นที่เป็นกฎหมายที่แท้จริง และเป็นระบบที่สมบูรณ์ในตัวมันเอง ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอ้างหรืออาศัยหลักการอื่นใดที่อยู่นอกเหนือกฎหมายบ้านเมืองมาเป็นหลักฐานคำจูงด้วยประการใดๆทั้งสิ้น⁴¹ ดังปรากฏตามแนวคิดทฤษฎี Pure Theory of Law ของ Hans Kelsen (1881-1973) ที่อธิบายว่า กฎเกณฑ์ที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ย่อมมาจากเจตจำนงของมนุษย์เท่านั้นหาใช่มาจากเหตุผลของมนุษย์ไม่⁴² ซึ่งมีแนวคิดที่แตกต่างจากแนวคิดทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติโดยสิ้นเชิง กล่าวคือตามทฤษฎีกฎหมายบ้านเมืองจะถือกฎหมายของบ้านเมืองเป็นใหญ่ในฐานะที่กฎหมายบ้านเมืองเป็นกฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้น สมบูรณ์แบบในตัวเองหรือเป็นเจตจำนงของรัฐ⁴³

จากแนวคิดในลักษณะดังกล่าวข้างต้นนั้น ในทางทฤษฎีกฎหมายบ้านเมืองจึงเห็นว่า สิทธิของบุคคลที่มีนั้นเกิดขึ้นโดยกฎหมาย สิทธิของมนุษย์ที่มีนั้นจะต้องเป็นสิทธิที่มีกฎหมายกำหนดรับรองให้ไว้เท่านั้น ถ้ากฎหมายของรัฐไม่ได้รับรองหรือคุ้มครองประโยชน์ใด สิ่งนั้นก็ไม่ใช่สิทธิของบุคคลที่จะได้รับความคุ้มครอง กล่าวคือ สิทธิตามแนวคิดของทฤษฎีกฎหมายบ้านเมือง

³⁹ "Virginian Declaration of Rights," (มลรัฐเวอร์จิเนีย 1776).

⁴⁰ Suzanne Uniacke, "Self-Defense and Natural Law," *The American Journal of Jurisprudence* 36(1991).

⁴¹ ปรีดี เกษมทรัพย์, นิติปรัชญา, หน้า 258.

⁴² “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 259.

⁴³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 263.

นั่น คือประโยชน์อันบุคคลมีอยู่โดยกฎหมายรับรองและคุ้มครองให้เท่านั้น สิทธิของบุคคลที่จะกระทำการป้องกันก็ย่อมจะมีได้ก็ต่อเมื่อกฎหมายได้บัญญัติรับรองไว้ ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะตามทฤษฎีกฎหมายบ้านเมืองมุ่งเน้นในเรื่องการใช้กฎหมายที่รัฐตราขึ้นอย่างเคร่งครัดและความชัดเจนแน่นอนของกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้บุคคลได้รู้ล่วงหน้าว่าผลแห่งกิจการของตนในทางกฎหมายเป็นอย่างไร⁴⁴

1.3 ทฤษฎีสัญญาประชาคม

ตามคำอธิบายทฤษฎีสัญญาประชาคมของจอห์น ล็อก (John Locke 1632-1704) คือการที่ราษฎรทั้งหลายเพียงแต่โอนอำนาจบังคับตามกฎหมายธรรมชาติให้แก่รัฐที่ได้จัดตั้งขึ้นตามสัญญาประชาคมนี้นั้น โดยที่ราษฎรทั้งหลายยอมสงวนสิทธิในชีวิตร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ไว้⁴⁵ แนวความคิดนี้มุ่งเน้นให้เห็นว่าสิทธิในชีวิตร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของราษฎร รัฐจะใช้อำนาจล่วงล้ำหรือทำลายสิทธิเหล่านั้นมิได้นอกจากนี้สิทธิเหล่านี้ยังเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่ไม่อาจจำหน่ายโอนกันได้ (Unalienable Rights) เป็นสิทธิที่อยู่ควบคู่กับความเป็นมนุษย์ สิทธิตามธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ สิทธิในชีวิตร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินจึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นรากฐานของการจัดทำรัฐธรรมนูญในสมัยต่อมา⁴⁶ จึงเห็นได้ว่าแนวคิดเช่นนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีกฎหมายธรรมชาตินั่นเอง

ส่วนตามคำอธิบายทฤษฎีสัญญาประชาคมของฌอง ชัค รูสโซ (Jean Jacques Rousseau 1712-1778) ก็อธิบายไว้ในแนวทางเดียวกัน คือเมื่อมนุษย์มีสภาวะที่ไม่มีความมั่นคงในชีวิตและเสรีภาพ ไม่มีหลักประกันที่แน่นอน จึงมีการทำสัญญาประชาคมในลักษณะที่แต่ละคนยอมสละสิทธิและเสรีภาพที่ตนมีอยู่อย่างไม่จำกัดตามธรรมชาติ แล้วยอมรับสภาพที่มีสิทธิเสรีภาพที่มีข้อจำกัดตามกฎหมาย โดยให้รัฐที่เกิดจากสัญญาประชาคมนี้นำหน้าที่รักษาความสงบ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของทุกคน อย่างไรก็ตามทุกคนก็ยังคงมีสิทธิเสรีภาพโดยไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในบังคับของผู้ใด กล่าวคือ การตกลงทำสัญญาประชาคมนั้นเป็นการตกลงร่วมกัน โดยไม่ได้เป็นการโอนสิทธิเสรีภาพของตนให้แก่ผู้ใด แต่ละคนนั้นโอนสิทธิเสรีภาพบางส่วนแก่ส่วนรวม โดยต่างคนก็ต่างเป็นส่วนหนึ่งของส่วนรวมนั้น ผลก็คือ ไม่มีใครต้องสูญเสียสิทธิเสรีภาพของตนให้แก่ผู้ใด อำนาจที่แท้จริงของการปกครองคือผู้อยู่ใต้ปกครองหรือราษฎรทุกคนนั่นเอง⁴⁷

⁴⁴ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527), หน้า 125.

⁴⁵ ปรีดี เกษมทรัพย์, นิติปรัชญา, หน้า 209.

⁴⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 210.

⁴⁷ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 218.

ตามแนวความคิดทฤษฎีสัญญาประชาคมนี้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนทุกคนภายในรัฐยังคงเป็นผู้ทรงสิทธิ โดยสงวนสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติของตนไว้ รัฐมีหน้าที่ดูแลคุ้มครองสิทธิเสรีภาพต่างๆที่ราษฎรมีอยู่ตามธรรมชาติเพื่อความมั่นคงและเป็นหลักประกัน ในการอยู่ร่วมกัน โดยไม่อาจล่วงล้ำหรือทำลายสิทธิดังกล่าวขึ้นไปจากราษฎรส่วนราษฎรแต่ละคนก็ ยังคงมีสิทธิเสรีภาพเหล่านั้นไม่ได้มอบโอนไปแก่ผู้ใด เช่นนี้หากมีกรณีที่มีผู้อื่นทำให้บุคคลได้รับ ภัยอันตรายหรือรบกวนสิทธิของบุคคล บุคคลจึงควรมีสิทธิที่จะกระทำการเพื่อเป็นการป้องกันได้ เพราะแม้ว่ารัฐจะเป็นผู้มีหน้าที่จัดการคุ้มครองสิทธิหรือดำเนินการในทางกฎหมายเพื่อเป็นหลักในการ ประกันสิทธิของราษฎรในการอยู่ร่วมกันในสังคม แต่ก็ไม่สามารถทำลายสิทธิธรรมชาติที่ราษฎรยังคงมีอยู่ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ นอกจากนี้รัฐยังไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างทั่วถึงและทันทั่วถึง การ กระทำโดยป้องกันในการคุ้มครองสิทธิของตนนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานประการหนึ่ง

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นจากทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติและทฤษฎีสัญญา ประชาคมของจอห์น ล็อก (John Locke) และฌอง ซัก รุสโซ (Jean Jacques Rousseau) อีก ประการหนึ่งก็คือ เมื่อบุคคลแต่ละคนต่างก็มีสิทธิตามธรรมชาติเช่นเดียวกันบนพื้นฐานของความเป็น มนุษย์ และมนุษย์ทุกคนก็มีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคกันตามธรรมชาติ บุคคลทุกคนอาจมีสิทธิ และใช้สิทธิได้ตามขอบเขตของตนเอง โดยไม่ไปก้าวล่วงหรือรบกวนสิทธิของบุคคลอื่นๆ จึงยอมเป็นสิ่ง ที่ไม่สมควรที่จะให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งล่วงละเมิด หรือรบกวนสิทธิเหล่านั้นของบุคคลอื่นแต่เพียงฝ่าย เดียว โดยที่ไม่ให้สิทธิแก่ผู้ทรงสิทธิที่ถูกล่วงละเมิดหรือรบกวนในการจัดหรือบรรเทาความเดือดร้อน เสียหายเช่นนั้น สิทธิของบุคคลในการที่จะกระทำการเพื่อป้องกันจึงเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิตาม ธรรมชาติที่ทุกคนพึงมีบนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ซึ่งเสมอภาคกันทั้งตามธรรมชาติ อันได้แก่ การ คุ้มครองสิทธิโดยตนเอง และเสมอภาคกันตามกฎหมาย คือ การฟ้องร้องคดีต่อศาลเพื่อได้รับการ คุ้มครองสิทธิโดยศาลให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามกฎหมาย

2. รูปแบบในการคุ้มครองสิทธิ

2.1 การคุ้มครองสิทธิโดยศาล

บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมาย และผู้ที่ถูกกระทบสิทธิหรือผู้ที่ได้รับความเสียหายย่อมมีสิทธิฟ้องร้องต่อศาล เพื่อความเป็น ธรรมแก่ตน เช่นนี้ก็เป็นกรคุ้มครองสิทธิของบุคคลอย่างหนึ่ง การที่ศาลจะเข้ามามีบทบาทในการ คุ้มครองสิทธิของบุคคลได้นั้นก็ต้องมีปัญหาพิพาทกันเกิดขึ้นมาก่อน แล้วบุคคลมาใช้สิทธิทางศาล ฟ้องร้องให้มีการบังคับไปตามกฎหมาย ในกรณีนี้จึงมักเป็นเรื่องที่บุคคลได้รับความเสียหายหรือถูก

ล่วงหน้าเมื่อสิทธิมาก่อน แล้วมาขอความคุ้มครองเพื่อการแก้ไขเยียวยาในภายหลัง ทั้งนี้ อาจจะมีการคุ้มครองสิทธิด้วยตนเองโดยกระทำการป้องกันมาก่อนที่จะนำคดีมาสู่ศาลก็ได้ ซึ่งศาลก็จะพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือไม่

2.2 การคุ้มครองสิทธิด้วยตนเอง

การคุ้มครองสิทธิด้วยตนเองที่สำคัญได้แก่ สิทธิในการป้องกันตนเอง⁴⁸ เนื่องจากหากจะรอให้มีการล่วงละเมิดสิทธิแล้วจึงจะดำเนินการทางกฎหมายได้นั้น อาจไม่ทันการ โดยอาจจะมีผลเสียหายมาก ไม่คุ้มกับการเยียวยาแก้ไขในภายหลังเพราะแม้ว่าจะมีคุ้มครองสิทธิโดยรัฐหรือศาลก็เป็นการคุ้มครองในภายหลังที่สิทธิของบุคคลนั้นถูกระทบหรือเกิดความเสียหายขึ้นมาก่อนแล้ว ผู้ที่สามารถปกป้องตนเองหรือบรรเทาความร้ายแรงของภัยอันตรายได้ดีที่สุดในขณะที่กำลังจะเกิดภัยอันตรายก็คือผู้ทรงสิทธิในตนเอง จึงควรที่จะมีสิทธิในการป้องกันไม่ให้ภัยอันตรายหรือการล่วงละเมิดสิทธิดังกล่าวเกิดขึ้น ดังนั้น เมื่อบุคคลใดจะได้รับภัยอันตรายหรือถูกล่วงละเมิดสิทธิของตน บุคคลนั้นก็ย่อมมีอำนาจโดยชอบที่จะกระทำการเพื่อป้องกัน ในเรื่องนี้กฎหมายในประเทศไทยก็มีอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 คือ การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตามบุคคลที่กระทำการป้องกันนั้นอาจเป็นผู้ถูกฟ้องก็ได้ ซึ่งก็ต้องพิจารณาว่ากระทำความดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือไม่ เพราะหากกระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกันนั้น ผู้กระทำการป้องกันก็อาจมีความรับผิดชอบตามกฎหมายได้เช่นกัน

นอกจากนี้การที่รัฐไม่อาจช่วยเหลือคุ้มครองสิทธิของราษฎรได้อย่างทั่วถึงหรือทันทั่วทั้งในขณะที่จะได้รับภัยอันตรายแก่สิทธิ ก็จำเป็นจะต้องให้เอกชนผู้ทรงสิทธินั้นสามารถกระทำการใดๆ เพื่อป้องกันหรือคุ้มครองสิทธิของตนแล้วยังรวมถึงสิทธิของผู้อื่นในสังคมได้ด้วยในฐานะของพลเมืองที่มีส่วนร่วมในการป้องกันสังคมจากการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย⁴⁹ หากมีกรณีที่บุคคลนั้นจะได้รับภัยอันตราย ถูกประทุษร้าย หรือรบกวนต่อสิทธิโดยการกระทำอันผิดกฎหมาย ดังที่ปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการใด เพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น ให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายผู้นั้นไม่มีความผิด” จึงเห็นได้ว่าการคุ้มครองสิทธิด้วยตนเองของราษฎรนั้นนอกจากจะเป็นการใช้สิทธิแล้ว ยัง

⁴⁸ พิพัฒน์ จักรางกูร, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 (กรุงเทพมหานคร: กรุงสยามการพิมพ์, 2525), หน้า 253.

⁴⁹ อุทธีรงค์ สมอุดร, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายศึกษาเน้นหนักเฉพาะขอบเขตการป้องกัน" (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, นิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536), หน้า 6.

อาจเป็นการกระทำหน้าที่ในฐานะที่ผู้ขึ้นเป็นพลเมืองคนหนึ่งในสังคมที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และป้องกันการกระทำอันละเมิดกฎหมายของสังคมด้วย

3. ประเภทของสิทธิที่สามารถกระทำการเพื่อป้องกันได้ตามกฎหมาย

เนื่องจากการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันให้ได้รับความเป็นธรรมมากขึ้น โดยทั่วไปบุคคลผู้ทรงสิทธิประเภทต่างๆย่อมมีสิทธิที่จะกระทำการใดๆเพื่อป้องกันสิทธิของตนได้ เมื่อมีผู้อื่นกระทำการอันกระทบกระเทือนแก่สิทธิของตน รวมถึงการมีสิทธิที่จะกระทำการป้องกันสิทธิของผู้อื่นเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ในสังคม อย่างไรก็ตามขอบเขตที่กฎหมายให้ความคุ้มครองในการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิแต่ละประเภทอาจมีข้อจำกัดที่มากหรือน้อยแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิทธิ รวมถึงความรุนแรงของการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิ จึงต้องศึกษาให้ทราบถึงสิทธิต่างๆของบุคคลที่มีอยู่ตามกฎหมาย เพื่อพิจารณาต่อไปว่าการป้องกันสิทธิแต่ละประเภทตามกฎหมายนั้นให้ขอบเขตเพียงใด เพราะการกระทำโดยป้องกันที่มีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ให้ความสำคัญต่อสิทธิของผู้ป้องกันอย่างมาก จึงมิใช่สิทธิทุกประเภทที่กฎหมายยอมรับให้บุคคลอ้างการใช้กำลังเพื่อป้องกันได้ตามหลัก Stand Your Ground ที่ให้ขอบเขตการใช้กำลังถึงขั้นที่อาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายได้โดยไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อหรือถอยให้แก่การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย

การแบ่งประเภทของสิทธินั้นสามารถแบ่งได้หลายลักษณะโดยอาจพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ลักษณะของสิทธิ หรือพิจารณาในแง่ของผู้ทรงสิทธิ⁵⁰

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องการคุ้มครองสิทธิก็อาจแบ่งแยกประเภทของสิทธิได้เป็น 2 ประเภท⁵¹ คือ สิทธิที่เป็นส่วนรวมประเภทหนึ่ง ได้แก่ สิทธิในที่ดินแดนของรัฐ เป็นต้น กับสิทธิที่เป็นของเอกชนอีกประเภทหนึ่ง อันได้แก่สิทธิเกี่ยวกับบุคคล และสิทธิในทางทรัพย์สิน

เมื่อพิจารณาในแง่ของผู้ทรงสิทธิลงไป ในรายละเอียดในส่วน “สิทธิที่เป็นของเอกชน” ยังสามารถแบ่งแยกย่อยได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

⁵⁰ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, หน้า 53.

⁵¹ คณิต ฒ นคร, "คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา," วารสารอัยการ 25: 55-61.

- สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิของทุกคน

สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิของทุกคนนี้เป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งรัฐ
 ทุกๆรัฐมุ่งให้ความคุ้มครองแก่ทุกคนเมื่อบุคคลนั้นเข้ามาอยู่ในขอบเขตอำนาจของรัฐที่ใช้รัฐธรรมนูญ
 เนื่องจากเป็นสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติที่เป็นของมนุษย์ ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ และด้วยเหตุผล
 แต่เพียงอย่างเดียวว่า เพราะเขาเกิดมาเป็นมนุษย์⁵² ย่อมได้รับความคุ้มครองอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นคน
 ชาติใด เชื้อชาติใด ศาสนาใดก็ตาม กล่าวคือ สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นคุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์ทุก
 คน โดยที่มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเหล่านี้อยู่แล้วตั้งแต่ก่อนที่จะมีรัฐเกิดขึ้น⁵³ สิทธิประเภทนี้ ได้แก่
 สิทธิในชีวิตและร่างกาย สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ เสรีภาพในทางศาสนา เป็นต้น

สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิของทุกคน สอดคล้องกับหลักการ
 แบ่งแยกประเภทของสิทธิตามแนวคลาสสิกของเยอรมันในกลุ่มของ status negatives หมายถึง กลุ่ม
 ของสิทธิเสรีภาพที่ใช้สิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคลต้องปราศจากการเข้ามาแทรกแซงใดๆของรัฐ
 หรือเรียกว่าสิทธิเสรีภาพที่ปฏิเสธอำนาจรัฐ เป็นเรื่องที่ปัจเจกบุคคลสามารถดำเนินการไปได้เองโดย
 รัฐไม่จำเป็นต้องเข้ามาดำเนินการใดๆ สิทธิเสรีภาพประเภทนี้แสดงออกมาในรูปของสิทธิในการป้องกัน
 อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของปัจเจกบุคคล และปัจเจกบุคคลนั้นยังสามารถเรียกร้องให้มีการแก้ไข
 เยียวยาจากรัฐได้หากมีการละเมิดหรือให้รัฐละเว้นจากการกระทำดังกล่าวอันเป็นการแทรกแซง⁵⁴

ในประเทศไทย สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิของทุกคนมีปรากฏการ
 รับรองไว้ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 เช่น สิทธิและเสรีภาพใน
 ชีวิตและร่างกาย (มาตรา 32) เสรีภาพในเคหสถาน (มาตรา 33) เสรีภาพในการสื่อสาร (มาตรา 36)
 เป็นต้น

- สิทธิพลเมือง

สิทธิพลเมืองเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญของรัฐต่างๆมุ่งที่จะให้ความ
 คุ้มครองเฉพาะบุคคลที่เป็นพลเมืองของรัฐเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกประเภทของสิทธิ
 ตามแนวคลาสสิกของเยอรมันในกลุ่มของ status activus หมายถึง สิทธิของปัจเจกบุคคลที่จะใช้สิทธิ
 ของตนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างเจตจำนงทางการเมือง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรของ

⁵² บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, หน้า 53.

⁵³ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2538), หน้า 36.

⁵⁴ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, หน้า 52.

รัฐ⁵⁵ ได้แก่ สิทธิในทางการเมืองสิทธิในการเลือกตั้ง สิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้ง สิทธิในการจัดตั้งพรรคการเมือง สิทธิในการสมัครเข้ารับราชการ เป็นต้น

3.1 ประเภทของสิทธิของบุคคล

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องการคุ้มครองสิทธิก็อาจแบ่งแยกประเภทของสิทธิได้เป็น 2 ประเภท คือ สิทธิที่เป็นส่วนรวมประเภทหนึ่ง ได้แก่ สิทธิในเรื่องดินแดนของรัฐ เป็นต้น กับสิทธิที่เป็นของเอกชนอีกประเภทหนึ่ง อันได้แก่ สิทธิเกี่ยวกับบุคคลและสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงสิทธิของเอกชนในลักษณะของสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิของทุกคน

สิทธิเกี่ยวกับบุคคล

เมื่อมนุษย์ทุกคนมีสิทธิตามธรรมชาติในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิอันได้แก่ สิทธิที่เป็นพื้นฐานของมนุษย์หรือสิทธิมนุษยชน และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ส่วนสิทธิที่จะกระทำการเพื่อป้องกันเป็นเรื่องของการคุ้มครองสิทธิต่างๆตามธรรมชาติที่บุคคลมีอยู่ ให้สามารถใช้สิทธิและรักษาไว้ซึ่งสิทธิของตนได้ในฐานะผู้ทรงสิทธิ อย่างไรก็ตามกฎหมายอาจมีข้อจำกัดในการใช้สิทธิของบุคคลบางประการ ทั้งนี้เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและสังคม

สิทธิเกี่ยวกับบุคคลที่สำคัญอันเป็นพื้นฐานของเอกชนทุกคน เมื่อพิจารณาถึงสิทธิมนุษยชน และตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966⁵⁶ อย่างเป็นสากล สามารถแบ่งได้หลายประการ ดังนี้

1. สิทธิในชีวิตและร่างกาย

สิทธิในชีวิตและร่างกายเป็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่บุคคลทุกคนย่อมมีอยู่ในฐานะที่เป็นมนุษย์ ซึ่งสิทธิในชีวิตและร่างกายในประเทศไทยนั้นนอกจากจะมีบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 32 วรรค 1 ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” ยังมีกฎหมายบัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิไว้หลายกรณีทั้งตามประมวลกฎหมายอาญา ที่ได้บัญญัติกฎหมายห้ามประทุษร้ายต่อสิทธิในชีวิตและร่างกายของผู้อื่น โดยหากผู้ใดฝ่าฝืนผู้นั้นย่อมมีความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย เช่น มาตรา 288 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดต่อชีวิต บัญญัติว่า “ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี” หรือตามมาตรา 295 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดต่อร่างกาย บัญญัติว่า

⁵⁵ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, หน้า 53.

⁵⁶ กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2547), หน้า 236.

“ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ” เป็นต้น และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็มีบทบัญญัติว่าด้วยละเมิด ตามมาตรา 420 ที่บัญญัติคุ้มครองสิทธิของบุคคล โดยหากผู้ใดกระทำการอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิในชีวิตร่างกายของผู้อื่น ก็จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดแก่ผู้เสียหาย ซึ่งมาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิด จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

2. สิทธิที่จะปลอดจากการถูกทารุณกรรม

ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ในข้อที่ 7 บัญญัติว่า “บุคคลทั้งปวงที่ถูกตรึงเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรมและความเคารพในศักดิ์ศรีแก่กำเนิดแห่งความเป็นมนุษย์” ในเรื่องนี้เป็นสิทธิที่มุ่งคุ้มครองทั้งทางร่างกายและทางจิตใจของบุคคลผู้ที่ถูกจับกุม คุมขัง หรือผู้ต้องหาที่ถูกจำคุก ที่แม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดก็ตามแต่เขาก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งที่จะต้องได้รับความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วยเช่นกัน นอกจากนี้สิทธิที่จะปลอดจากการถูกทารุณกรรมยังเป็นสิทธิที่ช่วยสนับสนุนสิทธิในชีวิตและร่างกายของมนุษย์ให้เกิดผลอย่างชัดเจนแม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือถูกจำกัดเสรีภาพบางประการก็ตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 32 วรรค 2 ก็ได้รับรองไว้ดังนี้ “การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้”

3. สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ในข้อที่ 10 ได้บัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้ที่ถูกจับกุม คุมขัง หรือผู้ต้องหาที่ถูกจำคุก ที่มีลักษณะอันสอดคล้องกันกับสิทธิที่จะปลอดจากการถูกทารุณกรรมและมีการบัญญัติรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 32 วรรค 2 ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น อันเป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ที่ถึงแม้ว่าจะจะเป็นบุคคลที่ถูกจำกัดเสรีภาพแต่ก็จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากผู้อื่น

4. สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ

สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ เป็นสิทธิที่สำคัญอีกประการหนึ่งของมนุษย์ ในประเทศไทยก็มีกฎหมายบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิดังกล่าวของบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 35 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง” และมีกฎหมายสารบัญญัติกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ ได้แก่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 บัญญัติว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะ ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” นอกจากนี้ยังมีความผิดลหุโทษในมาตรา 393 บัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ” เป็นต้น และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 บัญญัติว่า “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืน ต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่น ก็ดีหรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดย ประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้”

5. สิทธิในการแสดงความคิดเห็น และการแสดงออก

สิทธิในการแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกนี้เป็นส่วนหนึ่งของสิทธิของบุคคลในรัฐที่ยึดถือการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่บุคคลมีอิสระทางความคิดเห็นและการแสดงออกโดยปราศจากการแทรกแซงของผู้อื่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 45 วรรค 1 และวรรค 2 บัญญัติรับรองสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกของบุคคลไว้ดังนี้ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นการจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน”

6. สิทธิในการเลือกนับถือศาสนา และสิทธิทางความคิด ความเชื่อ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 37 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพทางความคิดความเชื่อและศาสนาโดยบริบูรณ์ ซึ่งมีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ ทั้งความเชื่อส่วนตัวและการเลือกนับถือศาสนาหรือความเชื่อใดๆ ก็ย่อมได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน⁵⁷

7. สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง

สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเองตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ที่มุ่งคุ้มครองและเคารพต่อสิทธิที่ไม่อาจโอนกันได้ของมนุษย์ โดยการจะให้สิทธิมนุษยชนมีผลจริงจางได้นั้น บุคคลย่อมต้องมีอิสระในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง การมีอิสระในการกำหนดเจตจำนงของตนเองนั้นได้แก่ การกำหนดเจตจำนงในสถานะทางการเมือง การติดตามการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการกำหนดเจตจำนงของตนเองทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ เป็นสิทธิของประชาชนที่มีอิสระในการจัดการโรคภัยไข้เจ็บและทรัพยากรธรรมชาติตามความมุ่งหมายของตนเอง⁵⁸ トラบเท่าที่ไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น

8. สิทธิในชีวิตส่วนตัว หรือสิทธิส่วนตัว (Rights of Privacy)

ในประเทศไทยสิทธิในชีวิตส่วนตัว หรือสิทธิส่วนตัว (Rights of Privacy) ได้รับการคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 33 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถานบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุขการเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือในที่โรฐาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” และมาตรา 36 วรรค 2 ที่ว่า “การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้ง การกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกัน จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” สิทธิในชีวิตส่วนตัว หรือสิทธิส่วนตัว (Rights of Privacy) ในต่างประเทศนั้นมีการตีความที่ค่อนข้างกว้าง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวคำตัดสินของศาลว่า การขอดูจำนวนเงินในบัญชีเงิน

⁵⁷ กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก, หน้า 263.

⁵⁸ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 239

ฝากของผู้อื่น หรือการโทรศัพท์เข้าไปยังบุคคลที่ได้ห้ามไว้แล้วก็เป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัว⁵⁹ หรือในประเทศเยอรมนี ยังรวมไปถึงการส่งของให้บุคคลที่เขาไม่ต้องการรับหรือได้สั่งห้ามไว้แล้วก็เป็นกรกระทำที่ขัดต่อสิทธิส่วนตัว⁶⁰

9. สิทธิในการตั้งครอบครัวและสิทธิในครอบครัว

สิทธิในการตั้งครอบครัวจะสอดคล้องกับการใช้สิทธิอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ สิทธิเสรีภาพในทางความคิด สิทธิในการตั้งครอบครัวก็คือ การมีเสรีภาพในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน และการก่อกำเนิดลูกหลาน⁶¹ และการคุ้มครองสิทธิในครอบครัวให้มีเสถียรภาพ ความมั่นคง และความกลมเกลียวกันของครอบครัว⁶² สิทธิในครอบครัวนั้นได้แก่ สิทธิของสามีภรรยา สิทธิของบิดามารดากับบุตร การจัดการครอบครัว การคุ้มครองความเท่าเทียมกันในครอบครัว รวมถึงการเลือกถิ่นที่อยู่ การจัดการทรัพย์สิน

10. สิทธิทางการเมือง

สิทธิทางการเมือง เป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญมุ่งให้ความคุ้มครองเฉพาะแก่บุคคลที่เป็นพลเมืองของรัฐหรือบุคคลที่มีสัญชาติของประเทศเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในสังคม หรือการปกครองตนเองตามความสามารถ เช่นในประเทศไทยได้กำหนดสิทธิทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ดังนี้ สิทธิในการออกเสียงลงคะแนนหรือใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 72 ที่ว่าบุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และมาตรา 99 ที่กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่มีสิทธิเลือกตั้ง สิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา 101 ที่กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสิทธิในการตั้งพรรคการเมือง มาตรา 65 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้” เป็นต้น

⁵⁹ William L. Prosser, *Handbook of the law of torts*, 4 ed. (Minnesota: West Publishing Co., 1971), p. 808.

⁶⁰ จิตติ ดิงค์ทิพย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 ว่าด้วยมูลแห่งหนี้, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2526), หน้า 210.

⁶¹ กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก, หน้า 269.

⁶² ทิพชญา วิริยะศิริ, "สิทธิที่สามารถป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย" (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, นิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), หน้า 24.

11. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากรัฐและห้ามการเลือกปฏิบัติ

สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากรัฐและห้ามการเลือกปฏิบัติ เป็นสิทธิที่ทำให้สิทธิอื่นๆที่ประชาชนมีอยู่ได้รับความคุ้มครองจากรัฐอย่างแท้จริงและเสมอภาคกันทุกคนตามกฎหมาย ต้องให้หลักประกันแก่บุคคลทุกคนที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิอย่างเท่าเทียมกันโดยรัฐจะต้องปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมในกรณีต่างๆ ไม่เลือกปฏิบัติ อันเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดรากฐานและหลักการทั่วไปในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง⁶³

12. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่มุ่งคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ต้องเข้ามาในกระบวนการยุติธรรมซึ่งอาจถูกกระทบสิทธิได้โดยง่ายจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม โดยมาตรา 39 บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” และในมาตรา 40 บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

- (1) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง
- (2) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่อง การได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง
- (3) บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม
- (4) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง
- (5) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง และความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

⁶³ กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก, หน้า 240.

- (6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตัวอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ
- (7) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว
- (8) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ

นอกจากสิทธิประการต่างๆที่ได้กล่าวมาในข้างต้น บุคคลยังมีสิทธิในการเรียกร้องให้ตนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากรัฐ โดยการใช้สิทธิเรียกร้องให้รัฐเข้ามาดำเนินการใดๆเพื่อให้บุคคลบรรลุเป้าหมาย เพราะในบางเรื่องนั้นเอกชนไม่มีความสามารถหรือกำลังในการจัดทำดำเนินการเอง ซึ่งสิทธิประเภทนี้เมื่อพิจารณาตามหลักการแบ่งแยกประเภทของสิทธิตามแนวคลาสสิกของเยอรมัน ได้แก่ สิทธิในกลุ่ม status positives หมายถึง กลุ่มของสิทธิที่การใช้สิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคลมีอาจบรรลุตามความมุ่งหมายได้หากปราศจากการเข้ามาดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดจากฝ่ายรัฐ⁶⁴ ในประเทศไทย สิทธิในกลุ่มนี้ก็มีการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้แก่ สิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 49) สิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข (มาตรา 51) สิทธิในการที่จะได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐของเด็กและเยาวชน (มาตรา 52) สิทธิในการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี (มาตรา 53) สิทธิในการที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐของผู้พิการ (มาตรา 54) เป็นต้น

สิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สิน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 41 บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งในเรื่องสิทธิทางทรัพย์สินมีกฎหมายรับรองไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 4 ว่าด้วยทรัพย์สิน ซึ่งสิทธิทางทรัพย์สินแบ่งเป็น 2 ประเภท⁶⁵ คือ ทรัพย์สินสิทธิและบุคคลสิทธิ

⁶⁴ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, หน้า 52.

⁶⁵ บัญญัติ สุชีวะ, กฎหมายลักษณะทรัพย์สิน (กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2556), หน้า 60.

ทรัพย์สินสิทธิ คือ สิทธิที่มีวัตถุประสงค์แห่งสิทธิเป็นทรัพย์สิน บุคคลจะมีอำนาจเหนือทรัพย์สินของตน และอ้างยันต่อบุคคลทั่วไปได้ทุกคน⁶⁶ ทรัพย์สินสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มี 7 ประเภท ได้แก่ กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง ภารจำยอม สิทธิอาศัย สิทธิเก็บกิน สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน และภารติดพันในอสังหาริมทรัพย์

ส่วนบุคคลสิทธิ คือ เป็นสิทธิเหนือบุคคลของผู้ที่เป็นเจ้าหนี้ หรือสิทธิที่จะเรียกร้องให้บุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ให้กระทำการ งดเว้นกระทำการ หรือส่งมอบทรัพย์สินตามสิทธิที่ตนมี โดยลูกหนี้ก็มีหน้าที่ที่จะต้องชำระหนี้ดังที่เจ้าหนี้มีสิทธินั้น บุคคลสิทธินี้เจ้าหนี้อ้างยันได้ต่อบุคคลที่เป็นลูกหนี้ซึ่งมีหน้าที่โดยเฉพาะเจาะจงเท่านั้น ไม่อาจอ้างยันต่อบุคคลโดยทั่วไปอย่างทรัพย์สิน⁶⁷

3.2 สิทธิที่สามารถกระทำการป้องกันได้ตามกฎหมาย

ถึงแม้ว่าบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์จะมีสิทธิต่างๆอันเป็นพื้นฐานดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น และผู้ทรงสิทธินั้นก็ชอบที่จะใช้สิทธิของตนตราบเท่าที่ไม่กระทบ หรือล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น และในบางกรณีการใช้สิทธิก็อยู่ภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายที่มุ่งเน้นที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและสังคมส่วนรวม แต่ในด้านของสิทธิที่จะกระทำการเพื่อป้องกันอันเป็นการคุ้มครองสิทธินั้นแม้โดยหลักแล้วผู้ทรงสิทธิจะสามารถป้องกันหรือคุ้มครองสิทธิของตนได้ แต่ก็ไม่สามารถทำได้โดยไร้ขอบเขต โดยแต่ละประเทศจะมีการกำหนดขอบเขตและหลักเกณฑ์ของการกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายไว้ด้วย เพราะหากกฎหมายให้กระทำไปโดยไม่มีขอบเขตก็อาจกลายเป็นการสนับสนุนให้เอกชนโต้ตอบแก้แค้น หรือลงโทษกันเองโดยพลการ ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่กฎหมายประสงค์ นอกจากนี้การกระทำเพื่อป้องกันที่จะต้องมีการใช้กำลัง หรือการป้องกันที่ต้องทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเสียหายก็ไม่ใช่สิ่งที่ทำได้โดยชอบในทุกกรณีแต่อย่างใด แต่ยังคงต้องคำนึงถึงสิทธิที่ผู้กระทำการป้องกันมุ่งคุ้มครองด้วยว่าคือสิทธิประเภทใด ซึ่งสิทธิที่สามารถกระทำการเพื่อป้องกันโดยใช้กำลังหากมีเหตุที่จะได้รับอันตราย หรือถูกล่วงละเมิดในแต่ละประเทศก็มีหลักการที่ใกล้เคียงกันคือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญที่จะต้องกระทำการป้องกันเพราะหากปล่อยให้เกิดความเสียหายขึ้นแล้วอาจแก้ไขเยียวยากลับคืนได้ยากหรือไม่อาจทำได้เลย และสิทธิที่สามารถจะป้องกันได้ก็คือ คุณธรรมทางกฎหมาย⁶⁸ อันเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ สิทธิที่สามารถกระทำการโดยใช้กำลังเพื่อป้องกันได้โดยทั่วไป ได้แก่ สิทธิในการป้องกันตนเอง (self-defense) ในการป้องกันต่ออันตรายที่จะเกิดจากการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของผู้ที่กระทำการป้องกัน และการป้องกันผู้อื่น (defense of other) ซึ่งก็มีขอบเขตที่จะกระทำการป้องกันได้เช่นเดียวกับการป้องกันตนเอง

⁶⁶ เสนีย์ ปราโมช, อธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายลักษณะทรัพย์สิน (กรุงเทพมหานคร: พลสยามพรินต์, 2551), หน้า 119.

⁶⁷ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 120.

⁶⁸ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2554), หน้า 239-240.

เพื่อเป็นการช่วยเหลือกันของคนในสังคมกฎหมายก็ยอมรับเรื่องการป้องกันสิทธิของผู้อื่น เนื่องจาก การประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของผู้อื่นนั้นเป็นการกระทำที่กระทบอย่างร้ายแรงต่อสิทธิมนุษยชน บุคคลผู้ที่ถูกประทุษร้ายหรือจะได้รับอันตรายต่อชีวิตและร่างกายหรือผู้ที่อาจช่วยเหลือได้ จึงมีสิทธิที่จะกระทำการใช้กำลังเพื่อป้องกันสิทธิอันสำคัญเช่นนี้ ส่วนสิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ สิทธิในทรัพย์สิน (defense of property) และสิทธิประเภทอื่น ๆ นั้นขอบเขตของการกระทำการป้องกันจะมี รายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายแต่ละรัฐ

ปัจจุบันสิทธิที่มีความสำคัญอย่างสิทธิในชีวิต ร่างกาย สิทธิของบุคคลในเคหสถาน หรือสิทธิในทรัพย์สิน อันเป็นสิทธิที่เกิดการกระทบกระเทือนได้ง่าย และมีกรณีเกิดขึ้นมากมายในสังคมที่เป็นคดีมาสู่การพิจารณาในชั้นศาล มักจะมีการรับรองไว้อย่างชัดเจนตามกฎหมาย เรื่องการป้องกันที่มีการยอมรับหลัก Stand Your Ground ว่าเป็นสิทธิที่ผู้ป้องกันจะได้รับความคุ้มครองเมื่อได้กระทำการป้องกันแม้ถึงขั้นใช้กำลังที่เป็นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) ตามหลัก Stand Your Ground แต่กฎหมายแต่ละมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้หลัก Stand Your Ground ก็จะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันในหลักเกณฑ์หรือขอบเขตต่างๆ เช่น กฎหมาย เรื่องการป้องกันหลายมลรัฐมีการใช้หลัก Stand Your Ground เฉพาะกรณีการป้องกันในเคหสถาน บางมลรัฐปรับใช้หลัก Stand Your Ground เฉพาะการป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกายในทุกสถานที่ แต่กฎหมายในบางมลรัฐให้ขอบเขตของหลัก Stand Your Ground รวมถึงการป้องกันทรัพย์สิน ดังจะได้กล่าวในบทต่อไป

4. ความสำคัญของสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกัน

4.1 เป็นสิทธิมนุษยชน สิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อรักษาซึ่งสิทธิอื่นๆ ของตน

สิทธิของบุคคลที่มีสิทธิที่จะกระทำการเพื่อเป็นการป้องกันเป็น สิทธิพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพราะเมื่อบุคคลทุกคนมีสิทธิ บุคคลก็ย่อมใช้สิทธิของตนได้ รวมถึงมี สิทธิที่จะหวงกันมิให้ผู้อื่นเข้ามารบกวนขัดขวางโดยมิชอบ และมีสิทธิที่จะป้องกันได้หากผู้อื่นกระทำ การใดๆ อันมิชอบที่เป็นอันตรายหรือล่วงสิทธิที่มีอยู่ดังกล่าวนั้น นอกจากนี้การใช้สิทธิกระทำการเพื่อ ป้องกัน ผู้กระทำจะต้องเป็นฝ่ายที่จะถูกประทุษร้ายก่อน ผู้ป้องกันจึงอยู่ในฝ่ายของความถูกต้อง ส่วน ผู้ที่จะกระทำการละเมิดหรือประทุษร้ายต่อสิทธิของผู้อื่นนั้นเป็นฝ่ายของความไม่ถูกต้อง ซึ่งการ ประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายย่อมเป็นการกระทำที่กระทบต่อคุณธรรมทางกฎหมายของผู้ใช้สิทธิ ป้องกัน ซึ่งคุณธรรมทางกฎหมายเป็นสิ่งที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองคุณค่าที่จำเป็นอันเป็นพื้นฐานในการอยู่

ร่วมกันของมนุษย์⁶⁹ ดังนั้นย่อมก่อให้เกิดสิทธิในการโต้ตอบการประทุษร้ายดังกล่าวนี้ได้ และสอดคล้องกับหลักที่ว่าความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง⁷⁰

การกระทำเพื่อป้องกันตนนั้นเป็นสิทธิธรรมชาติที่สำคัญในอันจะดำรงให้ผู้ทรงสิทธิสามารถใช้สิทธิและรักษาสีทธิที่มีอยู่ตามธรรมชาติของตนนั้นไว้ได้ ความสำคัญประการหนึ่งคือเพื่อบรรเทาความร้ายแรงและป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น เพราะความเสียหายบางอย่างนั้นอาจกระทบต่อบุคคลเป็นอันมากโดยการแก้ไขเยียวยาให้กลับคืนอาจเป็นไปได้ยากหรือไม่ได้เลย เช่น ความเสียหายต่อชีวิตที่ถึงแก่ความตาย หรือความเสียหายต่อร่างกายร้ายแรงต่างๆ ซึ่งสิทธิในชีวิตและร่างกายเหล่านี้เป็นสิทธิที่บุคคลทุกคนมีอยู่บนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ และผู้ที่จะสามารถป้องกันสิทธิได้ดีที่สุดในขณะที่จะได้รับภัยอันตรายนั้นก็คือผู้ทรงสิทธิเอง ความสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เมื่อรัฐไม่อาจช่วยเหลือคุ้มครองสิทธิของราษฎรได้อย่างทั่วถึงหรือทันทั่วถึงในขณะที่จะได้รับภัยอันตรายแก่สิทธิ ก็จำเป็นจะต้องให้เอกชนผู้ทรงสิทธินั้นสามารถกระทำการใดๆ เพื่อป้องกันหรือคุ้มครองสิทธิของตนหรือผู้อื่นในสังคมได้ดังจะกล่าวต่อไป

4.2 เป็นการคุ้มครอง ปิดป้องภัย กรณีที่รัฐไม่อาจช่วยเหลือได้ทั่วถึงหรือทันทั่วถึง

แม้ปัจจุบันรัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชน และมีวิธีการดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลผู้ที่ก่อภัยอันตรายหรือล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นเพื่อมิให้บุคคลกระทำการโต้ตอบแก้แค้นกันเองโดยพลการก็ตาม แต่รัฐซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยโดยรวมของรัฐเป็นการทั่วไปนั้น ในทางปฏิบัติก็ทำได้เพียงการช่วยเหลือเยียวยาในภายหลังจากการที่บุคคลถูกระทบสิทธิหรือได้รับความเสียหายมาแล้ว เช่นการดำเนินคดีอาญาจับกุมนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย แต่รัฐไม่อาจช่วยเหลือให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนทุกคนทุกเวลาและสถานที่อย่างทั่วถึง และไม่อาจให้ความคุ้มครองได้ทันทั่วถึง ซึ่งภัยอันตรายหรือการล่วงละเมิดสิทธิบางประการ หากปล่อยให้มีเหตุเกิดขึ้นก่อนแล้วอาจแก้ไขเยียวยาได้ไม่ทันการหรือไม่คุ้มกับความเสียหายที่เกิดขึ้น ประกอบกับการที่บุคคลที่มีสิทธิก็มีสิทธิที่จะรักษาสีทธิของตนได้ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น และผู้ที่บรรเทาความร้ายแรงของเหตุภัยอันตรายหรือการล่วงละเมิดสิทธิได้ดีที่สุดในขณะนั้น ก็ย่อมได้แก่บุคคลผู้เป็นฝ่ายที่จะได้รับภัยอันตรายหรือผู้ที่จะถูกละเมิดสิทธิในตนเอง บุคคลจึงควรจะต้องมีสิทธิกระทำการเพื่อป้องกันได้ในขณะนั้น

⁶⁹ คณิต วน นคร, *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*, หน้า 61.

⁷⁰ George P. Fletcher, "Proportionally and the Psychotic Aggressor : A Vignette in Comparative Criminal Theory," *Israel Law Review* 8(1973).

เมื่อรัฐไม่อาจช่วยเหลือคุ้มครองสิทธิของราษฎรได้อย่างทั่วถึงหรือทันทีทันใดในขณะที่จะได้รับภัยอันตรายแก่สิทธิ ก็จำเป็นจะต้องให้เอกชนผู้ทรงสิทธินั้นสามารถกระทำการใดๆเพื่อป้องกันหรือคุ้มครองสิทธิของตน รวมถึงสิทธิของผู้อื่นในสังคมได้ด้วยในฐานะของพลเมืองที่มีส่วนร่วมในการป้องกันสังคมจากการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หากมีกรณีที่บุคคลนั้นจะได้รับภัยอันตราย ถูกประทุษร้าย หรือรบกวนต่อสิทธิโดยการกระทำอันผิดกฎหมาย กฎหมายจึงให้อำนาจแก่ผู้กระทำการป้องกัน ซึ่งผลของการกระทำเพื่อป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายการกระทำนั้นย่อมไม่เป็นความผิด

ดังนั้นการจะทำให้บุคคลผู้มีสิทธิสามารถใช้และรักษาสิทธิของตนได้ นอกจากการที่รัฐจะทำหน้าที่ในการคุ้มครองประชาชนจากการประทุษร้ายอันเป็นการกระทำผิดกฎหมาย ที่รัฐได้บัญญัติขึ้นในเรื่องห้ามประทุษร้ายกันตามกฎหมาย และโดยการที่รัฐลงโทษผู้ที่กระทำความผิดโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ซึ่งในแง่ของการลงโทษนั้นไม่ใช่อำนาจของเอกชนผู้ถูกประทุษร้าย บุคคลจึงไม่อาจลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามเนื่องจากกฎหมายยอมรับว่ารัฐไม่อาจป้องกันอันตรายให้แก่ประชาชนได้ทันทั่วทุกกรณี เอกชนผู้บริสุทธิ์จึงมีอำนาจที่จะกระทำการป้องกันได้โดยไม่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายเมื่อมีการรุกรานโดยมิชอบเกิดขึ้นแก่ตน เพื่อปิดป้องและเยียวยาได้ทันการณ์ ก่อนที่จะเกิดความเสียหายเป็นอันมากทั้งๆที่สามารถที่จะแก้ไขได้ก่อน และเพื่อรักษาคุ้มครองสิทธิที่หากถูกรบกวนหรือเสียหายแล้วจะเป็นการยากที่จะแก้ไขให้กลับคืนมาได้⁷¹ นอกจากนี้การใช้สิทธิป้องกันยังเป็นการใช้บังคับกฎหมายด้วยตนเองที่กฎหมายให้อำนาจแก่ประชาชนประการหนึ่งอีกด้วย⁷²

จากแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่จะต้องใช้สิทธิในการกระทำโดยป้องกันในการคุ้มครองสิทธิของตนเองดังที่กล่าวไปนั้น หลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันจึงมีความสำคัญ และหลัก Stand Your Ground จะมีส่วนที่ทำให้การคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้กระทำการป้องกันได้ดียิ่งขึ้น เพราะเป็นการทำให้สิทธิในการกระทำการป้องกันขยายขอบเขตของการใช้สิทธิมากกว่าแนวคิดที่เป็นไปตามหลัก Duty to retreat ในปัจจุบันหลักกฎหมาย Stand Your Ground จึงเป็นที่ยอมรับนำมาปรับใช้กับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันของกฎหมายต่างประเทศมากขึ้นซึ่งปรากฏให้เห็นชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญมากกับเรื่องสิทธิของประชาชน หลายๆมลรัฐก็ยอมรับก็นำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อมุ่งสู่วัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชน รวมทั้งผลดีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่มีความสัมพันธ์กับหลักกฎหมายเรื่องการ

⁷¹ อุททิศ แสนโกศิก, กฎหมายอาญาภาค 1 (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2525), หน้า 115.

⁷² Johannes Andenaes, The General Part of the Criminal Law of Norway (New Jersey: Fred B. Rothman & Co., 1965), p. 153.

กระทำโดยป้องกันด้วย ตามความหมายและหลักเกณฑ์ที่ทำให้สิทธิในการกระทำโดยป้องกันกว้างขึ้น และเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายผู้กระทำการป้องกันมากขึ้นของหลัก Stand Your Ground

2.1.4 ปัจจัยทางกฎหมายจากรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 2 ของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Second Amendment of the United States Constitution)

เนื่องจากมาตรา 2 ของบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา (The Second Amendment of the United States Constitution) ในส่วนของบัญญัติว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ (Bill of Rights) ที่ได้ประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ 1791 มีการเพิ่มเติมสิทธิของพลเมืองโดยรับรองให้พลเมืองอเมริกันมีสิทธิในการซื้อหาและครอบครองอาวุธปืนโดยเสรี ใช้อาวุธปืนได้โดยชอบด้วยกฎหมายเมื่อมีความจำเป็นตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายรองรับ (the right to bear arms) ด้วยเหตุผลว่ามีความจำเป็นต่อความปลอดภัยของรัฐเสรี และเพื่อให้พลเมืองป้องกันตนเองจากภัยอันตราย⁷³ บทบัญญัติมีข้อความว่า “กำลังพลเข้าอาสาสมัครที่จัดการให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมีความจำเป็นต่อความมั่นคงของรัฐเสรี ดังนั้น สิทธิของประชาชนที่จะมีและถือศาสตราวุธ จะถูกขัดขวางไม่ได้”⁷⁴ อย่างไรก็ตามกฎหมายการควบคุมอาวุธปืนของสหรัฐ (Gun Control Act 1968) ได้กำหนดข้อจำกัดไว้ว่า บุคคลดังต่อไปนี้ไม่อาจซื้ออาวุธปืนไว้ในครอบครองได้ตามกฎหมาย ได้แก่ บุคคลที่เคยก่ออาชญากรรม ผู้ติดยาเสพติด ผู้ที่ไม่เป็นพลเมืองสหรัฐ เยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปีสำหรับกรณีการครอบครองปืนยาว เยาวชนที่ต่ำกว่า 21 ปีสำหรับกรณีการครอบครองปืนพก⁷⁵ นอกจากนี้ยังกำหนดให้การซื้อปืนไว้ในครอบครองบุคคลจะต้องซื้อจากร้านจำหน่ายปืนที่จดทะเบียนและได้รับใบอนุญาตจากสหพันธรัฐ (Federally licensed firearm dealer) เท่านั้น โดยผู้ซื้อจะถูกตรวจสอบประวัติอาชญากรรมและตรวจสุขภาพจิตเพื่อเป็นการรับรองว่าไม่เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติต้องห้ามถือครองอาวุธปืนตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

ต่อมาได้มีการสำรวจถึงผลในการให้สิทธิพลเมืองครอบครองอาวุธปืน จากผลสำรวจอาวุธขนาดเล็กและอัตราการตายจากองค์การอนามัยโลก ศูนย์สถิติสาธารณสุขแห่งชาติ และสถิติอาชญากรรมที่สหประชาชาติรวบรวมสำหรับทำดัชนีความปลอดภัยของแต่ละประเทศพบว่า การครอบครองอาวุธปืนอย่างมาก อัตราการตายที่สูง ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีอัตราจำนวนปืนต่อประชากรสูงที่สุดในโลก มีอัตราการตายจากอาวุธปืนสูงที่สุด ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นที่มีอัตราการ

⁷³ Adam Liptak, "Justices Extend Firearm Rights in 5-to-4 Ruling," *The New York Times*, (June, 29), หน้า A1.

⁷⁴ "รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ," (ประเทศสหรัฐอเมริกา 1791).

⁷⁵ Ian Ayres; John J. Donohue III, "Shooting Down the More Guns, Less Crime Hypothesis," *Stanford Law Review* 55, 4 (2003): 1193-1312.

ครอบครองปืนต่ำที่สุด ก็มีอัตราการตายจากอาวุธปืนต่ำสุด⁷⁶ อีกทั้งพบว่ามี การเกิดอาชญากรรมร้ายแรงจากการใช้อาวุธปืนในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่จากการสำรวจความคิดเห็นของพลเมืองในประเทศสหรัฐอเมริกาจากทั้งแกลลอปและซีเอ็นเอ็นมีผลการสำรวจสอดคล้องตรงกันว่า พลเมืองชาวอเมริกันส่วนใหญ่ ยังคงเห็นด้วยกับกฎหมายการให้สิทธิพลเมืองในการครอบครองอาวุธปืนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานนี้ แต่ไม่เห็นด้วยกับกฎหมายห้ามประชาชนพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ เพราะส่วนใหญ่ยังคงกังวลกับปัญหาอาชญากรรมภายในประเทศด้วยนั่นเอง⁷⁷

การที่กฎหมายรับรองสิทธิพลเมืองในการครอบครองอาวุธปืนเช่นนี้ ทำให้สภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปต้องการกฎเกณฑ์ทางกฎหมายใหม่ๆ มาปรับใช้เพื่อความปลอดภัยในชีวิตของพลเมืองในสังคม จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีแนวโน้มการยอมรับหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ในกฎหมายของมลรัฐต่างๆ เพิ่มมากขึ้น อันเป็นการสนับสนุนให้เหมาะสมกับสิทธิของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 และเพื่อให้กฎหมายมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันอย่างไรก็ตามกฎหมายเรื่องการควบคุมการใช้อาวุธปืนของแต่ละมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาต่างก็มีเนื้อหาที่ที่แตกต่างกันออกไป โดยกว่า 50 มลรัฐอนุญาตให้ผู้ที่ครอบครองปืนพกพาออกมาในที่สาธารณะได้ นอกจากนี้ในอีกหลายมลรัฐอนุญาตให้ผู้ที่ครอบครองอาวุธปืนสามารถฆ่าผู้อื่นก่อนได้เพื่อการปกป้องตัวเองจากการถูกทำร้ายในกรณีเชื่อว่าคนร้ายมุ่งหมายกระทำการอันอาจถึงแก่ชีวิตดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

2.2 ความหมายและสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground

2.2.1 ความหมายของหลัก Stand Your Ground

ดังที่กล่าวมาแล้วหลักกฎหมาย Stand Your Ground คือหลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำเพื่อป้องกัน (Self-defense law) ประการหนึ่งเป็นหลักกฎหมายที่พัฒนามาจากหลัก Duty to retreat มาสู่หลัก Stand Your Ground ที่ให้สิทธิแก่พลเมืองในกรณีที่เชื่อว่าตนจะมีภัยอันตรายจากการถูกผู้อื่นคุกคามหรือประทุษร้ายก็สามารถกระทำการตอบโต้โดยใช้กำลังเพื่อเป็นการป้องกันได้ทันที และไม่จำเป็นต้องถอยหนีจากภัยอันตรายก่อนแต่อย่างใด แม้ว่าการกระทำที่ตอบโต้ไปเช่นนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็ตาม (non-deadly force and deadly force) หลักเกณฑ์สำคัญอันเป็นพื้นฐานตามหลัก Stand Your Ground ได้แก่ “ผู้ที่เชื่อว่าจะมีภัยอันตราย” สามารถกระทำการ

⁷⁶ [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2556. แหล่งที่มา: <http://www.komchadluek.net/detail/20130921/168694/หนังสือพิมพ์คมชัดลึก, ข่าวต่างประเทศ, วันเสาร์ ที่ 21 กันยายน 2556>

⁷⁷ [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2556. แหล่งที่มา: <http://m.matichon.co.th/readnews.php?newsid>

ป้องกันโดย “เผชิญหน้ากระทำการตอบโต้ต่อผู้ก่ออันตรายได้โดยไม่จำเป็นต้องถอยหรือหลบหนีให้แก่ภัยอันตรายเช่นนั้น” หรือ “ความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง” แม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นการใช้กำลังถึงขั้นที่อาจ “ทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force)” ก็เป็นการใช้กำลังโดยชอบด้วยกฎหมาย

2.2.2 สารสำคัญของหลัก Stand Your Ground

(1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่า น่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย

เมื่อพิจารณาหลักการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา การพิจารณาเหตุที่ทำให้บุคคลมีสิทธิที่จะกระทำการป้องกันเมื่อใด และอาจใช้อำนาจเพื่อป้องกันในระดับใดจึงจะเป็นการกระทำอันชอบด้วยกฎหมายนั้น จะพิจารณาจากอัตวิสัย ซึ่งเป็นความเชื่อและความเข้าใจในสถานการณ์ในขณะที่ได้กระทำการเพื่อป้องกัน หลัก Stand Your Ground มิได้วางกฎเกณฑ์ให้ผู้กระทำการป้องกันจะต้องพิจารณาถึงความมุ่งหมายหรือเจตนาของอีกฝ่ายหนึ่งที่น่าจะก่ออันตราย รวมทั้งข้อเท็จจริงภายนอกตามสถานการณ์แต่อย่างใด

การเริ่มต้นแห่งสิทธิที่จะกระทำการป้องกันของบุคคลตามหลักกฎหมาย Stand Your Ground ให้สิทธิแก่บุคคลที่จะได้รับภัยอันตรายจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย หรือเชื่อโดยมีเหตุสมควรว่าน่าจะมีภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อตนเองหรือผู้อื่นในขณะนั้น (reasonable believes)⁷⁸ บุคคลก็เกิดสิทธิตามกฎหมายที่จะกระทำการเพื่อป้องกันตามหลัก Stand Your Ground โดยไม่จำเป็นต้องยอมถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย กล่าวได้ว่าสิทธิในการป้องกันอยู่บนความเชื่อเชิงอัตวิสัยของผู้ป้องกันที่มีความสมเหตุสมผลมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความจริงเชิงภาวะวิสัย⁷⁹ โดยบุคคลที่ถือได้ว่าใช้กำลังเพื่อป้องกันตนเองโดยชอบต้องมีเหตุโดยควรที่จะเชื่อและเชื่ออย่างแท้จริงว่าการใช้กำลังป้องกันดังกล่าวจำเป็นเพื่อป้องกันการทำร้ายอันมิชอบด้วยกฎหมายอันมีอยู่ในขณะนั้น แม้ว่าเหตุดังกล่าวอาจพิสูจน์แล้วปรากฏว่ามีได้มีอยู่จริงก็ตาม⁸⁰

⁷⁸ Rollin M. Perkins, *Perkins on Criminal Law* (New York: The Foundation Press Inc., 1969), p. 495.

⁷⁹ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, p. 200.

⁸⁰ Ibid.

รวมทั้งการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจ การใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground นี้ก็จะทำได้โดยชอบเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจเชื่อหรือเข้าใจว่าน่าจะมีภัยอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีการหลบหนีของผู้ต้องหาที่เชื่อว่ากระทำความผิดร้ายแรง เป็นต้น ก็เป็นการมุ่งคำนึงการใช้กำลังโต้ตอบตามหลัก Stand Your Ground ที่พิจารณาจากความเชื่อความเข้าใจของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นสำคัญเช่นกัน

นอกจากนั้นการพิจารณาว่าบุคคลอาจใช้กำลังในการกระทำเพื่อป้องกันได้ในระดับใดจึงจะเป็นการกระทำที่สมควรและชอบด้วยกฎหมาย (Reasonable force) ก็พิจารณาในทางอัตวิสัยของบุคคลที่กระทำการป้องกันเช่นกัน กล่าวคือในขณะที่กระทำการโดยป้องกันนั้นบุคคลนั้นมีความเชื่อความเข้าใจในสถานการณ์ว่าจะมีภัยอันตรายเพียงใดที่อาจเกิดต่อตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อไปว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการใช้ Reasonable force หรือไม่

(2) ระดับของการกระทำโดยใช้กำลัง (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่าตามหลัก Stand Your Ground การพิจารณาว่าบุคคลอาจใช้กำลังในการกระทำเพื่อป้องกันได้ในระดับใดจึงจะเป็นการกระทำที่สมควรและชอบด้วยกฎหมาย (Reasonable force) จะพิจารณาในทางอัตวิสัยของบุคคลที่กระทำการป้องกันคือ ในขณะที่กระทำการโดยป้องกันนั้นบุคคลนั้นมีความเชื่อความเข้าใจในสถานการณ์ว่าจะมีภัยอันตรายที่อาจเกิดต่อตนเองหรือผู้อื่นเพียงใด การปรับใช้หลัก Stand Your Ground ซึ่งให้สิทธิที่จะกระทำการป้องกันโดยไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายก่อน แม้ว่าการกระทำเช่นนั้นอาจถึงขั้นที่เป็นการใช้ Deadly force หรือทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ก็อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force เนื่องจากการที่บุคคลจะใช้กำลังในการกระทำเพื่อป้องกันถึงขั้น Deadly force ได้นั้น ต้องมาจากความเชื่อในสถานการณ์ที่จะต้องกระทำการใดๆ เพื่อป้องกันอันเชื่อว่าน่าจะมีภัยอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือภัยอันตรายร้ายแรงต่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีกรณีที่เข้าเงื่อนไขตามกฎหมาย จึงทำให้การกระทำที่แม้ถึงขั้น Deadly force เป็นการกระทำอันมีลักษณะของ Reasonable force ในแง่มุมของฝ่ายผู้ป้องกันนั่นเอง และการกระทำเช่นนั้นก็เป็น การกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักทฤษฎีโครงสร้างความผิดทางอาญาอันเป็นเหตุที่บุคคลไม่ควรจะต้องมีความผิดเนื่องจากการกระทำที่ไม่มืองค์ประกอบความผิดในส่วนของความชั่ว (Schuld)⁸¹ หรือสิ่งที่สังคมอาจตำหนิได้นั่นเอง⁸² ซึ่งมีความสำคัญเนื่องจากในเหตุการณ์ที่มี

⁸¹ หยุด แสงอุทัย, "การวินิจฉัยปัญหาคดีอาญา," บทบัญญัติ 11(2481-2483). หน้า 12.

⁸² คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 115-125.

ภยันตรายนั้นนอกจากการกระทำของผู้ป้องกันจะเป็นไปในรูปแบบใดก็ขึ้นอยู่กับความเข้าใจในสถานการณ์ขณะนั้น ที่คิดว่าสิ่งที่กระทำไปมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ตามความเชื่อความเข้าใจของตน นอกจากนี้ยังควรจะต้องคำนึงถึงแนวคิดสิทธิในการป้องกันตนตามธรรมชาติที่เมื่อบุคคลเข้าใจว่าตนมีภยันตรายก็ย่อมจะมีสิทธิกระทำการใดๆเพื่อให้ตนพ้นจากภยันตราย โดยในขณะเหตุการณ์ที่มีภยันตรายนั้นบุคคลไม่อาจคิดไตร่ตรองมากนักว่า ฝ่ายผู้ก่อภัยจะทำอันตรายเพียงใด จะต้องโต้ตอบเพียงใดจึงจะเหมาะสมกับภยันตรายในขณะนั้น หรือโต้ตอบเพียงใดจะเป็นการใช้กำลังที่สมควรตามกฎหมาย แต่ผู้อยู่ในความอันตรายย่อมทำการใดๆเพื่อให้ได้พ้นจากภาวะที่เป็นอันตรายเหล่านั้นก่อน จึงควรที่จะคำนึงถึงความเข้าใจ รวมถึงสภาพทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันด้วย สาระสำคัญของหลักนี้จึงอยู่ที่การคำนึงถึงความเข้าใจสถานการณ์ขณะนั้นในทางอัตวิสัยของบุคคลที่กระทำการป้องกันเป็นหลัก มิใช่การมุ่งพิจารณาถึงระดับความรุนแรงจากเหตุการณ์ภายนอก ความใกล้จะถึงแห่งภยันตรายหรือเจตนาของอีกฝ่ายหนึ่งแต่อย่างใด

การจำแนกระดับของการใช้กำลังในการป้องกันที่อาจเป็น Reasonable force แบ่งแยกได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

(2.1) Deadly force

Model Penal Code § 3.11(2) บัญญัติว่า “กำลังขั้นถึงแก่ชีวิต (deadly force)” คือการใช้กำลังที่ผู้ป้องกันมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อหรือที่ผู้ป้องกันใช้กำลังนั้นโดยทราบว่าจะมีความเสี่ยงอย่างร้ายแรงที่จะเกิดอันตรายถึงแก่ความตายหรืออันตรายสาหัสทางกาย” มาตรฐานกำหนดว่าการกระทำอันเป็นการยิงปืนโดยเจตนาไปยังทางที่มีคนหรือยานพาหนะที่ผู้กระทำการเชื่อว่ามีคนอยู่ภายในก็เป็นการ “ใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิต” เช่นกัน อย่างไรก็ตามการกระทำอันตรายอย่างใดๆที่กระทำไปโดยมิได้เจตนาเช่นนั้น แม้จะก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ความตายหรืออันตรายอย่างสาหัสก็ไม่ถือเป็นการใช้กำลังขั้น deadly force แม้ว่าผู้กระทำจะได้ทำอันตรายโดยใช้อาวุธก็ตาม⁸³

ดังนั้นการใช้ deadly force คือการกระทำที่ทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย เป็นกรณีที่ผู้ใช้ deadly force ได้ใช้กำลังกระทำการที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายโดยมิได้เจตนาให้เกิดผลหรือเล็งเห็นได้ว่ากระทำการดังกล่าวแล้วจะเกิดผลเช่นนั้น นอกจากนี้ตามหลักของ Model Penal Code บุคคลที่ประสงค์ให้เกิดความตายหรืออันตรายสาหัสแม้ว่าผลคือความตายหรืออันตรายสาหัสมีแนวโน้มว่าไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ก็ถูกจัดว่าเป็นการใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิต (deadly force)⁸⁴

⁸³ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 225-226.

⁸⁴ Ibid.

โดยการใช้กำลังถึงขั้น deadly force จะเป็น Reasonable force เมื่อผู้กระทำเข้าใจในสถานการณ์ที่จะต้องกระทำการใดๆเพื่อป้องกันอันเชื่อว่าน่าจะมีอันตรายต่อชีวิตร่างกาย หรืออันตรายร้ายแรงต่อตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งพิจารณาในแง่อัตวิสัยของผู้ใช้ force เองดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

(2.2) Non-deadly force

การกระทำในระดับ Non-deadly force เป็นระดับการกระทำโดยใช้กำลังที่มีความรุนแรงน้อยกว่า deadly force กล่าวคือ ผู้ใช้ Non-deadly force ใช้กำลังในระดับที่อีกฝ่ายหนึ่งไปได้รับผลถึงอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย โดยผู้กระทำนั้นมิเจตนาให้อีกฝ่ายหนึ่งนั้นเพียงได้รับอันตราย แต่ไม่ถึงขั้นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย

อย่างไรก็ตาม Non-deadly force มีขอบเขตที่ค่อนข้างกว้างกว่า deadly force เนื่องจากครอบคลุมถึงการใช้กำลังหลายรูปแบบที่ยังไม่ถึงขั้นทำให้ได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย หรือกล่าวได้ว่าเป็นการใช้กำลัง (force) ในลักษณะต่างๆนอกเหนือจาก deadly force ดังนั้นในการใช้ Non-deadly force ที่ค่อนข้างมีความหมายกว้างกับสถานการณ์ที่จะต้องป้องกันในแต่ละกรณีจึงจะต้องอยู่บนความเหมาะสมของเหตุการณ์นั้นๆด้วย โดยจะต้องอาศัยการคำนึงถึงเหตุการณ์ ความร้ายแรงของภัย หรือสภาพแวดล้อมอันเป็นบริบทในขณะใช้ Non-deadly force ประกอบด้วย⁸⁵

ซึ่งตามหลัก Stand Your Ground บุคคลที่กระทำการป้องกันที่เชื่อว่าตนอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยสามารถใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด

(3) ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

หลักเกณฑ์ที่ว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้องนั้นเป็นหลักพื้นฐานส่วนหนึ่งของหลักกฎหมาย Stand Your Ground ซึ่งหลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้องเป็นหลักที่เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนเมื่อนำมาปรับใช้กับหลัก Stand Your Ground โดยมีการบัญญัติรองรับว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่ต้องหลบหนี (no duty to retreat) อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และระบบกฎหมาย Civil

⁸⁵ Justin Miller, *Criminal Law* (St. Paul Minn: West Publishing Co., 1975), p. 207.

Law เช่นในประเทศภาคพื้นยุโรปอย่างประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมนี เป็นต้น รวมทั้งตามแนวคำพิพากษาของศาลไทยบางกรณีก็เคยปรากฏให้เห็นถึงหลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้องอยู่ด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตามหลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้องนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลายๆประการในหลักกฎหมาย Stand Your Ground เท่านั้น ดังนั้นในประเทศที่ยอมรับถึงหลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้องอาจยังไม่ถึงขั้นที่นำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ ทั้งนี้เนื่องจากหลัก Stand Your Ground จะต้องมีการสำคัญประการอื่นดังที่กล่าวไปข้างต้นด้วยคือ ฝ่ายที่ใช้กำลังก่อนมีเหตุอันควรเชื่อว่าน่าจะมีภัยอันตราย พิจารณาจากความเข้าใจของผู้กระทำการป้องกัน และการให้สิทธิถึงขั้นที่การกระทำนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (Deadly force) เมื่อเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายที่ร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินในบางกรณี อันถือว่าเป็น Reasonable force ตามความเชื่อและความเข้าใจทางอัตวิสัยของผู้กระทำในขณะนั้น

2.3 การปรับใช้หลัก Stand Your Ground ตามกฎหมาย

2.3.1 หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

(1) หลัก Stand Your Ground เพื่อความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจและการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

หลัก Stand Your Ground เป็นหลักที่ใช้กับกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจมาก่อนที่จะพัฒนาไปสู่พลเมืองผู้อ้างว่ากระทำการโดยป้องกันโดยการใช้หลัก Stand Your Ground กับกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อประโยชน์ในกระบวนการติดตามจับกุมผู้ร้าย โดยให้เจ้าพนักงานตำรวจมีสิทธิกระทำการป้องกันได้ในขอบเขตที่กว้างกว่าการป้องกันกรณีทั่วไป ตัวอย่างการปรับใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมคนร้าย ในขณะที่คนร้ายขยับโดยมีท่าทีคล้ายกับการจะต่อสู้ มีท่าทีอันเข้าใจได้ว่าอาจหยิบหรือค้นหาอาวุธ หรือเพียงแต่มีเหตุอันสมควรอันเชื่อได้ว่าน่าจะเป็นภัยอันตราย รวมถึงกรณีผู้ต้องหาที่กระทำความผิดคดีอาญาร้ายแรง (felony) หลบหนีการจับกุม เจ้าพนักงานตำรวจมีสิทธิที่จะกระทำการป้องกันโดยยิงก่อนทันที โดยอ้างการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจภายใต้หลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจึงครอบคลุมและเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในการดำเนินการตามกฎหมายเพื่อติดตามจับกุมอาชญากร อีกทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกายังมีหลักกฎหมายเฉพาะ

นอกเหนือจากการใช้หลักเกณฑ์ทางกฎหมายเรื่องการป้องกันเพื่อความชัดเจนและเอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจด้วยทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย และประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สำหรับในเรื่องนี้จึงมีแนวโน้มไปในทางเน้นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (Crime Control) มากกว่าการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา (Due Process) แต่ก็ได้กระทบถึงหลัก Due Process ซึ่งเป็นหลักในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาจนเกินขอบเขตเนื่องจากดังเหตุผลที่ได้กล่าวไปข้างต้นถึงแนวคิดที่พัฒนามาสู่หลัก Stand Your Ground ที่ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดที่ว่าเจ้าพนักงานตำรวจมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยตรง รักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม นอกเหนือจากการกระทำเพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจยังมีหน้าที่ป้องกันอำนาจรัฐจากการกระทำอันฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐ⁸⁶ เพราะหลักเกณฑ์ที่ให้อำนาจครอบคลุมนี้ส่งผลให้เจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างเต็มที่โดยไม่เกรงกลัวว่าจะตกเป็นผู้กระทำความผิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง⁸⁷

(2) หลัก Stand Your Ground เพื่อการคุ้มครองผู้ครอบครองเคหสถานจากผู้ที่ไม่ได้เข้ามาโดยไม่มีสิทธิหรือเข้ามาโดยไม่มีเหตุอันสมควร

เมื่อมีการนำหลัก Stand Your Ground มาใช้กับกรณีที่ประชาชนเป็นผู้กระทำการป้องกันในช่วงแรกนั้นได้นำมาปรับใช้กับกรณีการกระทำโดยป้องกันในเคหสถานของตนต่อผู้ที่เข้ามาโดยมิชอบ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในบ้านที่เขาอยู่ในบ้านตามปกติสุข หากมีบุคคลภายนอกเข้ามา ผู้ที่อยู่ในบ้านย่อมเชื่อได้ว่าอาจมีภัยอันตราย จึงมีสิทธิที่จะป้องกันแม้การกระทำดังกล่าวอาจทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายก็ตาม โดยผู้ครอบครองเคหสถานไม่จำเป็นต้องถอยหนีแต่อย่างใด หรือเรียกว่าหลัก Castle Doctrine ที่มีทั้งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศภาคพื้นยุโรปที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law เช่น ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

⁸⁶ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, "กฎหมายและการใช้อำนาจ: ข้อสังเกตบางประการ," *วารสารนิติศาสตร์*: 398-399.

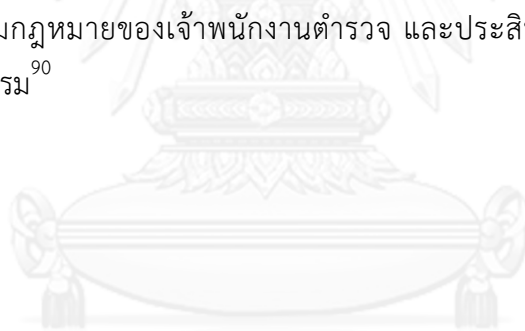
⁸⁷ Gilda Brancato; Elliot E. Polebaum, "The Right of Police Officers," p. 13.

(3) หลัก Stand Your Ground เพื่อการคุ้มครองสิทธิผู้กระทำการโดยป้องกันที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

การขยายขอบเขตของหลัก Stand Your Ground มาใช้บังคับกับกรณีที่ประชาชนกระทำการโดยป้องกันในพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ทั่วไปด้วยไม่ได้จำกัดเพียงแต่เคหสถานเท่านั้น ดังนั้นเมื่อบุคคลใดมีเหตุอันน่าเชื่อว่าจะมีภัยอันตราย ก็มีสิทธิที่จะเผชิญหน้ากับภัยอันตรายได้ทันทีโดยไม่ต้องจำเป็นจะต้องถอยหนี และสามารถที่จะอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground เนื่องจากมีความคิดเห็นว่า หลัก Retreat to the wall หรือ Duty to retreat ที่มีหลักเกณฑ์ว่าผู้ที่ได้รับภัยหรือเชื่อว่าน่าจะมีภัยอันตรายมีหน้าที่จะต้องถอย จนเมื่อไม่มีวิธีอื่นใดแล้ว จึงจะสามารถโต้ตอบต่อภัยอันตรายนั้นได้ ไม่อาจเป็นฝ่ายใช้กำลังขึ้นก่อน ในเวลาต่อมามีความเห็นกันว่าหลักเกณฑ์เช่นนี้ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริสุทธิ์ที่ถูกประทุษร้าย จึงพัฒนาขอบเขตของการกระทำเพื่อป้องกันมาสู่หลัก Stand Your Ground ที่ให้สิทธิแก่พลเมืองในกรณีที่น่าจะมีภัยอันตรายจากการถูกผู้อื่นคุกคามหรือประทุษร้ายก็สามารถกระทำการตอบโต้เพื่อเป็นการป้องกันได้ แม้ว่าการกระทำที่ตอบโต้ไปเช่นนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็ตาม ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา มีระดับการยอมรับหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ในแต่ละมลรัฐแตกต่างกันไปตามกฎหมายของมลรัฐ โดยหลัก Stand Your Ground ที่นำมาปรับใช้กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกัน แบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะ ได้แก่ หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในเคหสถาน (Castle Doctrine) หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สิน หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา และหลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

2.3.2 หลัก Stand Your Ground กับการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจโดยตรง

นอกเหนือจากการใช้หลักเกณฑ์ทางกฎหมายเรื่องการป้องกันในบางมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา ยังมีกฎหมายที่คุ้มครองเจ้าพนักงานตำรวจกรณีมีความจำเป็นอันจะต้องใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ติดตามจับกุมอาชญากร กรณีมีเหตุที่เจ้าพนักงานตำรวจเชื่อว่าน่าจะมีภัยอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่น หรือกรณีที่เชื่อว่าเป็นผู้ต้องหาคดีอาญาที่มีโทษสถานหนักหลบหนีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ เจ้าพนักงานตำรวจอาจใช้กำลังแม้ว่าการกระทำนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายก็ตาม ดังเหตุผลที่ได้กล่าวในข้างต้นว่า เจ้าพนักงานตำรวจมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยตรง รักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม⁸⁸ นอกเหนือจากการกระทำเพื่อป้องกันตนเองและผู้อื่นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจยังมีหน้าที่ป้องกันอำนาจรัฐจากการกระทำอันฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐ⁸⁹ หรือรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายทั้งการควบคุมให้พลเมืองในสังคมปฏิบัติตามกฎหมาย และการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐด้วย จึงต้องให้ขอบเขตโดยเฉพาะเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจ และประสิทธิภาพที่ดีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม⁹⁰

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁸⁸ J. Paul Boutwell, "Use of Deadly Force to Arrest A Fleeing Felon-A Constitutional Challenge, Part 1 and 3," in *Readings on Police Use of Deadly Force*, pp. 78-79.

⁸⁹ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, "กฎหมายและการใช้อำนาจ: ข้อสังเกตบางประการ," *วารสารนิติศาสตร์*: 398-399.

⁹⁰ Gilda Brancato; Elliot E. Polebaum, "The Right of Police Officers," p. 13.

2.4 ข้อโต้แย้งและข้อสนับสนุนในการใช้หลัก Stand Your Ground

จากการศึกษาภาพรวมของผลที่เกิดขึ้นจากการปรับใช้หลักกฎหมาย Stand Your Ground ในมลรัฐต่างๆของประเทศสหรัฐอเมริกา⁹¹ แสดงให้เห็นว่ามีทั้งฝ่ายที่มีข้อโต้แย้งต่อการใช้หลัก Stand Your Ground และฝ่ายที่สนับสนุนหลัก Stand Your Ground โดยมีหลักการและเหตุผลประการต่างๆดังต่อไปนี้

2.4.1 ข้อโต้แย้งการใช้หลัก Stand Your Ground

(1) เหตุผลที่ผู้ที่จะใช้กำลังควรมีหน้าที่ในการพยายามหลีกเลี่ยงหนีก่อน (Duty to retreat) เพราะให้ความสำคัญในเรื่องคุณค่าของทุกชีวิต⁹² ซึ่งเป็นการพิจารณาในมุมมองของสิทธิในชีวิตและร่างกายที่บุคคลทุกคนควรได้รับความคุ้มครองโดยเท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดก็ตาม ซึ่งแตกต่างจากมุมมองของข้อสนับสนุนการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground คือ เป็นแนวทางที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิทธิของฝ่ายผู้กระทำการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground

(2) ในบางกรณีเป็นเหตุการณ์ที่ผู้กำลังป้องกันยังมีหนทางที่จะหนีได้ก็ควรใช้ช่องทางที่จะถอยหนีก่อน⁹³ จึงมีข้อโต้แย้งว่าหากในสถานการณ์ที่แม้ว่าจะมีภัยอันตรายใดๆก็ตาม ถ้าผู้ที่จะได้รับภัยยังมีช่องทางอื่นหรือมีโอกาสที่จะหลบหนีได้อย่างปลอดภัยก็ควรหลีกเลี่ยงการใช้กำลังป้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กำลังที่ถึงขั้นทำให้ผู้ก่อภัยได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงขั้นถึงแก่ความตาย

(3) มีข้อโต้แย้งถึงการเพิ่มอัตราคดีฆาตกรรมที่มากขึ้นว่ามีสาเหตุมาจากการใช้หลัก Stand Your Ground⁹⁴ ทั้งนี้เนื่องจากหลัก Stand Your Ground ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังถึงขั้นที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายโดยเป็นการป้องกันตามกฎหมาย จึงทำให้คดีที่มีการกล่าวอ้างถึงการป้องกันที่มีการใช้กำลังถึงขั้น deadly force นั้นเป็นการทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้กระทำการป้องกันได้รับความคุ้มครองสิทธิภายใต้หลัก Stand Your Ground ทำให้เกิดคดีฆาตกรรมเป็นสองกลุ่ม คือการทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยผิดกฎหมายกับการทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคดีที่มีการทำให้ผู้อื่นถึงแก่

⁹¹ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 6-9.

⁹² A.J. Ashworth, "Self-Defense and the Right to Life," *The Cambridge Law Journal* 34, 2 (1975): 282.

⁹³ Andrew Branca, "Stand Your Ground: The New Self Defense Doctrine That's 136 Years Young," (PO Box 312, Maynard, MA 01754: Lawofselfdefense.com, 2013), pp. 1-2.

⁹⁴ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 6-9.

ความตายแม้จะเป็นการป้องกันก็รวมเป็นคดีฆาตกรรมส่วนหนึ่ง การที่มีกรณีการฆ่าผู้อื่นโดยชอบด้วยกฎหมายโดยหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันเช่นนี้ รวมถึงผลจากการใช้หลัก Stand Your Ground ที่ทำให้ผู้ป้องกันมีสิทธิป้องกันในขอบเขตที่กว้างขึ้น จึงทำให้มีการตอบโต้ผู้ก่อภัยด้วยการป้องกันที่ใช้กำลังมากขึ้น ดังนี้เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้คดีฆาตกรรมโดยรวมมีอัตราที่สูงขึ้น⁹⁵

(4) มีข้อโต้แย้งว่าหลัก Stand Your Ground เป็นหลักที่นำมาอ้างต่อการใช้ force กับกลุ่มผิวสีในประเทศสหรัฐอเมริกาจนเกิดข้อวิจารณ์ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือการแบ่งแยกเชื้อชาติ (Desperate Racial Impact)⁹⁶ เนื่องจากการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ถูกหยิบยกมาเป็นข้อต่อสู้ในหลายๆคดีโดยเฉพาะในคดีการป้องกันที่ผู้ตายหรือผู้ได้รับอันตรายจากการใช้กำลังป้องกันนั้นเป็นกลุ่มคนผิวสีในประเทศสหรัฐอเมริกา⁹⁷ ซึ่งปรากฏให้เห็นจากอัตราการกล่าวอ้างหลัก Stand Your Ground ในการป้องกันและได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นการป้องกันที่ใช้กำลังถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมายต่อบุคคลผิวสีที่เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่านับจากที่มีการยอมรับหลัก Stand Your Ground เข้ามาปรับใช้ในกฎหมายของมลรัฐต่างๆในช่วงปี ค.ศ.2005⁹⁸ อีกทั้งการที่หลัก Stand Your Ground ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันที่จะใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้โดยชอบด้วยกฎหมายเมื่อผู้ป้องกันเชื่อว่ามีภัยอันตรายร้ายแรง เช่น ภัยอันตรายที่อาจถึงแก่ความตาย ในการป้องกันต่อกลุ่มคนผิวสีจึงมักได้รับการกล่าวอ้างเสมอว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวจะมีภัยอันตรายที่ร้ายแรงต่อตนซึ่งก็มักจะได้รับ การยอมรับตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าผู้ป้องกันมีเหตุที่เชื่อเช่นนั้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเกิดขึ้นของอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงบ่อยครั้งที่ผู้กระทำความผิดมักเป็นกลุ่มคนผิวสี⁹⁹ ซึ่งในประเด็นนี้ทำให้เกิดข้อโต้แย้งต่อการใช้หลัก Stand Your Ground อย่างมาก โดยเฉพาะในกรณีของจอร์จ ซิมเมอร์แมน ชาวอเมริกันที่เห็นว่า เทรวอน มาร์ติน ชาวอเมริกันผิวดำใส่เสื้อมีฮู้ดทำทางมีพิรุณก็ไปแจ้งตำรวจและติดตามไปจนมีการต่อสู้ชกต่อยกัน โดยจอร์จ ซิมเมอร์แมนได้ยิงเทรวอน มาร์ตินเสียชีวิต ทั้งที่เทรวอน มาร์ตินไม่มีอาวุธใดๆ ต่อมาในวันที่ 13 กรกฎาคม 2013 คณะลูกขุนแห่งมลรัฐ Florida ตัดสินว่า¹⁰⁰ จอร์จ ซิมเมอร์แมนไม่มีความผิดใดๆ

⁹⁵ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 6-9.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ John Roman, "Do Stand Your Ground Laws Worsen Racial Disparities?,"(Urban Institute MetroTrends Blog, 2012).

⁹⁸ FBI Uniform Crime Reports, Uniform Crime Reports (UCR), Report No. Supplementary Homicide File. National Archive of Criminal Justice Data, available at: <http://bit.ly/1bnoHhw>

⁹⁹ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 6-9.

¹⁰⁰ "State of Florida v. George Zimmerman,"(18th Judicial Circuit in and for Seminole County, Florida, 2013).

ในการฆ่าเทรวอน มาร์ติน ที่ทำให้มีการพูดถึงข้อโต้แย้งและข้อสนับสนุนหลัก Stand Your Ground ในสังคมกันอย่างกว้างขวาง¹⁰¹

2.4.2 ข้อสนับสนุนการใช้หลัก Stand Your Ground

(1) หลัก Stand Your Ground กับการสนับสนุนสิทธิทางการใช้อาวุธปืนของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 2 ของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Second Amendment of the United States Constitution)¹⁰² การเพิ่มเติมสิทธิของพลเมืองโดยกฎหมายรับรองให้พลเมืองอเมริกันมีสิทธิในการซื้อหาและครอบครองอาวุธปืนโดยเสรี ใช้อาวุธปืนได้โดยชอบด้วยกฎหมายเมื่อมีความจำเป็นตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายรองรับ (the right to bear arms) เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กฎหมายของหลายรัฐเห็นความสำคัญของสิทธิในการป้องกันตนที่ควรให้สิทธิและขอบเขตที่มากขึ้นเพื่อให้ความเป็นธรรมต่อพลเมืองผู้บริสุทธิ์ในการป้องกันตนเอง ผู้อื่น หรือทรัพย์สิน ได้ทันทีเมื่อเชื่อว่ามีภัยอันตรายร้ายแรง รวมถึงการให้สิทธิในการใช้กำลังถึงขั้น deadly force สำหรับกรณีที่เชื่อว่าจะต้องป้องกันต่อภัยอันตรายร้ายแรง โดยหลัก Stand Your Ground เป็นหลักกฎหมายที่ขยายเรื่องการกระทำโดยป้องกันให้เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายผู้ป้องกันมากขึ้น มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิในการกระทำโดยป้องกันให้อยู่ในขอบเขตของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อันสอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีอาชญากรรมที่รุนแรงซับซ้อนมากขึ้นและเป็นหลักกฎหมายที่สนับสนุนต่อสิทธิในการซื้อหาและครอบครองอาวุธปืนโดยเสรี ใช้อาวุธปืนได้โดยชอบด้วยกฎหมายเมื่อมีความจำเป็นตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายรองรับ (the right to bear arms) ตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 2 ของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Second Amendment of the United States Constitution)

(2) หลัก Stand Your Ground คำนึงถึงความเป็นธรรมต่อบุคคลที่เชื่อว่าจะมีภัยอันตรายแก่ตนหรือผู้อื่นที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ทันทีโดยไม่ต้องยอมให้กับฝ่ายที่มีชอบด้วยกฎหมาย¹⁰³ จากแนวคิดที่ทำให้เกิดการพัฒนามาสู่หลัก Stand Your Ground เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ป้องกันมากขึ้นจากหลักการป้องกันเดิมที่มีแนวคิดตามหลัก Duty to Retreat ที่ผู้ป้องกันจะมีหน้าที่ที่ต้องหลบหนีก่อน จนกว่าผู้นั้นจะไม่มีทางเลือกอื่นแล้วจึงสามารถใช้กำลังตอบโต้

¹⁰¹ กานต์บดี งามจิตร, "เจาะคำพิพากษายิงคนตายพันผิดเปรียบเทียบหลักกฎหมายสหรัฐฯ-ไทย," หนังสือพิมพ์ข่าวสด, หน้า 7.

¹⁰² Daysha Eaton, "Resolutions Supporting Gun Rights,"(United States: Alaskapublic, 2013), p. 7.

¹⁰³ สุรสิทธิ์ แสงวีโรจนพัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," ตุลพาท 4: 133-149.

เพื่อป้องกันภัยอันตรายได้ตามกฎหมาย ซึ่งทำให้สิทธิของผู้ป้องกันไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควรหากจะต้องยอมอ่อนข้อต่อการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิของตน

(3) ความไม่ยุติธรรมต่อบุคคลที่กระทำการป้องกันหากต้องได้รับโทษทั้งที่ได้กระทำไปในขณะนั้นโดยเชื่อว่าจะมีภัยอันตราย¹⁰⁴ จึงมีความคิดเห็นสนับสนุนการใช้หลัก Stand Your Ground กับกรณีก่อนหน้านี้ ที่แม้การกระทำโดยป้องกันนั้นจะทำให้ฝ่ายผู้ก่อภัยถึงแก่ความตาย ผู้ป้องกันก็สามารถทำได้โดยสมควรเมื่อเชื่อว่าบุคคลนั้นมีภัยอันตรายร้ายแรงต่อตนเองหรือผู้อื่น หรือเมื่อมีภัยอันตรายเกิดขึ้น เนื่องจากผู้ก่อภัยที่มีการกระทำอันเป็นความผิดที่จะทำร้ายชีวิตของผู้บริสุทธิ์ ผู้ป้องกันจึงสามารถใช้สิทธินี้เอาแก่ชีวิตของผู้ก่อภัยได้เช่นกันเมื่อเชื่อว่ามีภัยอันตรายเช่นนั้น¹⁰⁵ หากการกระทำที่มีเจตนากระทำเพื่อป้องกันไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายก็จะทำให้ผู้ป้องกันเป็นผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับผิดทางอาญา ย่อมจะเกิดความไม่เป็นธรรมแก่สิทธิของผู้ป้องกัน

(4) หลัก Stand Your Ground เป็นหลักที่อยู่บนพื้นฐานของข้อกฎหมายที่ปรับใช้ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีที่เกิดขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการโดยป้องกันว่าเป็นการใช้กำลังอันชอบด้วยกฎหมายแต่มีใช้หลักการที่ทำให้เกิดการฆ่าผู้อื่นโดยชอบด้วยกฎหมายในทุกกรณี¹⁰⁶ เพียงแต่กรณีที่มีการกระทำเพื่อป้องกันชีวิตหรือร่างกายที่ผู้ป้องกันเชื่อว่ามีภัยอันตรายที่ร้ายแรงกฎหมายเรื่องการป้องกันควรจะครอบคลุมแก่กรณีที่เกิดขึ้นในลักษณะที่คุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันได้ดีขึ้น ซึ่งก็มีใช้ว่ากฎหมายให้ทุกกรณีใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้แต่อย่างไร แต่เป็นหลักที่มุ่งคำนึงความคิดทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญเท่านั้นว่าเป็นการป้องกันที่สมควรต่อภัยอันตรายในขณะนั้นตามที่ผู้ป้องกันเข้าใจ

(5) ตามแนวอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarian) อธิบายว่าหากใครก็ตามจำเป็นต้องตายในการใช้กำลังถึงแก่ชีวิตเพื่อการป้องกันก็เป็นการดีเสียกว่าหากผู้บริสุทธิ์ต้องเป็นเหยื่อจากการใช้กำลังนั้น และดียิ่งกว่าการที่คนชั่วจะมีชีวิตอยู่เพื่อทำร้ายผู้อื่นต่อไป¹⁰⁷

(6) แนวคิดที่ว่าความปลอดภัยทางกายภาพเป็นหนึ่งในสิทธิตามธรรมชาติของมนุษยชาติที่มีพื้นฐานมายาวนานตั้งแต่เมื่อมีการรวมตัวของมนุษย์เป็นสังคมขึ้น เมื่อผู้ก่อภัยละเมิดข้อตกลงจากการตกลงร่วมกันในลักษณะของสัญญาประชาคมอันมีวัตถุประสงค์เพื่อเคารพพื้นที่ในดำรงชีวิตและสิทธิของผู้อื่นในการอยู่ร่วมกันในสังคมเขาย่อมถูกลงโทษทางสังคมได้เช่นกัน

¹⁰⁴ Andrew Branca, "Stand Your Ground: The New Self Defense Doctrine That's 136 Years Young,": 1.

¹⁰⁵ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 208-210.

¹⁰⁶ Andrew Branca, "Stand Your Ground: The New Self Defense Doctrine That's 136 Years Young,": 2.

¹⁰⁷ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 208-210.

โดยเฉพาะสิทธิของผู้บริสุทธิ์ในการปกป้องสิทธิของตนเองเพื่อความปลอดภัยอันเป็นสิทธิตามธรรมชาติดังกล่าว¹⁰⁸

(7) สัดส่วนของการป้องกันเป็นสิทธิในชีวิตของผู้บริสุทธิ์ที่มีความชอบธรรมกว่าสิทธิในชีวิตของผู้ก่อภัย ฉะนั้นการชั่งน้ำหนักระหว่างทางศีลธรรมและความปลอดภัยแก่ผู้บริสุทธิ์ก่อให้เกิดแนวคิดสนับสนุนว่า ความตายของผู้ก่อภัยจะเป็นสิ่งที่เลวร้ายต่อสังคมน้อยกว่าการเกิดอันตรายต่อผู้บริสุทธิ์ แม้บุคคลทุกคนควรได้รับความคุ้มครองสิทธิโดยเท่าเทียมกันแต่สิทธิของผู้ก่อภัยอาจถูกจำกัดลงได้เนื่องมาจากการกระทำอันมิชอบของผู้ก่อภัยเอง¹⁰⁹ ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงไม่ควรสร้างข้อจำกัดให้สิทธิของผู้ป้องกันซึ่งมิได้ริเริ่มหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นน้อยกว่าสิทธิของผู้กระทำความผิดอันเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิของผู้อื่น

(8) การป้องกันอาจถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงโทษโดยเอกชนอันชอบด้วยกฎหมายต่อผู้กระทำผิดเพราะเอกชนนั้นได้เชื่อว่าจะมีภัยอันตรายจากการถูกทำร้าย ซึ่งเขาได้กระทำกลับไปอย่างเดียวกันกับที่ผู้ก่อภัยอาจได้กระทำขึ้น¹¹⁰ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยยับยั้งการกระทำความผิดต่อบุคคลอื่น เมื่อทุกคนมีสิทธิที่จะกระทำการป้องกันได้ตามกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันยิ่งขึ้น

(9) หลัก Stand Your Ground เป็นหลักที่ปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และประสิทธิภาพที่ดีในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม¹¹¹ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจตามกฎหมาย เป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ของส่วนร่วม และมุ่งรักษากฎหมายจากบุคคลผู้ฝ่าฝืน โดยการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งในความเป็นจริงย่อมจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นอันตรายทั้งต่อตัวเจ้าพนักงานตำรวจเอง หรือต่อผู้อื่นที่เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องให้ความปลอดภัย ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสังคม จึงต้องการความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ ที่จะต้องให้เกิดความปลอดภัย และสามารถตัดสินใจจัดการกับสถานการณ์ที่มีภัยอันตรายขณะนั้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสำเร็จ กฎหมายจึงต้องให้อำนาจเฉพาะกรณี และให้ความคุ้มครองแก่เจ้าพนักงานตำรวจในการกระทำการดังกล่าวที่อาจจะต้องมีการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่การทำงานได้ตามหน้าที่อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมของเจ้าพนักงานตำรวจ

¹⁰⁸ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 208-210.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Gilda Brancato; Elliot E. Polebaum, "The Right of Police Officers," p. 13.

บทที่ 3

ปัญหาของกฎหมายไทยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground

3.1 การกระทำโดยป้องกันตามกฎหมาย

หลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันมีความสัมพันธ์กับหลัก Stand Your Ground เนื่องจากหลัก Stand Your Ground เป็นหลักเกณฑ์ที่เข้ามาเสริมให้หลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันมีความสมบูรณ์มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่เป็นฝ่ายใช้สิทธิป้องกัน อีกทั้งในปัจจุบันหลัก Stand Your Ground มีแนวโน้มในการขยายพื้นที่และขอบเขตการปรับใช้ที่มากขึ้นในกฎหมายของต่างประเทศเพื่อประโยชน์ต่อกฎหมายเรื่องการป้องกัน

กฎหมายอาญาของประเทศไทยในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็เป็นกฎหมายที่เข้ามาเป็นเวลาที่ยาวนาน มิได้นำหลักการใหม่ๆ เข้ามาพิจารณาเพื่อการพัฒนา ทั้งบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และแนวทางการวินิจฉัยของศาลตามคำพิพากษานั้นยังมิได้ปรากฏสะท้อนว่ากฎหมายในประเทศไทยค้ำประกันหรือพิจารณาหลักการโดยแท้จริงของหลักกฎหมาย Stand Your Ground แต่อย่างใด และมีปัญหาในด้านการตีความที่แตกต่าง การปรับใช้กับหลายกรณีที่เกิดขึ้นยังมีความไม่ชัดเจน และเป็นที่ยังสงสัยในหลักเกณฑ์บางประการของหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกัน ซึ่งส่งผลต่อการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ใช้สิทธิป้องกันให้เกิดความไม่ชัดเจน ไม่เท่าเทียมกันในสิทธิของผู้ป้องกันแต่ละกรณี และอาจไม่ได้เป็นธรรมอย่างแท้จริงต่อการคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้กระทำการป้องกันในบางกรณี เช่น แนวคำวินิจฉัยที่ให้ผลแตกต่างกันทั้งที่ข้อเท็จจริงมีความใกล้เคียงกัน หรือการพิจารณาที่ไม่ได้คำนึงถึงอัตวิสัยของฝ่ายผู้ป้องกัน ทำให้เกิดกรณีที่ผู้ใช้สิทธิป้องกันกลายเป็นผู้กระทำความผิดที่ต้องรับโทษทางอาญา แม้ว่าอาจได้รับการลดโทษอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็อาจเป็นการลงโทษบุคคลที่ไม่ควรต้องรับโทษตามกฎหมายเพราะเขามีผู้ใช้ผู้เริ่มกระทำความผิด และไม่มีองค์ประกอบความผิดอาญาในส่วนของความชั่ว (Schuld)¹ เป็นต้น ดังนั้นจึงจะต้องศึกษาความเป็นมาและหลักเกณฑ์ในเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายของประเทศไทยว่ามีวิวัฒนาการมาอย่างไร การปรับใช้กฎหมายในปัจจุบันมีปัญหาและผลกระทบอย่างไร เพื่อพิจารณาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมที่จะนำหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้อยู่ในต่างประเทศเข้ามาเสริมให้กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของประเทศไทยพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นและเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันต่อไป

¹ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 115-125.

3.1.1 ที่มาและวิวัฒนาการของหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของประเทศไทย

วิวัฒนาการของบทบัญญัติกฎหมายในประเทศไทยในเรื่องการกระทำโดยป้องกันนั้น จะอธิบายโดยแยกตามกฎหมายในสมัยต่างๆดังนี้

1. กฎหมายตราสามดวง

จากบทบัญญัติกฎหมายตามกฎหมายตราสามดวงของประเทศไทยนั้นจะ พบบทบัญญัติในเรื่องของการกระทำโดยป้องกันได้ดังต่อไปนี้

ลักษณะวิวาทดำตี

มาตรา 40 บัญญัติว่า “วิวาทดำตีกันแลบันดาลโกรธพาพวกผู้คน ข้าไทพี่น้องพ้องพันธุญาติลูกหลาน ถ้อยไม่ช้อนก้อนอิฐก้อนหิน และเครื่องสรรพศาสตราวุธรุกไปตีดำ ฟันแทงท่านถึงที่แดนที่บ้านที่เรือนท่าน เจ้าบ้านบาดเจ็บให้ไหมทวิคุณพวกไปด้วยมิได้ลงมือให้ไหมถึง ต้นเหตุจงทุกคน ถ้าเจ้าบ้านตีผู้รุกรานนั้นบาดเจ็บไซริ้ให้ยกบาดเจ็บผู้รุกรานนั้นเสีย ถ้าเจ้าบ้านตีฟันแทงผู้รุกรานถึงตายจะเอาโทษเจ้าบ้านเจ้าเรือนนั้นมิได้ เพราะมันสำหาวทงศักดิ์รุกรที่รุกรแดนท่านกว่าตายเสียอย่าให้คนทั้งปวงดูเยี่ยงอย่างกัน”²

ตามบทบัญญัตินี้แสดงให้เห็นว่า กฎหมายไทยในสมัยที่ใช้กฎหมายตราสามดวงนั้น ให้อำนาจต่อผู้เป็นเจ้าของบ้านที่ถูกผู้อื่นมาประทุษร้ายถึงที่บ้านในอันที่จะ ป้องกันสิทธิของตนกล่าวคือ หากเจ้าบ้านได้ใช้กำลังตีฟันแทงผู้บุกรุกนั้นถึงตายก็ไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสิทธิในการป้องกันในเคสสถานของผู้ครอบครองเคสสถาน และกฎหมายในขณะนั้นให้สิทธิเจ้าบ้านถึงขั้นการใช้กำลังที่อาจทำให้อีกฝ่ายถึงแก่ความตายได้โดยกฎหมายไม่เอาโทษ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงแนวคิดในการลงโทษที่เป็นตัวอย่างของการกระทำความผิดเช่นนั้นเพื่อมิให้ผู้อื่นในสังคมเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เสมือนมีการกระทำเพื่อเป็นการใช้สิทธิป้องกันตามกฎหมายควบคู่ไปกับการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้ผู้อื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่างผ่านการใช้สิทธิป้องกันของผู้เป็นเจ้าของบ้านนั้นด้วย

² กรมหลวง. ราชบุรดีเรกฤทธิ, กฎหมายเล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักนายกรัชมุนตรี, 2513), หน้า 53.

ลักษณะฆัวเมีย

มาตรา 102 บัญญัติว่า “ชายขอลูกสาวท่าน ถึงหลบฝาก ยังแต่จะทำงานและพ่อแม่ให้ชายฝากบ่าเรอห์ และทำกินอยู่ด้วยกันเปน 2, 3 ปี และพ่อแม่หญิงให้ชายอยู่ด้วยกันไซ้ ท่านว่าเปนเมียมีสิทธิแก่เจ้าฝัวเหมือนเมียทำงาน ถ้าแลผู้ใดทำชู้ด้วยเมียดังนี้ ณ ถิ่นถานใดก็ตี แลชายเจ้าฝัวฟันแทงชายหญิงซึ่งทำชู้ด้วยกันตายทั้งสองไซ้ ท่านว่าอย่าเอาโทษแก่ชายผู้ฟันแทงเลย เพราะผู้ตายทำนอกประเวณีแผ่นดินท่าน”³

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นเรื่องการป้องกันสิทธิของชายผู้เป็นสามี ที่หากมีผู้ใดมาประพฤตินทางชู้สาวกับหญิงที่เป็นภริยาของชายนั้น ชายที่เป็นสามีอาจป้องกันสิทธิของตนที่มีต่อหญิงภริยาได้ โดยอาจใช้กำลังถึงขั้นที่ทำให้ทั้งหญิงและชายชู้ถึงแก่ความตายได้ทั้งสองคน โดยที่ชายผู้เป็นสามีไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายแต่ประการใด ซึ่งตามบทบัญญัติก็ได้ให้เหตุผลในตอนท้ายว่า เพราะเป็นกรณีที่ผู้ตายเป็นฝ่ายผิดที่ทำนอกประเวณีแผ่นดิน อันเป็นเรื่องที่มาจากแนวคิดศีลธรรม ประเพณี และการยอมรับของคนทั่วไปในสังคมในสมัยนั้นที่ไม่ยอมรับเรื่องชู้สาวกรณีหญิงที่มีสามีแล้ว จึงให้อำนาจแก่ชายผู้เป็นสามีค่อนข้างมาก ในการปกป้องสิทธิของตนที่มีต่อภริยา และถือว่าการลงโทษอยู่ในตัวต่อการกระทำความผิดเช่นนั้นด้วยหากทำให้อีกฝ่ายถึงแก่ความตาย

ลักษณะโจร

มาตรา 64 บัญญัติว่า “ผู้ร้ายไปฟันแทงท่าน แลเขาต้องฆ่าฟันแทงผู้ร้ายนั้นตายก็ตี บาดเจ็บก็ตี ท่านมิให้มีโทษแก่ผู้ฆ่าฟันนั้นเลย ถ้าผู้ร้ายฟันแทงเขาต่อ ผู้นั้นบาดเจ็บท่านให้ลงโทษแก่ผู้ร้ายนั้นด้วยลวดหนึ่งโดยขนาด”⁴

ตามบทบัญญัติกฎหมายตราสามดวง มาตรา 64 นี้เป็นกรณีการป้องกันชีวิตและร่างกาย ที่หากมีผู้อื่นมาประทุษร้าย บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะป้องกันชีวิตและร่างกายของตนได้ โดยหากจะมีผู้ใดมาฟันแทงตนแล้ว ก็สามารถฟันแทงผู้ร้ายนั้นได้ทันทีแม้ผลจะเป็นว่าการกระทำดังกล่าวทำให้อีกฝ่ายถึงแก่ความตาย หรือบาดเจ็บสาหัสก็ตาม ผู้ที่ป้องกันตนเช่นนั้นก็ไม่ต้องรับโทษ นอกจากนั้นหากผู้ร้ายไม่ได้ตาย และยังคงทำร้ายต่อไป กฎหมายก็ยังมีโทษระบุไว้โดยชัดเจน

มาตรา 95 บัญญัติว่า “คนตีคบคนกินเหล้าเมามายมีจู้จักผิดชอบเข้ารั้วบ้านท่านผิดเวลา ท่านมีรู้ว่าคนร้ายนั้นก็ตี ท่านไล่ฟันแทงต้องบาดเจ็บก็ตี ถึงตายก็ตี ท่านว่าเป็นกรรมของมันเอง ท่านมิให้มีโทษแก่ผู้ฟันแทงนั้นเลย...”⁵

³ กรมหลวง. ราชบุรีดิเรกฤทธิ์, กฎหมายเล่ม 1, หน้า 342.

⁴ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 339.

บทบัญญัติกฎหมายตราสามดวง มาตรา 95 นี้เป็นกรณีการป้องกัน ที่เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาในปัจจุบันแล้ว มีความใกล้เคียงกับการป้องกันโดยสำคัญ ผิดบางกรณี คือ หากแม้ว่าจะเป็นคนดีหรือเป็นเพื่อนกันมา ไม่ใช่คนร้าย แต่เข้าบ้านผิดเวลา หรือมีนเมาไร้สติ ทำให้บุคคลใดเข้าใจผิดได้ว่าเขาเป็นคนร้าย และได้กระทำการใดๆไปเพื่อป้องกันอันทำให้อีกฝ่ายได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย ผู้ป้องกันนั้นก็ไม่ต้องรับโทษ แม้ว่าความจริงอีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะมีใช่คนร้ายก็ตาม

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามบทบัญญัติในเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายตราสามดวงดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าแนวคิดของกฎหมายเรื่องการป้องกันแต่เดิมของประเทศไทยนั้นมีลักษณะของสิทธิที่จะกระทำการป้องกันสิทธิของตนไว้เป็นกรณีๆอย่างชัดเจน ไม่ซับซ้อน และมีใช่เป็นบททั่วไปกว้างๆอย่างเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในปัจจุบัน โดยกฎหมายมิให้เอาโทษแก่ผู้ป้องกันนั้นหรือก็คือไม่ต้องรับโทษหากได้กระทำการป้องกันสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งตามกฎหมายตราสามดวงนั้นปรากฏแนวความคิดต่อการใช้สิทธิป้องกันอย่างชัดเจนว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่ต้องหลบหนีหรือยอมต่อผู้กระทำความผิด แต่สามารถยืนหยัดที่จะต่อสู้ได้อย่างชัดเจน และมีขอบเขตของการใช้กำลังที่ค่อนข้างกว้าง ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันอย่างมาก แม้หลายๆกรณีใช้กำลังที่เป็นผลให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายได้โดยไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายแต่อย่างใด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถ้อยคำแห่งบทบัญญัติกฎหมายตราสามดวงในหลายมาตรานั้นจะพบว่ามีการเปิดโอกาสให้ผู้ทรงสิทธิทำการป้องกันในลักษณะที่ถือเป็นการลงโทษต่อผู้กระทำความผิดควบคู่ไปด้วยในตัวสำหรับบางกรณีเพื่อไม่ให้คนอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง ซึ่งตามแนวทางของทฤษฎีการลงโทษ วัตถุประสงค์ของการลงโทษประการหนึ่งก็คือทฤษฎีการข่มขู่ แบ่งได้เป็นการข่มขู่เป็นการทั่วไป และการข่มขู่เฉพาะราย อันเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิด รวมถึงการข่มขู่ยั้งผู้ที่จะคิดจะกระทำความผิดให้เกิดความกลัวและส่งผลถึงการตัดสินใจที่จะไม่กระทำความผิดในลักษณะอย่างเดียวกันนั้น⁵ อันจะส่งผลให้มีความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดและการลงโทษ โดยการกระทำการป้องกันสิทธิที่มีความสำคัญนั้น เมื่อพิจารณาตามกฎหมายตราสามดวงในบทบัญญัติดังที่ยกมาเป็นตัวอย่างเหล่านั้น ผู้ป้องกันอาจใช้กำลังถึงขั้นที่ส่งผลถึงอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายแก่ผู้กระทำความผิดได้ โดยที่ผู้ที่กระทำการป้องกันนั้นไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใดดังที่กล่าวมาข้างต้น อันมีความแตกต่างจากหลักเกณฑ์การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน เนื่องจากหลักเกณฑ์การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันนั้นมีขอบเขตของการป้องกันที่ค่อนข้างจำกัด มีหลักเกณฑ์ในการกระทำการป้องกันหลายอย่างที่จะต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่ง

⁵ กรมหลวง. ราชบุรีดิเรกฤทธิ์, กฎหมายเล่ม 1, หน้า 411.

⁶ สุดสงวน สุธีสร, อาชญาวิทยา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545), หน้า 115.

มีรายละเอียดและองค์ประกอบทางกฎหมายที่ซับซ้อนกว่าบทบัญญัติในกฎหมายตราสามดวง และเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการทั่วไป นำมาปรับใช้กับกรณีต่างๆอย่างกว้าง มิได้เป็นเรื่องการป้องกันเฉพาะกรณีที่แยกจากกันอย่างกฎหมายตราสามดวงนี้

2. กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 เป็นกฎหมายอาญาฉบับแรกของประเทศไทยที่มีรูปแบบของการรวบรวมเป็นประมวลกฎหมายโดยมีนักกฎหมายชาวฝรั่งเศส คือ นายยอร์ช ปาดูซ์ (Georges Padoux) เป็นที่ปรึกษาการร่างกฎหมาย (Legislative Advisor) ของรัฐบาลสยาม เกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127⁷ โดยได้นำแนวทางรูปแบบของประมวลกฎหมายอาญาจากกฎหมายของประเทศต่างๆมาเป็นแบบในการร่างกฎหมายอาญาของประเทศไทย ที่สำคัญได้แก่ กฎหมายอาญาฝรั่งเศส ค.ศ.1810 ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน ค.ศ.1870 ประมวลกฎหมายอาญาอิตาลี ค.ศ.1880 ประมวลกฎหมายอาญาเนเธอร์แลนด์ ค.ศ.1881 รวมถึงร่างประมวลกฎหมายอาญาของญี่ปุ่น มาเป็นแนวทางในการจัดทำประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127⁸ โดยมีการคำนึงถึงความเหมาะสมกับการปรับใช้ในประเทศไทย เห็นได้จากการปรากฏบทบัญญัติบางเรื่อง ที่สะท้อนถึงความคิดในสังคมไทย⁹ เช่น มิให้ทำการปลงศพของผู้ถูกประหารชีวิตเป็นอันเอ็กเกริก (มาตรา 15) และการจัดทำกฎหมายนี้มีกระบวนการที่ได้พิจารณาอย่างรอบด้านโดยนักกฎหมายที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ¹⁰ จึงทำให้ได้กฎหมายที่ค่อนข้างทันสมัยในเวลานั้น ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ถือเป็นต้นแบบของประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยในปัจจุบัน กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มีบทบัญญัติในเรื่องการกระทำโดยป้องกันที่มีลักษณะกว้างขึ้นเพื่อปรับใช้กับข้อเท็จจริงโดยทั่วไป มิใช่เป็นการป้องกันเป็นกรณีเฉพาะอย่างกฎหมายเดิม โดยกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ประกอบด้วย 2 มาตรา ดังนี้

⁷ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, "บันทึกของนายยอร์ช ปาดูซ์ เกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127," วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 18, 2 (2531): 17.

⁸ “เรื่องเดียวกัน”

⁹ แสง บัญเฉลิมวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. (กรุงเทพมหานคร :วิญญูชน, 2554), หน้า 226-228.

¹⁰ “เรื่องเดียวกัน”

มาตรา 50¹¹ บัญญัติว่า “บุคคลที่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่พอสมควรแก่เหตุ โดยมีความจำเป็นเพื่อป้องกันชีวิต แลชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของตัวเองก็ดี หรือของผู้อื่นก็ดี เพื่อให้พ้นภัยอันตรายที่ผิดกฎหมาย ท่านว่าไม่ควรลงอาญาแก่มัน”

และมาตรา 51¹² บัญญัติว่า “การต่อสู้เจ้าพนักงานที่กระทำตามหน้าที่นั้น ท่านว่ามีให้นับว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย”

ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 50 นั้น กล่าวถึงการป้องกันที่มีหลักเกณฑ์การวินิจฉัยใกล้เคียงกับบทบัญญัติมาตรา 68 ประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน ที่มุ่งจะให้การป้องกันนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ใดจะป้องกันซ้อนตอบกลับการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายนี้ไม่ได้¹³ ต่างจากเรื่องที่ถูกกฎหมายยกเว้นโทษให้ที่ยังคงเป็นความผิด จึงส่งผลให้อีกฝ่ายหนึ่งยังคงอ้างป้องกันตอบได้ด้วยตนเอง¹⁴

ต่อมาได้มีแนวคิดในการพยายามที่จะแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการป้องกันนี้ ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมแก่การปรับใช้มากขึ้น โดยได้ยกเลิกมาตรา 51 ในเวลาต่อมา ทั้งนี้ เพราะเห็นว่ากฎหมายตามมาตรา 50 นั้นครอบคลุมถึงกรณีเจ้าพนักงานปฏิบัติตามหน้าที่ที่ย่อมมิใช่การกระทำอันละเมิดต่อกฎหมายอยู่แล้ว และยังได้เสนอแก้ไขบทบัญญัติตามมาตรา 50 จากเดิมนั้น เป็นข้อความว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการใดๆ เพื่อป้องกันสิทธิของตน หรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายอันเกิดขึ้นโดยละเมิดต่อกฎหมาย ถ้าได้กระทำการพอสมควรแก่เหตุผู้นั้นไม่ต้องรับอาญา”¹⁵ โดยเฉพาะจากการที่ระบุถึงสิทธิในชีวิต ชื่อเสียง หรือทรัพย์สิน มาเป็นการกล่าวถึงสิทธิอย่างกว้างๆ เพื่อครอบคลุมถึงการป้องกันสิทธิใดๆ ได้ทั้งสิ้นด้วย¹⁶ และการปรับเปลี่ยนผลของการกระทำเพื่อป้องกันจากที่กล่าวแต่ว่าไม่ควรลงอาญาแก่บุคคลที่กระทำการป้องกัน มาเป็นถ้อยคำที่ชัดเจนมากขึ้นว่าไม่ต้องรับอาญา ทั้งนี้ตามถ้อยคำแบบประมวลกฎหมายอาญาอิตาลี¹⁷ ซึ่งก็ยังมีความคิดเห็นที่ยังมีข้อโต้แย้งต่างๆ¹⁸ เช่น มีการเสนอความคิดเห็นว่าควรจะมีผลว่าการกระทำโดยป้องกันนั้นไม่เป็นความผิด หรือการโต้แย้งว่าการกระทำโดยป้องกันนั้นควรจะเป็นเรื่องการกระทำความผิดที่กฎหมายแต่กฎหมายไม่เอา

¹¹ หยุด แสงอุทัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2548), หน้า 162.

¹² “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 173.

¹³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 162.

¹⁴ “เรื่องเดียวกัน”

¹⁵ ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา วาระที่ 2.”

¹⁶ สำนักงานกฤษฎีกา, “รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 114/75/2483 วันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2483,”(กรุงเทพมหานคร :สำนักงานกฤษฎีกา, 2483).

¹⁷ สำนักงานกฤษฎีกา, “รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 114/75/2483 วันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2483,”

¹⁸ สำนักงานกฤษฎีกา, “บันทึกการเสนอความเห็นของคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ,”(กรุงเทพมหานคร :สำนักงานกฤษฎีกา, 2483).

โทษเท่านั้น หรือการกระทำโดยป้องกันนั้นไม่เป็นความผิดเลย เป็นต้น ในขั้นตอนและกระบวนการทางนิติบัญญัติ จึงได้มีการถูกปรับเปลี่ยนแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามความเหมาะสม และนำมาสู่บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเมื่อมีการยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 และประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาในเวลาต่อมา¹⁹

3. ประมวลกฎหมายอาญา

ที่มาและการร่างบทบัญญัติเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย มาตรา 68 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย เกิดจากแนวคิดในการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 50 เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ที่มีการเสนอแก้ไขกันมา โดยในการร่างประมวลกฎหมายอาญานี้ คณะกรรมการร่างได้นำประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาเป็นต้นแบบ สารระสำคัญจึงยังคงไม่แตกต่างไปจากเดิมมากนัก²⁰ เพียงมีการแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดของกฎหมายบางประการให้เหมาะสมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ในขณะนั้นนับว่าเป็นประมวลกฎหมายอาญาที่มีความทันสมัย เป็นประมวลกฎหมายอาญาสมัยใหม่ (Modern Law) ที่สร้างขึ้นโดยการพิจารณารอบด้านโดยนักกฎหมายผู้มีความเชี่ยวชาญ²¹ อันมีต้นแบบมาจากกฎหมายอาญาของต่างประเทศหลายๆประเทศ แต่ก็เป็นกรร่างกฎหมายที่คำนึงถึงความเหมาะสมในการบังคับใช้กับสังคมไทย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งบทบัญญัติกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายก็ยังคงสาระสำคัญตามประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เช่นกัน โดยมีลักษณะที่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นการกระทำที่ไม่มีความผิด หรือเป็นอำนาจที่กฎหมายให้สิทธิแก่บุคคลในการป้องกันสิทธิได้ เพียงแต่ยังมีถ้อยคำที่ยังไม่ชัดเจนจึงยังมีการเสนอให้แก้ไขปรับปรุงถ้อยคำของกฎหมายเสมอมาจนกระทั่งมาเป็นบทบัญญัติกฎหมายเรื่องการป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ฉบับปัจจุบัน

เมื่อมีการประกาศให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา และยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127²² แล้วบทบัญญัติในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขมานั้น มีลักษณะคล้ายกับบทบัญญัติเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายของประเทศ Civil Law กล่าวคือ การกระทำการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายนั้นเป็นเรื่องของอำนาจกระทำ และการกระทำนั้นจึงไม่เป็นความผิด รวมถึงหลักเกณฑ์ที่จะเป็นการป้องกันโดย

¹⁹ "พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499," (ไทย 2499). มาตรา 3 และมาตรา 4

²⁰ แสวง บุญเฉลิมวิภาส, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย, หน้า 226-228.

²¹ "เรื่องเดียวกัน"

²² "พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499," (ไทย 2499). มาตรา 3 และมาตรา 4

ขอด้วยกฎหมายที่รับมาจากแบบอย่างของกฎหมายในประเทศภาคพื้นยุโรป โดยเฉพาะที่สำคัญ เช่น กฎหมายอาญาฝรั่งเศส กฎหมายอาญาเยอรมัน กฎหมายอาญาอิตาลี และกฎหมายอาญาเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น²³

บทบัญญัติเรื่องการป้องกันโดยขอด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยที่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น อยู่ในมาตรา 68 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น ให้พ้นอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยขอด้วยกฎหมายผู้นั้นไม่มีความผิด” ซึ่งมีการบัญญัติองค์ประกอบและหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำป้องกันที่ค่อนข้างเคร่งครัด โดยมีความคล้ายกับบทบัญญัติและหลักเกณฑ์ของกฎหมายอาญาเรื่องการกระทำโดยป้องกันของกฎหมายประเทศภาคพื้นยุโรป เช่น กฎหมายฝรั่งเศสและเยอรมันดังที่จะได้กล่าวถึงต่อไป

สิทธิในการป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญานี้กว้างกว่าตามกฎหมายลักษณะอาญาเดิม เมื่อใช้คำว่า “เพื่อป้องกันสิทธิ” แทนที่จะใช้อย่างระบุเจาะจงเท่านั้นว่า “ป้องกันชีวิต เกียรติยศ ชื่อเสียง และทรัพย์สิน” เพราะคำว่าสิทธิย่อมหมายถึงสิทธิใดๆประการอื่นได้ด้วย นอกจากนี้ยังได้แก้ปัญหาคือความในกฎหมายลักษณะอาญาในผลของการป้องกันโดยขอด้วยกฎหมายเป็น “ไม่มีความผิด” จากข้อความเดิมที่ว่า “ไม่ต้องรับอาญา” ซึ่งข้อความแบบเดิมนั้นเท่ากับว่าผู้กระทำการป้องกันไม่ต้องรับโทษเท่านั้น หมายความว่ากระทำให้ยังคงเป็นความผิดอยู่เพียงแต่มีเหตุที่กฎหมายยกเว้นไม่ต้องรับโทษ ส่งผลว่าอาจเกิดกรณีการอ้างป้องกันซ้อนกัน เมื่อการป้องกันแรกเป็นความผิด อีกฝ่ายหนึ่งจึงอาจอ้างป้องกันซ้อนกลับเพราะเข้าหลักเกณฑ์ที่ว่ากระทำการป้องกันครั้งแรกของฝ่ายหนึ่งนั้นเป็นอันตรายอันผิดกฎหมายนั่นเอง²⁴ ประมวลกฎหมายอาญาฉบับนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2500²⁵ และประมวลกฎหมายอาญานี้ก็ยังคงใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบันมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 4 ประการ²⁶ ดังนี้

²³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, “บันทึกของนายออร์ซ ปาดูซ์ (G.Padoux) เกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127,” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 18: 17.

²⁴ สำนักงานกฤษฎีกา, “มติของที่ประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 141/199/2483 วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2483,” (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกฤษฎีกา, 2483).

²⁵ “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499,”

²⁶ เกียรติชจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, 10, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินต์ติ้ง, 2551), หน้า 374.

- (1) มีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย
- (2) ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง
- (3) ผู้กระทำจำต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายนั้น
- (4) เป็นการกระทำป้องกันตามสมควรแก่เหตุไม่เกินขอบเขต

โดยหลักเกณฑ์การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้น สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 และการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายเพราะสำคัญผิดว่ามีเหตุที่ตนมีอำนาจกระทำการป้องกันได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบมาตรา 68

3.1.2 การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68

3.1.2.1 หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 หลักเกณฑ์สาระสำคัญของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมีด้วยกัน 4 ประการ²⁷ ดังนี้

1. มีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย

ภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย คือ ภัยอันตรายที่เกิดขึ้นนั้นผู้กระทำไม่มีอำนาจตามกฎหมายจะทำได้ หากผู้ก่อภัยนั้นมีอำนาจทำได้โดยชอบ อีกฝ่ายหนึ่งย่อมไม่มีสิทธิจะป้องกัน²⁸ เช่น พ่อมีสิทธิว่ากล่าวลงโทษลูก ไม่ถือเป็นภัยอันตราย ซึ่งการละเมิดต่อกฎหมายอาจจะเป็นการละเมิดต่อกฎหมายแพ่ง หรือกฎหมายอาญาก็ได้²⁹

ความหมายของภัยอันตรายนั้นคือ ความน่ากลัวว่าจะเกิดอันตราย³⁰ หรือภัยที่เป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน ฯลฯ ซึ่งเป็นสิทธิของบุคคล³¹

²⁷ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 374.

²⁸ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 376.

²⁹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 379.

³⁰ หยุด แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 1, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), หน้า 180

³¹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 374.

และแม้จะมีภัยอันตรายแล้วก็ตาม แต่ผู้ที่อาจป้องกันได้จะต้องไม่มีส่วนผิดในการก่อให้เกิดภัยอันตรายดังกล่าวขึ้นด้วย³² เช่น ไม่เป็นผู้ก่อภัยขึ้นในตอนแรก ไม่เป็นผู้ที่สมัครใจเข้าวิวาทกัน ไม่เป็นผู้ที่ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำต่อตนโดยสมัครใจ และไม่เป็นผู้ที่ไปช่วยให้ผู้อื่นโกรธจนต้องก่อภัยนั้นขึ้น เนื่องจากผู้ที่ก่อภัยขึ้นเองย่อมไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะป้องกันได้อีก³³ มิฉะนั้นหากให้ผู้ที่กระทำความผิดก่อนเองยังสามารถป้องกันได้ก็จะส่งผลให้เกิดความวุ่นวาย และอาจเป็นการส่งเสริมผู้ที่กระทำความผิดกฎหมาย

2. ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง

แม้จะมีภัยอันตรายอันละเมิดต่อกฎหมายเกิดขึ้นแล้วก็ตาม แต่การที่จะมีสิทธิป้องกันตัวได้นั้นก็ต่อเมื่อเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง คือภัยที่เกิดขึ้นกระชั้นชิดถึงขนาดที่ไม่มีหนทางอื่นที่จะขจัดปิดเป่าภัยนั้นได้³⁴

แนวคิดในการวินิจฉัยสถานการณ์ว่ากรณีใดบุคคลจะทำการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามหลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของไทยนั้น เป็นไปตามแนวคิดเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของเยอรมัน กล่าวคือ จะไม่พิจารณาจากความคิดความเข้าใจของผู้ถูกประทุษร้าย หรือฝ่ายที่อ้างว่ากระทำการเพื่อป้องกัน แต่จะพิจารณาสถานการณ์ในทางภาวะวิสัย (Objektiv)³⁵ ได้แก่ เหตุการณ์ตามความเป็นจริงที่ปรากฏขณะที่ได้กระทำการที่อ้างว่าป้องกัน

ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง หมายความว่า ภัยอันตรายที่ปรากฏอยู่เฉพาะหน้า หรือเป็นภัยอันตรายที่ได้เริ่มเกิดขึ้นแล้ว³⁶ รวมไปถึงภัยอันตรายที่ยังคงปรากฏอยู่ต่อไป ซึ่งกล่าวได้ว่า ภัยอันตรายที่เป็นปัจจุบัน หรือภัยอันตรายโดยตรง (ตามกฎหมายอาญาเยอรมันและกฎหมายอาญาออสเตรีย)³⁷

อย่างไรก็ตามแม้กฎหมายจะให้สิทธิป้องกันเมื่อมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง แต่การป้องกันใดจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาว่า หาก

³² เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 382.

³³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 376

³⁴ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 389

³⁵ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 242-243.

³⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 241.

³⁷ “เรื่องเดียวกัน”

เมื่อภัยอันตรายมาถึงตัวผู้รับภัยอันตรายแล้วภัยอันตรายดังกล่าวเป็นภัยอันตรายอันเกิดจากการละเมิดกฎหมายหรือไม่³⁸ ตามหลักเกณฑ์ประการแรก

3. ผู้กระทำจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตราย

การที่กฎหมายกำหนดว่าผู้กระทำจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายนี้ คำว่า “เพื่อป้องกันสิทธิ” คือ การกระทำที่มีมูลเหตุจูงใจหรือเจตนาพิเศษเพื่อป้องกันสิทธิ³⁹ อันเป็นมูลเหตุจูงใจที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองและยกเว้นว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิด หากกรณีที่ได้กระทำไปโดยมีมูลเหตุจูงใจอย่างอื่นก็ไม่อาจอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย⁴⁰ เช่น แม้จะมีภัยอันตรายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงก็ตาม แต่ฝ่ายผู้ถูกระบุชรัยกระทำต่อผู้ก่อภัยอันตรายด้วยเจตนาทำร้าย หรือเพื่อแก้แค้น ก็ย่อมไม่สามารถอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

การกระทำเพื่อป้องกันสิทธิจะต้องเป็นการกระทำต่อผู้ก่อภัย⁴¹ ซึ่งยังรวมไปถึงการกระทำการป้องกันต่อบุคคลที่ไม่มีอาการกระทำแต่ถูกผู้ก่อภัยใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด⁴² และกรณีที่มีมูลเหตุจูงใจกระทำการป้องกันเพื่อป้องกันสิทธิ แต่ผลนั้นพลาดไปเกิดต่อบุคคลที่สามด้วย⁴³

การกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 นั้น ไม่ได้จำกัดว่าเป็นสิทธิประเภทใดเป็นการเฉพาะ นอกจากจะสามารถป้องกันสิทธิในชีวิตร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สิน อันเป็นสิทธิที่สำคัญและปรากฏในหลายๆกรณีที่เกิดขึ้น ยังได้แก่การกระทำการป้องกันสิทธิอื่นๆ รวมถึงเสรีภาพของบุคคล เกียรติ ความอับอายทางเพศ หรือสิทธิมนุษยชน⁴⁴ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 4 เหล่านี้ก็เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ด้วย การจะป้องกันสิทธิ

³⁸ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 390.

³⁹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 399.

⁴⁰ “เรื่องเดียวกัน”

⁴¹ “เรื่องเดียวกัน”

⁴² “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 400

⁴³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 401

⁴⁴ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 239-240.

ชนิดใดบ้างนั้นจึงค่อนข้างกว้าง ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากส่วนของคุณธรรมทางกฎหมาย⁴⁵ อันเป็นสิ่งที่กฎหมายในแต่ละเรื่องมุ่งคุ้มครอง⁴⁶

การจำต้องกระทำเพื่อป้องกันนั้นนอกจากการป้องกันสิทธิของตนเองแล้ว กฎหมายได้คุ้มครองถึงกรณีที่คุณต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของผู้อื่นจากภัยอันตรายด้วย แต่การจะป้องกันสิทธิของผู้อื่นจะทำได้เฉพาะในกรณีที่ผู้อื่นนั้นอาจใช้สิทธิป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายได้เอง จึงกล่าวได้ว่าการที่บุคคลจะมีกระทำการป้องกันสิทธิของผู้อื่นโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาถึงสิทธิของผู้ที่ถูกประทุษร้ายด้วย⁴⁷ ว่าผู้นั้นมีสิทธิมีสิทธิหรืออำนาจตามกฎหมายที่จะกระทำการป้องกันตนเองโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่หรือไม่ ตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 เช่นกัน แต่การป้องกันสิทธิของผู้อื่นนี้ไม่จำเป็นที่เจ้าของสิทธิผู้ถูกประทุษร้ายจะต้องทราบถึงการประทุษร้ายหรือภัยอันตรายแต่อย่างใด⁴⁸

4. เป็นการกระทำป้องกันตามสมควรแก่เหตุ

การกระทำที่จะเป็นป้องกันตามสมควรแก่เหตุ อันจะทำให้เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย คือการกระทำที่ไม่เกินขอบเขต แม้กฎหมายจะให้สิทธิแก่ประชาชนผู้จะได้รับภัยอันตราย กระทำการป้องกันตนเองได้ แต่ก็ไม่ได้ให้กระทำให้เสียหายขอบเขตไม่ได้ โดยการพิจารณาว่าการกระทำเพื่อป้องกันนั้นมีความพอสมควรแก่เหตุหรือไม่จะประกอบด้วยหลักสำคัญ 2 ประการ⁴⁹ ได้แก่ ผู้ป้องกันได้กระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่นด้วยวิธีทางที่น้อยที่สุดเท่าที่จำต้องกระทำ และการกระทำเพื่อป้องกันนั้นมีความได้สัดส่วนกับภัยอันตราย ซึ่งจะต้องพิจารณาหลักวิธีทางที่น้อยที่สุดกับหลักความได้สัดส่วนนี้ไปควบคู่กันเสมอ โดยหากขาดหลักเกณฑ์ประการใดไปแล้วย่อมเป็นกรณีการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุ ซึ่งมีใช้การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และต้องปรับใช้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 ที่ผู้ป้องกันยังคงมีความผิดและมีโทษทางอาญาอยู่ด้วย นอกจากนี้ถ้าหากภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้วก็ไม่สามารถอ้างป้องกันได้อีก หากกระทำไปก็ย่อมมิใช่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และถือว่าเป็นการเกินกว่าเหตุที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 เช่นกัน

⁴⁵ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 239-240.

⁴⁶ คณิต ณ นคร, "คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา," วารสารอัยการ 25: 55-61.

⁴⁷ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 245.

⁴⁸ "เรื่องเดียวกัน"

⁴⁹ เกียรติขจร วิชนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 405.

หลักการพิจารณาความพอสมควรแก่เหตุในการกระทำเพื่อป้องกัน ตามกฎหมายไทยมีลักษณะเช่นเดียวกับแนวคิดของหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของ เยอรมันนั่นคือ ความพอสมควรแก่เหตุจะต้องพิจารณาในทางภาวะวิสัย (Objektiv)⁵⁰ หมายความว่า การพิจารณาในสถานการณ์นั้นๆเป็นแต่ละกรณี กล่าวคือ หากบุคคลอื่นทั่วไปอยู่ในภาวะเช่นการถูก ประทุษร้ายแบบเดียวกันนั้นนั้นบุคคลอื่นจะตัดสินใจกระทำอย่างไร⁵¹ ถ้าหากบุคคลอื่นทั่วไปก็คง จะกระทำแบบเดียวกันจึงเรียกว่าเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุ

ในหลักเรื่องการป้องกันด้วยวิธีทางที่น้อยที่สุด มีเหตุผลจากที่ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ใช้ถ้อยคำที่ว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำ...” จึงหมายถึง กฎหมายให้สิทธิผู้กระทำการป้องกันเพียงเท่าที่มีความจำเป็นให้พ้นจากอันตรายเท่านั้น โดยจะต้อง ใช้มาตรการขั้นน้อยที่สุดที่อาจทำได้จึงจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย คือกฎหมายมี หลักเกณฑ์และขอบเขตที่จำกัดว่าการที่ผู้ป้องกันจะตอบโต้เพื่อป้องกันภัยอันตรายขณะนั้นผู้ป้องกัน จะต้องใช้ทางเลือกที่เป็นอันตรายต่อผู้ก่อภัยให้น้อยที่สุดด้วย

นอกจากหลักที่ผู้กระทำการป้องกันจะต้องใช้วิธีทางที่น้อยที่สุด แล้ว ยังจะต้องพิจารณาประกอบกับความได้สัดส่วนของการกระทำเพื่อป้องกันกับภัยอันตรายที่มีอยู่ อีกด้วย หลักความได้สัดส่วนจะต้องพิจารณาเป็นกรณีตามข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ เช่น พิจารณาจาก ความร้ายแรงของอาวุธทั้งฝ่ายผู้ก่อภัยกับฝ่ายผู้ป้องกัน หรือความรุนแรงของการกระทำของผู้ก่อภัย กับผู้ป้องกัน เป็นต้น

หากได้กระทำการป้องกันที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์อันเป็นสาระสำคัญทั้ง 4 ประการดังกล่าวแล้ว การกระทำนั้นย่อมเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้ป้องกันนั้นไม่มีความผิด โดยกฎหมายเรื่องการป้องกันนั้นเป็นการยกเว้นความผิดในทุกๆฐานความผิด⁵² ที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำเพื่อป้องกัน กล่าวคือ ผู้ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจะไม่มีผิดตามประมวล กฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาด้วย เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2508/2529 ขณะที่จำเลยกับเพื่อนคนหนึ่งกำลังยืนคุย กันถูกต.กับพวก3-4คนวิ่งเข้ามาทำร้ายแล้วพากันวิ่งหนีไปจำเลยถือปืนวิ่งไล่ตามแต่เมื่อไล่ไม่ทันจำเลย ก็วิ่งกลับมาที่เดิมนำเพื่อนขึ้นไปนั่งบนรถยนต์สองแถวเพื่อจะกลับบ้านแสดงว่าจำเลยไม่สมัครใจที่จะ วิวาทกับต.และพวกต่อไปแล้วต.กับพวกแจ้งให้ผู้เสียหายซึ่งอยู่ใกล้ที่เกิดเหตุทราบผู้เสียหายพร้อม ด้วยต.กับพวกรวม7-8คนมีมติเป็นอาวุธพากันวิ่งไปหาจำเลยซึ่งยืนอยู่ท้ายรถยนต์สองแถวจำเลยร้อง

⁵⁰ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 243-244.

⁵¹ “เรื่องเดียวกัน”

⁵² เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 373.

ห้ามไม่ให้ผู้เสียหายกับพวกเข้ามาผู้เสียหายกับพวกไม่ฟังเสียงพวกผู้เสียหายกลับพูดว่าลุยเข้าไปเลย กระสุนปืนหมดแล้วจำเลยชักปืนออกมาถือจ้องไว้ผู้เสียหายกับพวกก็วิ่งเข้ามาจำเลยจึงยิงปืนออกไป 1 นัดในขณะที่ผู้เสียหายอยู่ห่างจำเลย 10 เมตรและ ต.อยู่ห่าง 5 เมตรดังนี้ถือได้ว่าเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้เป็นการป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุ จำเลยไม่มีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้เสียหายและฐานยิงปืนโดยใช่เหตุ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 182/2532 จำเลยใช้ปืนยิงโจทก์ร่วมด้านหน้าซึ่งอยู่ห่างไปประมาณ 3 เมตรโดยยิงไปที่ขา 3 นัด ถูกขาโจทก์ร่วม 1 นัด แล้วจำเลยไม่ได้ยิงต่ออีกถือว่าจำเลยมีเจตนาทำร้ายโจทก์ร่วมเท่านั้น มิได้มีเจตนาฆ่าด้วย โจทก์ร่วมถือไม้เป็นอาวุธไปที่หน้าบ้านจำเลยพร้อมกับ ส. และร้องทำทนายจำเลยให้ออกมาตีกัน แล้วโจทก์ร่วมเดินเข้าหาจำเลยจำเลยตกใจเกรงว่าโจทก์ร่วมจะเข้ามาทำร้าย จึงวิ่งไปเอาอาวุธปืนสั้นของสามีที่เก็บไว้ที่หวนนอนแล้ววิ่งไปที่ขาโจทก์ร่วม 3 นัด จำเลยเป็นหญิง โจทก์ร่วมมิใช่เป็นอาวุธและมากับ ส. ถือว่าจำเลยยิงโจทก์ร่วมเพื่อยับยั้งมิให้โจทก์ร่วมเข้ามาทำร้ายจำเลยเท่านั้นการกระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่จำเลยหยิบอาวุธปืนของกลางมาใช้เพื่อป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย ถือไม่ได้ว่าจำเลยมีเจตนาครอบครองอาวุธปืนดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8534/2544 จำเลยใช้อาวุธปืนยิงขึ้นฟ้าเพื่อขู่มิให้กลุ่มวัยรุ่นกลุ่มรุมทำร้าย ถ. เมื่อจำเลยยิงปืนขึ้นฟ้า 3 นัด ได้มีกลุ่มวัยรุ่นเข้ามาทูปที่ด้านหลังของจำเลยจนเป็นเหตุให้จำเลยล้มลงและกระสุนจากอาวุธปืนที่จำเลยถืออยู่ได้ลั่นขึ้น 1 นัด ถูกผู้เสียหายซึ่งขับรถจักรยานยนต์ผ่านมาได้รับอันตรายแก่กายและถูกผู้ตายซึ่งนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ดังกล่าวถึงแก่ความตาย พฤติการณ์ของจำเลยดังกล่าวเป็นเหตุการณที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน จึงยอมถือได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนและของผู้อื่นให้พ้นภยันตราย ซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง ทั้งเป็นกรณีที่จำเลยกระทำพอสมควรแก่เหตุ แม้การกระทำของจำเลยก่อให้เกิดผลร้ายแก่ผู้เสียหายและผู้ตายโดยพลาดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 จำเลยก็ไม่มีผิดเพราะการกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 68 และเมื่อฟังว่าการกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยไม่มีความผิด อาวุธปืนของกลางจึงมิใช่เป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33(1) ศาลจึงไม่อาจรับได้

3.1.2.2 แนวทางปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลไทย และปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อไม่ได้ คำนึงถึงการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ต่อหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วย กฎหมาย

แนวทางการวินิจฉัยหลักเรื่องสิทธิที่สามารถป้องกันได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 226/2529 ผู้ตายกับจำเลยเป็นข้าราชการตำรวจสถานีเดียวกันมีเรื่องโกรธเคืองกันอย่างรุนแรงมาก่อนคืนเกิดเหตุมีงานเลี้ยงที่หอประชุมเมื่องานเลิกแล้วผู้ตายพบจำเลยที่หน้าหอประชุมผู้ตายเดินเข้าไปหาจำเลยโดยประสงค์ร้ายพร้อมกับพูดว่า 'วันนี้เป็นวันตายของมึง' และมีตำรวจด้วยกันเดินเข้าไปด้วยจำเลยเดินถอยหลังผู้ตายเดินตามและชักปืนพกออกมาจำเลยเดินถอยหลังไปจนติดหอประชุมจึงใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย 1 นัดถือได้ว่าจำเลยได้ "กระทำเพื่อป้องกันชีวิตของตน" ให้พ้นจากภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงพอสมควรแก่เหตุส่วนที่มีการตำหนิและกล่าวคำพรูสาพากันก่อนเมื่อจำเลยมิได้เป็นฝ่ายก่อเหตุวิวาทและไม่มีเจตนาจะวิวาทกับผู้ตายการป้องกันดังกล่าวจึงเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 378/2479 การทำชู้ของภริยานั้น จะเป็นการสำเร็จรูปต้องมีชายชู้มาร่วมด้วย การที่ภริยามีชู้ นั้น ถือว่าเป็นการเสื่อมเสียเกียรติยศของสามีอย่างร้ายแรง ฉะนั้นเมื่อผู้เป็นสามีฆ่าภริยาและชายชู้ตาย ขณะร่วมประเวณีกัน จึงถือว่าเป็นการป้องกันเกียรติยศพอสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาฎีกาที่ 621/2494 ใช้มีดฟันชายที่กำลังทำชู้กับภริยาตน แล้วยังไล่ติดตามฟันชายนั้นอีก จนชายนั้นถึงแก่ความตายดังนี้ ถือว่าเป็นการป้องกันเกียรติยศ แต่ได้ทำไปเกินสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาฎีกาที่ 249/2515 จำเลยเห็นผู้ตายกำลังฆ่าเรภริยาจำเลยในห้องนอน แม้ภริยาจำเลยจะมีชู้ภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็อยู่กินกันมา 13 ปี และเกิดบุตรด้วยกัน 6 คน จำเลยย่อมมีความรักและหวงแหน การที่จำเลยใช้มีดฟันเล็กที่หามาได้ในทันทีทันใดแทงผู้ตาย 2 ที และแทงภริยา 1 ที ถือว่าจำเลยกระทำความผิดโดยบันดาลโทสะ

คำพิพากษาฎีกาที่ 3861/2547 แม้จำเลยเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ ต. มีสิทธิป้องกันมิให้หญิงอื่นมามีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับสามีของตน แต่ขณะจำเลยพบโจทก์ร่วมนั้น โจทก์ร่วมกำลังนอนหลับอยู่กับ ต. เท่านั้น มิได้กำลังร่วมประเวณีกัน พฤติการณ์เช่นนี้ยังถือไม่ได้ว่ามีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงอันจำเลยจำต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของจำเลยแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยจึงมิใช่เป็นการ

ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่การที่โจทก์ร่วมเข้าไปนอนหลับอยู่กับ ต. สามิโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่เตียงนอนในฟาร์มเลี้ยงไก่ของ ต. เช่นนี้นับได้ว่าเป็นการกระทำที่ซมเหงจิตใจของจำเลยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุไม่เป็นธรรม เมื่อจำเลยพบเห็นโดยบังเอิญ มิได้คาดคิดมาก่อน และไม่สามารถอดกลั้นโทสะไว้ได้ ใช้มีดฟันศีรษะโจทก์ร่วมไปในทันทีทันใด การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะ ตาม ป.อ. มาตรา 72 ทำให้เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายดังที่จำเลยฎีกาไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ 1947/2529 จำเลยเป็นหญิงสาวแม่จะเคยเป็นคู่รักของผู้เสียหายมาก่อนแต่เมื่อจำเลยไม่ยินยอมผู้เสียหายยอมไม่มีสิทธิที่จะกดปล้ำทำมีติมิร้ายจำเลยได้ได้ความว่าขณะที่จำเลยยืนหันหัวหอมอยู่ผู้เสียหายเข้ามาข้างหลังโอบกอดจำเลยสะบัดและพูดห้ามพร้อมกับแกว่งมีดผู้เสียหายไม่ยอมฟังเมื่อจำเลยใช้มีดแทงผู้เสียหายครั้งที่สองถูกที่ท้องน้อยและผู้เสียหายล้มลงแล้วจำเลยก็ไม่ได้แทงซ้ำทั้งๆที่มีโอกาสแทงได้อีกคงปล่อยให้มีติดปีกคาท้องผู้เสียหายแล้ววิ่งลงจากบ้านไปตั้งนี้การกระทำของจำเลยถือได้ว่าเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ จำเลยไม่มีความผิด

ตามแนวคำพิพากษาฎีกานี้เป็นทั้งการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ และการป้องกันชีวิตและร่างกายด้วยในขณะเดียวกัน

คำพิพากษาฎีกาที่ 469/2500 คนร้ายเข้าไปลักเรือของจำเลยถึงใต้ถุนเรือนในเวลาตีมากแล้ว คนร้ายพาเรื่อนั้นออกตามคูในเขตบ้านจำเลยอีก 15 วาจะออกแม่น้ำ ขณะที่พาเรือพ้นสะพานข้ามคูจำเลยยิงคนร้ายไป 1 นัดในระยะห่างกัน 5 วา ถ้าจำเลยไม่ยิงคนร้ายอาจจะพาเรื่อนั้นออกแม่น้ำไปได้ หากจำเลยลงไปขัดขวางก็ไม่แน่ว่าจะทันกับเหตุการณ์หรือไม่ ขณะนั้นเดือนมืดทราบไม่ได้ว่าคนร้ายมีอาวุธอย่างไรหรือไม่ กับได้ทราบมาก่อนเกิดเหตุเคยมีคนร้ายเข้าบ้านจำเลยมาแล้วและตำบลนี้มีการลักและปล้นกันบ่อย ๆ เมื่อพิจารณาถึงภูมิประเทศและพฤติการณ์แล้วเห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันทรัพย์สินพอสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาฎีกาที่ 1923/2519 โรงเก็บของของจำเลยอยู่ในบริเวณสวนของจำเลย มีรั้วต้นพุทธรักษาปลูกเป็นแนวเขต จำเลยเก็บของอันมีค่าเช่นเครื่องยนตสูบน้ำและอุปกรณ์อื่นๆไว้ ทรัพย์สินที่จำเลยเก็บไว้ในโรงเก็บของเคยถูกคนร้ายลักไปในตำบลที่เกิดเหตุมีคนร้ายชุกชุม จำเลยเอาเส้นลวดซึ่งที่โรงเก็บของและปล่อยกระแสไฟฟ้าจากบ้านไว้เพื่อป้องกันคนร้ายผู้ตายกับพวกอีก 3 คนบุกรุกเข้าไปที่โรงเก็บของในเวลาวิกาล โดยเจตนาจะลักทรัพย์สิน ในมือผู้ตายมีเหล็กไขควง 1 อัน แต่ผู้ตายไปถูกเส้นลวดที่ปล่อยกระแสไฟฟ้าไว้ถึงแก่ความตายเสียก่อน มิฉะนั้นผู้ตายกับพวกย่อมลักทรัพย์สินของจำเลยไปได้ นับได้ว่าอันตรายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สินของจำเลยใกล้จะถึงแล้ว ถ้าจำเลยไปพบเห็นเข้า จำเลยย่อมมีสิทธิทำร้ายผู้ตายกับพวกเพื่อป้องกันทรัพย์สินของจำเลยได้ ดังนั้น การ

กระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกันสิทธิของตนโดยชอบด้วยกฎหมาย และพอสมควรแก่เหตุ จำเลยจึงไม่มีความผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ 4544/2531 ผู้ตายกับพวกบุกกรุกเข้าไปในบ้านของจำเลยในเวลากลางคืนโดยเจตนาที่จะลักทรัพย์ เมื่อจำเลยได้ยินเสียงสัญญาณป้องกันขโมยดังขึ้นจึงนำอาวุธปืนสั้นลงมาดู ก็ถูกฝ่ายผู้ตายใช้อาวุธปืนยิงก่อนในระยะใกล้แม้กระสุนปืนไม่ถูกจำเลยก็ยังไม่เป็นการแน่นอนว่าฝ่ายผู้ตายจะยิงซ้ำอีกหรือไม่ การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงไปทางกลุ่มคนร้ายซึ่งมีผู้ตายอยู่ด้วยเพียงนัดเดียวในระยะกระชั้นชิดเช่นนี้ การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันสิทธิในชีวิตและทรัพย์สินของตนให้พ้นภัยอันตรายอันเกิดจากการประทุษร้ายของผู้ตายกับพวกพอสมควรแก่เหตุ เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจำเลยไม่มีความผิด

ข้อสังเกตตามคำพิพากษาฎีกา 4544/2531 เป็นการกระทำการเพื่อป้องกันสิทธิในทรัพย์สิน และการป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกายด้วย

จากแนวคำพิพากษาที่ได้ศึกษามานี้พบว่า ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาไทยข้างต้นได้แสดงถึงสิทธิที่กฎหมายคุ้มครองให้บุคคลกระทำการเพื่อป้องกันสิทธิของตนได้โดยชอบด้วยกฎหมายตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ในกรณีที่มีบุคคลอื่นใดมาล่วงละเมิดหรือประทุษร้าย แบ่งเป็น 3 กรณีที่สำคัญ ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ สิทธิในทรัพย์สิน

อย่างไรก็ตามการที่บุคคลจะมีสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 นั้น ยังได้แก่สิทธิอื่นๆ รวมถึงเสรีภาพของบุคคลเกียรติ ความอับอายทางเพศ หรือสิทธิมนุษยชน⁵³ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 4 ด้วย ซึ่งการจะป้องกันสิทธิชนิดใดบ้างนั้นก็พิจารณาได้จากส่วนของคุณธรรมทางกฎหมาย⁵⁴ อันเป็นสิ่งที่กฎหมายในแต่ละเรื่องมุ่งคุ้มครอง⁵⁵

สิทธิแต่ละประเภทย่อมผู้ป้องกันจะมีระดับในการใช้กำลังเพื่อป้องกันนั้นในขอบเขตตามกฎหมายมากน้อยเพียงใดนั้นจะต้องพิจารณาจากภัยอันตรายในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และหลักเกณฑ์ประการอื่นตามกฎหมาย รวมทั้งแนวคำพิพากษาที่ศาลได้วางหลักเกณฑ์ต่างๆไว้ด้วย

⁵³ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 239-240.

⁵⁴ “เรื่องเดียวกัน”

⁵⁵ คณิต ณ นคร, “คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา,” วารสารอัยการ 25: 55-61.

แนวทางการวินิจฉัยหลักเรื่องผู้ที่จะได้รับภัยไม่จำต้องหลบหนี

คำพิพากษาฎีกาที่ 94/2492 ผู้ตายอายุ 30 ปี ร่างใหญ่กว่าจำเลย จำเลย อายุ 19 ปี ผู้ตายมีไฟฉาย และมีดพกอยู่ที่ตัว ก่อนเหตุผลักจำเลย แล้วชกจำเลย จำเลยใช้มีดแทงสวนไป ถูกผู้ตายถึงแก่ความตาย เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ “โจทก์ฎีการับในข้อนายเล้ง เป็นผู้ก่อเหตุ แต่เถียงว่าวิสัยคนตีต้องหนี เมื่อจำเลยไม่หนีกลับแทงนายเล้ง จำเลยชอบที่จะต้องรับโทษ หากใช้เป็น การป้องกันตัวไม่ โจทก์ฎีกาดังนี้ แต่ถ้าคิดกลับไปอีกทางหนึ่ง จำเลยถูกนายเล้งเหยียดหยาม และข่ม เหยงถึงขนาดนี้แล้วเอาแต่หนี ก็แสดงความฉลาด การใช้สิทธิป้องกันตัวสมควรแก่เหตุจึงไม่มีโทษ”

คำพิพากษาฎีกาที่ 1665/2509 ผู้เสียหายมีรูปร่างใหญ่กว่าจำเลย เป็นฝ่าย รุกรานเข้ามาทำร้ายจำเลยก่อน จำเลยแย่งมีดจากผู้เสียหาย ก็แย่งไม่ได้ จึงคว้ามีดที่โต๊ะทำอิฐแทง ผู้เสียหายไปหลายที เพื่อป้องกันตัวให้พ้นอันตราย และการกระทำของจำเลยก็เกิดขึ้นโดยกระทันหัน ติดพันกันในขณะนั้นเอง จำเลยย่อมไม่มีโอกาสที่จะคิดเป็นอย่างอื่น นอกจากจะคิดป้องกันตัวให้พ้น อันตรายที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ทั้งขณะที่จำเลยแทงผู้เสียหายภัย ที่จำเลยอาจจะได้รับจากผู้เสียหาย ก็ ยังไม่หมดไปในขณะนั้น จำเลยก็ไม่รู้ว่าบาดแผลของผู้เสียหายนั้นจะถึงบาดเจ็บสาหัส จนไม่สามารถ จะทำร้ายจำเลยได้อีกหรือไม่ การกระทำของจำเลยไม่เกินสมควรแก่เหตุ การที่ผู้เสียหายเข้ามาจำทำ ร้ายจำเลยโดยละเมิดต่อกฎหมาย จำเลยย่อมมีอำนาจที่จะทำการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ จำเป็นต้องวิ่งหนี

คำพิพากษาฎีกาที่ 169/2504 ผู้ตายบุกรุกเข้าไปจะทำร้ายจำเลย จนถึง บ้านจำเลย จึงใช้ปืนยิงเอา เพราะถ้าไม่ยิง ผู้ตายก็จะฟันจำเลย ดังนี้ ถือว่าเป็นการป้องกันชีวิต พอสมควรแก่เหตุ แม้จำเลยจะเห็นผู้ตายอยู่ก่อน และอาจหลบหนีไปได้ แต่ก็ไม่มี ความจำเป็นที่ผู้มี สิทธิครอบครองเคสด่านโดยชอบจะต้องหนีผู้กระทำผิดกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 1212/2517 จำเลยเป็นหัวหน้ายาม เป็นผู้บังคับบัญชา ของผู้ตาย ผู้ตายไม่ได้อยู่ยามตามหน้าที่ จำเลยสอบถามดูแต่โดยดี ผู้ตายกลับพูดทำนองไม่ยำเกรง จำเลยซึ่งเป็นหัวหน้า และตรงเข้าต่อเยาะจำเลยทันที การที่จำเลยชกต่อเยาะโต้ไปบ้าง ย่อมเป็นสิทธิ ของจำเลยที่ป้องกันได้ หากจำต้องให้ผู้ตายทำร้ายแต่ฝ่ายเดียวไม่ ไม่ใช่เป็นเรื่องสมควรใจเข้าวิวาททำ ร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน และเมื่อผู้ตายตะต่อเยาะจำเลยล้มลงไปแล้ว ยังยืนรอจะทำร้ายจำเลยอีก พอ จำเลยลุกขึ้นผู้ตายได้แทงจำเลยอีก 2 ครั้ง ครั้งที่สองถูกหน้าท้องถึงไส้ไหล จำเลยจึงใช้อาวุธปืนยิงไป 1 นัดในระยะห่าง 1 วา ขณะที่ผู้ตายขยับจะแทงเอาอีก หากจำเลยไม่ยิงผู้ตายก็อาจเข้าทำร้ายจำเลย ถึงตายได้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาฎีกาที่ 3089/2541 ผู้เสียหายที่ 1 ไปทำหายจำเลย แม้จำเลย ไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนี แต่หากจำเลยไม่สมัครใจที่จะวิวาทหรือต่อสู้กับผู้เสียหายที่ 1 จำเลยก็ชอบ ที่จะไม่ตอบโต้ หรือออกไปพบผู้เสียหายที่ 1 แต่จำเลยกลับออกไปพบผู้เสียหายที่ 1 โดยพกอาวุธปืน ไปด้วย แสดงว่าจำเลยสมัครใจเข้าวิวาทและต่อสู้กับผู้เสียหายที่ 1 และเข้าสู่ภัยโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจ แม้ผู้เสียหายที่ 1 จะชักมีดออกมาเพื่อจ้วงแทงจำเลย ก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะวิวาทกัน จำเลยไม่มีสิทธิใช้ไม้ตีผู้เสียหายทั้งสอง และใช้ปืนยิงผู้เสียหายที่ 1 โดยอ้างเหตุป้องกันตามกฎหมาย ทั้งการที่ผู้เสียหายที่ 1 มาเรียกจำเลยให้ออกไปชกต่อยกันตัวต่อตัว ไม่เป็นการข่มเหงอย่างร้ายแรง ไม่อาจอ้างเหตุบันดาลโทสะตาม ป.อ. มาตรา 72

ตามคำพิพากษาฎีกานี้มีข้อสังเกตที่แสดงให้เห็นว่าแม้ผู้รับภัยไม่จำเป็นต้องหลบหนีต่อภัย แต่ก็ไม่ควรไม่ตอบโต้ต่ออีกฝ่ายหรือควรรออยู่เฉย มิฉะนั้นก็จะกลายเป็นการสมัครใจเข้าวิวาทและต่อสู้ อันส่งผลให้ไม่อาจอ้างสิทธิในเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมาย และยังไม่สามารถอ้างว่าเป็นการกระทำเพราะเหตุบันดาลโทสะอีกด้วย⁵⁶

คำพิพากษาฎีกาที่ 3983/2543 แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่าผู้ตายจะใช้อาวุธมีดทำร้ายจำเลย ซึ่งจำเลยย่อมมีสิทธิป้องกันตัวได้ แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้เห็นชัดแจ้งว่าผู้ตายได้ลงมือใช้อาวุธมีดแทงทำร้ายจำเลย การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงสวนผู้ตายไปในขณะนั้นโดยมีโอกาสมิฉะนั้นได้เช่นเดียวกับเพื่อนจำเลยที่หลบหนีไปก่อนเกิดเหตุ ประกอบกับการที่จำเลยเลือกยิงผู้ตายที่ศีรษะซึ่งเป็นส่วนสำคัญของร่างกาย โดยมีโอกาสที่จะเลือกยิงร่างกายส่วนอื่นของผู้ตายได้ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ แต่เป็นการป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 69

ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 3983/2543 นี้สะท้อนให้เห็นถึงหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงจากอันตรายก่อนที่จะอ้างการใช้กำลังเพื่อป้องกัน ตามถ้อยคำเหตุผลที่ว่า “ในขณะนั้นโดยมีโอกาสมิฉะนั้นได้เช่นเดียวกับเพื่อนจำเลยที่หลบหนีไป”

แนวคำพิพากษาในเรื่องของผู้ที่จะได้รับภัยไม่จำเป็นต้องหลบหนีที่ได้ยกตัวอย่างมานี้จะเห็นว่าหลักเกณฑ์กฎหมายและคำวินิจฉัยของศาลในเรื่องนี้ยังมีความไม่ชัดเจนว่าการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของไทยนั้นจะต้องพยายามหรือมีหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงอันตรายก่อนหรือไม่ ซึ่งในคำพิพากษาบางกรณีก็วางหลักว่าจะต้องหนีก่อน บางกรณีคำพิพากษากลับมีความชัดเจนว่าไม่จำเป็นต้องหนีต่ออันตราย และบางคำพิพากษากลับมีการให้เหตุผลว่า ผู้ป้องกันยังมีโอกาสที่

⁵⁶ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญามาตรา 1, หน้า 395.

จะหลีกเลี่ยงได้ หรือเนื่องจากผู้กระทำการป้องกันไม่อาจหนีได้ทัน จึงได้ตอบต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ซึ่งอาจสร้างความสับสนได้ว่าหากในกรณีเช่นนั้น มีพฤติการณ์ที่หนีได้จะต้องหนีก่อนหรือไม่ นอกจากนี้ก็มี การกล่าวอ้างขึ้นต่อผู้คดีของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอว่าฝ่ายที่กระทำการป้องกันควรจะต้องถอยหนีต่อ ภัยอันตรายก่อนตามวิสัยของคนดี รวมถึงหลายๆกรณีที่มีความเห็นว่าแม้ผู้ป้องกันจะไม่มีหน้าที่ต้องหนี หรือยอมแพ้ต่อภัยอันตรายแต่ก็ควรจะต้องอยู่เฉย มีไข้ใช้กำลังตอบโต้ไป เพราะศาลฎีกาได้ให้เหตุผลว่า จะกลายเป็นกรณีของการสมัครใจวิวาทอันทำให้ผู้ป้องกันไม่เข้าหลักเกณฑ์แห่งการป้องกันโดยชอบ ด้วยกฎหมายและยังไม่สามารถอ้างว่าเป็นการกระทำเพราะเหตุบันดาลโทสะอีกด้วย⁵⁷ ซึ่งในประเด็นนี้ มีความแตกต่างกับหลักกฎหมายของต่างประเทศอย่างมาก กล่าวคือ ในประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายของมลรัฐที่ปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย จะ มีการบัญญัติอย่างชัดเจนว่า ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตราย (No duty to retreat) โดยสามารถที่จะเผชิญหน้าต่อผู้ได้ทันที และหากเป็นกรณีที่ผู้กระทำการป้องกันเชื่อว่าภัยอันตรายใน ขณะนั้นเป็นภัยอันตรายที่มีความร้ายแรง เป็นภัยอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย ก็ยังสามารถที่จะใช้กำลัง ได้ถึงขั้นที่ทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยเป็นการใช้กำลัง อันชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในกฎหมายของบางมลรัฐ เช่น กฎหมายแห่งมลรัฐ Arizona⁵⁸ ยังขยายไปถึง เรื่องการป้องกันทรัพย์สินอีกด้วย

แนวทางการวินิจฉัยเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5664/2540 ก่อนเกิดเหตุผู้ตายเข้ามาต่อว่าและตบหน้า จำเลยจำเลยโมโหจึงชักปืนยิงผู้ตาย 3 นัด ซึ่งในขณะที่เกิดเหตุมีผู้อยู่ในเหตุการณ์เพียง 3 คน คือ อ. พยานโจทก์จำเลย และผู้ตาย อ. ไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยหรือผู้ตายมาก่อน จึงเป็นพยานคน กลาง พยานปากนี้จึงมีน้ำหนักมาก ยิ่งกว่านั้นเมื่อพิจารณาคำเบิกความของจำเลยแล้ว จำเลยเพียงแต่ เกรงว่าผู้ตายจะชักปืนออกมายิงทั้งที่ยังไม่พบพฤติการณ์ที่จะส่อว่าผู้ตายจะชักปืนออกมายิงทำร้ายจำเลย และไม่ปรากฏว่าผู้ตายมีอาวุธปืนจึงถือว่ายังไม่มีภัยอันตรายที่จำเลยจำต้องป้องกันแต่อย่างใดการ กระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการป้องกันตามกฎหมาย

⁵⁷ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 395.

⁵⁸ "Arizona Revised Statutes," ใน *Criminal Code*(United States), § 13-411

มีข้อสังเกตว่าในกรณีนี้ เมื่อมิใช่ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ศาลฎีกาถือว่าไม่เป็นการกระทำโดยป้องกันเลย มิใช่การป้องกันเกินสมควรแก่เหตุหรือเกินกว่ากรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69⁵⁹

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2285/2528 (ผู้ตายกำลังชักปืน แม้อย่างไม่ถึงเป็นความผิด (ยังไม่ถึงขั้นลงมือ คือเล็ง หรือพร้อมจะยิงได้) โดยไม่ต้องรอให้ถูกยิง หรือมือถึงไกปืน ก็ยิงป้องกันได้) ผู้ตายมาพูดขอแบ่งวัวจากจำเลย จำเลยไม่ยอมแบ่ง และชวนให้ไปตกลงกันที่บ้านผู้ใหญ่บ้านหรือที่บ้านกำนัน แต่ผู้ตายไม่ยอมไป กลับชักปืนออกมาจากเอว จำเลยยอมเข้าใจว่าผู้ตายจะใช้ปืนยิงจำเลย อันเป็นภัยอันตราย ซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงการที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตายไป 1 นัด และผู้ตายถึงแก่ความตาย จึงเป็นการป้องกันสิทธิของตนพอสมควรแก่เหตุ การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยไม่มีความผิด

ข้อสังเกตตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2285/2528 ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ว่าหาก ภัยอันตรายยังไม่ใกล้จะถึงย่อมไม่อาจกระทำการเพื่อป้องกันได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 51/2512 สามีนอนอยู่ชั้นบนของเรือน ภริยานอนอยู่ชั้นล่างต่างคนก็หลับไปแล้ว ต่อมาสุนัขเห่า ภริยาจึงตื่นไปแอบฝาท้องคนร้ายที่ห้องนอนของสามี สามีตื่นภายหลัง มองเห็นคนอยู่ที่ฝาห้องตะคุ่มๆ เข้าใจว่าเป็นคนร้าย เพราะมืด จึงหยิบมีดฟันไป 1 ที ภริยาถึงแก่ความตายตั้งนี้ถือว่าเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง สามีมีสิทธิป้องกันได้โดยไม่ต้องพุดจาใต้ถุนหรือรอให้ผู้นั้นแสดงกิริยาว่าจะเข้ามาประทุษร้ายก่อนและสามีไม่รู้ว่าคนที่เข้าใจว่าเป็นคนร้ายจะมีอาวุธร้ายแรงหรือไม่สามีฟันไปที่เดียว ถือได้ว่ากระทำไปพอสมควรแก่เหตุและยังไม่พอถือว่าการกระทำของสามีเกิดขึ้นด้วยความสำคัญผิดในข้อเท็จจริงโดยประมาท ตามมาตรา 62 วรรคสอง

ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 51/2512 มีข้อสังเกตว่า หากศาลวินิจฉัยเห็นว่ายังมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง เป็นกรณีที่เหตุที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ ก็ไม่อาจอ้างป้องกัน รวมทั้งไม่สามารถอ้างการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบ มาตรา 68 อีกด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1283/2544 จำเลยเห็นผู้เสียหายทำกิริยาคล้ายชักอาวุธออกมาทำร้าย ยังถือไม่ได้ว่าเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง

⁵⁹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญามาตรา 1, หน้า 390.

คำพิพากษาฎีกาที่ 1741/2509 ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ตายเป็นผู้ก่อเหตุขึ้นก่อน โดยทำลวนลามยื้อแย่งจับมือถือแขนนางสาวอารีย์ จนนางสาวอารีย์ต้องร้องขอความช่วยเหลือ ผู้ตายก็ทราบว่านางสาวอารีย์เป็นคู่หมั้นของจำเลย เมื่อผู้ตายมองไปเห็นจำเลย ผู้ตายได้ก้มลงจะหยิบมีดพริ้วซึ่งวางอยู่ใกล้ ๆ มีดนี้มีคมยาวประมาณ 12 นิ้ว ด้ามยาว 12 นิ้ว เป็นมีดขนาดเดียวกับที่จำเลยถือติดตัวมา ขณะนั้นจำเลยอยู่ใกล้ผู้ตายประมาณ 1 วา ศาลฎีกาเห็นว่า คดีมีเหตุผลแสดงว่าผู้ตายจะทำร้ายจำเลย และผู้ตายมีโอกาที่จะใช้มีดนั้นเหวี่ยงทำร้ายจำเลยถึงตายได้ในทันทีทันใดที่ผู้ตายหยิบมีดได้แม้มีผู้ตายยังอยู่ห่างมีดประมาณ 1 คืบก็ตาม บุคคลที่อยู่ในฐานะอย่างจำเลยย่อมเข้าใจว่าผู้ตายจะทำร้ายตนแน่ พฤติการณ์เช่นนี้ถือได้ว่าเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง จำเลยจำต้องป้องกันตัว ไม่มีเหตุผลที่จำเลยจะต้องเสี่ยงคอยให้ผู้ตายหยิบมีดเสียก่อนหรือหลบไปเสียการพินก็ปรากฏว่าจำเลยฟันผู้ตายไปเพียง 1 ที แม้นางสาวอารีย์จะสละมือหลุดจากผู้ตายแล้ว และจำเลยตั้งใจฟันไปที่ชอกคอผู้ตายก็ตาม ก็ยังเป็นการกระทำเพียงพอกับความจำเป็นในการป้องกันผลร้ายที่จะเกิดขึ้นแก่จำเลย การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ จำเลยจึงยังไม่มี ความผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ 318/2547 ผู้เสียหายตั้งใจจะหาเรื่องจำเลย เนื่องจากมีสาเหตุทะเลาะวิวาทกันมาก่อน ถือได้ว่าการกระทำของผู้เสียหายเป็นอันตรายต่อจำเลย ซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง จำเลยจึงมีสิทธิที่จะกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดพอสมควรแก่เหตุเพื่อป้องกันตนเองได้ แต่การที่ผู้เสียหายเพียงแค่อาวุธมีดดาบปิดอาวุธปืนของจำเลยไปมาและทำให้จำเลยยิงโดยมิได้เง้ออาวุธมีดดาบขึ้นในลักษณะจะฟันทำร้ายจำเลย การที่จำเลยใช้อาวุธปืนซึ่งเป็นอาวุธร้ายแรงยิงผู้เสียหายถูกบริเวณไหล่ปลาร้าขาซึ่งเป็นส่วนสำคัญของร่างกายจึงไม่เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ แต่เป็นการป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69

จากแนวคำพิพากษาของศาลไทยแสดงให้เห็นได้ว่าหลักเกณฑ์เรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงเป็นหลักสำคัญเบื้องต้นที่จะต้องคำนึงถึงเสมอในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากการมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงเป็นเหตุที่ทำให้บุคคลเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง อย่างไรก็ตามแนวทางการวินิจฉัยเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงในหลายๆกรณีทำให้เกิดความสับสนอยู่ว่าในสถานการณ์ต่างๆนั้นเหตุการณ์เช่นใดจึงจะเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงซึ่งจะใช้สิทธิป้องกันได้ เพราะยังมีความไม่แน่นอน อย่างเช่นข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงกัน ในบางกรณีเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง แต่บางกรณีกลับมิใช่ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ความไม่แน่นอนเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลผู้กระทำการป้องกันได้ เนื่องจากความไม่เท่าเทียมในผลคดี อีกทั้งยังทำให้เกิดความไม่ชัดเจนต่อผู้ที่จะต้องกระทำการป้องกันได้ว่า เมื่อมีภัยอันตราย

แล้วเมื่อใดจึงจะกระทำการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งบุคคลในสถานการณ์ที่เข้าใจว่ามีภัยอันตรายนั้นก็ได้มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองใช้เหตุผลอย่างในภาวะปกติ การกระทำที่ป้องกันไปก็เป็นเพียงตามความเข้าใจที่คิดว่ามีภัยอันตรายเพื่อให้พ้นจากภัยอันตรายนั้น หากจะหาคำนิยามถึงช่วงเวลาที่ถูกกฎหมายยอมรับให้ใช้สิทธิกระทำการเพื่อป้องกันก็ย่อมเป็นการยากในมุมมองของผู้ป้องกัน ประกอบกับความสับสนในการวินิจฉัยเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงที่ยังไม่เป็นหลักเกณฑ์ชัดเจนแน่นอนยิ่งทำให้ผู้ป้องกันไม่อาจคำนึงถึงหลักดังกล่าวเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่จะต้องป้องกัน

นอกจากนี้แนวคำพิพากษาของศาลก็มีผลที่แตกต่างกันดังตัวอย่างที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นข้อสังเกตว่าบางกรณีที่มีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงศาลวินิจฉัยว่าไม่เป็นการป้องกันซึ่งจะมีความผิดและโทษทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนดในส่วนภาคความผิด แต่บางกรณีเป็นการป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกันที่มีความผิดและโทษทางอาญาแต่มีเหตุผลโทษหรือยกเว้นโทษได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 หรือกรณีที่หากศาลวินิจฉัยเห็นว่ายังมิใช่ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง เป็นกรณีที่เหตุที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ ก็ไม่อาจอ้างป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งไม่สามารถอ้างการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบ มาตรา 68 เนื่องจากการพิจารณาเรื่องการป้องกันเพราะสำคัญผิดก็ต้องคำนึงถึงเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริงด้วยว่ามีเหตุภายนอกที่เกิดขึ้นอย่างไรอันทำให้ผู้ป้องกันเกิดความสำคัญผิดในขณะนั้น ซึ่งเป็นการพิจารณาการเกิดสิทธิที่จะป้องกันในลักษณะที่เป็นภาวะวิสัยอย่างมาก กล่าวคือ มุ่งพิจารณาข้อเท็จจริงตามสถานการณ์เป็นหลัก มากกว่าการพิจารณาที่ฝ่ายผู้ป้องกันในทางอัตวิสัย จากการทำที่ต้องคำนึงถึงความใกล้จะถึงของภัยอันตรายในเหตุการณ์นั้นเองที่ทำให้แนวทางการวินิจฉัยให้มีหลักเกณฑ์ตามกฎหมายในประเด็นของภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงนั้นเป็นไปได้โดยยาก เพราะบุคคลภายนอกที่มีได้เป็นผู้อยู่ในเหตุการณ์ก็ไม่อาจเข้าใจสถานการณ์และเข้าใจบุคคลผู้กระทำการป้องกันอย่างแท้จริง และเป็นข้อเท็จจริงที่คำนวณได้ยากว่าอย่างไรควรจะเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง บางกรณีหากเน้นเข้าไปเพียงเล็กน้อยก็อาจไม่สามารถที่จะป้องกันได้ทันการณ์ซึ่งย่อมกระทบสิทธิของผู้ป้องกันโดยไม่อาจให้ความคุ้มครองสิทธิในการป้องกันตนได้เพียงพอ ทั้งนี้โดยธรรมชาติบุคคลควรจะมีสิทธิป้องกันตนได้เมื่อเห็นว่ามีภัยอันตราย อันเป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์

ในหลักเกณฑ์ของกฎหมายเรื่องการป้องกันของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นให้ขอบเขตแก่สิทธิของผู้กระทำการป้องกันอย่างมาก กล่าวคือ ผู้ที่เชื่อว่าจะมีภัยอันตราย เมื่อเข้าใจว่าจะมีภัยอันตรายก็เกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันได้แล้ว หลักเกณฑ์จึงอยู่ที่ความเข้าใจของผู้ป้องกันเป็นหลักว่าการที่ผู้นั้นได้กระทำการป้องกันไปนั้นเพราะเขาเข้าใจว่ามีภัยอันตราย จึงไม่ต้องมาพิจารณาอีกว่าขั้นใดเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ซึ่งในเหตุการณ์นั้นหากมีภัยอันตรายร้ายแรงเกิดขึ้นจริงการจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์เรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงตามแนวคำวินิจฉัยของศาลบางกรณีก็อาจ

ป้องกันได้ไม่ทันแล้ว ซึ่งในส่วนของประเทศสหรัฐอเมริกา⁶⁰นั้นจะได้กล่าวถึงต่อไปในหลัก Stand Your Ground กัการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของต่างประเทศ

แนวทางการวินิจฉัยระดับการกระทำเพื่อป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุหรือหลักความได้สัดส่วนกับวิถีทางที่น้อยที่สุด

การวินิจฉัยปัญหาความได้สัดส่วนหรือพอสมควรแก่เหตุยังมีความสับสนและไม่แน่นอนของเกณฑ์ในการพิจารณา⁶⁰ ที่บางกรณีแนวทางการพิจารณาจะให้ความสำคัญจากเหตุการณ์ ความร้ายแรงของภัยอันตราย แต่ในบางกรณีก็มีหลักการที่เห็นว่าการคำนึงถึงอติวิสัยของผู้กระทำการป้องกันอยู่ด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ 1741/2509 ตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ตายเป็นผู้ก่อเหตุขึ้นก่อน โดยทำลวนลามยื้อแย่งจับมือถือแขนนางสาวอารีย์ จนนางสาวอารีย์ต้องร้องขอความช่วยเหลือ ผู้ตายก็ทราบที่นางสาวอารีย์เป็นคู่หมั้นของจำเลย เมื่อผู้ตายมองไปเห็นจำเลย ผู้ตายได้ก้มลงจะหยิบมีดพาราซึ่งวางอยู่ใกล้ ๆ มีดนี้มีคมยาวประมาณ 12 นิ้ว ด้ามยาว 12 นิ้ว เป็นมีดขนาดเดียวกับที่จำเลยถือติดตัวมา ขณะนั้นจำเลยอยู่ใกล้ผู้ตายประมาณ 1 วา ศาลฎีกาเห็นว่า คดีมีเหตุผลแสดงว่าผู้ตายจะทำร้ายจำเลย และผู้ตายมีโอกาที่จะใช้มีดนั้นเหวี่ยงทำร้ายจำเลยถึงตายได้ในทันทีทันใดที่ผู้ตายหยิบมีดได้แม้มีผู้ตายยังอยู่ห่างมีดประมาณ 1 คืบก็ตาม บุคคลที่อยู่ในฐานะอย่างจำเลยย่อมเข้าใจว่าผู้ตายจะทำร้ายตนแน่ พฤติการณ์เช่นนี้ถือได้ว่าเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง จำเลยจำต้องป้องกันตัว ไม่มีเหตุผลที่จำเลยจะต้องเสี่ยงคอยให้ผู้ตายหยิบมีดเสียก่อนหรือหลบไปเสียการพินก็ปรากฏว่าจำเลยฟันผู้ตายไปเพียง 1 ที แม้นางสาวอารีย์จะสะบัดมือหลุดจากผู้ตายแล้ว และจำเลยตั้งใจฟันไปที่ชอกคอผู้ตายก็ตาม ก็ยังเป็นการกระทำเพียงพอกับความจำเป็นในการป้องกันผลร้ายที่จะเกิดขึ้นแก่จำเลย การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ จำเลยจึงยังไม่มี ความผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ 51/2512 สามีนอนอยู่ชั้นบนของเรือน ภริยานอนอยู่ชั้นล่างต่างคนก็หลับไปแล้ว ต่อมาสุนัขเห่า ภริยาจึงตื่นไปแอบฝ้าห้องดูคนร้ายที่ห้องนอนของสามี สามีตื่นภายหลัง มองเห็นคนอยู่ที่ฝ้าห้องตะคุ่มๆ เข้าใจว่าเป็นคนร้าย เพราะมืด จึงหยิบมีดฟันไป 1 ที ภริยาถึงแก่ความตายดังนี้ถือได้ว่าเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง สามีมีสิทธิป้องกันได้โดยไม่ต้องพุดจาใต้ถุนหรือรอให้ผู้ขึ้นแสดงกิริยาว่าจะเข้ามาประทุษร้ายก่อนและสามีไม่รู้ว่าคนเข้าใจว่าเป็นคนร้ายจะมี

⁶⁰ จิตติ ดิงศภัทย์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งเนติบัณฑิตสภา, 2555), หน้า 799.

อาวุธร้ายแรงหรือไม่สามิฟันไปทีเดียว ถือได้ว่าการกระทำไปพอสมควรแก่เหตุและยังไม่พอถือว่าการกระทำของสามิเกิดขึ้นด้วยความสำคัญผิดในข้อเท็จจริงโดยประมาท ตามมาตรา 62 วรรคสอง

คำพิพากษาฎีกาที่ 186/2524 จำเลยเป็นกัปตันเรือบรรทุกสินค้าระหว่างประเทศขณะเรือกำลังแล่นอยู่ในน่านน้ำ ผู้ตายกับพวกซึ่งเป็นลูกเรือไม่พอใจจำเลยที่ห้ามมิให้ซื้อสินค้าเข้ามาในประเทศไทยโดยวิธีหลบหนีภาษี จึงช่วยกันขู่มขู่ให้พวกช่างกลและเดินเรือหยุดงานกว่า 20 คนและตั้งวงเสพสุรากัน จำเลยขอร้องให้กลับเข้าทำงานก็ไม่เป็นผล มีผู้เตือนจำเลยว่าจะมีคนทำร้าย จำเลยถือปืนลงไปชั้นล่างสวนทางกับผู้ตายและพวกอีก 3-4 คน ผู้ตายจะทำร้ายจำเลย จำเลยจึงใช้ปืนยิงผู้ตายถึงแก่ความตาย ดังนี้ ได้ความว่าแผนกช่างกลและเดินเรือมีลูกเรือแผนกละประมาณ 20 คนวันเกิดเหตุลูกเรือยอมทำงานประมาณ 15 คน และทำงานไปโดยไม่ได้ผลัดเปลี่ยน ขณะเกิดเหตุเรือยังแล่นเดินทางมาอย่างปกติ ฉะนั้นภยันตรายที่ใกล้จะถึงอันจะเกิดแก่เรือถึงขั้นอัปปางจึงยังไม่มี การที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตายจึงไม่ใช่การป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่เรือถึงขั้นอัปปางเพราะผู้ตายกับพวกละทิ้งหน้าที่ แต่การที่ผู้ตายกับพวกขึ้นไปพบจำเลย ผู้ตายแสดงกริยาจะเข้าทำร้ายจำเลยและร้องตะโกนให้พรรคพวกนำอาวุธไปให้ทั้งปรากฏว่ามีพวกของจำเลยคนหนึ่งถือมีดดาบยื่นอยู่ที่เชิงบันไดชั้นล่าง จำเลยเป็นนายเรือมีหน้าที่รับผิดชอบในเรือทั้งทรัพย์สินและชีวิตของลูกเรือ ได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อระงับเหตุร้ายที่เกิดขึ้น กลับถูกผู้ตายกับพวกจะทำร้ายจำเลยซึ่งมีแต่ตัวคนเดียวจำเลยจึงยิงผู้ตาย ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันสิทธิของตนให้พ้นภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงแต่ผู้ตายกับพวกที่ขึ้นไปอยู่ตรงที่เกิดเหตุไม่มีอาวุธติดตัว คงมีเพียงคนเดียวที่ถือมีดดาบอยู่ตรงเชิงบันไดชั้นล่างห่างที่เกิดเหตุจำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายเพื่อป้องกันจึงเป็นการเกินสมควรแก่เหตุ

ในกรณีนี้หากพิจารณาทางอ้อมวิสัยของผู้กระทำการป้องกัน บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์อันตรายรอบด้านดังกล่าวอาจไม่มีความแน่นอนว่าอีกฝ่ายจะทำอันตรายมาเมื่อใด และเป็นสถานการณ์ที่อาจเชื่อว่าน่าจะมีภยันตรายจากอาวุธของอีกฝ่ายหนึ่งจึงกระทำการป้องกันดังกล่าวไปต่อฝ่ายผู้ก่อภัยแต่ท้ายที่สุดผู้ป้องกันกลับต้องรับโทษ ต่างจากหลักเกณฑ์ตามกฎหมายต่างประเทศที่แค่เพียงเชื่อว่าน่าจะมีภยันตรายต่อชีวิตร่างกายอย่างกรณีเช่นนี้ก็มิสิทธิที่จะใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 961/2515 ป้องกันการทำร้ายร่างกายโดยการยิงผู้ทำร้ายถูกนิ้วมือกระตุกแตก เป็นการกระทำเกินกว่าเหตุ โดยเป็นการพยายามฆ่าผู้อื่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 5544/2553 ผู้ตายเป็นฝ่ายก่อเหตุทำร้ายจำเลยก่อน ถือได้ว่าการกระทำของผู้ตายเป็นภยันตรายต่อจำเลยซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายแล้ว เมื่อจำเลยพยายามหลีกเลี่ยงการต่อสู้โดยวิงหลบหนี แต่ผู้ตายซึ่งถือขวดกับพวกยังคงวิ่งไล่ตาม

จำเลยและผู้ตายจะขว้างขวดใส่จำเลย อันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน หากผู้ตายขว้างขวดใส่จำเลยอาจทำให้จำเลยได้รับอันตรายได้ หรือหากวิงตันจำเลยก็อาจทำร้ายจำเลยได้ ภัยอันตรายที่เกิดจากผู้ตายจึงยังไม่หมดไป จำเลยย่อมมีสิทธิป้องกันตัวได้แต่จำเลยมีอาวุธปืนที่ร้ายแรงกว่าจำเลยจึงอาจยิงชู้หรือเลือกยิงร่างกายส่วนที่สำคัญน้อยหรือเป็นอันตรายน้อยเพื่อไปยังผู้ตายกับพวกมิให้เข้าทำร้ายจำเลย แต่จำเลยกลับยิงผู้ตายบริเวณหน้าอกอันเป็นอวัยวะสำคัญของร่างกาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกันเกินกว่ากรณีจำต้องกระทำเพื่อป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69

ตามแนวคำพิพากษานี้จะเห็นได้ว่าในสถานการณ์เช่นนั้นที่จำเลยผู้กระทำการป้องกันอาจไม่มีโอกาสได้คิดว่าจะยิงไปถูกบริเวณใด หรืออาจเพียงเป็นการกระทำการป้องกันชีวิตให้รอดพ้นจากภัยอันตรายที่ฝ่ายผู้ตายก่อขึ้นก่อน แม้อาจไม่มีเจตนาให้ถูกบริเวณที่เป็นจุดสำคัญ การกระทำการเพื่อป้องกันเช่นกรณีนี้ก็มีความผิดและต้องรับโทษ ซึ่งอาจไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำการป้องกันในสถานการณ์บางกรณีได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 555/2530 จำเลยเป็นมารดาของนางสาว ศ. ซึ่งถูกผู้ตายเข้าไปอุดคร่าถึงภายในบ้าน โดยนางสาว ศ. ไม่สามารถดิ้นรนขัดขืนได้เมื่อจำเลยเข้าไปขัดขวางห้ามปรามกลับถูกผู้ตายทำร้ายจนล้มลง การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายไปในเวลาฉุกเฉินทุก 4 นาทีติด ๆ กัน เป็นเพราะจำเลยไม่มีโอกาสทันพิเคราะห์ว่าผู้ตายมีอาวุธติดตัวหรือไม่ ทั้งไม่มีเวลาไตร่ตรองด้วยว่าหากใช้ปืนยิงชู้เพียงนัดเดียวจะทำให้ผู้ตายเกรงกลัวและหยุดการกระทำที่อุกอาจลงได้ ประกอบกับผู้ตายเป็นชายฉกรรจ์แข็งแรงกว่าจำเลยซึ่งเป็นหญิงและไม่มีทางเลือกที่จะป้องกันด้วยวิธีอื่น การกระทำของจำเลยจึงเป็นกรณีที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนและบุตรสาวให้พ้นจากการอุดคร่าซึ่งเป็นภัยอันตรายอันปรากฏขึ้นเฉพาะหน้าโดยพอสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาฎีกาที่ 4500/2531 ผู้ตายตะตอยและใช้ขวดตีจำเลยก่อนจำเลยจึงใช้ขวดตีผู้ตายถึงแก่ความตาย การที่ผู้ตายเมาสุราและเข้าไปทำร้ายจำเลยก่อนจำเลยก็ชอบที่จะป้องกันได้ตามกฎหมาย แต่เนื่องจากจำเลยทราบอยู่แล้วว่าผู้ตายชอบด่าและทำร้ายคนในบ้าน ทั้งผู้ตายมีอายุมากและยังเมาสุรา จำเลยอาจกระทำการใดเพื่อป้องกันโดยไม่จำเป็นต้องรุนแรงจนถึงกับเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตายก็ได้ การที่จำเลยใช้ขวดตีผู้ตายตรงบริเวณที่สำคัญของร่างกายเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตายนั่น จึงเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาฎีกาที่ 2714/2528 ผู้เสียหายอายุ 18 ปีส่วนจำเลยอายุเพียง 16 ปีผู้เสียหายรูปร่างลำสันและมีลักษณะเป็นผู้ใหญ่กว่าจำเลยวันเกิดเหตุผู้เสียหายเป็นฝ่ายก่อเรื่องโดยเข้าชกและขึ้นเข้าเอาแก่จำเลยที่ท้องหลายทีในลักษณะข่มเหงรังแกในชั้นแรกจำเลยได้ใช้มือเปล่าป้องกันตัว แต่ก็ถูกผู้เสียหาย ทำร้ายต่อมาจำเลยจึงใช้เหล็กตะไบสามเหลี่ยมที่มีติดตัวแทงถูกที่ชาย

โครงผู้เสียหาย1ที่ ในขณะที่กำลังถูกผู้เสียหาย ทำร้ายติดพันอยู่ตั้งนี้เป็นเรื่องที่จำเลยจำเป็นต้องป้องกันตัวให้พ้นจากภยันตรายที่ผู้เสียหายเป็นฝ่ายก่อขึ้น การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุไม่เป็นความผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ 1136/2529 ผู้เสียหายกับพวก 4-5 คนกำลังดื่มสุร่าอยู่ ในซอยเห็นจำเลยเดินมาหาว่าจำเลยถอดเสื้ออวดรอยสักได้เรียกจำเลยเข้าไปถามและช่วยกันรุมทำร้ายจำเลยจำเลยวิ่งหนีผู้เสียหายกับพวกได้วิ่งไล่ตามจำเลยวิ่งหนีมาถึงทางสามแยกหนีต่อไปไม่ทันจึงได้หันกลับมาและยกปืนขึ้นขู่ผู้เสียหายว่าอย่าเข้ามาถ้าเข้ามาจะยิงผู้เสียหายก็ไม่เชื่อยังทำท่าจะวิ่งเข้ามาทำร้ายจำเลยอีกจำเลยจึงใช้ปืนยิงผู้เสียหายเห็นได้ว่าผู้เสียหายเป็นฝ่ายก่อเหตุทำร้ายจำเลยก่อน และจำเลยได้พยายามหลีกเลี่ยงการต่อสู้จนถึงที่สุดแล้วขณะเกิดเหตุทางฝ่ายจำเลยก็มีแต่ตัวจำเลยคนเดียวหากผู้เสียหายกับพวกวิ่งเข้ามาถึงตัวอาจทำร้ายจำเลยถึงตายได้การที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้เสียหาย1นัดในขณะนั้นจึงเป็นการป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาฎีกาที่ 7851/2544 ผู้ตายวิ่งเข้ามาชกจำเลยพร้อมทั้งพูดด้วยว่าจะฆ่าให้ตาย จำเลยถูกชกจนล้มลงผู้ตายคว้าเหล็กชุดซาฟท์ปลายแหลมยาวประมาณ 1 คืบเข้ามาแทงจำเลย จำเลยใช้มือรับจนมีบาดแผลที่ฝ่ามือ จำเลยลุกขึ้นวิ่งหนี ผู้ตายวิ่งตามจำเลยและแทงถูกจำเลยที่ต้นแขนขวาและพยายามจะแทงจำเลยอีกจำเลยจึงชักอาวุธปืนยิงผู้ตาย 1 นัด โดยมีได้เลือกว่าจะยิงที่ใดและจะถูกผู้ตายหรือไม่ แล้วจำเลยได้หลบหนีไป การที่ผู้ตายใช้เหล็กชุดซาฟท์ปลายแหลมซึ่งสามารถทำอันตรายผู้อื่นถึงแก่ชีวิตได้ เป็นอาวุธไล่แทงจำเลย จนกระทั่งจำเลยอยู่ในที่คับขันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จำเลยจึงใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายเพียง1 นัดเพื่อให้พ้นภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง ย่อมเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุอันถือได้ว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 68

คำพิพากษาฎีกาที่ 2983/2531 ก่อนเกิดเหตุผู้ตายนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์จะกลับบ้านระหว่างทางพบจำเลยขี่รถจักรยานยนต์ตามมา เมื่อเข้าใกล้กันจำเลยได้ทวงหนี้ค่าสุราจากผู้ตาย ผู้ตายเรียกให้จำเลยหยุดรถเพื่อจะใช้เงิน แต่เมื่อเข้ามาจริงๆ ผู้ตายมีลักษณะโกรธเคืองและพูดว่าต้องสั่งสอน ผู้ตายเดินเข้าไปหาจำเลยเพื่อจะทำร้าย ปรากฏว่าผู้ตายเป็นคนรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เตี้ยและอ้วนกว่าจำเลยจำเลยจึงมีสิทธิป้องกันตัวไม่ให้ถูกทำร้าย แต่การป้องกันตัวของจำเลยดังกล่าวจำเลยได้ใช้อาวุธปืนซึ่งเป็นอาวุธร้ายแรงยิงผู้ตายซึ่งเชื่อว่ามีเพียงมือเปล่าเท่านั้นจึงเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยป้องกันตัวเกินสมควรแก่เหตุตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ประกอบด้วยมาตรา 69

คำพิพากษาฎีกาที่ 223/2540 จำเลยลงจากรถจักรยานยนต์ไปยื่นพุดจา เพื่อปรับความเข้าใจกับผู้ตายซึ่งมีอาการมีลมมาแต่ไม่สำเร็จและผู้ตายได้ใช้มีดฟันจำเลยก่อนแต่ไม่ ถูกซึ่งหากจำเลยเพียงแต่ใช้อาวุธปืนที่พกติดตัวออกมาขู่หรือยิงขู่ผู้ตายผู้ตายก็ไม่น่าจะกล้าฟันทำร้าย จำเลยอีกต่อไปการที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงถูกผู้ตายที่บริเวณลำคอและช่วงบนเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ ความตายในที่เกิดเหตุแม้ยิงเพียงนัดเดียวก็เป็นกรกระทำที่เกินสมควรแก่เหตุและเกินกว่ากรณีแห่ง การจำต้องกระทำเพื่อป้องกันจึงไม่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาว่าเพิ่มโทษจำเลยได้ หรือไม่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนแม้จำเลยมิได้ฎีกาศาลฎีกาก็เห็นสมควร แก่ไขให้ถูกต้อง

จากแนวคำพิพากษาของประเทศไทยเรื่องระดับการกระทำเพื่อป้องกันตาม ความได้สัดส่วนกับวิถีทางที่น้อยที่สุด หรือความพอสมควรแก่เหตุ นั้น แม้บางคำพิพากษาจะมี หลักเกณฑ์ไว้เหมือนว่าพิจารณาที่ตัวผู้ป้องกัน แต่ความเป็นจริงเมื่อวิเคราะห์ถึงเหตุผลตามคำ พิพากษาแล้วจะเห็นว่าตัวผู้ทำการป้องกันเองจะต้องคำนึงถึงระดับการใช้กำลังในการป้องกัน ด้วยเสมอว่าขณะนั้นอีกฝ่ายที่ก่อภัยจะก่ออันตรายในลักษณะใด เหตุการณ์ในขณะนั้นมีความ ร้ายแรงอย่างไร ซึ่งในสถานการณ์ที่บุคคลอยู่ในความไม่ปลอดภัยเช่นนั้นอาจจะไตร่ตรองหรือใช้เหตุ ผลได้ไม่เต็มที่ หรือมีข้อจำกัดด้านเวลาที่จะต้องรีบกระทำการใดๆเพื่อปกป้องตนเองให้รอดพ้นจาก ภัยอันตรายดังกล่าวก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการป้องกันการกระทำความผิดต่อทรัพย์สิน ถ้าหาก มีการใช้กำลังป้องกันไปในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่อีกฝ่ายก็จะเป็นการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุได้ โดยหากผู้ป้องกันได้ใช้กำลังที่เกินกว่าเหตุการณ์ที่ปรากฏนั้นผลก็จะเป็นกรณีการป้องกันเกินกว่ากรณี แห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกันที่มีความผิดและโทษทางอาญา เพียงแต่มีเหตุสุดโต่งหรือยกเว้น โทษได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 เท่านั้น ทำให้บุคคลผู้ทำการป้องกันตกเป็น ผู้กระทำความผิดและต้องโทษทางอาญาได้โดยง่าย อีกทั้งตามที่ปรากฏในคำพิพากษาบางกรณีเป็น การพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำการป้องกันที่ผลอันเกิดขึ้นต่อฝ่ายผู้ก่อภัย ซึ่งใน เหตุการณ์ที่ผู้ป้องกันได้กระทำไปในขณะนั้นอาจไม่มีเจตนาให้เกิดผลเช่นนั้นเลยก็ได้ เพียงแต่กระทำ ไปเพื่อให้พ้นจากภัยอันตรายที่ตนเชื่อว่ามีอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น

ทั้งนี้ตามหลักการพิจารณาความพอสมควรแก่เหตุในการกระทำเพื่อป้องกันของกฎหมายไทยจะต้องพิจารณาในทางภาวะวิสัย (Objektiv)⁶¹ หมายความว่า การพิจารณาในสถานการณ์นั้นๆเป็นแต่ละกรณี กล่าวคือ หากบุคคลอื่นทั่วไปอยู่ในภาวะเช่นการถูกประทุษร้ายแบบเดียวกันนั้นนั้นบุคคลอื่นจะตัดสินใจกระทำการอย่างไร⁶² ถ้าหากบุคคลอื่นทั่วไปก็คงจะกระทำแบบเดียวกันจึงเรียกว่าเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุ เช่นเดียวกับแนวคิดของหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของเยอรมันดังที่ได้กล่าวในข้างต้นนั่นเอง

นอกจากนี้การที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ว่าผู้ที่จะกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องกระทำการโดยวิธีทางที่น้อยที่สุดและต้องเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนเรื่องสิทธิในการป้องกันของประเทศไทยจึงมีขอบเขตหรือข้อจำกัดอย่างมากต่อสิทธิของผู้ป้องกันไม่อาจคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันให้ครอบคลุมกับกรณีต่างๆอย่างแท้จริง โดยมีแนวโน้มไปในการคุ้มครองสิทธิฝ่ายผู้ก่อภัยที่มากเกินไปอันทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกันซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ที่ถูกประทุษร้ายก่อน โดยเฉพาะการป้องกันด้วยอาวุธปืนที่สำหรับประเทศไทยเห็นว่าเป็นอาวุธที่มีความร้ายแรง ในการกระทำเพื่อป้องกันจึงสะท้อนให้เห็นว่าการใช้อาวุธปืนยิ่งนั้นมักจะต้องเป็นมาตรการสุดท้าย⁶³ และมีได้ให้ความสำคัญต่อความร้ายแรงของภัยอันตรายต่อระดับการใช้กำลังเพื่อป้องกันนั้น เนื่องจากที่ได้กล่าวในข้างต้นว่า จะต้องคำนึงถึงวิธีทางที่น้อยที่สุดควบคู่กับความได้สัดส่วน ดังนั้นจึงทำให้ผลของหลักเกณฑ์ทั้งสองนี้หมายความว่า หากยังมีทางเลือกอื่นที่เป็นวิธีทางที่น้อยที่สุด เป็นอันตรายต่อผู้ก่อภัยน้อยกว่าแล้ว การป้องกันอาจเป็นการกระทำที่เกินสมควรแก่เหตุได้ แม้ว่าภัยอันตรายกับการป้องกันนั้นจะมีสัดส่วนในระดับเดียวกันก็ตาม

ส่วนในเรื่องของระดับการใช้กำลังในการป้องกันตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของประเทศสหรัฐอเมริกาจะมุ่งพิจารณาที่ความเข้าใจของผู้กระทำการป้องกันเป็นหลักว่า ขณะที่กระทำการป้องกันนั้นเชื่อว่าภัยอันตรายมีความร้ายแรงเพียงใดก็ย่อมสามารถใช้กำลังตามสมควร โดยการใช้กำลังตามสมควรนี้ก็จะเป็นไปตามความเข้าใจของผู้ป้องกันนั่นเอง กล่าวคือ หากผู้ป้องกันเข้าใจว่ามีภัยอันตรายที่ร้ายแรง หรือเชื่อว่าเป็นภัยอันตรายต่อชีวิตและร่างกายก็สามารถใช้กำลังในการป้องกันอันทำให้อีกฝ่ายถึงขั้นได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายได้ (deadly force) ตามหลัก Stand Your Ground หรือเป็นการพิจารณาสัดส่วนแห่งภัยกับระดับการกระทำเพื่อป้องกันตามความเชื่อความเข้าใจของผู้ป้องกันว่าในขณะที่กระทำการป้องกันนั้นเขาเชื่อว่าภัยอันตรายอยู่ในขั้นใด จึงทำให้การกระทำของผู้ป้องกันได้รับความคุ้มครองไปตามเจตนาอันแท้จริง อีกทั้งด้านสิทธิของพลเมืองที่จะสามารถใช้อาวุธปืนในการป้องกันตนได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติรับรองไว้ ทั้งนี้มิใช่หน้าที่

⁶¹ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 243-244.

⁶² “เรื่องเดียวกัน”

⁶³ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 406-408.

ที่ผู้ป้องกันจะต้องคำนึงความร้ายแรงของเหตุการณ์ภายนอกที่แท้จริง และคำนึงถึงลักษณะขอบเขตที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกัน ซึ่งอาจทำได้ยาก เพราะบุคคลที่กระทำการป้องกันในขณะนั้นยอมทำไปเพื่อความเอาตัวรอดให้พ้นจากอันตรายไปตามสัญชาตญาณที่อาจมีได้มีเวลาและการใช้เหตุผลในการพิจารณาเหตุการณ์ที่แท้จริงอย่างภาวะเหตุการณ์อันปกติได้ จึงให้ความสำคัญในความคิดความเข้าใจทางอรรถวิสัยของผู้กระทำการป้องกัน

แนวทางการวินิจฉัยเรื่องการเกิดสิทธิในการกระทำการป้องกันตามกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 3983/2543 แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่าผู้ตายจะใช้อาวุธมีดทำร้ายจำเลย ซึ่งจำเลยยอมมีสิทธิป้องกันตัวได้ แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้เห็นชัดแจ้งว่าผู้ตายได้ลงมือใช้อาวุธมีดแทงทำร้ายจำเลย การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงสวนผู้ตายไปในขณะนั้นโดยมีโอกาสจะหลบหนีได้เช่นเดียวกับเพื่อนจำเลยที่หลบหนีไปก่อนเกิดเหตุ ประกอบกับการที่จำเลยเลือกยิงผู้ตายที่ศีรษะซึ่งเป็นส่วนสำคัญของร่างกาย โดยมีโอกาสที่จะเลือกยิงร่างกายส่วนอื่นของผู้ตายได้ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ แต่เป็นการป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 69

คำพิพากษาฎีกาที่ 2645/2547 ผู้ตายกับจำเลยเป็นสามีภริยากัน แต่มีเรื่องทะเลาะกันเป็นประจำจึงแยกกันอยู่ วันเกิดเหตุผู้ตายกับจำเลยไปบ้านเกิดเหตุเพื่อตกลงปัญหาเรื่องครอบครัวแต่ตกลงกันไม่ได้ จำเลยจึงจะออกจากบ้าน ผู้ตายนำอาวุธปืนออกมาวางที่ปลายเตียงเพื่อจะให้จำเลยอยู่กับผู้ตายและที่ผู้ตายพูดขู่จำเลยขณะจำเลยขยับตัวจะวิ่งก็เป็นเพียงขู่ไม่ใช่จำเลยหนีไปเท่านั้น แต่จำเลยเกรงว่าผู้ตายจะใช้อาวุธปืนของกลางยิงจำเลย ทั้งที่ไม่ปรากฏพฤติการณ์ที่จะสื่อว่าผู้ตายจะทำเช่นนั้น จึงถือว่าไม่มีภัยอันตรายที่จำเลยจำต้องป้องกันแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการป้องกันตามกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 5664/2540 ก่อนเกิดเหตุผู้ตายเข้ามาต่อว่าและตบหน้าจำเลยจำเลยโมโหจึงชักปืนยิงผู้ตาย 3 นัด ซึ่งในขณะเกิดเหตุมีผู้อยู่ในเหตุการณ์เพียง 3 คน คือ อ. พยานโจทก์จำเลย และผู้ตาย อ. ไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยหรือผู้ตายมาก่อน จึงเป็นพยานคนกลาง พยานปากนี้จึงมีน้ำหนักมาก ยิ่งกว่านั้นเมื่อพิจารณาคำเบิกความของจำเลยแล้ว จำเลยเพียงแต่เกรงว่าผู้ตายจะชักปืนออกมายิงทั้งที่ยังไม่พบพฤติการณ์ที่จะสื่อว่าผู้ตายจะชักปืนออกมายิงทำร้ายจำเลยและไม่ปรากฏว่าผู้ตายมีอาวุธปืนจึงถือว่ายังไม่ภัยอันตรายที่จำเลยจำต้องป้องกันแต่อย่างใดการกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการป้องกันตามกฎหมาย

ซึ่งตามคำพิพากษาฎีกาที่ 5664/2540 มีข้อสังเกตว่า ศาลฎีกาถือว่าไม่เป็นการกระทำโดยป้องกันเลย มิใช่การป้องกันเกินสมควรแก่เหตุหรือเกินกว่ากรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69⁶⁴

คำพิพากษาฎีกาที่ 3869/2546 ในช่วงเวลาเกิดเหตุในละแวกบ้านจำเลยมีโจรผู้ร้ายชุกชุม และก่อนเกิดเหตุจำเลยเคยถูกคนร้ายเข้ามาลักทรัพย์ในบ้าน คืนเกิดเหตุผู้ตายได้ปีนเข้าบ้านจำเลยทางช่องลมโดยปราศจากเหตุสมควร ย่อมทำให้จำเลยสำคัญผิดว่าผู้ตายเป็นคนร้ายและในขณะนั้นจำเลยย่อมไม่อาจรู้ได้ว่าผู้ตายจะมีอาวุธหรือไม่ เพราะในท้องที่เกิดเหตุมืดและเป็นเวลากะทันหัน ถ้าเป็นคนร้ายซึ่งจะมาทำร้ายจำเลยจริงแล้ว การที่จะให้จำเลยรออยู่จนกว่าคนร้ายจะแสดงกิริยาทำร้ายแล้ว จำเลยก็อาจได้รับอันตรายก่อนที่จะทำการป้องกันได้ทันทั่วทั้งที่ และจำเลยก็ยิงผู้ตายไปเพียง 1 นัด เมื่อผู้ตายล้มลงจำเลยก็มีได้เข้าแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยจึงพอสมควรแก่เหตุเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายโดยสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ประกอบด้วยมาตรา 62 วรรคแรก

จากแนวคำพิพากษาที่ยกตัวอย่างมานั้นจะพบว่าการเกิดสิทธิในการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมายจะพิจารณาถึงเหตุการณ์ภายนอกในขณะนั้นมากกว่าการพิจารณาถึงมุมมองของตัวบุคคลผู้กระทำการป้องกันเอง โดยเริ่มพิจารณาจากหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ได้แก่ ประเด็นเรื่องการมีภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้สิทธิป้องกันขึ้นได้ โดยหากการกระทำการป้องกันนั้นเกิดขึ้นเพราะความสำคัญผิดก็เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยสำคัญผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบกับมาตรา 68 แต่ถ้ามิใช่ความสำคัญผิดแล้ว มีเหตุที่จะป้องกันได้จริงคือมีภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายก็ต้องเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง แนวคิดในการวินิจฉัยสถานการณ์ว่ากรณีใดบุคคลจะทำการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามหลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของไทยนั้น เป็นไปตามแนวคิดเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของเยอรมัน กล่าวคือ จะไม่พิจารณาจากความคิดความเข้าใจของผู้ถูกประทุษร้าย หรือฝ่ายที่อ้างว่ากระทำการเพื่อป้องกัน แต่จะพิจารณาสถานการณ์ในทางภาวะวิสัย (Objektiv)⁶⁵ ได้แก่ เหตุการณ์ตามความเป็นจริงที่ปรากฏขณะที่ได้กระทำการที่อ้างว่าป้องกัน ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ซึ่งในเรื่องนี้แนวคำพิพากษาก็ยังมีความไม่แน่นอนและพิจารณาความใกล้จะถึงของภัยอันตรายจากเหตุการณ์ได้ยากดังที่ได้ยกตัวอย่างไปก่อนหน้านี้ ความไม่แน่นอนของหลักเกณฑ์เรื่อง

⁶⁴ เกียรติจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 390.

⁶⁵ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 242-243.

ภยันตรายที่ใกล้จะถึงนี้ก็ย่อมส่งผลให้การเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันมีความไม่แน่นอนตามมา ด้วยเช่นกัน เพราะทำให้ไม่อาจเข้าใจได้ชัดเจนว่าในสถานการณ์นั้นๆ ขึ้นใดที่เรียกได้ว่าเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง โดยถ้ายังไม่ถึงขั้นภยันตรายที่ใกล้จะถึง แม้จะมีเหตุที่กระทำการป้องกันได้ในหลายๆกรณี ตามแนวคำพิพากษาของศาลก็มักจะเป็นกรณีการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกันได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 ซึ่งผู้ป้องกันมีความผิดและโทษทางอาญา เพียงแต่ศาลอาจจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด (เหตุลดโทษ) หรือศาลอาจไม่ลงโทษถ้าวินิจฉัยได้ว่ากรกระทำเช่นนั้นเกิดจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว (เหตุยกเว้นโทษ) หรือถ้าพิจารณาเหตุผลตามคำพิพากษาบางกรณีศาลอาจเห็นว่าเป็นเรื่องการกระทำความผิดโดยตรง ที่ไม่มีสิทธิอ้างป้องกันหรือการป้องกันโดยสำคัญผิดเลย มีความผิดและต้องมีโทษทางอาญา ตามกฎหมายอาญาภาคความผิด โดยที่มีใช้การป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกันได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 อันจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดโดยไม่มีเหตุลดโทษหรือยกเว้นโทษแต่ประการใด ทั้งที่ในสถานการณ์นั้นๆ ผู้ที่กระทำการป้องกันไปมิได้เป็นผู้เริ่มกระทำความผิดขึ้นก่อนเลย จึงเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำการป้องกันได้

ปัญหาเช่นนี้ย่อมทำให้สิทธิของผู้กระทำการป้องกันไม่ได้รับความคุ้มครอง เท่ากับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จะเน้นความสำคัญของผู้กระทำการป้องกัน คำนึงถึงผู้ป้องกันมากกว่า มิได้พิจารณาที่เหตุการณ์ภายนอกมากนัก แต่จะคำนึงถึงความเข้าใจ หรืออหิวสัยของตัวบุคคลที่กระทำการป้องกันในขณะนั้นที่จำทำให้การกระทำดังกล่าวเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงทำให้สิทธิของผู้กระทำการป้องกันได้รับความคุ้มครองค่อนข้างกว้างและมีความครอบคลุม ทั้งนี้เนื่องจากมีแนวคิดที่มุ่งให้คุ้มครองสิทธิของพลเมืองที่มีได้ก่อให้เกิดการกระทำความผิด หากมีเหตุที่เชื่อหรือเข้าใจว่าจะมีภยันตรายเกิดขึ้น บุคคลนั้นก็เกิดสิทธิในการกระทำการป้องกันแล้ว และการกระทำนั้นก็จะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่มีความผิด บนหลักการของ Stand Your Ground ที่ปรับใช้กับเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดในลำดับต่อไป

แนวทางการวินิจฉัยเรื่องระดับการใช้กำลังป้องกันในเคสสถาน

คำพิพากษาฎีกาที่ 169/2504 ผู้ตายบุกรุกเข้าไปจะทำร้ายจำเลย จนถึงบ้านจำเลย จึงใช้ปืนยิงเอา เพราะถ้าไม่ยิง ผู้ตายก็จะฟันจำเลย ดังนี้ ถือว่าเป็นการป้องกันชีวิตพอสมควรแก่เหตุ แม้จำเลยจะเห็นผู้ตายอยู่ก่อน และอาจหลบหนีไปได้ แต่ก็ไม่มีความจำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเคสสถานโดยชอบจะต้องหนีผู้กระทำผิดกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 1665/2509 ผู้เสียหายมีรูปร่างใหญ่กว่าจำเลย เป็นฝ่ายรุกรานเข้ามาทำร้ายจำเลยก่อน จำเลยแย่งมีดจากผู้เสียหาย ก็แย่งไม่ได้ จึงคว้ามีดที่โต๊ะทำอิฐแทงผู้เสียหายไปหลายที เพื่อป้องกันตัวให้พ้นอันตราย และการกระทำของจำเลยก็เกิดขึ้นโดยกระทันหัน ตัดพันกันในขณะนั้นเอง จำเลยย่อมไม่มีโอกาสที่จะคิดเป็นอย่างอื่น นอกจากจะคิดป้องกันตัวให้พ้นอันตรายที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ทั้งขณะที่จำเลยแทงผู้เสียหายภัย ที่จำเลยอาจจะได้รับจากผู้เสียหาย ก็ยังไม่หมดไปในขณะนั้น จำเลยก็ไม่รู้ว่าบาดแผลของผู้เสียหายนั้นจะถึงบาดเจ็บสาหัส จนไม่สามารถจะทำร้ายจำเลยได้อีกหรือไม่ การกระทำของจำเลยไม่เกินสมควรแก่เหตุ การที่ผู้เสียหายเข้ามาทำร้ายจำเลยโดยละเมิดต่อกฎหมาย จำเลยย่อมมีอำนาจที่จะทำการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่จำเป็นต้องวิ่งหนี

คำพิพากษาฎีกาที่ 1619/2537 ข้อเท็จจริงฟังได้ในเบื้องต้นว่า ตามวันเวลาเกิดเหตุ จำเลยได้ใช้มีดพร้าของกลางทั้งตัวมีดและด้ามยาว 110 เซนติเมตร ฟันทำร้ายโจทก์ร่วมถูกที่ศีรษะและข้อศอกทั้งสองข้าง ปรากฏบาดแผลตามภาพถ่ายหมาย จ.4 ใบแสดงความคิดเห็นแพทย์และใบความเห็นแพทย์ตามเอกสารหมาย จ.5 และ จ.6 ปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยมีว่าจำเลยได้กระทำผิดตามฟ้องหรือไม่จึงเป็นที่แน่ชัดว่า เหตุเกิดในบริเวณใกล้บ้านจำเลยพลัดการณ์แห่งคดีจึงมีเหตุผลให้เชื่อได้ว่า คดีเกิดเหตุเวลาประมาณ 2 นาฬิกาโจทก์ร่วมออกจากบ้านของตนไปทางบ้านจำเลยซึ่งห่างกันประมาณ 40 เมตร และได้เข้าไปในบริเวณบ้านของจำเลย สุนัขในบ้านของจำเลยเห่า จำเลยรู้สึกตัวลุกออกจากบ้านเห็นโจทก์ร่วมสำคัญผิดว่าโจทก์ร่วมเป็นคนร้าย ซึ่งเป็นอันตรายที่เกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึงจำเลยจึงเกิดสิทธิที่จะป้องกันได้ แต่การที่จำเลยคว้ามมีดพร้าสำหรับตายหญ้ายาว 110 เซนติเมตร ตรงไปหาโจทก์ร่วมและฟันโจทก์ร่วมถูกที่ศีรษะ 2 แผลกะโหลกศีรษะแตกและถูกข้อศอกข้างละ 1 แผล โดยไม่ปรากฏแน่ชัดว่าโจทก์ร่วมมีอาวุธอะไรและจะได้กระทำการประทุษร้ายจำเลยอย่างไรจำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามฆ่าโดยป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน

ตามคำพิพากษาฎีกาเรื่องนี้ร้องศาสตราจารย์ ดร. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ได้มีข้อสังเกต⁶⁶ว่า “ศาลฎีกาน่าจะตีความเคร่งครัดเกินไปในกรณีการป้องกันในเคสสถานที่เป็นการป้องกันที่เป็นอำนาจกระทำโดยเฉพาะ เมื่อเจ้าของเคสสถานนอนอยู่บ้านดึกๆในเวลาตีสอง แล้วมีคนเข้ามาถึงตัว โดยสภาพผู้ที่เข้ามายามวิกาลเช่นนั้นย่อมสันนิษฐานก่อนได้ว่าไม่ได้ประสงค์ดีแน่นอน และมีช่วงที่จะมีเวลาพิจารณาได้ว่ามาดีหรือร้าย หากสิทธิป้องกันตนเองแม้ขณะอยู่ในบ้านยังเคร่งครัดเช่นนี้แล้วอำนาจการป้องกันตามกฎหมายก็แทบจะใช้ไม่ได้เลย นอกจากนี้การป้องกันในเคสสถานเป็นอำนาจกระทำของผู้ที่อยู่อย่างสงบในบ้านของตน ผู้ที่เข้ามาในยามวิกาลควรเป็นฝ่ายที่จะแสดงตนให้รู้ว่าตนมาดีไม่มีอาวุธ มีโชหน้าทำให้ผู้เป็นเจ้าของเคสสถานต้องดูว่าบุคคลดังกล่าวมาดีหรือไม่ เนื่องจากโดยเหตุการณ์ปกติทั่วไปแล้วย่อมไม่มีผู้ใดเข้ามาในบ้านของผู้อื่นเวลานั้น การตีความว่าเมื่อมีผู้บุกรุกเข้ามาแต่กลับกระทำการป้องกันไม่ได้ที่เคร่งครัดเช่นนี้อาจทำให้บ้านกลายเป็นสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยแม้แต่เจ้าของเคสสถานเอง”⁶⁷ แตกต่างจากหลักกฎหมายอาญาเรื่องการป้องกันในเคสสถานของต่างประเทศ เช่น กฎหมายของประเทศฝรั่งเศสที่จะมีข้อสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย⁶⁸

แนวคำพิพากษายังคงมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์อยู่เช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าการพิจารณาเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทยนั้นยังมีได้นำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ การวินิจฉัยจึงยังมีความไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปตามกรณีแต่ละเรื่อง เห็นได้จากเรื่องการป้องกันในเคสสถานที่บางคำพิพากษาก็วางหลักเกณฑ์ว่าผู้ป้องกันไม่จำเป็นต้องหนีต่อภัยอันตรายจากผู้บุกรุกเคสสถาน แต่อย่างไรก็ตามเรื่องการป้องกันในเคสสถานตามกฎหมายไทยก็ได้สะท้อนถึงหลัก Stand Your Ground อย่างชัดเจน เนื่องจากยังคงมีความแตกต่างคือ การปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายต่างประเทศนั้นเมื่อมีผู้บุกรุกเข้ามาในเคสสถาน ผู้ครอบครองเคสสถานเข้าใจว่าเป็นผู้ร้าย หรือเชื่อว่ามีภัยอันตราย ผู้ครอบครองเคสสถานยอมใช้กำลังเพื่อป้องกันตอบโต้ได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องหลบหนี แม้การกระทำดังกล่าวอาจทำให้อีกฝ่ายนั้นได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) ก็ตาม ซึ่งเป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนการป้องกันในเคสสถานตามแนวคำพิพากษาของศาลไทย ที่แม้จะมีหลักเกณฑ์ว่าผู้ครอบครองหรือเจ้าของเคสสถานใช้สิทธิป้องกันได้โดยไม่มีหน้าที่ต้องหลบหนีนั้น ก็จะต้องปรากฏหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 กล่าวคือ จะต้องปรากฏว่ามี

⁶⁶ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง, พิมพ์ครั้งที่ 23 (กรุงเทพมหานคร :วิญญูชน, 2552), หน้า 163.

⁶⁷ “เรื่องเดียวกัน”

⁶⁸ “เรื่องเดียวกัน”

ภยันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย และมีภยันตรายที่ใกล้จะถึง จำเป็นจะต้องกระทำการใดๆเพื่อป้องกัน มิใช่เพียงความเชื่อหรือความเข้าใจของผู้กระทำการป้องกันเท่านั้น หรือหากจะอ้างว่าเป็นกรณีการป้องกันเพราะเหตุสำคัญผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบ มาตรา 68 ความสำคัญผิดนั้นก็จะต้องมีพฤติการณ์บางประการที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ให้เห็นถึงภยันตรายอยู่ด้วย มิใช่แค่ความเชื่อในขณะที่ป้องกันของผู้กระทำการป้องกันเท่านั้น อีกทั้งยังเห็นได้จากการที่ต่อมาได้มีคำพิพากษาที่มีหลักเกณฑ์ว่า เจ้าของเคหสถานมีหน้าที่จะต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะใช้กำลังป้องกันในเคหสถานด้วย เช่นนี้ย่อมเป็นการกระทบสิทธิของผู้มีสิทธิอยู่ในเคหสถานโดยสงบของตนเอง ดังที่มีข้อสังเกตว่า “การตีความว่าเมื่อมีผู้บุกรุกเข้ามาแต่กลับกระทำการป้องกันไม่ได้ที่เคร่งครัดเช่นนี้อาจทำให้บ้านกลายเป็นสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยแม้แต่เจ้าของเคหสถานเอง”⁶⁹ อันแตกต่างจากกฎหมายของมลรัฐที่ใช้หลัก Stand Your Ground ในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จะเป็นการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายตามหลัก Castle Doctrine และหลัก Stand Your Ground⁷⁰ รวมถึงหลักกฎหมายเรื่องสิทธิในการป้องกันในเคหสถานของผู้ครอบครองเคหสถานตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสที่จะมีกฎหมายบัญญัติถึงข้อสันนิษฐานว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย⁷¹

3.1.3 การป้องกันโดยสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบ มาตรา 68

3.1.3.1 หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรค 1 บัญญัติว่า “ข้อเท็จจริงใดถ้ามีอยู่จริงจะทำให้การกระทำไม่เป็นความผิดหรือทำให้ผู้กระทำ ไม่ต้องรับโทษหรือได้รับโทษน้อยลง แม้ข้อเท็จจริงนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่ผู้กระทำสำคัญผิดว่ามีอยู่จริงผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด หรือได้รับยกเว้นโทษหรือได้รับโทษน้อยลงแล้วแต่กรณี”

ความสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรค 1 นั้นเป็นการสำคัญผิดว่ามีข้อเท็จจริงใดๆอยู่ ทั้งที่ความจริงข้อเท็จจริงนั้นมิได้มีอยู่ โดยสามารถจำแนกได้ 3 กรณี คือ การสำคัญผิดว่ามีข้อเท็จจริงซึ่งทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด การสำคัญผิดว่ามีข้อเท็จจริงซึ่งทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ และการสำคัญผิดซึ่งทำให้ผู้กระทำได้รับโทษน้อยลง

⁶⁹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง, หน้า 163.

⁷⁰ National Conference of State Legislatures (NCSL), "Self Defense and Stand Your Ground," p. 1.

⁷¹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง, หน้า 163.

การป้องกันโดยสำคัญผิดนั้นเป็นการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงที่ทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด เนื่องจากหากมีข้อเท็จจริงตามที่สำคัญผิดอยู่จริงจะทำให้ผู้นั้นมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย ซึ่งจะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์เรื่องการสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบกับหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตาม มาตรา 68 หากแม้ว่าจะเป็นการกระทำเพื่อป้องกันโดยสำคัญผิดแต่ไม่ได้เป็นไปตามหลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว การกระทำนั้นก็ยังเป็นความผิดโดยอาจจะเป็นกรณีการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุตาม มาตรา 69 ได้

ตามบันทึกท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 294/2500⁷² ของศาสตราจารย์จิติติงศภักดิ์ ได้บันทึกถึงหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรค 1 ไว้ดังนี้ “ควรสังเกตว่าตามมาตรา 62 นี้ ไม่มีข้อความบัญญัติไว้เลยว่าผู้กระทำจะต้องมีเหตุผลสมควรให้เข้าใจผิด ฉะนั้นหากจำเลยเข้าใจผิดในข้อเท็จจริงแล้ว โดยข้อกฎหมายก็ต้องถือว่า กรณีต้องด้วยบทบัญญัติในมาตรา 62 นี้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความเข้าใจผิดนั้นมีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ แต่พฤติการณ์ที่ควรเข้าใจผิดหรือไม่ อาจมีผลในการพิจารณาข้อเท็จจริงว่า ความจริงจำเลยทำโดยเข้าใจผิดหรือไม่อีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาในข้อเท็จจริง ไม่ใช่ข้อกฎหมายว่ากรณีต้องด้วยมาตรา 62 หรือไม่”

กรณีที่ผู้ป้องกันนั้นกระทำการป้องกันโดยสำคัญผิดว่ามีข้อเท็จจริงให้ผู้กระทำมีอำนาจที่จะกระทำการป้องกันได้ตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 แม้ข้อเท็จจริงตั้งที่ผู้กระทำการป้องกันนั้นมีได้มีอยู่จริงดังที่เข้าใจ ก็จะได้รับผลเช่นเดียวกับกรณีกระทำไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 68 คือ การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด การป้องกันโดยสำคัญผิดตาม มาตรา 62 วรรค 1 จึงหมายถึง ความจริงไม่มีข้อเท็จจริงซึ่งทำให้เกิดสิทธิในการป้องกัน แต่ผู้กระทำการป้องกันไปนั้นสำคัญผิดว่ามีข้อเท็จจริงดังกล่าว กฎหมายก็ให้ถือตามความสำคัญผิดของผู้กระทำเพื่อเป็นคุณแก่ผู้กระทำการป้องกัน⁷³

⁷² เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, หน้า 204.

⁷³ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 206.

3.1.3.2 แนวทางปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลไทย และปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อไม่ได้

คำวินิจฉัยการปรับใช้หลัก Stand Your Ground

คำพิพากษาฎีกาที่ 51/2512 สามีนอนอยู่ชั้นบนของเรือน ภริยานอนอยู่ชั้นล่างต่างคนก็หลับไปแล้ว ต่อมาสุนัขเห่า ภริยาจึงตื่นไปแอบฝาท้องคนร้ายที่ห้องนอนของสามี สามีตื่นภายหลัง มองเห็นคนอยู่ที่ฝาท้องตะคุ่มๆ เข้าใจว่าเป็นคนร้าย เพราะมืด จึงหยิบมีดฟันไป 1 ที่ ภริยาถึงแก่ความตายตั้งนี้ถือว่าเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง สามีมีสิทธิป้องกันได้โดยไม่ต้องพุดจาใต้ถุนหรือรอให้ผู้นั้นแสดงกิริยาว่าจะเข้ามาประทุษร้ายก่อนและสามีไม่รู้ว่าคนที่เข้าใจว่าเป็นคนร้ายจะมีอาวุธร้ายแรงหรือไม่สามีฟันไปที่เดียว ถือได้ว่ากระทำไปพอสมควรแก่เหตุและยังไม่พอถือว่าการกระทำของสามีเกิดขึ้นด้วยความสำคัญผิดในข้อเท็จจริงโดยประมาท ตามมาตรา 62 วรรคสอง

คำพิพากษาฎีกาที่ 1283/2544 จำเลยเป็นเพื่อนสนิทของ ศ. เมื่อทราบว่า ศ. ถูกรังแกก็ยอมมีความโกรธแค้นเป็นทุนเดิม ครั้นพบกลุ่มผู้เสียหาย ในขณะที่ยอมเป็นโอกาสที่จะได้แก้แค้น ทันทีที่ได้รับคำตอบ จาก ศ. ว่าผู้เสียหายเป็นผู้ที่เข้าร่วมต่อสู้ด้วย จำเลยได้รับตรง เข้าทางผู้เสียหายทันทีโดยขณะนั้น ผู้เสียหายยังนั่งคร่อมอยู่บน รถจักรยานยนต์ไม่ทันระวังตัว บริเวณที่ทางเป็นหน้าอกด้านขวาอันเป็น อวัยวะที่สำคัญ โดยจำเลยมีโอกาสเลือกแทงได้ เมื่อผู้เสียหายลงจากรถแล้ววิ่งหนี จำเลยยังได้ไล่ติดตามไปแล้วแทงผู้เสียหายซ้ำอีก 1 ครั้งอันเป็นการแสดงให้เห็นว่าจำเลยมีความโกรธแค้นผู้เสียหายอย่างมาก ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บแผลแทงทะลุเข้าช่องปอดขวาด้านล่าง ทำให้ทะลุ กระบังลมขวาถูกตับและต่อมหมวกไตขวา หากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงทีจะถึงแก่ความตายได้ แม้โจทก์จะไม่ได้มีดปลายแหลม ที่ใช้เป็นอาวุธมาประกอบคดีก็ตาม แต่ก็พอให้เข้าใจได้ว่ามีดปลายแหลม ที่จำเลยใช้เป็นอาวุธนั้นมีขนาดใหญ่พอสมควร เพียงพอที่จะทำให้ ผู้ถูกแทงถึงแก่ความตายได้ บาดแผลที่ปรากฏก็แสดงให้เห็นว่า จำเลยได้แทงโดยแรง พฤติการณ์และการกระทำของจำเลยดังกล่าวมาทั้งหมดบ่งชี้ว่า จำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย แม้จำเลยเห็นผู้เสียหายทำกิริยาคล้ายจะชักอาวุธออกมาทำร้ายจำเลยจึงแทงผู้เสียหายก็ตาม ก็ยังถือไม่ได้ว่ามีภยันตรายอันละเมียดต่อกฎหมายและเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงเกิดขึ้น อันจะเป็นเหตุให้จำเลยอ้างเหตุป้องกันได้ การกระทำของจำเลยจึงมิใช่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

จากแนวคำพิพากษาทั้งสองข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดในบางกรณีแม้ผู้ป้องกันจะกระทำการไปตามที่ตนเข้าใจว่ามีภัยในขณะนั้น แต่เมื่อฟังแล้วเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นอันแสดงถึงภยันตรายที่ชัดเจนเพียงพอที่มีการวินิจฉัยไปในทางที่ว่า การกระทำดังกล่าวมิใช่การกระทำโดยป้องกันเลย มิใช่การป้องกันโดยสำคัญผิด และมีใช้การป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุอีกด้วย ทั้งนี้หากคำนึงถึงหลักการป้องกันโดยสำคัญผิดแล้วควรที่จะพิเคราะห์ถึงความเข้าใจของบุคคลผู้กระทำการป้องกันมากกว่าเหตุการณ์ภายนอกที่เกิดขึ้นในมุมมองของผู้อื่นที่เพียงแต่

รับฟังโดยมิใช่บุคคลในเหตุการณ์นั้นๆ กรณีตามคำพิพากษาดังกล่าวหากพิจารณาตามหลัก Stand Your Ground แล้วเพียงแต่ผู้ใช้กำลังป้องกันเห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีท่าทีจะชักอาวุธก็เป็นการป้องกันตามกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 717/2511 จำเลยมีปากเสียงกับพวกผู้ตายก่อนเกิดเหตุ เมื่อผู้ตายเดินมาหาพวก ซึ่งพากันออกมายืนหน้าร้านพร้อมกับจำเลย ผู้ตายก้มลงเก็บของตกห่างจำเลยประมาณ 2 วา จำเลยซึ่งมีอาการเมาสุราอยู่ด้วยสำคัญผิดว่าผู้ตายจะทำร้ายตนจึงชักปืนยิงผู้ตายเช่นนี้เป็นการเข้าใจ โดยไม่มีเหตุอันควร และแม้ความสำคัญผิดจะเกิดจากความประมาทก็เป็น การกระทำที่เกินสมควรแก่เหตุ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกันตัวที่เกินสมควรแก่เหตุ

คำพิพากษาฎีกาที่ 3869/2546 ในช่วงเวลาเกิดเหตุในละแวกบ้านจำเลยมีโจรผู้ร้ายชุกชุม และก่อนเกิดเหตุจำเลยเคยถูกคนร้ายเข้ามาลักทรัพย์ในบ้าน คืนเกิดเหตุผู้ตายได้ป็นเข้าบ้านจำเลยทางช่องลมโดยปราศจากเหตุสมควร ย่อมทำให้จำเลยสำคัญผิดว่าผู้ตายเป็นคนร้ายและในขณะนั้นจำเลยย่อมไม่อาจรู้ได้ว่าผู้ตายจะมีอาวุธหรือไม่ เพราะในห้องที่เกิดเหตุมืดและเป็นเวลากะทันหัน ถ้าเป็นคนร้ายซึ่งจะมาทำร้ายจำเลยจริงแล้ว การที่จะให้จำเลยรออยู่จนกว่าคนร้ายจะแสดงกิริยาทำร้ายแล้ว จำเลยก็อาจได้รับอันตรายก่อนที่จะทำการป้องกันได้ทันทั่วทั้งที่ และจำเลยก็ยิงผู้ตายไปเพียง 1 นัด เมื่อผู้ตายล้มลงจำเลยก็ได้เข้าแต่อย่างใด การกระทำของจำเลยจึงพอสมควรแก่เหตุ เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายโดยสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ประกอบด้วยมาตรา 62 วรรคแรก

คำพิพากษาฎีกาที่ 294/2500 ใช้ปืนยิงผู้ที่กำลังขี่และจูงกระบือไป โดยเข้าใจผิดว่าผู้นั้นเป็นคนร้ายลักกระบือซึ่งตนติดตามมา ในเวลากลางคืน ตรงที่ป่ามีต้นไม้มืดแต่ผู้นั้นมิได้แสดงกิริยาต่อสู้อย่างไร เป็นการป้องกันทรัพย์เกินสมควรแก่เหตุ อันเป็นความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 249, 60, 53

ตามแนวคำพิพากษาฎีกาของไทยนั้นหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยสำคัญผิด แม้กฎหมายจะกำหนดให้ผลเป็นคุณแก่ผู้สำคัญผิดตามความเข้าใจของผู้ป้องกัน อย่างไรก็ตามจากแนวคำพิพากษาแสดงให้เห็นว่า การปรับใช้มิได้พิจารณาแค่เพียงความเข้าใจที่แท้จริงหรืออติวิสัยของผู้ที่กระทำการป้องกันเพียงเท่านั้น แต่ต้องมีพฤติการณ์บางอย่างปรากฏในเหตุการณ์ อันทำให้ผู้กระทำการป้องกันได้กระทำไปเพราะความสำคัญผิด หรือมีพฤติการณ์ที่ควรเข้าใจผิด⁷⁴ มิฉะนั้นก็จะมิใช่ความสำคัญผิดอันเป็นเหตุให้มีอำนาจกระทำ ผู้นั้นก็ย่อมเป็นผู้กระทำความผิด หรือ

⁷⁴ จิตติ ดิงศภัทย์, "บันทึกท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 294/2500,"(2500).

อาจเป็นการสำคัญผิดโดยประมาทซึ่งก็มีความผิดตามกฎหมาย ดังนั้นในการพิจารณาเรื่องการป้องกัน เพราะสำคัญผิดก็ต้องคำนึงถึงเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริงด้วยว่ามีเหตุภายนอกที่เกิดขึ้นอย่างไรอันทำให้ผู้ป้องกันเกิดความสำคัญผิดในขณะนั้น

นอกจากนี้แม้เป็นเรื่องการป้องกันโดยสำคัญผิดแล้วก็ตาม แต่ท้ายที่สุดมักจะมีใช้การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะเห็นว่าเป็นการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 ซึ่งผู้ป้องกันมีความผิดและโทษทางอาญา เพียงแต่ศาลอาจจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด(เหตุลดโทษ) หรือศาลอาจไม่ลงโทษถ้าวินิจฉัยได้ว่าการกระทำเช่นนั้นเกิดจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว (เหตุยกเว้นโทษ) สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากพฤติการณ์ในข้อเท็จจริงส่วนมากยังไม่ชัดเจนว่ามีภัยอันตรายแล้วในมุมมองของบุคคลที่มีได้เป็นผู้สำคัญผิด จึงอาจทำให้หลายๆกรณีที่เกิดขึ้นมักเห็นว่าได้กระทำการป้องกันไปโดยสำคัญผิดเป็นการกระทำอันเกินสมควรได้โดยง่าย ทั้งนี้เพราะแม้จะเป็นกรณีของการป้องกันโดยสำคัญผิดแล้ว ตามกฎหมายของไทยยังจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ซึ่งต้องคำนึงถึงความพอสมควรแก่เหตุในการกระทำการป้องกันอันได้แก่ วิธีทางที่น้อยที่สุดและความได้สัดส่วนด้วย ดังนั้นจึงมีกรณีที่แม้เชื่อว่ามีภัยอันตรายอันทำให้เกิดสิทธิป้องกันได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ก็ตาม แต่แค่ความสำคัญผิดที่ในเหตุการณ์จริงไม่ได้ปรากฏอย่างชัดเจนถึงภัยอันตรายดังกล่าว หากใช้กำลังป้องกันไปตามที่ผู้ป้องกันเข้าใจก็มักจะเป็นการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุ ซึ่งแม้จะมีเหตุลดโทษแต่ผู้ป้องกันก็มีความผิดและโทษทางอาญาอยู่ด้วย ทั้งที่ในความเป็นจริงบุคคลที่สำคัญผิดไปมิใช่ผู้ริเริ่มที่จะทำร้ายผู้อื่นก่อนเลย หรือตามหลักทฤษฎีโครงสร้างความผิดทางอาญาอันเป็นเหตุที่บุคคลไม่ควรจะต้องมีความผิดเนื่องจากการกระทำที่ไม่มืองค์ประกอบความผิดในส่วนของความชั่ว (Schuld)⁷⁵ หรือสิ่งที่สังคมอาจตำหนิได้
 นั้นเอง⁷⁶

หลักเกณฑ์ของกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground มีความครอบคลุมถึงการป้องกันโดยสำคัญผิดอยู่ในตัวเพราะสิทธิในการกระทำการเพื่อป้องกันเกิดขึ้นเมื่อผู้ป้องกันเข้าใจหรือเชื่อว่ามีภัยอันตรายอยู่แล้ว และระดับการกระทำที่เหมาะสมอันเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายมุ่งพิจารณาที่ความเข้าใจของผู้ที่กระทำการป้องกันในขณะป้องกันเท่านั้นแม้จะไม่ได้ปรากฏพฤติการณ์ให้เห็นว่าจะมีภัยอันตรายอย่างเป็นรูปธรรมก็ตาม กล่าวคือ หากเข้าใจหรือเชื่อว่ามีภัยอันตรายจากอีกฝ่ายแล้ว บุคคลก็ย่อมใช้สิทธิป้องกันได้ ทั้งในเรื่องของระดับการใช้กำลังตามสัดส่วนก็พิจารณาที่ความเข้าใจของผู้กระทำการป้องกันเป็นหลักว่าขณะที่กระทำการป้องกันนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายมีความร้ายแรงเพียงใดก็ย่อมสามารถใช้กำลังตามสมควร โดยการใช้กำลัง

⁷⁵ หยุต แสงอุทัย, "การวินิจฉัยปัญหาคดีอาญา," บทบัญญัติ 11: 12.

⁷⁶ คณิศ ฅ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 115-125.

ตามสมควรนี้ก็จะเป็นไปตามความเข้าใจของผู้ป้องกันดังที่ได้วิเคราะห์ไว้ในหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 เรื่องหลักความพอสมควรแก่เหตุในข้างต้น

นอกเหนือจากประเด็นปัญหาเรื่องการกระทำโดยป้องกันที่กระทบสิทธิของผู้ป้องกันหลายตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สิทธิของผู้ป้องกันไม่ว่าจะเป็นกรณีการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิยยังถูกกระทบจากการที่ผู้ป้องกันตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ในกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินคดีย่อมมีการจำกัดสิทธิหรือกระทบสิทธิของผู้ป้องกันได้โดยง่าย และขั้นตอนการดำเนินคดีที่ใช้ระยะเวลาอันยาวนานของไทยซึ่งกว่าจะเป็นคดีถึงที่สุด ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นอาจกระทบสิทธิของผู้ป้องกันเป็นอันมาก แม้ในท้ายที่สุดผลปรากฏว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ความเสียหายของผู้ป้องกันจากการถูกกระทบสิทธิในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ไม่อาจชดใช้หรือเยียวยาให้กลับคืนมาได้

3.2 การปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 วรรคท้าย

การปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจนั้นมีหลายกรณีที่ต้องใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ และอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายได้ ที่เรียกเหตุการณ์ที่มีความตายอันเกิดจากการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจว่า คดีวิสามัญฆาตกรรม ซึ่ง “คดีวิสามัญฆาตกรรม” หมายความว่า เรื่องที่เจ้าพนักงานกระทำให้เกิดความตายของบุคคลในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ซึ่งต้องมีการค้นหาความจริงในเรื่องดังกล่าวตามกระบวนการยุติธรรมเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะนำผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษต่อไป เป็นกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรืออยู่ในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่⁷⁷ ตามกฎหมายไทยในปัจจุบันประเด็นเรื่องนี้มีหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างมาก ซึ่งการที่จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีขอบเขตอย่างจำกัดมาปรับใช้กับการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเช่นนี้ก็ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าพนักงานตำรวจที่จะต้องปกป้องคุ้มครองชีวิตของตนเองหรือผู้อื่นจากภัยอันตราย ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อรักษาความปลอดภัยและความสงบของสาธารณะส่วนรวมในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐ จึงจะต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์เรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ และปัญหาที่

⁷⁷ ธีสุทธิ์ พันธุ์ฤทธิ์, การชันสูตรพลิกศพและการวิสามัญฆาตกรรม, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2556), หน้า 48-49.

เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อศึกษาการนำแนวทางการปรับใช้หลัก Stand Your Ground มาแก้ปัญหาให้การปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจมีประสิทธิภาพต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

3.2.1 หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย

เนื่องจากการที่หลักเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในประเทศไทยยังมีการบัญญัติกฎหมายไม่ชัดเจน โดยยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดในการกำหนดว่าในกรณีใดบ้างที่สามารถใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ และมีขอบเขตหลักเกณฑ์เพียงใดมีปรากฏที่กล่าวถึงในบทบัญญัติ มาตรา 143 วรรคท้าย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเรื่องแนวทางการสอบสวนคดีที่มีการตายอันเกิดจากการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น แต่หลักเกณฑ์ที่นำมาปรับใช้เสมอตามแนวคำพิพากษาของศาลจะปรับใช้กับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ในการวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

3.2.2 แนวทางปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลไทย และปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อไม่ได้คำนึงถึงการปรับใช้หลัก Stand Your Ground

คำพิพากษาฎีกาที่ 698/2516 คดีเกิดเหตุมีการลักลอบเล่นการพนันกันบนบ้านผู้มีชื่ออันเป็นที่รโหฐาน ผู้เสียหายกับพวกซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจแต่ไม่ใช่ตำรวจชั้นผู้ใหญ่ได้รับคำสั่งให้ไปจับกุม จึงพากันไปยังบ้านที่เกิดเหตุ แต่ไม่มีหมายจับหรือหมายค้นไปด้วย ไปถึงได้แอบดูเห็นคนหลายคนกำลังเล่นการพนันกันอยู่ กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำลงอันเป็นความผิดซึ่งหน้าตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 80

ขณะเกิดเหตุนั้นมีคนบนเรือนประมาณ 50 คน ทั้งที่กำลังเล่นและมีได้เล่นการพนัน ถ้าปล่อยให้เนิ่นช้าไปโดยไม่จับทันที ก็อาจจับผู้กระทำความผิดไม่ได้เลย เพราะปนเปกันอยู่มาก ทั้งบรรดาพยานหลักฐานต่างๆ ก็อาจสูญหายหรือถูกทำลายไปหมด จึงเป็นกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง ผู้เสียหายกับพวกจึงมีอำนาจเข้าไป (ค้น) ในบ้านที่เกิดเหตุอันเป็นที่รโหฐานในเวลากลางคืนโดยไม่ต้องมีหมายค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 96(2) ประกอบด้วยมาตรา 92(2) และมีอำนาจจับผู้กระทำความผิด โดยไม่ต้องมีหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 80 และมาตรา 81(1)

ขณะที่ผู้เสียหายกับพวกเข้าทำการจับกุมนั้น พวกผู้เล่นแตกฮือกันรีบหนีลงจากเรือนผู้เสียหายวิ่งเข้าจับข้อมือจำเลย จำเลยสะบัดหลุด ผู้เสียหายใช้ปืนตีศีรษะจำเลยจนจำเลยล้มลงไป ขณะเดียวกันมีตำรวจอื่นเข้ากลุ่มรวมทำร้ายจำเลยด้วย แม้ผู้เสียหายจะมีอำนาจจับ แต่การใช้วิธีการจับดังกล่าวนี้รุนแรงเกินความเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่อง ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 วรรคสอง การจับของผู้เสียหายดังนี้จึงเป็นการใช้วิธีจับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยจึงชอบที่จะป้องกันสิทธิของจำเลยให้พ้นจากภัยอันตรายอันเกิดจากการจับ โดยใช้วิธีการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายนี้ได้ ไม่เป็นความผิดฐานต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงาน

จำเลยได้ใช้มีดแทงผู้เสียหายในขณะที่ผู้เสียหายทำร้ายจำเลย และมีตำรวจอื่นอีกหลายคนกลุ่มรวมเข้ามาทำร้ายจำเลยด้วย ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บที่ท้อง 1 แห่ง และที่ไหล่ขวาอีก 1 แห่ง รักษาประมาณ 21 วันหาย และมีมีดที่จำเลยใช้แทงก็เป็นมีดขนาดเล็ก ประกอบกับแห่งในขณะที่เกิดเหตุการณ์กำลังชุลมุนสับสน อันอาจทำให้จำเลยเข้าใจได้ว่าจำเลยจะถูกผู้เสียหายและตำรวจอื่นทำร้ายเอาอีก การกระทำของจำเลยดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อป้องกันตนพอสมควรแก่เหตุ

เนื่องจากการที่หลักเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในประเทศไทยยังมีการบัญญัติกฎหมายไม่ชัดเจน โดยยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดในการกำหนด ครอบครอง หรือให้สิทธิเจ้าพนักงาน ว่าในกรณีใดบ้างที่สามารถใช้กำลังในการปฏิบัติการตามหน้าที่ และมีขอบเขตหลักเกณฑ์เพียงใด โดยเฉพาะกรณีที่อาจทำให้ผู้กระทำผิดต้องถึงแก่ความตายนั้น แต่ตามแนวคำพิพากษาของศาลจะปรับใช้กับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อันมีขอบเขตอย่างจำกัด ทำให้การปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานในทางปฏิบัติเป็นไปด้วยความยากลำบาก เกิดความสับสน และไม่กล้าตัดสินใจที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ เพราะในบางครั้งการปราบปรามการกระทำผิดเจ้าพนักงานไม่สามารถควบคุมผู้กระทำผิดให้อยู่ภายใต้การจับกุมได้เลย และมีความเสี่ยงอย่างสูงที่เจ้าพนักงานหรือบุคคลผู้อื่นจะได้รับอันตรายต่อชีวิตซึ่งเจ้าพนักงานจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจขั้นรุนแรงถึงตายต่อผู้กระทำผิดโดยไม่เข้าหลักเกณฑ์ในเรื่องการป้องกันตัวตามกฎหมาย เนื่องจากหลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายก็มีขอบเขตที่จำกัดดังกล่าวนี้ ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่จะต้องป้องกันทั้งตนเองหรือผู้อื่นจากอันตรายขณะนั้น และการดูแลความสงบ ความปลอดภัยต่อสาธารณะ รวมทั้งรักษากฎหมายของรัฐไปในเวลาเดียวกัน และเมื่อมีความตายเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่นั้นก็อาจทำให้เจ้าพนักงานตำรวจต้องกลายเป็นผู้กระทำผิดและอาจต้องรับโทษทางอาญาเสียเอง ทศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่จึงเห็นว่าไม่เป็นธรรมหากเจ้าพนักงานจะต้องรับผิดชอบทางอาญาทั้งที่ปฏิบัติการตามหน้าที่เพื่อสังคมส่วนรวมเจ้าพนักงานจึงมักทำสำนวนคดีโดยจัดฉากว่าเป็นการต่อสู้ให้เข้าหลักเกณฑ์การวินิจฉัยว่าเป็นป้องกันตัวเพื่อมิให้เจ้าพนักงานตำรวจ

เหล่านั้นต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย⁷⁸ ซึ่งอาจเกิดเหตุที่เป็นปัญหาเช่นนี้ได้โดยง่าย เพราะการตรวจสอบ การใช้อำนาจหรือขอบเขตการใช้กำลังดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ว่าเป็นการกระทำเกินกว่าเหตุและ ละเมิดสิทธิของประชาชนหรือไม่นั้นก็ยังไม่รัดกุมเพียงพอ หากจะมีการเพิ่มขอบเขตในเรื่องนี้จากการ ใช้หลักเดิมที่ค่อนข้างจำกัด ก็ควรจะต้องมีการเพิ่มมาตรการในการควบคุมตรวจสอบให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้นควบคู่กันไปด้วย ซึ่งปัญหาต่างๆเหล่านี้ย่อมกระทบต่อประสิทธิภาพของ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย และทำให้คดีวิสามัญฆาตกรรมยังมีความไม่ชัดเจนและ เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อยู่ในหลายๆกรณีที่เกิดขึ้น

3.3 การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479

3.3.1 หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ ในกรณีที่จะต้องมีการใช้กำลัง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย มีหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 หมวด 4 ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ ดังบทบัญญัติ ดังต่อไปนี้

“มาตรา 16 เจ้าพนักงานเรือนจำอาจใช้อาวุธนอกจากอาวุธปืนแก่ผู้ต้องขังได้ ในกรณีต่อไปนี้

- (1) เมื่อปรากฏว่าผู้ต้องขังกำลังกำลังหลบหนีและไม่มีทางจะป้องกันอย่างอื่นนอกจากใช้อาวุธ
- (2) เมื่อผู้ต้องขังหลายคนก่อความวุ่นวาย หรือพยายามใช้กำลังเปิดหรือทำลายประตู รั้ว หรือกำแพงเรือนจำ
- (3) เมื่อปรากฏว่า ผู้ต้องขังจะใช้กำลังกายทำร้ายเจ้าพนักงาน หรือผู้อื่น

มาตรา 17 เจ้าพนักงานเรือนจำอาจใช้อาวุธปืนแก่ผู้ต้องขังได้ในกรณีต่อไปนี้

- (1) ผู้ต้องขังไม่ยอมวางอาวุธ เมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้วาง
- (2) ผู้ต้องขังกำลังหลบหนี ไม่ยอมหยุดเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้หยุด และไม่มีทางอื่นที่จะจับกุมได้

⁷⁸ บุญฉดา หาญทวีพันธุ์, "ความเป็นภาวะวิสัยในคดีวิสามัญฆาตกรรม: ศึกษากระบวนการค้นหาความจริงในชั้นเจ้าพนักงาน" (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, นิติศาสตร์, ธุรกิจบัณฑิตย์, 2555), หน้า 102.

(3) ผู้ต้องขังตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ก่อการรบกวนวาย หรือพยายามใช้กำลังเปิดประตูหรือทำลาย ประตูรั้ว หรือกำแพงเรือนจำ หรือใช้กำลังกายทำร้ายเจ้าพนักงานหรือผู้อื่น และไม่ยอมหยุดในเมื่อเจ้าพนักงานสั่งให้หยุด

ถ้ามีเจ้าพนักงานเรือนจำผู้มีอำนาจเหนือตนอยู่ในขณะนั้นด้วย จะใช้อาวุธปืนได้ก็ต่อเมื่อ ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานผู้นั้นแล้วเท่านั้น

มาตรา 18 ในกรณีฉุกเฉินอันอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต หรือความปลอดภัยของผู้ต้องขัง ถ้าเจ้าพนักงานเรือนจำไม่สามารถจะย้ายผู้ต้องขังไปควบคุมไว้ ณ ที่อื่นใดได้ทันที่จะปล่อยให้ผู้ต้องขังไปชั่วคราวก็ได้ แต่ผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยไปนั้นต้องกลับมาเรือนจำหรือรายงานตนยังสถานีตำรวจ หรือที่ว่าการอำเภอ ภายในกำหนด 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่ปล่อยไป และปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่นั้นๆ ถ้าผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยไปละเลยไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวนี้ ให้ถือว่ามีความผิดฐานหลบหนีการควบคุม เว้นแต่จะมีข้อแก้ตัวอันควร

มาตรา 19 ในการจับกุมผู้หลบหนีภายใน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่วันที่หนีไป เจ้าพนักงานเรือนจำอาจใช้อำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 15 ถึง 17 แห่งพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม เมื่อสิ้นกำหนดเวลานี้แล้ว จะใช้อำนาจเช่นนั้นต่อไปมิได้ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของเจ้าพนักงานเรือนจำ ในการที่จะจัดการจับกุมผู้หลบหนีโดยประการอื่น

มาตรา 21 เจ้าพนักงานเรือนจำผู้ใช้อำนาจ ที่ได้ให้ไว้ในหมวดนี้โดยสุจริตและตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งหรืออาญาในผลแห่งการกระทำของตน”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 หมวด 4 ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำ ข้างต้นนี้ จะสามารถสรุปได้ว่า กฎหมายไทยมีการใช้หลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground อย่างชัดเจนในกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ตามกฎหมายนี้ กล่าวคือ เมื่อมีกรณีที่มีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้กำลังตามกฎหมาย กฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมายได้เมื่อมีสถานการณ์ตามที่กฎหมายให้อำนาจ โดยไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายให้มีความคล่องตัวแก่เจ้าพนักงาน

3.3.2 แนวทางปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลไทย

คำพิพากษาฎีกาที่ 7362/2537 ผู้ต้องขังที่ก่อเหตุร้ายพาตัวประกันที่ถูกมัดไว้เป็นคู่ ๆ เดินออกมาโดยมีผู้ต้องขังคนหนึ่งถือลูกระเบิดมือพร้อมกับพุดชู่และลูกระเบิดมือทำท่าจะขว้างมายังกองอำนาจการที่จำเลยที่ 2 กับพวกอยู่ห่างเพียง 4-5 เมตรจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นผู้บัญชาการเรือนจำ จึงมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานใช้อาวุธปืนยิงผู้ต้องขังดังกล่าวโดยก่อนมีคำสั่งได้ประชุมตกลงกันว่าให้ยิงได้ที่ละนัดพร้อมทั้งกำหนด ให้เจ้าพนักงานแต่ละคนยิงผู้ต้องขังเป็นรายตัวไป มิใช่เข้าไปในกลุ่มผู้ก่อเหตุร้าย แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ 2 ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบเพื่อความปลอดภัยของตัวประกันอย่างดีที่สุด และจำเป็นต้องสั่งการโดยฉับพลันเนื่องจากผู้ต้องขังลูกระเบิดมือทำท่าจะขว้างมายังจำเลยที่ 2 กับพวก การที่ลูกระเบิดมือของผู้ต้องขังเกิดระเบิดขึ้นและถูกตัวประกันถึงแก่ความตาย ถือได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัย การกระทำของจำเลยที่ 2 กับพวกจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 17(1)(3), 21 เจ้าพนักงานเรือนจำไม่ต้องรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำของตนทั้งทางแพ่งหรือทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำไปโดยสุจริตและการกระทำนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในหมวด 4 ไม่ว่าจะผู้ถูกระทำจะเป็นผู้ต้องขังหรือบุคคลอื่นก็ตาม ฉะนั้นแม้ตัวประกันถึงแก่ความตายเพราะการกระทำดังกล่าว จำเลยทั้งสิบก็ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

คำพิพากษาฎีกาที่ 775/2502 จำเลยเป็นผู้ช่วยพัศดีเรือนจำใช้วิธีจับผู้ตาย ซึ่งเป็นผู้ต้องขังป็นกำแพงเรือนจำหลบหนี โดยชั้นแรกจำเลยร้องบอกให้ผู้ตายหยุดวิ่ง ผู้ตายไม่ยอมหยุดจำเลยใช้ปืนยิงเข้าไป 1 นัด ผู้ตายคงวิ่งหนีต่อไป จำเลยจึงยิงอีก 1 นัด ถูกแขนโดยมิได้เจตนาจะฆ่าผู้ตาย แต่ยิงเพื่อจับกุม ถ้าไม่ยิงผู้ตายก็น่าจะหลบหนีไปได้ จำเลยมีพวกไปด้วยอีก 2 คน แต่ผู้ตายมีส่วปลายแหลมในมือ ผู้ตายไม่ได้ตายเพราะแผลที่ถูกยิง แต่ตายเพราะแผลถูกตีที่ศีรษะ เช่นนี้ ย่อมถือว่าการกระทำของจำเลยเป็นวิธีป้องกันมิให้ผู้ตายหลบหนีเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งการจับกุมผู้ตาย ซึ่งหลบหนีจากที่คุมขังแล้ว จำเลยยังไม่มี ความผิด

จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ยกตัวอย่างนั้นจึงสรุปได้ว่าการพิจารณาเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ มีกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานราชทัณฑ์เป็นพิเศษเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปฏิบัติหน้าที่เพื่อการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่บัญญัติในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 ซึ่งมีลักษณะค่อนข้างสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ในต่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมายได้เมื่อมีสถานการณ์ตามที่กฎหมายให้อำนาจ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นหลักกฎหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายไทย อันจะสามารถนำมาศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างในการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกฎหมายไทยในกรณีอื่นๆได้ต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 4

หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายต่างประเทศ

4.1 หลัก Stand Your Ground ในประเทศสหรัฐอเมริกา

4.1.1 หลัก Stand Your Ground กับการกระทำโดยป้องกัน

4.1.1.1 หลักกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาเรื่องการกระทำโดยป้องกัน

(1) ผลทางกฎหมายของการกระทำโดยป้องกัน

ในหลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำโดยป้องกัน (self-defense) ของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นแต่เดิมมีแนวคิดว่าเป็นการกระทำความผิดที่กฎหมายให้อภัยเนื่องจากตามแนวคิดของระบบกฎหมาย Common Law ที่สะท้อนมาในลักษณะการอภัยโทษให้แก่ผู้ป้องกันโดยกษัตริย์¹ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ ถ้าได้กระทำการป้องกันที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย จะกล่าวได้ว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำเพื่อป้องกันดังกล่าวไม่เป็นความผิด²

การป้องกันในทางรูปแบบจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การกระทำโดยป้องกันที่เป็นเหตุยกเว้นโทษ (Excuse)³ คือการกระทำการโดยป้องกันกรณี queบุคคลผู้ป้องกันนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิดหรือเข้าร่วมต่อสู้ และการกระทำโดยป้องกันที่ไม่เป็นความผิด (justification)⁴ คือการกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีที่บุคคลผู้ป้องกันนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิดและมีใช้เข้าร่วมต่อสู้ ซึ่งตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น การที่บุคคลผู้กระทำการป้องกันมีเหตุอันน่าเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายร้ายแรงแก่ตน แม้ความจริงจะไม่ได้มีเหตุใดๆเลยก็ตาม บุคคลนั้นก็สามารถกระทำการป้องกันได้ โดยเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อันไม่เป็นความผิด

¹ J.W. Cecil Turner, *Kenny's Outline of Criminal Law* (Cambridge University: Cambridge University Press, 1964), p. 137.

² Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 185-187.

³ Irving J. Sloan, *The Law of Self-defense : Legal and Ethical Principles* (New York: Oceana Publications, 1987), p. 1.

⁴ Ibid.

นอกจากนั้นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตาม Model Penal Code Section 3.04 ยังได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่าการกระทำโดยป้องกันตนนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือการกระทำนั้นไม่เป็นความผิด มิใช่การกระทำที่เป็นความผิดแล้วกฎหมายให้อภัยหรือยกเว้นโทษให้เท่านั้น⁵ แต่อาจเป็นความหมายในประเภทของการป้องกันในทางรูปแบบในกรณีที่บุคคลผู้ป้องกันนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิดและมีผู้ใช้เข้าร่วมต่อสู้⁶

(2) ประเภทของสิทธิที่กระทำการป้องกันได้

การกระทำโดยป้องกันของประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากที่มาแห่งสิทธิที่จะกระทำการเพื่อป้องกันได้ตามกฎหมายที่พิจารณาว่า ในขณะที่กระทำการโดยป้องกันนั้น ผู้ป้องกันมีความเชื่อความเข้าใจว่าจะมีภัยอันตรายก็สามารถใช้สิทธิป้องกันได้

โดยหลักกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำโดยป้องกันในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นมีขอบเขตให้กระทำเพื่อป้องกันสิทธิของบุคคลแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การกระทำเพื่อป้องกันตนเอง (self-defense)⁷

ทุกมลรัฐในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของแต่ละมลรัฐเอง นอกเหนือจาก Model Penal Code อันให้สิทธิรวมไปถึงการใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิตในการป้องกันอันถือว่าการป้องกันโดยชอบตามกฎหมาย ซึ่งรายละเอียดของหลักเกณฑ์ในแต่ละมลรัฐก็มีความแตกต่างกันไป แม้ว่าสิทธิในการป้องกันตนเองจากผู้ก่อภัยจะไม่ปรากฏว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่ก็เป็สิทธิของพลเมืองทุกคนที่กฎหมายให้ความคุ้มครองโดยทั่วไป และปัจจุบันมีแนวโน้มที่ให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ป้องกันมากขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการขยายพื้นที่ และการขยายของเขตในการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกระทำการป้องกันมากขึ้นเรื่อยๆ

⁵ Paul H. Robinson, "Criminal Law Defence : Systematic Analysis," *Crim. Law. Rev.* 85(1982).

⁶ Irving J. Sloan, *The Law of Self-defense : Legal and Ethical Principles*, p. 1.

⁷ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, p. 199.

2. การกระทำเพื่อป้องกันผู้อื่น (defense of others)⁸

ภายใต้ Model Penal Code ของสหรัฐอเมริกา ผู้ป้องกันผู้อื่นได้รับการรับรองในการใช้กำลังต่ออีกบุคคลหนึ่งเพื่อที่จะปกป้องบุคคลที่สามถ้าหากเข้าหลักเกณฑ์เงื่อนไขสามประการ⁹ ได้แก่ (1) ผู้ป้องกันผู้อื่นไม่ใช้กำลังในการปกป้องบุคคลที่สามมากไปกว่าที่ตนได้รับสิทธิในการใช้ป้องกันตนเองซึ่งอยู่บนฐานของสถานการณ์ที่มีภัยอันตรายเช่นเดียวกับกรณีที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันตนเอง (2) ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้ป้องกันผู้อื่นเชื่อว่ามีภัยอันตรายนั้น บุคคลที่สามจะได้รับการรับรองว่าตนเองมีสิทธิในการใช้กำลังป้องกันตนเอง (3) ผู้ป้องกันผู้อื่นเชื่อว่าการเข้าขัดขวางป้องกันนั้นมีความจำเป็นต่อการปกป้องสิทธิบุคคลที่สาม

3. การกระทำเพื่อป้องกันทรัพย์สิน (defense of property and habitation)¹⁰

การป้องกันทรัพย์สินโดยทั่วไปจะต้องเป็นการใช้กำลังในขั้นที่ไม่ทำให้อีกฝ่ายถึงแก่ความตาย อย่างไรก็ตามกฎหมายเรื่องการป้องกันทรัพย์สินก็มีขอบเขตแตกต่างกันไปตามกฎหมายของแต่ละมลรัฐที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ในแต่ละมลรัฐที่แตกต่างกัน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วกฎหมายอนุญาตให้มีการใช้กำลังป้องกันทรัพย์สินได้ในกรณีต่อไปนี้¹¹

(1) การใช้กำลังเพื่อปกป้องทรัพย์สิน

บุคคลใดๆ สามารถใช้กำลังที่ไม่ถึงแก่ชีวิตต่อบุคคลอื่นเพื่อป้องกันหรือหยุดการบุกรุกพื้นที่ หรือการขโมยทรัพย์สมบัติ ถ้าเขาเชื่อได้ว่า (1.1) การนำทรัพย์สินออกไปโดยบุคคลนั้นผิดกฎหมาย (1.2) การบุกรุกส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินของผู้กระทำหรือของบุคคลอื่น (1.3) การใช้กำลังที่ไม่ถึงแก่ชีวิตนั้นมีความจำเป็น ณ ขณะนั้น

(2) การใช้กำลังเพื่อนำทรัพย์สินคืนมา

บุคคลใดๆ สามารถใช้กำลังที่ไม่ถึงแก่ความตายเพื่อกลับเข้าไปในพื้นที่อีกครั้งหรือเพื่อนำทรัพย์สินของตนกลับคืนมา ถ้า (2.1) บุคคลนั้นเชื่อว่าตนเอง หรือเจ้าทรัพย์ถูกเอาทรัพย์ไปโดยผิดกฎหมาย และ (2.2) การใช้กำลังนั้นเกิดขึ้นอย่างทันทีหลังจากการเอา

⁸ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, p. 231.

⁹ *Ibid.*, pp. 231-234.

¹⁰ *Ibid.*, p. 235.

¹¹ *Ibid.*, pp. 244-247.

ทรัพย์นั้นไป หรือ (2.3) แม้ว่าจะไม่เกิดขึ้นอย่างทันทีแต่เขาเชื่อได้ว่าผู้ที่เอาทรัพย์ไปนั้นไม่มีสิทธิในการครอบครองทรัพย์สินชิ้นนั้น

ส่วนการป้องกันในเคสสถานมีขอบเขตกว้างกว่าการฆ่าผู้อื่นเพื่อป้องกันตนเองหรือเพื่อป้องกันบุคคลที่สามในกรณีทั่วไป ผู้อาศัยสามารถใช้กำลังที่อาจทำให้ถึงตายต่อผู้บุกรุกได้อย่างเหมาะสม แม้ว่าผู้อาศัยจะไม่สามารถเชื่อได้อย่างมีเหตุผลว่าชีวิตของตนเองหรือผู้อาศัยคนอื่นตกอยู่ในอันตราย ดังนั้น การป้องกันในเคสสถานจึงอนุญาตให้มีการใช้กำลังที่เหมาะสมต่อการถูกคุกคามได้ในขอบเขตที่กว้างกว่า กล่าวคือ การป้องกันตนเองหรือผู้อื่นตามกฎหมายนั้นจะไม่สามารถใช้ได้จนกว่าจะคาดได้ว่าจะมีการทำร้ายร่างกายเกิดขึ้น หรือเชื่อว่าจะมีภัยอันตราย แต่สิทธิในการปกป้องที่อยู่อาศัยเริ่มขึ้นเมื่อมีการบุกรุกที่อยู่อาศัย แม้ว่าจะไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายใดๆ ของผู้อยู่อาศัย หรือแม้ว่าผู้อาศัยจะไม่สามารถเชื่อได้อย่างมีเหตุผลว่าชีวิตของตนเองหรือผู้อาศัยคนอื่นตกอยู่ในอันตรายก็ตาม¹²

(3) หลักเกณฑ์ของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

1. ผู้กระทำการป้องกันมีเหตุผลอันสมควรเชื่อว่าน่าจะมีภัยอันตรายในขณะนั้นหรือจำต้องกระทำเพื่อป้องกันแม้ยังไม่มีเหตุใดๆตามที่เชื่อเช่นนั้น

สิทธิในการป้องกันของบุคคลเริ่มจากการที่บุคคลนั้นเชื่อว่ามีความเสี่ยงอันตรายในสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งพิจารณาจากความคิดความเข้าใจของผู้นั้นเองในขณะที่ได้กระทำการใดๆเพื่อป้องกัน มิใช่พิจารณาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง จึงมีลักษณะที่ค่อนข้างให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันอย่างมาก กล่าวคือ เพียงแค่เข้าใจว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะก่อภัยอันตราย แม้ความจริงอีกฝ่ายนั้นจะเป็นอันตรายจริงหรือไม่ หากผู้ที่ป้องกันเชื่อเช่นนั้นแล้วก็มีสิทธิที่จะอ้างป้องกันได้ ซึ่งเป็นการพิจารณาในมุมมองความเชื่อเชิงอัตวิสัยของผู้กระทำที่มีความจำเป็นต้องใช้กำลังโดยที่ความเชื่ออย่างนั้นไม่จำเป็นต้องสมเหตุสมผล¹³ อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ข้อต่อสู้ก็มักอ้างถึงเหตุอันชอบธรรมให้กระทำการป้องกันได้ รวมไปถึงข้อต่อสู้เรื่องการป้องกันที่ได้บัญญัติไว้ใน Model Penal Code § 3.09 ซึ่งสอดคล้ององค์ประกอบเรื่องความสมเหตุสมผลในการที่ผู้ป้องกันเชื่อว่ามีความเสี่ยงอันตรายที่จะต้องป้องกัน¹⁴ นอกจากนี้ตามบทบัญญัติแห่ง Model Penal Code การเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันในช่วงเวลาใดกฎหมายใช้คำว่า“จำเป็นอย่างทันที... ในช่วงเวลาขณะนั้น (immediate necessary... on the

¹² Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 238-240.

¹³ *Ibid.*, p. 224.

¹⁴ *Ibid.*, p. 225.

present occasion)” แทนคำว่าเงื่อนไขเรื่องความใกล้จะถึง (imminent requirement) การใช้ ศัพท์ที่ต่างออกไปนี้ประสงค์เพื่อให้สามารถใช้กำลังเพื่อป้องกันได้อย่างรวดเร็วกว่าการจะต้องรอให้ เป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง¹⁵

2. ผู้กระทำการป้องกันต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิด

ผู้ที่จะอ้างว่าการกระทำใดเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย นั้นจะต้องไม่เป็นผู้ที่ก่ออันตรายหรือเป็นผู้กระทำความผิดใดๆขึ้นมาก่อน เพราะมิฉะนั้นก็เท่ากับว่า เขาต้องยอมรับในผลของการกระทำที่อีกฝ่ายหนึ่งก็ย่อมจะสามารถใช้สิทธิใช้กำลังในการป้องกันโดย ชอบได้เช่นกัน นอกจากนี้กฎหมายก็ต้องการสนับสนุนให้ผู้ที่จะอ้างว่าการกระทำป้องกันเป็นบุคคล ที่ก่อความผิดขึ้นเสียเอง ซึ่งจะทำให้ประชาชนขาดความเคารพกฎหมายหากกฎหมายสนับสนุนให้ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดอ้างการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นผู้ที่ป้องกัน โดยชอบด้วยกฎหมายนั้นจะต้องเป็นฝ่ายที่ถูกประทุษร้ายจากอีกฝ่ายหนึ่งก่อน หรือเป็นฝ่ายที่เชื่อว่า จะได้รับอันตราย โดยมีผู้ใช้ที่เกี่ยวข้องกับการความผิด

3. การกระทำการป้องกันโดยการใช้กำลังอันสมควร (Reasonable force) ตามระดับของภัยอันตรายที่ผู้ป้องกันเชื่อหรือเข้าใจ (Reasonable believe)

ระดับของการใช้กำลังในการป้องกันที่จะเป็น Reasonable force หรือไม่นั้น การพิจารณาว่าบุคคลอาจใช้กำลังในการกระทำเพื่อป้องกันได้ในระดับใดจึงจะเป็นการ กระทำที่สมควรและชอบด้วยกฎหมาย (Reasonable force) ก็พิจารณาในทางอัตวิสัยของบุคคลที่ กระทำการป้องกันเช่นกัน กล่าวคือในขณะที่กระทำการโดยป้องกันนั้นบุคคลนั้นมีความเชื่อความ เข้าใจในสถานการณ์ว่าจะมีภัยอันตรายเพียงใดที่อาจเกิดต่อตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อไปว่าการ กระทำเช่นนั้นเป็นการใช้ Reasonable force หรือไม่ ซึ่งระดับการใช้กำลังในการป้องกันแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

- Deadly force

ตามนิยามของ Model Penal Code § 3.11(2) การใช้ Deadly force คือการกระทำที่ทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย เป็นกรณีที่ใช้ deadly force ได้ใช้กำลังกระทำที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายโดยมีเจตนา ให้เกิดผลหรือเล็งเห็นได้ว่ากระทำการดังกล่าวแล้วจะเกิดผลเช่นนั้น ในขณะเดียวกันการกระทำ อันตรายอย่างใดๆที่กระทำไปโดยมิได้เจตนาเช่นนั้น แม้จะก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ความตายหรือ

¹⁵ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, p. 225.

อันตรายอย่างสาหัสก็ไม่ถือเป็นการใช้กำลังชั้น deadly force แม้ว่าผู้กระทำจะได้ทำอันตรายโดยใช้อาวุธก็ตาม¹⁶

โดยการใช้กำลังถึงชั้น deadly force จะเป็น Reasonable force เมื่อผู้กระทำเข้าใจในสถานการณ์ที่จะต้องกระทำการใดๆ เพื่อป้องกันอันเชื่อน่าจะมีภัยอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือภัยอันตรายร้ายแรงต่อตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งพิจารณาในแง่อัตวิสัยของผู้ใช้ force เอง ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

- Non-deadly force

การกระทำในระดับ Non-deadly force เป็นระดับการกระทำ โดยใช้กำลังที่มีความรุนแรงน้อยกว่า deadly force กล่าวคือ ผู้ใช้ Non-deadly force ใช้กำลังในระดับที่อีกฝ่ายหนึ่งไปได้รับผลถึงอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย โดยผู้กระทำนั้นมีเจตนาให้อีกฝ่ายหนึ่งนั้นเพียงได้รับอันตราย แต่ไม่ถึงขั้นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย

อย่างไรก็ตาม Non-deadly force มีขอบเขตที่ค่อนข้างกว้างกว่า deadly force เนื่องจากครอบคลุมถึงการใช้กำลังหลายรูปแบบที่ยังไม่ถึงขั้นทำให้ได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย หรือกล่าวได้ว่าเป็นการใช้กำลัง (force) ในลักษณะต่างๆ นอกเหนือจาก deadly force ดังนั้นในการใช้ Non-deadly force ที่ค่อนข้างมีความหมายกว้างกับสถานการณ์ที่จะต้องป้องกันในแต่ละกรณีจึงจะต้องอยู่บนความเหมาะสมของเหตุการณ์นั้นๆ ด้วย โดยจะต้องอาศัยการคำนึงถึงเหตุการณ์ ความร้ายแรงของภัย หรือสภาพแวดล้อมอันเป็นบริบทในขณะใช้ Non-deadly force ประกอบด้วย¹⁷

หลักเกณฑ์ทั้งสามประการดังกล่าวเป็นหลักพื้นฐานของการกระทำเพื่อป้องกันโดยทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม Model Penal Code มีหลักการว่าบุคคลมีอาจใช้กำลังถึงแก่ชีวิตต่อผู้ก่อภัยได้หากบุคคลนั้น “ทราบว่าจะอาจหลีกเลี่ยงหรือหลบหนีได้ก่อนโดยปลอดภัยอย่างบริบูรณ์”¹⁸ โดยยกเว้นสำหรับกรณีการป้องกันบางกรณีที่ไม่จำเป็นต้องพยายามหลบหนีและให้ผู้กระทำการป้องกันได้ตอบโต้ทันทีกรณีการป้องกันที่ได้กระทำในบ้านหรือสถานที่ทำงานของตน ซึ่งเป็นหลักกฎหมาย Common Law เดิมมาใช้อยู่ด้วย¹⁹ แต่อย่างไรก็ตามกฎหมาย

¹⁶ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 225-226.

¹⁷ Justin Miller, *Criminal Law*, p. 207.

¹⁸ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, p. 227.

¹⁹ Ibid.

ของแต่ละมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีความแตกต่างกันไปตามกฎหมายในมลรัฐต่างๆ ซึ่งส่วนนี้มีความสัมพันธ์กับการใช้หลักกฎหมาย Stand Your Ground เนื่องจากกฎหมายในแต่ละมลรัฐมีระดับการยอมรับหลัก Stand Your Ground แตกต่างกัน ซึ่งหลัก Stand Your Ground ให้สิทธิที่จะใช้กำลังป้องกันได้ทันทีแม้ว่าผู้ป้องกันมีโอกาสที่จะหนีได้ก็ตามนี้ก็จะมีความแตกต่างกันไปตามกฎหมายของแต่ละมลรัฐด้วย อย่างมลรัฐที่ไม่ได้ใช้หลัก Stand Your Ground ก็ยังคงกำหนดให้ผู้ป้องกันต้องมีหน้าที่หลบหนีก่อนไม่อาจโต้ตอบด้วยกำลังในทันทีหากสามารถทำได้²⁰ ส่วนบางมลรัฐนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้กับการป้องกันชีวิตและร่างกายเท่านั้น แต่บางมลรัฐยังขยายขอบเขตถึงการป้องกันทรัพย์สิน หรือบางมลรัฐปรับใช้หลัก Stand Your Ground เฉพาะกรณีการป้องกันในเคสดาน แต่บางมลรัฐปรับใช้ถึงการป้องกันในทุกสถานที่ ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีกฎหมายภายในของบางมลรัฐที่ยังมิได้ยอมรับหลัก Stand Your Ground มาใช้อย่างชัดเจน ความแตกต่างของการปรับใช้หลัก Stand Your Ground นี้จึงทำให้หลักเกณฑ์บางประการของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในแต่ละมลรัฐมีความแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งแม้จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ทั้งการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ของมลรัฐที่ยอมรับหลัก Stand Your Ground หรือมลรัฐที่ไม่ได้ใช้หลัก Stand Your Ground ก็ยังคงจะต้องมีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายทั้งสามประการ

ในการอธิบายถึงกฎหมายของมลรัฐต่างๆในประเทศสหรัฐอเมริกาที่บางมลรัฐยังไม่นำหลัก Stand Your Ground มาใช้ และหลายๆมลรัฐซึ่งมีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในลักษณะและรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามกฎหมายภายในของแต่ละมลรัฐ ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างบทบัญญัติกฎหมายของมลรัฐที่มีความชัดเจนในการนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้กับกรณีต่างๆ โดยจะได้กล่าวถึงข้อความตามบทบัญญัติกฎหมายอันเป็นสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงหลัก Stand Your Ground ที่ได้แปลแล้ว มาอธิบายและวิเคราะห์ให้เข้าใจถึงการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ได้ชัดเจนมากขึ้นในลำดับต่อไป

²⁰ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 203-204.

4.1.1.2 กฎหมายของมลรัฐที่ยังไม่ใช้หลัก Stand Your Ground กับการกระทำโดยป้องกัน

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Hawaii²¹

บทบัญญัติ Hawaii Revised Statutes Title 13A Criminal Code § 703-704(1),(2),(5)(a) ว่าด้วยการใช้กำลังเพื่อป้องกันตน

“ตามบทบัญญัติแห่งมาตรานี้และมาตรา 703-308, การใช้กำลังป้องกันมิได้ในกรณีผู้กระทำการป้องกันเชื่อว่าการใช้กำลังดังกล่าวจำเป็นอย่างทันทีเพื่อปกป้องตนเองจากการกระทำอันผิดกฎหมายของผู้ก่อภัยอันดำเนินอยู่ในปัจจุบัน”

“การใช้กำลังป้องกันขึ้นถึงแก่ชีวิตตามมาตรานี้มิได้ในกรณีที่ผู้ป้องกันเชื่อว่าการใช้กำลังป้องกันขึ้นถึงแก่ชีวิตนั้นเป็นการจำเป็นเพื่อป้องกันตนเองจากความตาย, อันตรายสาหัสทางกาย, การลักพาตัว, การบังคับข่มขืนกระทำชำเรา”

“กรณีดังต่อไปนี้ไม่อาจถือเป็นการป้องกันตามกฎหมายที่ใช้กำลังถึงแก่ชีวิตได้ หาก:

ผู้กระทำการป้องกันที่มีเจตนาก่อให้เกิดความตายหรืออันตรายสาหัสแก่ผู้ก่อภัยได้ช่วยให้ผู้ก่อภัยให้ก่อภัยอันตรายในการเผชิญหน้าครั้งดังกล่าว;”

บทบัญญัติกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของมลรัฐ Hawaii ในหลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายกรณีทั่วไปของมลรัฐ Hawaii มีหลักเกณฑ์พื้นฐานเป็นไปตามหลัก 3 ประการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ประการแรก ผู้กระทำการป้องกันมิเหตุผลอันสมควรเชื่อว่าน่าจะมีภัยอันตรายในขณะนั้นหรือจำต้องกระทำเพื่อป้องกันแม้ยังไม่มีเหตุใดๆตามที่เชื่อเช่นนั้น ประการที่สอง ผู้กระทำการป้องกันต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิด และประการที่สาม การกระทำการป้องกันโดยการใช้กำลังอันสมควร (Reasonable force) ตามระดับของภัยอันตรายที่ผู้ป้องกันเชื่อหรือเข้าใจ (Reasonable believe) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามจะต้องพิจารณาว่าในเหตุการณ์ที่ได้กระทำการป้องกันมีข้อเท็จจริงในลักษณะที่เป็นป้องกันตนเองจากความตาย (การฆ่า), อันตรายสาหัสทางกาย(การทำร้ายร่างกายสาหัส), การลักพาตัว, การบังคับข่มขืนกระทำชำเรา 4 ประการดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดด้วย โดยยังไม่ได้บัญญัติรองรับถึงหลักกฎหมาย Stand Your Ground ดังนั้น ในเรื่องการใช้กำลังเพื่อป้องกันจึงไม่อาจใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้ทันทีตามความเข้าใจในสถานการณ์ของผู้ป้องกันในขณะที่กระทำการป้องกัน แต่การใช้กำลังตามสมควรจะต้องคำนึงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยว่ามี

²¹ "Hawaii Revised Statutes," ใน Criminal Code(United States).

ข้อเท็จจริงที่อาจใช้กำลังในลักษณะ deadly force หรือไม่ กล่าวคือ หากภัยอันตรายที่จะได้รับมิได้มีความรุนแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายใน 4 ประการที่กฎหมายระบุ ผู้ป้องกันก็ไม่อาจใช้กำลังในชั้น deadly force เพื่อป้องกันตนจากภัยอันตรายดังกล่าวนั้น ซึ่งการที่ทนายผู้ได้ระบุไว้ โดยเฉพาะว่าการใช้กำลังป้องกันชั้นถึงแก่ชีวิตตามมาตรานี้มีได้เพียงในกรณีที่เป็นสถานการณ์ซึ่งผู้ป้องกันเชื่อว่าการใช้กำลังป้องกันชั้นถึงแก่ชีวิตนั้นเป็นการจำเป็นเพื่อป้องกันตนเองจากความตาย, อันตรายสาหัสทางกาย, การลักพาตัว, การบังคับข่มขืนกระทำชำเรา ไม่ใช่หลักเกณฑ์แบบเดียวกับหลัก Stand Your Ground เพราะตามกฎหมายของมลรัฐ Hawaii นี้จะต้องคำนึงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย มิใช่เพียงแต่ความเข้าใจของผู้ป้องกันเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาว่าในเหตุการณ์ที่ได้กระทำการป้องกันมีข้อเท็จจริงในลักษณะที่เป็นป้องกันตนเองจากความตาย (การฆ่า), อันตรายสาหัสทางกาย (การทำร้ายร่างกายสาหัส), การลักพาตัว, การบังคับข่มขืนกระทำชำเรา 4 ประการดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ โดยแตกต่างจากหลัก Stand Your Ground คือ ตามหลัก Stand Your Ground แล้ว จะมุ่งพิจารณาแต่เพียงความเข้าใจของผู้กระทำการป้องกันในขณะนั้นเท่านั้น หากเพียงผู้ป้องกันเข้าใจว่าตนมีภัยอันตรายร้ายแรง ไม่ว่าจะข้อเท็จจริงในเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร แม้ว่าไม่มีพฤติการณ์ว่าเป็นการฆ่า การทำร้ายร่างกาย การลักพาตัว หรือการข่มขืนกระทำชำเรา ผู้ที่เชื่อว่าจะตนอยู่ในสถานการณ์อันตรายนั้นก็สามรถกระทำการป้องกันโดยใช้กำลังชั้น deadly force ได้ตามหลัก Stand Your Ground นั้นเอง

“กรณีดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นการป้องกันตามกฎหมาย: เพื่อขัดขวางการจับกุมโดยที่ผู้นั้นทราบว่าการจับกุมได้กระทำโดยเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย แม้ว่าการจับกุมดังกล่าวมีถูกต้องตามกฎหมาย;”

กรณีที่ไม่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายของมลรัฐ Hawaii การอ้างว่าป้องกันที่เป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ย่อมไม่อาจอ้างการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยรวมไปถึงการจับกุมที่แม้ไม่ได้มีการดำเนินการขั้นตอนตามกฎหมายบางประการ แม้เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ผู้ที่ถูกจับกุมก็ไม่อาจอ้างการกระทำที่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานว่าเป็นการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

“กรณีดังต่อไปนี้ไม่อาจถือเป็นการป้องกันตามกฎหมายที่ใช้กำลังถึงแก่ชีวิตได้ หากกระทำการป้องกันทราบว่าตนเองสามารถหลีกเลี่ยงความจำเป็นในการใช้กำลังดังกล่าวได้ ซึ่งการหลีกเลี่ยงนั้นไม่ก่อให้เกิดอันตรายใดๆ โดยการหลบหลีกหรือจำยอมในการครอบครองทรัพย์สินแก่ผู้มีสิทธิจะอ้างเว้นเสียแต่ว่า:

(i) ผู้กระทำการป้องกันไม่ผู้ก่อกวนที่จะต้องหลบหลีกจากเคสสถานหรือสถานที่ทำงานของตนเว้นแต่ในกรณีผู้กระทำการป้องกันเป็นผู้เริ่มก่อให้เกิดภัยหรือผู้กระทำการป้องกันถูกก่อกวนในที่ทำงานโดยมีรูว่าจะมีการก่อกวนดังกล่าวเกิดขึ้น; และ

(ii) เจ้าหน้าที่รักษาความสงบที่ได้ใช้กำลังขณะปฏิบัติหน้าที่, หรือบุคคลผู้ใช้กำลังเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รักษาความสงบหรือบุคคลที่ใช้กำลังในการจับหรือป้องกันการหลบหนี, บุคคลนั้นไม่มีหน้าที่ต้องหยุดการกระทำอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่, การจับกุมหรือการป้องกันการหลบหนีอันเนื่องมาจากการขัดขืนหรือเชื่อว่าจะขัดขืนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่”

บทบัญญัติข้างต้นนี้ยังแสดงให้เห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Hawaii ในกรณีการป้องกันโดยทั่วไป มิได้อยู่บนหลัก Stand Your Ground เนื่องจากสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground นั้นผู้ที่เชื่อว่าตนมีภัยอันตรายอันจะใช้สิทธิป้องกันได้โดยชอบตามกฎหมายนั้นสามารถกระทำการป้องกันได้ทันทีโดยอาจใช้กำลังถึงขั้น deadly force โดยไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีจากภัยอันตรายเช่นนั้น แต่ตามบทบัญญัติกฎหมายแห่งมลรัฐ Hawaii ได้กำหนดว่าบุคคลที่ป้องกันยังไม่อาจจะใช้กำลังถึงขั้น deadly force โดยทันที หากทราบว่าตนสามารถที่จะหลีกเลี่ยงจากภัยอันตรายนั้นได้โดยปลอดภัย หมายความว่าหากผู้ป้องกันมีวิถีทางที่หลีกเลี่ยงได้โดยการหลีกเลี่ยงนั้นทำได้โดยปลอดภัยแล้วผู้ป้องกันก็ต้องพยายามหลบหนีเสียก่อน แต่ถ้าไม่ทำหน้าที่ในการหลบหนีเมื่ออาจทำได้ กลับใช้กำลังโต้ตอบผู้ก่อกวนไปทันที การใช้กำลังเช่นนั้นย่อมไม่ใช่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตามในเรื่องการป้องกันที่ได้กระทำในเคสสถาน หรือสถานที่ที่ผู้ป้องกันมีสิทธิที่จะอยู่ กฎหมายก็ได้ให้ข้อยกเว้นไว้เฉพาะว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่ต้องหลบหนีจากผู้ก่อกวน และกรณีการปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายหรือผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่กฎหมายยกเว้นให้ไม่มีหน้าที่ต้องหลบหนีต่อภัยอันตราย โดยผู้ป้องกัน หรือเจ้าพนักงาน หรือบุคคลที่ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน แล้วแต่กรณี สามารถใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายมลรัฐ Hawaii ที่ได้กล่าวไปในข้างต้นแล้ว

“กรณีจะเป็นการใช้กำลังป้องกันต่อบุคคล เมื่อกระทำการป้องกันเชื่อว่าการใช้กำลังนั้นเป็นการจำเป็นอย่างทันทีเพื่อป้องกันมิให้บุคคลอื่นฆ่าตัวตายหรือทำร้ายตนเองจนได้รับอันตรายสาหัส, ก่ออาชญากรรมที่มีการทำร้ายร่างกาย, ความเสียหายหรือสูญเสียทรัพย์สินหรือขัดขวางความสงบ”

นอกเหนือจากการป้องกันตนจากภยันตรายแล้ว กฎหมายมลรัฐ Hawaii ยังมีบทบัญญัติในการป้องกันผู้อื่นจากภยันตราย รวมทั้งการป้องกันผู้อื่นจากการฆ่าตัวตายด้วย อย่างไรก็ตามกฎหมายก็ได้กำหนดขอบเขตในการใช้กำลังป้องกันการฆ่าตัวตายที่จำกัดมากกว่าการใช้กำลังป้องกันการชีวิตและร่างกายตนเอง

“กรณีจะเป็นการใช้กำลังป้องกันมิได้ เว้นแต่:

ผู้กระทำการป้องกันเชื่อว่ามีความเสี่ยงถึงขั้นหนึ่งซึ่งผู้กระทำการป้องกันพยายามมิให้ผู้ที่ต้องการก่ออาชญากรรมกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุนำไปสู่ความตายหรืออันตรายสาหัสแก่กายต่อบุคคลอื่น แม้ว่าจะได้มีการป้องกันการก่ออาชญากรรมหรือการทำให้บรรลุผลซึ่งอาชญากรรมและการใช้กำลังในการก่อให้เกิดอาชญากรรมนั้นมิปรากฏว่าจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายของผู้บริสุทธิ์แต่อย่างใด

ผู้กระทำการป้องกันเชื่อว่าการใช้กำลังดังกล่าวเป็นการจำเป็นเพื่อควบคุมการจลาจลหรือกบฏ (riot) หลังจากผู้ก่อการจลาจล (rioter) ได้สั่งหรือเตือนให้สลายตัวออกไปในลักษณะ (รูปแบบใดๆ ก็ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้) ซึ่งในกรณีที่ผู้ก่อการจลาจลหรือกบฏมิปฏิบัติตามกฎหมายจึงอาจมีการใช้กำลังป้องกันขึ้นถึงแก่ชีวิตได้”

ตามบทบัญญัติข้างต้นนี้จะเห็นว่าการใช้กำลังในการป้องกันผู้อื่นจะทำได้อย่างจำกัดเพียง 2 กรณีที่กฎหมายกำหนด คือ การป้องกันผู้อื่นจากการกระทำที่เสี่ยงต่อการทำให้ตนเองถึงแก่ความตายในกรณีการป้องกันการฆ่าตัวตาย โดยกรณีนี้ผู้ป้องกันไม่อาจใช้กำลังถึงขั้น deadly force และกรณีการป้องกันการจลาจล ที่อาจใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้หากมีเหตุจำเป็น

“กรณีจะเป็นการใช้กำลังป้องกันก็ต่อเมื่อผู้กระทำการป้องกันเชื่อว่าการใช้กำลังดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นในทันทีทันใด เพื่อ:

(a) ป้องกันการบุกรุก (trespass) หรือเข้าไปเพื่อกระทำความผิดอาญาในอาคารหรืออสังหาริมทรัพย์ (real property) ที่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำการป้องกันหรือในความครอบครองของบุคคลอื่น; หรือ

(b) ป้องกันการเข้าไปอย่างผิดกฎหมายในอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำการป้องกันหรือบุคคลอื่น; หรือ

(c) เพื่อป้องกันขโมย (theft), การทำให้เสียหายหรือการเข้าไปเอา(ลักทรัพย์) ทรัพย์ (สังหาริมทรัพย์; tangible, movable property) ที่อยู่ในความครอบครองของผู้กระทำการป้องกันหรือบุคคลอื่น”

การป้องกันทรัพย์สินตามกฎหมายของมลรัฐ Hawaii ก็เป็นไปตามหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายทั่วไปคือมิได้ใช้หลัก Stand Your Ground จึงไม่อาจใช้กำลังตอบโต้ได้ในทันที และไม่อาจใช้กำลังจนถึงขั้น deadly force การป้องกันทรัพย์สินโดยหลักก็คือการป้องกันการบุกรุกอสังหาริมทรัพย์ หรือการลักทรัพย์ รวมถึงการรบกวนการครอบครองทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ที่มีสิทธิครอบครองหรือเจ้าของทรัพย์ นอกจากนี้การใช้กำลังในการป้องกันทรัพย์สินยังเป็นมาตรการรอง ผู้ป้องกันทรัพย์สินไม่อาจใช้กำลังในการป้องกันทรัพย์สินในทันที โดยผู้ป้องกันจะต้องมีการร้องขอให้หยุดการกระทำที่เป็นการรบกวนทรัพย์สินก่อนในเบื้องต้น ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติต่อไปนี้

“ผู้กระทำการป้องกันอาจตกอยู่ในสถานการณ์ตามที่ระบุไว้ในอนุมาตรา (1) ซึ่งอาจใช้กำลังได้เมื่อผู้กระทำการป้องกันรู้ว่าเป็นการจำเป็นเพื่อป้องกันทรัพย์สิน โดยหากผู้กระทำการป้องกันได้ร้องขอให้ผู้ก่อภัยหยุดการกระทำใดๆอันเป็นการยุ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินแล้ว แต่:

(a) การร้องขอดังกล่าวเป็นอันไร้ประโยชน์; หรือ

(b) การร้องขอให้ผู้ก่อภัยหยุดการกระทำจะเป็นการอันตรายต่อผู้กระทำการป้องกันหรือบุคคลอื่น

(c) จะก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรง (substantial) ต่อรูปลักษณ์ (ลักษณะ) ของทรัพย์สินที่ควรจะมีการปกป้องทรัพย์สินก่อนที่จะมีการร้องขอดังกล่าว”

นอกจากการจำกัดขอบเขตในการใช้กำลังเพื่อการป้องกันทรัพย์สินว่าจะต้องเป็นกรณีที่มีการร้องขอให้ฝ่ายผู้ก่อภัยหยุดการกระทำอันเป็นการรบกวนทรัพย์สินของผู้ป้องกันแล้วจึงจะใช้กำลังป้องกันได้ในขั้นตอนถัดไป เมื่อการร้องขอนั้นไม่เป็นผล หรือกรณีที่การกระทำของผู้ก่อภัยอาจเป็นอันตรายต่อผู้ป้องกันหรือผู้อื่นหรืออันตรายร้ายแรงต่อทรัพย์สิน บทบัญญัติกฎหมายยังมีข้อยกเว้นให้ผู้ป้องกันทรัพย์สินสามารถใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้ในบางกรณี ได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

“กรณีจะเป็นการป้องกันทรัพย์สินโดยใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิตมิได้เฉพาะ:

(a) (บุคคล) ผู้ก่อภัยพยายามจะยึดทรัพย์สินจากผู้กระทำการป้องกันในเคหสถานของผู้กระทำการป้องกันอันนอกเหนือไปจากสิทธิที่มีอยู่หรือเรียกร้องแห่งสิทธิในการครอบครองนั้น; หรือ

(b) (บุคคล) ผู้ก่อภัยพยายามกระทำความผิดโดยการทำลายทรัพย์สิน, เข้าไปเคหสถานเพื่อกระทำความผิดอาญาในเวลากลางคืน, ชิงทรัพย์หรือลักทรัพย์อย่างร้ายแรงอื่นๆและผู้ก่อภัยได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(i) ใช้หรือชูว่าจะทำอันตรายขั้นถึงแก่ชีวิตต่อหน้าของผู้กระทำการป้องกัน; หรือ

(ii) การใช้กำลังอันนอกเหนือจากขั้นถึงแก่ชีวิตเพื่อป้องกันการกระทำความผิดกฎหมายอาญานั้นต้องปรากฏต่อผู้กระทำการป้องกันหรือบุคคลอื่นซึ่งอยู่ต่อหน้าผู้กระทำการป้องกันว่าจำต้องมีกรณีอันตรายสาหัสแก่กายอย่างร้ายแรง”

การใช้กำลังถึงขั้น deadly force ในการป้องกันทรัพย์สินเป็นกรณียกเว้น ที่จำกัดเฉพาะเมื่อการกระทำของผู้ก่อภัยมีลักษณะร้ายแรง หรือเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของผู้ป้องกันหรือผู้อื่นอย่างร้ายแรง เช่น เป็นการเข้าไปลักทรัพย์หรือชิงทรัพย์ในเคหสถาน ในเวลากลางคืน มีการชูหรือทำร้ายผู้ป้องกันหรือผู้อื่นด้วย เป็นต้น นั่นคือนอกจากจะต้องป้องกันทรัพย์สินแล้ว ยังมีกรณีที่จะต้องป้องกันชีวิตและร่างกายของบุคคลอีกด้วย อย่างไรก็ตามแม้จะมีการรองรับให้ใช้กำลังในการป้องกันทรัพย์สิน และมีขอบเขตเงื่อนไขว่าพฤติการณ์อย่างใดจึงจะใช้กำลัง หรือใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้ในการป้องกันทรัพย์สินแล้ว กฎหมายก็ไม่ได้ยกเว้นหน้าที่ของผู้ป้องกันแม้กระทั่งการป้องกันในเคหสถานก็ตาม²² ผู้ป้องกันมีความจำเป็นต้องพยายามหลบหนีออกจากบ้านก่อน ถ้าหากสามารถกระทำได้อย่างโดยปลอดภัย โดยถือเป็นหน้าที่ของผู้ที่จะป้องกันก่อนที่จะมีการใช้กำลังป้องกันหากไม่สามารถหลบหนีได้ และยังมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอาวุธเพื่อให้การใช้กำลังนั้นมีความ

²² "Hawaii Revised Statutes," ใน Criminal Code(United States). §703-304 Retreat required outside the home if it can be done in "complete safety."

เหมาะสมกับการป้องกันทรัพย์สิน การใช้อาวุธเพื่อป้องกันทรัพย์สินได้กำหนดในบทบัญญัติกฎหมาย เรื่องการป้องกันทรัพย์สินของมลรัฐ Hawaii ดังนี้

“กรณีจะเป็นการป้องกันตามมาตรานี้จะอนุญาตให้ใช้อาวุธที่ใช้ในการป้องกันทรัพย์สิน ต่อเมื่อ:

(a) อาวุธดังกล่าวมิได้ออกแบบมาเพื่อสร้างความเสี่ยงอย่างร้ายแรงในการก่อให้เกิด ความตายหรืออันตรายทางกายอย่างสาหัส; และ

(b) การใช้อาวุธใดๆ เพื่อป้องกันทรัพย์สินจากการเข้าไปหรือการบุกรุกจำต้อง สมเหตุสมผลในสถานการณ์ครั้งหนึ่งๆ และจำเลยจำต้องเชื่อว่าการนั้นเป็นการเข้าไปหรือบุกรุก; และ

(c) อาวุธดังกล่าวได้ถูกใช้ตามการใช้งานปกติ เพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง หรือได้ระมัดระวังตามควรเพื่อให้บุคคลที่คาดว่าเป็นผู้บุกรุกทราบข้อเท็จจริงว่ามีอาวุธนั้นๆ เพื่อ การป้องกัน”

“กรณีจะถือว่าเป็นการป้องกันตามมาตรานี้จะไม่ใช้กับการใช้กับการกักขังในฐานะที่เป็น การใช้กำลังป้องกันเฉพาะในกรณีที่ผู้กระทำการป้องกันได้ใช้ทุกวิถีทางตามควรเพื่อหยุดยั้งการกักขัง อย่างเร็วที่สุดเท่าที่ผู้กระทำการป้องกันทราบว่าตนเองสามารถกระทำการป้องกันแก่ทรัพย์สินได้อย่าง ปลอดภัย ในกรณีที่บุคคลผู้ถูกกักขังมิได้ถูกจับกุมหรือถูกตั้งข้อหากระทำความผิด”

4.1.1.3 กฎหมายของมลรัฐที่รับหลัก Stand Your Ground มาใช้กับการกระทำโดยป้องกัน

(1) หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในเคสสถาน (Castle Doctrine)

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Arizona²³

บทบัญญัติ Arizona Revised Statutes § 13-411 ว่าด้วยการใช้กำลังในการป้องกันอาชญากรรม

“A. บุคคลที่จะถือว่าเป็นผู้ข่มขู่หรือใช้กำลังทำร้ายร่างกายหรือใช้กำลังฆ่าผู้อื่นโดยที่บุคคลผู้นั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีความจำเป็น ณ ขณะนั้นในการใช้กำลังทำร้ายร่างกายหรือใช้กำลังฆ่าเพื่อป้องกันการวางเพลิงเผาสิ่งก่อสร้างตามมาตรา 13-1704, การเข้าไปกระทำความผิดในเคสสถานในเวลากลางคืนเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงตามมาตรา 13-1507 หรือ 13-1508, ลักพาตัวตามมาตรา 13-1304, การฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนาหรือโดยประมาทหรือโดยบังคาลโทสะ ตามมาตรา 13-1103, ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน หรือการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (โดยไม่มีไตร่ตรองไว้ก่อน) ตามมาตรา 13-1104 หรือ 13-1105, การกระทำทางเพศต่อผู้เยาว์ตามมาตรา 13-1405, การคุกคามทางเพศตามมาตรา 13-1406, การลวนลามทางเพศเด็ก ตามมาตรา 13-1204, กรณีอนุมาตรา A, วรรคหนึ่งและวรรคสอง

B. ไม่ปรากฏหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงก่อนที่จะมีการข่มขู่หรือการใช้กำลังทำร้ายร่างกายหรือฆ่าตามที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา A ของมาตรานี้

C. บุคคลจะถูกสันนิษฐานว่าได้กระทำสมควรแก่เหตุตามมาตรา 13-411 เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำการเพื่อป้องกันภัยที่ตนได้เชื่อว่าเป็นภัยอันใกล้จะถึงและเป็นภัยตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ในอนุมาตรา A ของมาตรานี้

D. มาตรานี้รวมถึงการใช้หรือขู่ว่าจะใช้กำลังหรือฆ่าผู้อื่นในบ้าน, ที่อยู่อาศัย, สถานที่ประกอบธุรกิจหรือที่ดินที่ถูกข่มขู่เป็นเจ้าของหรือเป็นผู้เช่าหรือเป็นผู้ที่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์มาในทุกกรณีหรือในสถานที่อื่นๆ ที่ผู้ถูกข่มขู่มีสิทธิที่สามารถอยู่ในที่นั้นได้ที่ได้กีดกันตามในมลรัฐแห่งนี้”

²³ "Arizona Revised Statutes," ใน *Criminal Code*(United States), § 13-411

บทบัญญัติเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Arizona มีความชัดเจนถึงการปรับใช้หลัก Stand Your Ground โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการป้องกันในเคสสถาน ตามสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground 3 ประการ ได้แก่

(1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่าน่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งตามกฎหมายของมลรัฐ Arizona กำหนดเป็นข้อสันนิษฐานเมื่อมีผู้เข้ามาในเคสสถานในลักษณะที่ไม่ปกติว่ามีเหตุที่ย่อมทำให้ผู้ที่อยู่ในเคสสถานโดยมีสิทธิเข้าใจได้ว่าจะน่าจะเป็นภัยอันตราย จึงทำให้ผู้กระทำการป้องกันได้กระทำการสมควรแก่เหตุตามกฎหมาย อันเป็นการใช้อำนาจป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา นี้ กล่าวคือ การใช้อำนาจจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำการเพื่อป้องกันภัยที่ตนได้เชื่อว่าเป็นภัยอันใกล้จะถึงและเป็นภัยตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ในอนุมาตรา A โดยตามอนุมาตรา A ก็ได้ระบุถึงการป้องกันในเคสสถานจากการที่มีผู้อื่นเข้ามาในเคสสถานในเวลากลางคืนเพื่อกระทำความผิดร้ายแรง โดยหากผู้ป้องกันเชื่อในขณะที่กระทำเพื่อป้องกันนั้นผู้นั้นก็มีสิทธิที่จะกระทำการเพื่อป้องกันโดยเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

(2) ระดับของการกระทำโดยใช้อำนาจ (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีเหตุที่ผู้ป้องกันเชื่อตามหลักประการแรกว่ามีภัยอันตรายแล้ว ผู้นั้นย่อมมีสิทธิที่จะกระทำการใดๆ เพื่อป้องกัน ตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Arizona นี้ ใช้คำในการกระทำเพื่อป้องกันว่า “การใช้อำนาจทำร้ายร่างกายหรือใช้อำนาจฆ่าเพื่อป้องกัน” แสดงให้เห็นว่ากฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้อำนาจถึงขั้น deadly force หากผู้ป้องกันเชื่อว่ามีเหตุที่จะต้องป้องกันตามอนุมาตรา A ซึ่งเหตุที่ระบุขึ้นรวมถึงการกระทำการป้องกันในเคสสถาน

(3) ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้อำนาจป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง ตามอนุมาตรา B บัญญัติอย่างชัดเจนว่าผู้ป้องกันไม่ปรากฏหน้าที่ที่จะต้องหลบหนีก่อนที่จะมีการข่มขู่หรือการใช้อำนาจทำร้ายร่างกายหรือฆ่าเพื่อการป้องกันตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในกรณีการป้องกันในเคสสถานหากผู้ป้องกันเชื่อว่ามีเหตุดังกล่าวตามอนุมาตรา A

ดังนั้นจึงสรุปหลักเกณฑ์ของการป้องกันในเคสสถานตามกฎหมายของมลรัฐ Arizona ได้ว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่ปรับใช้หลัก Stand Your Ground ตามสาระสำคัญของทั้ง 3 ประการของหลัก Stand Your Ground ซึ่งหลักการป้องกันในเคสสถานนี้เรียกอีกอย่างว่าหลัก Castle Doctrine อย่างไรก็ตามนอกจากกฎหมายเรื่องการป้องกันในเคสสถานของมล

รัฐ Arizona ที่ใช้หลัก Stand Your Ground แล้ว การป้องกันในกรณีทั่วไปตามกฎหมายของรัฐ Arizona อีกหลายกรณีตามที่ได้บัญญัติไว้ในอนุมาตรา A ก็เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground ด้วย ซึ่งมลรัฐ Arizona ได้บัญญัติรับรองหลัก Stand Your Ground มาใช้ในปี ค.ศ.2006

นอกเหนือจากกฎหมายการป้องกันในเคสสถานของมลรัฐ Arizona ที่มีหลักเกณฑ์ตามหลัก Stand Your Ground แล้ว ก็ยังมีกฎหมายของมลรัฐอื่นๆอีกหลายมลรัฐที่ปรับใช้หลัก Stand Your Ground โดยกว้างกับการป้องกันในทุกสถานที่ที่ขยายไปถึงการป้องกันกรณีทั่วไปในสาธารณะสถานซึ่งย่อมครอบคลุมถึงการป้องกันในเคสสถานอยู่ในตัว เช่น กฎหมายของมลรัฐ Florida และมีบางมลรัฐที่มีการยอมรับหลัก Stand Your Ground มาใช้จำกัดเพียงการป้องกันในเคสสถานเท่านั้น โดยยังไม่ใช้หลัก Stand Your Ground กว้างกับการป้องกันในกรณีทั่วไปอย่างกว้าง เช่น กฎหมายการป้องกันในมลรัฐ Iowa²⁴ กฎหมายการป้องกันในมลรัฐ Colorado²⁵ กฎหมายการป้องกันในมลรัฐ Illinois²⁶ เป็นต้น

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Colorado²⁷

บทบัญญัติ Colorado Revised Statutes § 18-1-704 ว่าด้วยการป้องกัน

“กรณีใดๆที่บุคคลซึ่งอาศัยในที่อยู่หรือเคสสถานของตนโดยมีสิทธิได้ใช้กระทำการโดยกำลังอันรวมถึงการใช้กำลังถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการตอบโต้หรือป้องกันบุคคลอื่นที่ได้กระทำการใดโดยเข้ามาในเคสสถานอันมิชอบด้วยกฎหมาย และถ้าผู้ที่อยู่ในเคสสถานนั้นมีเหตุผลสมควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวจะได้กระทำความผิดขึ้นในเคสสถานของตน

²⁴ "Iowa Code,"(United States). § 704.1 No duty to retreat from home or place of business in defense of self or a "third party".

²⁵ "Colorado Revised Statutes,"(United States).C.R.S. § 18-1-704 "...any occupant of a dwelling is justified in using any degree of physical force, including deadly physical force, against another person when that other person has made an unlawful entry into the dwelling, and when the occupant has a reasonable belief that such other person has committed a crime in the dwelling in addition to the uninvited entry, or is committing or intends to commit a crime against a person or property in addition to the uninvited entry, and when the occupant reasonably believes that such other person might use any physical force, no matter how slight, against any occupant."

²⁶ "Illinois Compiled Statutes 720 ILCS 5,"(United States). Use of force in defense of dwelling. Use of deadly force justified. Specific legislation prevents filing claim against defender of dwelling. Illinois has no requirement of retreat.

²⁷ "Colorado Revised Statutes,"(United States).C.R.S. § 18-1-704

นอกเหนือจากการเข้ามาโดยไม่มีสิทธิ หรือกรณีที่อยู่ภายในเคหสถานเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวนั้นอาจจะใช้กำลังใดๆแม้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อยอย่างไรก็ตามต่อผู้ที่อยู่ในเคหสถานนั้น”

ตามบทบัญญัติกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Colorado ที่สรุปมาข้างต้นนี้เป็นกฎหมายการป้องกันที่มีการใช้หลัก Stand Your Ground ในเคหสถานโดยเฉพาะเท่านั้น กล่าวคือ กฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Colorado ยังมีการยอมรับของเขตของหลัก Stand Your Ground ที่จำกัด ไม่ได้ใช้กับการป้องกันในกรณีทั่วไปในทุกสถานที่ แต่เป็นการขยายขอบเขตเรื่องสิทธิในการกระทำโดยป้องกันแก่ผู้อยู่ในเคหสถานมากกว่ากรณีการป้องกันในสถานที่อื่นอันเป็นสถานที่สาธารณะ การใช้หลัก Stand Your Ground ในเคหสถานตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Colorado เห็นได้จากเมื่อมีผู้เข้ามาในเคหสถานในลักษณะที่ไม่ปกติว่ามีเหตุที่ยอมทำให้ผู้อยู่ในเคหสถานโดยมีสิทธิเข้าใจได้ว่าจะป็นภัยอันตราย จึงทำให้ผู้กระทำการป้องกันได้กระทำสมควรแก่เหตุตามกฎหมาย อันเป็นการใช้กำลังป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา นี้ โดยให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีเหตุที่ผู้ป้องกันเชื่อตามหลักประการแรกว่ามีภัยอันตรายแล้ว ทั้งนี้ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือตามหลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

(2) หลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Indiana²⁸

บทบัญญัติ Indiana Code - Section 35-41-3-2: ว่าด้วยการป้องกันตนเอง ผู้อื่น และทรัพย์สิน

“(a) บุคคลที่ได้ใช้กำลังป้องกันตนเองหรือบุคคลที่สาม โดยการใช้กำลังนั้นสมควรแก่เหตุตามที่บุคคลนั้นเชื่อว่าเป็นภัยอันตรายในขณะนั้น อย่างไรก็ตามก็ตีบุคคลนั้น:

(1) ใช้กำลังที่ชอบด้วยกฎหมาย แม้การใช้กำลังนั้นถึงขนาดทำให้เกิดอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ชีวิต และ

(2) ผู้ป้องกันนั้นไม่มีหน้าที่จะต้องหลีกเลี่ยงหนีจากภัยอันตราย

หากบุคคลใดมีเหตุอันน่าเชื่อว่าเป็นต้องใช้กำลังเพื่อป้องกันการทำร้ายร่างกายที่จะเกิดแก่ผู้ป้องกันหรือบุคคลที่สามหรือการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงโดยใช้กำลังบังคับ บุคคลใดก็ตามในมลรัฐนี้ไม่อาจถูกลงในฐานความผิดใดๆ ก็ตามในการที่บุคคลนั้นได้ป้องกันตนเองหรือบุคคลที่สาม โดยใช้วิธีการที่จำเป็นและตามสมควรแก่เหตุ

²⁸ "Indiana Code,"(United States), § 35-41-3-2

(b) บุคคลใดก็ตาม :

- (1) ใช้กำลังป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายได้ ซึ่งรวมไปถึงการใช้กำลังป้องกันถึงขั้นอันตรายแก่ชีวิตโดยสมควร และ
 - (2) โดยผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่ที่ต้องหลีกเลี่ยง
- หากบุคคลใดมีเหตุอันควรเชื่อว่าจำเป็นต้องใช้กำลังเพื่อป้องกันหรือหยุดยั้งการเข้าไปโดยผิดกฎหมายหรือการเข้าไปทำอันตรายในเคหสถานของผู้อื่น, ที่ดินรอบอาคารหรือรอบเคหสถานหรือยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรที่มีผู้ครอบครอง

(c) ทรัพย์สินอื่นนอกเหนือจากเคหสถาน, ที่ดินรอบอาคารหรือรอบเคหสถานหรือยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรที่มีผู้ครอบครอง บุคคลนั้นจะถือว่าใช้กำลังป้องกันโดยสมควรหากบุคคลนั้นเชื่อว่าการใช้กำลังป้องกันนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันหรือหยุดยั้งการบุกรุกหรือการรบกวนการครอบครองในทรัพย์สินอย่างผิดกฎหมายในทันทีทันใดหรือในความครอบครองของสมาชิกในครอบครัวของผู้ป้องกันหรือเป็นบุคคลที่ผู้ป้องกันมีสิทธิในทรัพย์สินที่จะป้องกันนั้น แต่อย่างไรก็ดีผู้ป้องกัน:

- (1) อาจใช้กำลังการป้องกันโดยใช้กำลังอันถึงแก่ชีวิตโดยชอบด้วยกฎหมาย ; และ
 - (2) โดยไม่มีหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยง ;
- เฉพาะกรณีที่ใช้กำลังนั้นเข้าองค์ประกอบตามอนุมาตรา (a)

(d) บุคคลใดใช้กำลังป้องกันรวมไปถึงการใช้กำลังป้องกันจนถึงขั้นทำอันตรายแก่ชีวิตโดยไม่มีหน้าที่ที่ต้องหลีกเลี่ยง หากบุคคลนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าการใช้กำลังป้องกันเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันหรือหยุดยั้งผู้ก่อภัยในการจี้อากาศยานหรือพยายามจี้อากาศยานหรือพยายามเข้ายึดครองการควบคุมอากาศยานขณะทำการบินโดยมีเจตนาสอดคล้องกับอนุมาตรานี้ อากาศยานดังกล่าวจำเป็นต้องทำการบินอยู่โดยที่อากาศยานดังกล่าวต้อง :

- (1) ขณะจอดอยู่ในดินแดนของมลรัฐ Indiana ;
- (2) หลังจากที่ได้ปิดประตูเพื่อนำอากาศยานขึ้น และ
- (3) ก่อนที่ได้เปิดประตูเพื่อนำอากาศยานลง

(e) แต่อย่างไรก็ตามบุคคลจะไม่ถือว่าเป็นผู้ใช้กำลังป้องกันตามอนุมาตรา (a), (b), และ (c) เมื่อ :

- (1) บุคคลดังกล่าวได้ก่ออาชญากรรมหรือหลบหนีจากการก่ออาชญากรรม ;
- (2) บุคคลดังกล่าวได้ช่วยผู้ก่อภัยโดยมีเจตนาทำร้ายร่างกาย ; หรือ
- (3) บุคคลดังกล่าวสมัครใจทะเลาะวิวาทหรือเป็นผู้ก่อเหตุ เว้นแต่ผู้กระทำการป้องกันได้ถอนตัวจากการเผชิญหน้าหรือติดต่อกับผู้ก่อภัยโดยที่ผู้ก่อภัยมีเจตนาสมัครใจทะเลาะวิวาทหรือก่อเหตุและยังคงกระทำการหรือขู่ว่าจะมีการกระทำการอันละเมิดกฎหมายต่อผู้ป้องกัน

(f) แต่อย่างไรก็ตามบุคคลจะไม่ถือว่าเป็นผู้ใช้กำลังป้องกันตามอนุมาตรา (d) เมื่อ :

- (1) บุคคลนั้นได้ก่ออาชญากรรมหรือหลบหนีจากการก่ออาชญากรรม ;
- (2) บุคคลนั้นได้ช่วยผู้ก่อภัยโดยมีเจตนาทำร้ายร่างกาย : หรือ
- (3) บุคคลนั้นได้สมัครทะเลาะวิวาทหลังจากที่ผู้ก่อภัยได้ถอนตัวจากการเผชิญหน้าหรือติดต่อกับผู้ที่อ้างว่ากระทำการโดยป้องกันซึ่งผู้ก่อภัยมีเจตนากระทำเพื่อหยุดการจี้จากอากาศยาน, พยายามจี้จากอากาศยานหรือการพยายามเข้ายึดครองการควบคุมอากาศยานขณะบิน”

มลรัฐ Indiana ได้บัญญัติรับรองหลัก Stand Your Ground มาใช้ในปี ค.ศ.2006 เมื่อพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Indiana จะพบว่ากฎหมายให้สิทธิในการกระทำการป้องกันโดยใช้กำลังได้ถึงขั้น deadly force เพื่อป้องกันตนเองหรือป้องกันผู้อื่นจากภัยอันตรายอันร้ายแรงต่อชีวิต หรือร่างกาย เพื่อหยุดยั้งหรือป้องกันอาชญากรรมที่เชื่อว่าจะเกิดขึ้นนั้น โดยไม่มีหน้าที่ต้องหลบหนีต่อภัยอันตราย ไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่ใดๆก็ตาม ไม่จำกัดเพียงแต่การป้องกันโดยใช้ deadly force ทันทีในเคสสถานเท่านั้น แต่ยังขยายขอบเขตให้ผู้ป้องกันมีสิทธิใช้ deadly force ในการป้องกันได้ทันทีโดยไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีทั้งในสาธารณะสถาน เช่น สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ ทางเดิน หรือถนน โดยสามารถที่จะโต้ตอบด้วยการใช้กำลังขั้น deadly force ได้ทันที ไม่จำเป็นต้องหลบหนีแต่อย่างใด แม้ว่าผู้ป้องกันจะมีหนทางหรือโอกาสที่จะหลบหรือหลีกเลี่ยงจากภัยอันตรายในขณะนั้นได้ก็ตาม²⁹

กฎหมายเรื่องการป้องกันทรัพย์สินของมลรัฐ Indiana แม้การป้องกันทรัพย์สินทั่วไปจะไม่ได้กำหนดให้ผู้ป้องกันใช้กำลังป้องกันในขั้น deadly force แต่กฎหมายก็ยังให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังถึงแก่ความตายในกรณีการป้องกันทรัพย์สินที่มีการกระทำการป้องกันเพื่อหยุดการบุกรุกหรือการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้ป้องกันโดยที่ผู้บุกรุกนั้นไม่มีสิทธิได้³⁰

นอกจากนี้ในปี ค.ศ.2012 กฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Indiana ได้มีการขยายขอบเขตไปถึงการให้สิทธิแก่ประชาชนทั่วไปในการป้องกันตนโดยใช้กำลังสำหรับกรณีการป้องกันตนเองหรืออสังหาริมทรัพย์ของตนจากการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในบางกรณีได้อีกด้วย³¹

²⁹ "Burns Indiana Statutes Annotated,"(United States). § 35-41-3-2(c)-(f)

³⁰ "Burns Indiana Statutes Annotated,"(United States). § 35-41-3-2(d)

³¹ "Burns Indiana Statutes Annotated,"(United States). § 35-41-3-2(i)

(3) หลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันทรัพย์สิน

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Arizona³²

บทบัญญัติ Arizona Revised Statutes § 13-411 ว่าด้วยการใช้กำลังในการป้องกันอาชญากรรม

A. บุคคลที่จะถือว่าเป็นผู้ข่มขู่หรือใช้กำลังทำร้ายร่างกายหรือใช้กำลังฆ่าผู้อื่นโดยที่บุคคลผู้นั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีความจำเป็น ณ ขณะนั้นในการใช้กำลังทำร้ายร่างกายหรือใช้กำลังฆ่าเพื่อป้องกันการวางเพลิงเผาสิ่งก่อสร้างตามมาตรา 13-1704, การเข้าไปกระทำความผิดในเคหสถานในเวลากลางคืนเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงตามมาตรา 13-1507 หรือ 13-1508, ลักพาตัวตามมาตรา 13-1304, การฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนาหรือโดยประมาทหรือโดยบังคารถตามมาตรา 13-1103, ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน หรือการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (โดยไม่มี การไตร่ตรองไว้ก่อน) ตามมาตรา 13-1104 หรือ 13-1105, การกระทำทางเพศต่อผู้เยาว์ตามมาตรา 13-1405, การคุกคามทางเพศตามมาตรา 13-1406, การลวนลามทางเพศเด็ก ตามมาตรา 13-1204, กรณีอนุมาตรา A, วรรคหนึ่งและวรรคสอง

B. ไม่ปรากฏหน้าที่ที่จะต้องหลีกเลี่ยงก่อนที่จะมีการข่มขู่หรือการใช้กำลังทำร้ายร่างกายหรือฆ่าตามที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา A ของมาตรานี้

C. บุคคลจะถูกสันนิษฐานว่าได้กระทำสมควรแก่เหตุตามมาตรานี้เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำการเพื่อป้องกันภัยที่ตนได้เชื่อว่าเป็นภัยอันใกล้จะถึงและเป็นภัยตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ในอนุมาตรา A ของมาตรานี้

D. มาตรานี้รวมถึงการใช้หรือขู่ว่าจะใช้กำลังหรือฆ่าผู้อื่นในบ้าน, ที่อยู่อาศัย, สถานที่ประกอบธุรกิจหรือที่ดินที่ถูกข่มขู่เป็นเจ้าของหรือเป็นผู้เช่าหรือเป็นผู้ที่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์มาในทุกกรณีหรือในสถานที่อื่นๆ ที่ผู้ถูกข่มขู่มีสิทธิที่สามารถอยู่ในที่นั้นได้ที่ได้ก็ตามในมลรัฐแห่งนี้”

นอกเหนือจากที่ได้กล่าวไปในข้างต้นว่ากฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Arizona จะปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกรณีการป้องกันในเคหสถานแล้ว โดยมลรัฐ Arizona ได้บัญญัติรับรองหลัก Stand Your Ground มาใช้ในปี ค.ศ.2006 ต่อมายังขยายขอบเขตการใช้หลัก Stand Your Ground โดยกว้างทั้งการปรับใช้กับกรณีการป้องกันตนเองหรือผู้อื่นในกรณีทั่วไปไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่ใดๆก็สามารถใช้สิทธิป้องกันได้ตามหลัก Stand Your Ground รวมถึงการป้องกันทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากบทบัญญัติกฎหมายที่ได้บัญญัติรับรองไว้ถึงการทำการป้องกันที่อาจใช้กำลังได้ถึงขั้น deadly force ในทันทีโดยไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายก่อนแต่อย่างใด แม้ว่าการนั้นจะกระทำไปเพื่อการป้องกันทรัพย์สิน

³² "Arizona Revised Statutes," ใน *Criminal Code*(United States), § 13-411

เช่น การป้องกันการกระทำอันร้ายแรงต่อทรัพย์สินในเคสสถานในเวลากลางคืน การป้องกันการวางเพลิงเผาสิ่งก่อสร้าง และการป้องกันการกระทำที่มีลักษณะเป็นการบุกรุกหรือรบกวนการครอบครองบ้าน อาคาร หรือที่ดินโดยไม่มีสิทธิ ซึ่งการกระทำนี้มีความหมายกว้างกว่าการบุกรุกด้วย

โดยกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Arizona ได้ขยายขอบเขตการปรับใช้หลัก Stand Your Ground มาใช้ในการป้องกันกับกรณีทั่วไปในทุกๆสถานที่ ไม่จำกัดแต่เพียงการป้องกันในเคสสถาน ตั้งแต่ปี ค.ศ.2006 จนในปัจจุบันกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Arizona ถือได้ว่าการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกรณีอื่นๆโดยกว้างเกือบเทียบเท่าการใช้หลัก Stand Your Ground ในมลรัฐ Florida ที่เป็นมลรัฐแรกที่ยอมรับหลัก Stand Your Ground และปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกรณีอื่นๆโดยชอบด้วยกฎหมายในทุกๆกรณี

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายเรื่องการป้องกันของบางมลรัฐ เช่น มลรัฐ Kansas³³, มลรัฐ Nevada³⁴, มลรัฐ Oklahoma³⁵, และมลรัฐ Texas³⁶ ที่ให้ใช้กำลังในการป้องกันทรัพย์สินถึงขั้น deadly force สำหรับทรัพย์สินส่วนตัวต่างๆ เช่น เงิน โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือกล้องถ่ายรูป ซึ่งเป็นทรัพย์สินทั่วไปเล็กน้อยๆที่ให้ใช้กำลังถึงขั้น deadly force โดยเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย³⁷ ตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นที่มลรัฐ Texas ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.2012 ที่ Benito Pantoja ขโมยเงินในกล่องทิปของร้านค้าแห่งหนึ่ง แล้วเจ้าของกิจการร้านค้าดังกล่าวนั้นติดตามตัวไปและใช้กำลังโดยยิง Benito Pantoja ถึงแก่ความตายก็ได้รับการตัดสินว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย³⁸

³³ "Kansas Statutes Annotated,"(United States). § 21-3212, 21-3213

³⁴ "Nevada Revised Statutes Annotated,"(United States). § 200.120(1)

³⁵ "21 Oklahoma Statutes,"(United States). § 643(3)

³⁶ "Texas Penal Code,"(United States). § 9.42

³⁷ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," p. 4.

³⁸ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 4, 22.

(4) หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Louisiana³⁹

บทบัญญัติ Louisiana Statutes Annotated-Louisiana Revised Statutes Title 14 § 20 (RS 14:20) ว่าด้วยการฆ่าผู้อื่นโดยมีเหตุอันสมควรตามกฎหมาย

“A. การฆ่าผู้อื่นถือว่ามีเหตุอันสมควรเมื่อ:

- (1) เป็นการป้องกันโดยผู้ป้องกันเชื่อว่กำลังตกอยู่ในอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือกำลังได้รับอันตรายแก่ร่างกายอย่างร้ายแรงและการฆ่าผู้ก่อภัยเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อรักษาชีวิตจากภัยอันตรายดังกล่าว
- (2) เมื่อการกระทำโดยมีเจตนาเพื่อป้องกันการกระทำความผิดอาญาอย่างร้ายแรงใช้กำลังอย่างร้ายแรงหรือบังคับข่มขู่โดยที่บุคคลนั้นมีเหตุอันควรที่จะเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวจำเป็นเพื่อการป้องกันซึ่งในภาวะเช่นนั้นต้องร้ายแรงเพียงพอที่จะทำให้วิญญาณกลัวว่าจะเกิดอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่นหรือร้ายแรงเพียงพอที่ทำให้วิญญาณพยายามป้องกันการกระทำความผิดอาญาอย่างร้ายแรงโดยที่มิได้มีการฆ่า
- (3) กระทำการป้องกันต่อบุคคลซึ่งผู้ป้องกันเชื่อว่าเป็นมีผู้ใช้กำลังอย่างผิดกฎหมายในเคหสถานหรือสถานที่ประกอบธุรกิจหรือกระทำการป้องกันโดยเชื่อว่บุคคลอื่นนั้นพยายามใช้กำลังโดยละเมิดกฎหมายต่อผู้ป้องกันในยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรตามที่บัญญัติไว้ใน R.S.32:1 (40) หรือขณะกระทำความผิดหรือพยายามลักทรัพย์หรือชิงทรัพย์ในเคหสถานสถานที่ประกอบธุรกิจหรือยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักร
- (4) (a) กระทำการป้องกันที่ได้เข้าไปอย่างถูกกฎหมายในเคหสถาน สถานที่ประกอบธุรกิจ ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรตามที่ได้บัญญัติไว้ใน R.S.32:1 (40) และกระทำการป้องกันต่อบุคคลผู้พยายามเข้าไปโดยไม่มีเหตุจจะอ้างตามกฎหมายในเคหสถาน สถานที่ประกอบธุรกิจ ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรหรือกระทำการป้องกันต่อบุคคลที่ได้เข้าไปแล้วโดยไม่มีเหตุจจะอ้างตามกฎหมายในเคหสถาน สถานที่ประกอบธุรกิจ ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรและผู้กระทำการป้องกันโดยการฆ่าผู้ก่อภัยนั้นมีเหตุอันควรที่จะเชื่อว่าการใช้กำลังถึงแก่ชีวิตจำเป็นต่อการป้องกันการเข้าไปหรือเป็นการบังคับผู้บุกรุกให้ออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักร

³⁹ "Louisiana Statutes Annotated-Louisiana Revised Statutes,"(United States).RS 14:20

(b) บทบัญญัติตามวรรคนี้ไม่นำไปใช้เมื่อบุคคลผู้ป้องกันโดยการฆ่าผู้อื่นนั้นมีหน้าที่ในขณะกระทำการป้องกันในการจัดหา จัดสรร หรือครอบครองโดยมีเจตนาเพื่อจัดสรรสารอันตรายที่ต้องควบคุมหากมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตาม Uniform Controlled Dangerous Substances Law

B. เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมาตรานี้จึงควรสันนิษฐานว่าผู้ที่มีสิทธิเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันควร จะอ้างเพื่อกระทำการป้องกันตามกฎหมายในเคหสถาน สถานที่ประกอบธุรกิจ ยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักรนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแม้การกระทำนั้นเป็นการฆ่าผู้ก่อภัยเพื่อป้องกันการเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันควรจะอ้างตามกฎหมายในสถานที่ดังกล่าวข้างต้นหรือเพื่อเป็นการบังคับให้ผู้บุกรุกซึ่งเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันควรอ้างตามกฎหมายเพื่อให้ออกจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหรือยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักร หากทั้งสองกรณีปรากฏว่า :

(1) ผู้ก่อภัยกำลังเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันควรอ้างตามกฎหมายและเป็นการเข้าไปโดยใช้กำลังบังคับหรือที่ได้เข้าไปแล้วโดยไม่มีเหตุอันควรอ้างตามกฎหมายและเป็นการเข้าไปโดยใช้กำลังบังคับหรือที่ได้เข้าไปแล้วโดยไม่มีเหตุอันควรอ้างตามกฎหมายและเป็นการเข้าไปโดยใช้กำลังบังคับในเคหสถาน สถานที่ประกอบธุรกิจหรือยานพาหนะอันเดินด้วยเครื่องจักร

(2) ผู้ป้องกันรู้หรือมีเหตุอันควรจะรู้ว่าการเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันควรอ้างตามกฎหมายและเป็นการเข้าไปโดยใช้กำลังบังคับซึ่งกำลังดำเนินอยู่หรือได้เกิดขึ้นแล้ว

C. บุคคลใดซึ่งมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำการอันละเมิดกฎหมายและอยู่ในสถานที่ซึ่งผู้กระทำการป้องกันมีสิทธิ ไม่มีหน้าที่จำต้องหลีกเลี่ยงก่อนที่จะได้มีการป้องกัน แม้การกระทำนั้นเป็นการใช้กำลังถึงขั้นอันตรายแก่ชีวิตตามมาตรานี้ และอาจอ้างเหตุที่ใช้กำลังกระทำต่อการกระทำของผู้ก่อภัย โดยเป็นการกระทำอันชอบด้วยกฎหมาย

D. ผู้พิสูจนมิได้รับอนุญาตให้พิจารณาถึงเรื่องความเป็นไปได้ในการหลีกเลี่ยงเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิสูจนว่าบุคคลผู้กระทำการป้องกันถึงแก่ชีวิตที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าการป้องกันนั้นสมควรแก่เหตุและจำเป็นเพื่อป้องกันการลัทธพิชิตโดยใช้กำลังหรือโดยบังคับที่มีภัยอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายอย่างร้ายแรงหรือเพื่อป้องกันการเข้าไปในสถานที่โดยไม่มีเหตุอันควรอ้างตามกฎหมาย”

บทบัญญัติเรื่องการป้องกันของกฎหมายมลรัฐ Louisiana มีการยอมรับหลัก Stand Your Ground มาใช้ในปี ค.ศ.2006 ที่มีสาระสำคัญ ได้แก่

(1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่าน่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย

(2) ระดับของการกระทำโดยใช้อำนาจ (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย

(3) ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้อำนาจป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

กฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Louisiana นำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้กับการกระทำป้องกันอย่างชัดเจน โดยกำหนดเป็นบทสันนิษฐานว่าการกระทำโดยใช้อำนาจเพื่อป้องกัน ที่แม้การใช้อำนาจนั้นถึงขั้น deadly force ก็เป็นการใช้อำนาจป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายหากผู้ป้องกันเชื่อว่ามีภัยที่จะต้องป้องกันภัยอันตราย โดยกฎหมายใช้คำว่าเป็นการฆ่าที่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือผู้ป้องกันเชื่อว่าการกำลังตกอยู่ในอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือกำลังได้รับอันตรายแก่ร่างกายอย่างร้ายแรงและการฆ่าผู้ก่อภัยเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อรักษาชีวิตจากภัยอันตรายนั้น หรือผู้ป้องกันเชื่อว่าเป็นมีผู้ใช้กำลังอย่างผิดกฎหมายในเคสสถานหรือสถานที่ประกอบธุรกิจ รวมถึงการลักทรัพย์ หรือกระทำการป้องกันโดยเชื่อว่าบุคคลอื่นนั้นพยายามใช้อำนาจโดยละเมิดกฎหมายต่อผู้ป้องกันในยานพาหนะ ซึ่งกฎหมายมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับกรณีการป้องกันในเคสสถาน โดยการกำหนดเป็นบทสันนิษฐานว่าการกระทำโดยใช้อำนาจถึงขั้น deadly force ของผู้ป้องกันนั้นเป็นการใช้อำนาจที่ชอบด้วยกฎหมายมีลักษณะเดียวกับกฎหมายการป้องกันของมลรัฐ Arizona และกฎหมายของมลรัฐ Louisiana ยังได้บัญญัติอย่างชัดแจ้งถึงการที่ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีจากภัยอันตรายอันมิชอบนั้นก่อนใช้อำนาจป้องกันแต่อย่างใด แม้ว่าจะเป็นการใช้ deadly force ทันทีก็ตาม ก็ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำการใช้อำนาจที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยมีขอบเขตการใช้หลัก Stand Your Ground ที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะการป้องกันในเคสสถานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการป้องกันในสถานที่ต่างๆ ทั่วไปด้วย ซึ่งกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Louisiana นี้ได้ยอมรับหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้โดยบัญญัติเป็นกฎหมายขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.2006

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Mississippi⁴⁰

บทบัญญัติ Mississippi Code Annotated § 97-3-15(3)

“ผู้ที่ใช้กำลังป้องกันจะถูกสันนิษฐานว่ามีเหตุสมควรเกรงว่าจะเกิดภัยอันตรายขึ้นในขณะนั้น โดยเป็นภัยอันตรายถึงแก่ความตายหรืออันตรายสาหัสต่อร่างกาย หรือมีจะภัยอันตรายจากการกระทำความผิดร้ายแรง ต่อผู้ป้องกันหรือผู้อื่น รวมถึงภัยอันตรายที่เกิดต่อที่อยู่อาศัย ยานพาหนะที่ผู้นั้นครอบครอง หรืออาคารสำนักงานระหว่างปิดทำการที่มีให้สาธารณะชนเข้าไป การตอบโต้ต่อผู้อ้างป้องกันอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้ประทุษร้ายโดยมิชอบในที่อยู่อาศัย หรือยานพาหนะที่มีเจ้าของหรืออาคารสำนักงานระหว่างช่วงเวลาปิดทำการนั้นแล้วแต่กรณี หรือหากมีผู้กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมายเป็นการรบกวนหรือพยายามตอบโต้ขัดขวางผู้ป้องกันผู้มีสิทธิอยู่ในสถานที่นั้นออกไปจากที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ หรืออาคารสำนักงานช่วงเวลาปิดทำการดังกล่าว รวมถึงกรณีที่ใช้กำลังป้องกันรู้หรือมีเหตุอันเชื่อว่าจะมีการใช้กำลังประทุษร้ายหรือการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำที่เป็นอันตรายนั้นยังคงเกิดขึ้นมีอยู่ ข้อสันนิษฐานนี้มีให้ใช้บังคับในกรณีการกระทำที่เป็นการตอบโต้ต่อบุคคลผู้ที่มีสิทธิป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในที่อยู่อาศัยที่ผู้นั้นมีสิทธิ หรือเจ้าของเคหสถานหรือยานพาหนะหรือเจ้าของอาคารสำนักงาน รวมถึงกรณีที่ใช้กำลังป้องกันนั้นเป็นผู้มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย”

กฎหมายของมลรัฐ Mississippi เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นการกำหนดกฎหมายเป็นข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณต่อผู้ที่กระทำการป้องกันว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันมีเหตุที่สมควรกลัวว่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุเชื่อว่ามีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกันในขณะนั้น แม้การใช้กำลังนั้นเป็นการใช้กำลังถึงขั้น deadly force โดยไม่จำเป็นต้องหลบหนีก่อนแม้ว่าบุคคลนั้นจะเห็นว่าตนมีโอกาสที่สามารถหนีจากพื้นที่ที่มีภัยอันตรายได้อย่างแน่นอนก็ตาม⁴¹ เมื่อบุคคลนั้นเชื่อว่าตนมีภัยอันตรายในขณะนั้นก็มีสิทธิที่จะป้องกันได้ทันที ซึ่งได้บัญญัติรับรองในกฎหมายอย่างชัดเจนถึงกรณีที่จะเข้าหลักเกณฑ์ของข้อสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงกรณีใดบ้างที่ไม่อาจใช้ข้อสันนิษฐานเพื่อเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายโดยมลรัฐ Mississippi ได้บัญญัติรับรองหลัก Stand Your Ground มาใช้ในปี ค.ศ.2006

⁴⁰ "Mississippi Code Annotated,"(United States). § 97-3-15

⁴¹ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," p. 16.

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Arizona⁴² และมลรัฐ Texas⁴³ ซึ่งได้กล่าวถึงมาแล้วนั้น ก็ใช้หลัก Stand Your Ground ในลักษณะของข้อสันนิษฐานที่ใช้กำลังป้องกันแม้ถึงขั้น deadly force ว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการที่ผู้ป้องกันมีเหตุเชื่อว่ามีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน ซึ่งจะเป็นการใช้กำลังป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายกับกรณีการป้องกันทั่วไปในทุกๆสถานที่ โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นการป้องกันในที่อยู่อาศัยหรือยานพาหนะเท่านั้นอีกด้วย⁴⁴

(5) หลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Florida⁴⁵

บทบัญญัติ Florida Statutes § 776.012 ว่าด้วยการใช้กำลังป้องกัน

“บุคคลชอบที่จะใช้กำลังเพื่อป้องกัน เว้นแต่การใช้กำลังป้องกันในระดับถึงความตาย หรือ deadly force ต่อผู้อื่นในขณะที่ตนเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการจำเป็นเพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่นจากการใช้กำลังอันละเมิดกฎหมายในขณะนั้น แต่อย่างไรก็ตามบุคคลจะใช้กำลังป้องกันถึงแก่ความตาย หรือ deadly force ได้ และโดยไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนีต่อภัยอันตราย หาก:

(1) บุคคลนั้นมีเหตุอันควรจะเชื่อว่าการใช้กำลังดังกล่าวเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตของตนเองหรือบุคคลอื่นในขณะนั้น หรือเพื่อป้องกันการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงโดยบังคับข่มขู่ในขณะที่กระทำการเพื่อป้องกันนั้นหรือ

(2) ภายใต้สถานการณ์ที่กฎหมายอนุญาตให้กระทำได้ตามมาตรา 776.013”

กฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Florida เป็นมลรัฐแรกที่มีการยอมรับหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้กับการกระทำโดยป้องกัน โดยนำมาบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายของมลรัฐตั้งแต่ในปี ค.ศ.2005 ที่บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรและประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกัน

⁴² Arizona Revised Statutes," ใน Criminal Code(United States)., § 13-411 (c)

⁴³ "Texas Penal Code,"(United States). § 9.31(a), 9.32(b)

⁴⁴ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 5, 12, 21.

⁴⁵ "Florida Statutes,"(United States). § 776.012

โดยชอบด้วยกฎหมายอย่างสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ที่มีสาระสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

(1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่าน่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้กำลังตามกฎหมาย

(2) ระดับของการกระทำโดยใช้กำลัง (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้ นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย

(3) ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

มลรัฐ Florida ได้บัญญัติรับรองหลัก Stand Your Ground มาใช้ในปี ค.ศ.2005 เป็นมลรัฐแรก ซึ่งกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Florida ปัจจุบันมีการใช้หลัก Stand Your Ground อย่างกว้าง โดยการใช้กับการป้องกันในทุกกรณี ทุกสถานที่ และไม่ว่าจะเป็นการป้องกันชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หากบุคคลที่ป้องกันเชื่อว่าจะได้รับภัยอันตรายร้ายแรง ย่อมสามารถใช้กำลังถึงขั้น deadly force เพื่อป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยแม้ว่าผู้ป้องกันจะมีโอกาสที่จะหลบหนีได้ ผู้ป้องกันก็ไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายแต่อย่างใด ผู้ป้องกันสามารถเผชิญหน้าต่อผู้ก่อภัยโดยใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้ตั้งแต่ที่ภัยนั้นเริ่มต้นขึ้น ซึ่งมีแนวคิดเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันให้มีความเป็นธรรมมากขึ้นจากการที่กฎหมายกำหนดให้ก่อนจะใช้กำลังป้องกันผู้ป้องกันมีหน้าที่จะต้องหลบหนีจากภัยอันตรายก่อนหากสามารถทำได้ (Duty to Retreat) ซึ่งมีข้อโต้แย้งในขณะนั้นว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกันที่ไม่อาจตอบโต้การกระทำอันมิชอบเหล่านั้น การปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในการป้องกันตามกฎหมายของมลรัฐ Florida นอกเหนือจากเป็นการใช้กำลังในการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ภายใต้สถานการณ์ที่กฎหมายอนุญาตให้กระทำได้ตามมาตรา 776.013 เช่น มีการกล่าวอ้างเหตุที่ผู้ป้องกันเชื่อว่ามิภัยอันตรายถึงชีวิต หรือผู้ป้องกันเชื่อว่ามิภัยอันตรายในเคหสถาน หรือยานพาหนะของตน เป็นต้น กรณีตามมาตรา 776.013 ก็เป็นการให้สิทธิป้องกันตามหลัก Stand Your Ground และยังกำหนดถึงสถานการณ์ที่สามารถใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force โดยทันที ซึ่งมีข้อสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่ามิภัยอันตรายร้ายแรงอันมีผลให้เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งมีขอบเขตถึงเรื่องการคุ้มครองผู้ป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีตามกฎหมายของมลรัฐ Florida อีกด้วย⁴⁶

⁴⁶ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 10-12.

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Mississippi⁴⁷

บทบัญญัติ Mississippi Code Annotated § 97-3-15(5)(a)

“ผู้ใช้กำลังร้ายแรงแม้ถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายถึงแก่ความตาย (deadly force) ตามบทบัญญัตินี้ ในอนุมาตรา (1) (e) หรือ (f)⁴⁸ จะได้รับความคุ้มครองจากการถูกดำเนินคดีทางอาญาลำหรับการใช้กำลังดังกล่าว และยังคุ้มครองผู้ป้องกันจากความรับผิดทางแพ่งใดๆ เพื่อการบาดเจ็บหรือการเสียชีวิตที่เกิดขึ้นจากการใช้กำลังนั้น อีกทั้งการกระทำการป้องกันที่ใช้กำลังดังกล่าวตามอนุมาตรา (1) (e) หรือ (f) ข้อสันนิษฐานที่ว่าเป็นการกระทำป้องกันตามความเข้าใจถึงภัยอันตรายอันเป็นการกระทำตามสมควรจะนำไปใช้ในคดีแพ่งที่มีการกล่าวอ้างถึงป้องกันตัวเองหรือการป้องกันผู้อื่นในการยกอ้างเป็นข้อต่อสู้ในคดีแพ่งด้วย”

แม้ว่าหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้ในกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Mississippi จะไม่ได้มีขอบเขตกว้างกับทุกกรณีอย่างกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Florida ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น แต่หากมีกรณีที่มีการกล่าวอ้างถึงการกระทำเพื่อป้องกันหรือหลักเกณฑ์ของกฎหมายสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว กฎหมายยังรับรองสิทธิของผู้ป้องกันอย่างชัดเจนด้วยว่า ผู้ป้องกันจะได้รับความคุ้มครองจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา รวมถึงคดีในทางแพ่งซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปด้วย

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Alabama⁴⁹

บทบัญญัติ Alabama Code § 13A-3-23: ว่าด้วยการป้องกันตน

“(a) บุคคลใดจะถือว่าเป็นผู้ป้องกันตนเองหรือบุคคลที่สามก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเชื่อว่าจะมีการใช้กำลัง(ทางร่างกาย)ในขณะนั้นซึ่งเป็นการกระทำอันผิดกฎหมายและผู้กระทำการป้องกันได้ใช้กำลังในระดับที่บุคคลนั้นเชื่อว่าเป็นต่อการป้องกันในกรณีนั้นๆ ผู้ป้องกันอาจใช้กำลังจนถึงขั้น

⁴⁷ "Mississippi Code Annotated,"(United States). § 97-3-15

⁴⁸ "Mississippi Code Annotated,"(United States). § 97-3-15(1)(e),(f)

(e) When committed by any person in resisting any attempt unlawfully to kill such person or to commit any felony upon him, or upon or in any dwelling, occupied vehicle or the building of a business during hours when the business is closed to the public in which such person shall be;

(f) When committed in the lawful defense of one's own person or any other human being, where there shall be reasonable ground to apprehend a design to commit a felony or to do some great personal injury, and there shall be imminent danger of such design being accomplished;

⁴⁹ "Alabama Code,"(United States). § 13A-3-23

ทำให้ผู้ก่อภัยบาดเจ็บสาหัสอย่างถาวรหรือเสียชีวิต (*Deadly physical force: Deadly Force (using any force likely to cause permanent injury or death to a subject)*) และสันนิษฐานว่าเป็นการป้องกันเพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่นโดยชอบด้วยกฎหมายกฎหมาย โดยการทำให้บาดเจ็บสาหัสอย่างถาวรหรือฆ่าผู้ก่อภัยตามที่บัญญัติไว้ในข้อ (4) โดยหากบุคคลนั้นมีเหตุ น่าเชื่อว่า ผู้ก่อภัยได้ :

- (1) ใช้หรือกำลังจะใช้กำลังในการทำร้ายร่างกายให้บาดเจ็บสาหัสอย่างถาวรหรือฆ่าผู้ป้องกัน
 - (2) ใช้หรือกำลังจะใช้กำลังต่อผู้ครอบครองเคหสถานในขณะที่หรือพยายามเข้าไปในเคหสถาน เช่นว่านั้นเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงฐานใดฐานหนึ่งในเวลากลางคืน (*Burglar : The breaking and entering the house of another in the night-time, with intent to commit a felony therein, whether the felony be actually committed or not*)
 - (3) กระทำหรือพยายามกระทำการลักพาตัวหรือลักพาตัวประเภทใดๆ ก็ตาม, ทำร้ายร่างกายประเภทที่หนึ่งหรือประเภทที่สอง, เข้าไปในเคหสถานเพื่อกระทำความผิดร้ายแรงฐานใดฐานหนึ่งในเวลากลางคืน, ซึ่งทรัพย์ประเภทใดๆ, กระทำชำเราโดยบังคับข่มขืนใจ, การร่วมประเวณีอย่างผิดธรรมชาติที่บัญญัติเป็นความผิด (*Sodomy : Anal or oral intercourse between human beings, or any sexual relations between a human being and an animal, the act of which may be punishable as a criminal offense.*) โดยการบังคับข่มขืนใจ
 - (4) ในขั้นตอนการเข้าไปโดยถูกบังคับหรือโดยผิดกฎหมายหรือที่ได้เข้าไปโดยถูกบังคับหรือโดยผิดกฎหมายในเคหสถาน, ที่อยู่อาศัย, ยานพาหนะที่มีผู้ครอบครองหรือบริเวณโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของสหพันธรัฐหรือในขั้นตอนทำลายหรือพยายามทำลายโรงไฟฟ้านิวเคลียร์สหพันธรัฐหรือได้บังคับให้ผู้อื่นออกจากเคหสถาน, ที่อยู่อาศัยหรือยานพาหนะที่ครอบครองอยู่โดยผู้ที่ถูกบังคับมีสิทธิตามกฎหมายในการอยู่ จึงถือว่าบุคคลที่กระทำการป้องกันจนถึงขั้นผู้ก่อภัยถึงแก่ความตายจะต้องรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าการบังคับโดยผิดกฎหมายมิให้ผู้อาศัยเข้าไปในเคหสถานหรือรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าการกระทำอันเป็นการบังคับโดยผิดกฎหมายเกิดขึ้น
- อย่างไรก็ดีข้อสันนิษฐานข้างต้นเรื่องการป้องกันโดยทำให้ผู้ก่อภัยถึงแก่ความตายไม่นำมาใช้ในข้อนี้ (ข้อ (1)-(4)) หาก :

- a. บุคคลที่ผู้ป้องกันกระทำต่อมีสิทธิในหรืออาศัยในเคหสถานหรือที่อยู่อาศัยหรือยานพาหนะได้อย่างถูกกฎหมาย เช่น ผู้มีกรรมสิทธิ์(เจ้าของ)หรือผู้เช่าและไม่ปรากฏคำสั่งห้ามจากการป้องกันการใช้ความรุนแรงในครอบครัวหรือคำสั่ง

ชั่วคราวในชั้นก่อนพิจารณาของศาลชั้นต้นอันเป็นลายลักษณ์อักษรที่มีให้ติดต่อกับผู้ก่อภัย (A written pretrial supervision order of no contact against that person)

- b. บุคคลที่จะพาไปเป็นบุตรหรือหลานหรืออยู่ในความคุ้มครองหรืออำนาจปกครองตามกฎหมายของบุคคลที่ผู้ป้องกันกระทำต่อ
- c. บุคคลผู้ป้องกันได้เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดกฎหมายหรือใช้กำลังป้องกันในเคหาสถานหรือที่อยู่อาศัยหรือยานพาหนะที่ครอบครองเพื่อดำเนินการกระทำผิดกฎหมายนั้นต่อไป
- d. บุคคลที่ผู้ป้องกันกระทำต่อเป็นเจ้าของงานบังคับใช้กฎหมายขณะกำลังปฏิบัติหน้าที่

(b) บุคคลตามอนุมาตรา (a) ซึ่งได้ใช้กำลังทำให้ผู้ก่อภัยเกิดอันตรายสาหัสอย่างถาวรรวมถึงถึงแก่ความตาย, และบุคคลที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำผิดตามกฎหมายและได้อยู่ที่ใดก็ตามที่บุคคลนั้นมีสิทธิที่จะอยู่ได้โดยไม่มีหน้าที่ที่จะต้องออกไปและมีสิทธิที่จะอ้างเหตุดังกล่าวได้”

มลรัฐ Alabama ได้บัญญัติรับรองหลัก Stand Your Ground มาใช้ในปี ค.ศ.2006 จากบทบัญญัติกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Alabama ดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่ามีหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่สอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ที่มีสาระสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

- (1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่า น่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้กำลังตามกฎหมาย
- (2) ระดับของการกระทำโดยใช้กำลัง (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (3) ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

แม้ว่ากฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Alabama จะมีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ที่ให้ขอบเขตแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังเพื่อป้องกันค่อนข้างมากสำหรับการป้องกันในทุกๆกรณีที่เกิดขึ้นในมลรัฐ อีกทั้งยังมีข้อสันนิษฐานว่าการใช้กำลังเพื่อป้องกันถึงขั้น deadly force เป็นการใช้กำลังที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการป้องกันโดยชอบด้วย

กฎหมายนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามตามบทบัญญัติเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Alabama ก็ได้มีการกำหนดถึงการกระทำในลักษณะใดที่ไม่อาจอ้างได้ว่าเป็นการใช้กำลังเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อยู่ในบทบัญญัติ Alabama Code §13A-3-23(c) ดังต่อไปนี้

- “อย่างก็ตามบทบัญญัติอนุมาตรา (a) บุคคลไม่อาจอ้างการป้องกันโดยใช้กำลังได้หาก:
- (1) มีเจตนาทำร้ายร่างกายหรือฆ่าผู้ก่อภัยโดยที่บุคคลดังกล่าวได้ใช้กำลังเนื่องจากถูกป้องกันชั่ววูบอารมณ์
 - (2) บุคคลผู้ป้องกันเป็นผู้ก่อเหตุเว้นแต่บุคคลนั้นได้ใช้กำลังต่อบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่ผู้ป้องกันได้ถอนตัวจากการเผชิญหรือติดต่อกับบุคคลอื่น แต่อีกฝ่ายหนึ่งได้ชูว่าจะใช้หรือใช้กำลังทำร้ายร่างกายอันละเมิดต่อกฎหมาย
 - (3) การใช้กำลังเป็นผลจากการสมัครทะเลาะวิวาท (Combat by agreement) ซึ่งมิได้มีกฎหมายบทบัญญัติกฎหมายให้อำนาจ”

นอกจากการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันโดยทั่วไปทุกกรณีที่เกิดขึ้นแล้ว บทบัญญัติ Alabama Code §13A-3-23(d)-(e) เรื่องการป้องกันของมลรัฐ Alabama ยังมีลักษณะที่สะท้อนถึงการปรับใช้หลัก Stand Your Ground อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องหลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา จึงกล่าวได้ว่ากฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Alabama มีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ที่ให้ขอบเขตและคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันอย่างมาก ตามข้อความของกฎหมายมลรัฐ Alabama ที่ว่า

“บุคคลผู้ใช้กำลังทำร้ายก่อภัยบาดเจ็บสาหัสอย่างถาวรรวมถึงถึงแก่ความตายที่ถือว่าเข้าองค์ประกอบและกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ตามมาตรานี้ได้รับความคุ้มครองจากการลงโทษทางอาญาและทางแพ่งจากการใช้กำลังดังกล่าว เว้นแต่การใช้กำลังนั้นเป็นการขัดต่อกฎหมาย”

“เจ้าพนักงานบังคับใช้กฎหมายจะใช้ขั้นต่อนตามมาตรฐานในการสืบสวนการใช้กำลังในป้องกันตามอนุมาตรา (a) แต่อย่างไรก็ตามเจ้าพนักงานจะไม่จับกุมผู้ป้องกันจนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าการใช้กำลังจะเกิดขึ้นจากเหตุผิดกฎหมาย”

(6) หลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง(Civil Immunity)แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits)

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Alabama⁵⁰

บทบัญญัติ Alabama Code § 13A-3-23 (d)

“บุคคลผู้ใช้กำลังทำร้ายก่อภัยบาดเจ็บสาหัสอย่างถาวรรวมถึงถึงแก่ความตายที่ถือว่าเข้าองค์ประกอบ และกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ตามมาตรานี้ได้รับความคุ้มครองจากการลงโทษทางอาญาและทางแพ่งจากการใช้กำลังดังกล่าว เว้นแต่การใช้กำลังนั้นเป็นการขัดต่อกฎหมาย”

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Mississippi⁵¹

บทบัญญัติ Mississippi Code Annotated § 97-3-15(5)

“(a) ผู้ใช้กำลังร้ายแรงแม้ถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายถึงแก่ความตาย (deadly force) ตามบทบัญญัตินี้ในอนุมาตรา (1) (e) หรือ (f) จะได้รับความคุ้มกันจากการถูกดำเนินคดีทางอาญาสำหรับการใช้กำลังดังกล่าว และยังคุ้มกันผู้ป้องกันจากความรับผิดทางแพ่งใดๆเพื่อการบาดเจ็บหรือการเสียชีวิตที่เกิดขึ้นจากการใช้กำลังนั้น อีกทั้งการกระทำการป้องกันที่ใช้กำลังดังกล่าวตามอนุมาตรา (1) (e) หรือ (f) ข้อยกเว้นนิชฐานที่ว่าเป็นการกระทำป้องกันตามความเข้าใจถึงภัยอันตรายอันเป็นการกระทำตามสมควรจะนำไปใช้ในคดีแพ่งที่มีการกล่าวอ้างถึงป้องกันตัวเองหรือการป้องกันผู้อื่นในการยกอ้างเป็นข้อต่อสู้ในคดีแพ่งด้วย

(b) ให้ศาลกำหนดค่าทนายความที่เหมาะสม ค่าธรรมเนียมศาล ค่าชดเชยสำหรับการสูญเสียรายได้ และค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการทางแพ่งใดๆแก่จำเลยผู้กระทำการป้องกัน โดยโจทก์จะต้องเป็นฝ่ายรับผิดชอบหากศาลเห็นว่าจำเลยผู้กระทำการป้องกันเข้าหลักเกณฑ์ที่จะต้องได้รับคุ้มกันจากการถูกดำเนินคดีตามที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา (5) แห่งบทบัญญัตินี้”

⁵⁰ "Alabama Code,"(United States). § 13A-3-23

⁵¹ "Mississippi Code Annotated,"(United States). § 97-3-15

จากบทบัญญัติข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากฎหมายของมลรัฐ Alabama และมลรัฐ Mississippi ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันในการดำเนินคดีทางแพ่งด้วยโดยมีการนำข้อสันนิษฐานมาใช้เป็นข้อต่อสู้ในคดีแพ่ง คุ้มครองจากความรับผิดทางแพ่ง และมีการกำหนดให้ฝ่ายโจทก์ที่ฟ้องคดีจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี รวมทั้งให้สิทธิผู้ป้องกันในการเรียกค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้อีกด้วย⁵² ในกรณีที่เข้าหลักเกณฑ์ของกฎหมายอันได้กำหนดไว้ เช่น การป้องกันในกรณีที่มีผู้ป้องกันเชื่อว่ามีความเสี่ยงต่อชีวิต หรือการป้องกันการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่เกิดขึ้นในเคสสถานของผู้ป้องกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของมลรัฐ Montana⁵³ ซึ่งได้บัญญัติรับรองหลัก Stand Your Ground มาใช้ในปี ค.ศ.2009 ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) ในลักษณะเช่นเดียวกันนี้

4.1.2 หลัก Stand Your Ground กับกฎหมายเฉพาะเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายของสังคมนั้น โดยทั่วไปการป้องกันอาชญากรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อยและมีความปลอดภัย การที่จะทำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นี้ก็คือ การดำเนินการให้ผู้มีส่วนร่วมในการก่ออาชญากรรมและผู้ต้องสงสัยถูกจับกุม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆ เหล่านี้เจ้าพนักงานตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นอยู่ทุกเมื่อ กล่าวคือเจ้าพนักงานตำรวจต้องใช้กำลังต่ออาชญากรผู้ต้องสงสัยหรือมีการจำกัดการใช้ชีวิตหรือเสรีภาพหรือทั้งสองอย่าง ทั้งนี้เมื่อการใช้กำลังดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่เพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้อง⁵⁴

กรณีว่าการกระทำอย่างใดจะถือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจลักษณะใดเป็นการป้องกันโดยชอบนั้นเป็นสิ่งที่ยังมีปัญหาอยู่ บางครั้งศาลได้อธิบายไว้โดยทั่วไปตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการป้องกันมาใช้กับการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจด้วย ซึ่งการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจนี้ ศาลและ

⁵² National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," p. 16.

⁵³ "Montana Code Annotated,"(United States). § 27-1-722

⁵⁴ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, p. 249.

นักวิชาการ (commentator) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายโดยเจ้าพนักงาน ตำรวจใน 3 กรณี⁵⁵ คือ

(1) อำนาจสาธารณณะ

เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นการกระทำ ในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐในการรักษาประโยชน์ของสาธารณณะ กล่าวคือ การรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของสังคมส่วนรวม จึงจะต้องมีอำนาจตามกฎหมายที่เจ้าพนักงานตำรวจจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยความคล่องตัวเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจึงเป็นอำนาจสาธารณณะที่จะต้องให้ขอบเขตที่กว้างกว่าหลักเกณฑ์ของการกระทำโดยทั่วไปอย่างเอกชน

(2) การป้องกันอาชญากรรม

จากอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าพนักงานตำรวจ บางกรณีกฎหมายให้อำนาจในการใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิตโดยเจ้าพนักงานตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมได้โดยชอบ หากเชื่อว่าจะมีความเสี่ยงอย่างร้ายแรง ปรากฏว่าผู้ต้องสงสัยจะก่อให้เกิดความตายหรืออันตรายสาหัสแก่บุคคลอื่นหากผู้ใช้กำลังไม่ยับยั้งการกระทำของผู้ต้องสงสัย และการใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิตในการป้องกันนั้นไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างร้ายแรงแก่ผู้อยู่ในเหตุการณ์แต่อย่างใด

(3) การจับกุมอย่างมีประสิทธิภาพ

การจับกุมอย่างมีประสิทธิภาพนี้แบ่งวัตถุประสงค์ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายออกได้เป็นอีก 2 หลักย่อย คือ การจับกุม และการป้องกันผู้ถูกจับหลบหนี โดยทั่วไปการใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิตไม่อาจใช้ได้เพียงผู้เดียวได้เพื่อกระทำการจับกุมหรือป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องสงสัย อย่างไรก็ตามเจ้าพนักงานเจ้าตำรวจหรือเอกชนที่ช่วยเหลือผู้ที่เอกชนเชื่อว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจอาจใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิตได้เพื่อกระทำการจับกุมหรือป้องกันผู้ต้องสงสัยหลบหนีหากเป็นการจับกุมข้อหา felony หรือผู้ใช้กำลังเชื่อว่าการใช้กำลังขั้นถึงแก่ชีวิตมิได้ก่อให้เกิดความเสี่ยงอันตรายอย่างใดแก่ผู้บริสุทธิ์ที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือผู้ใช้กำลังเชื่อว่าอาชญากรรมนั้นประกอบด้วยการใช้หรือขู่ว่าจะใช้กำลังทำให้ถึงตายได้ หรือ ผู้ใช้กำลังเชื่อว่าจะมีความเสี่ยงอย่างร้ายแรงว่าผู้ต้องสงสัยจะฆ่าหรือก่ออันตรายสาหัสอย่างใดต่อบุคคลอื่นหากจับกุมเข้าไปหรือได้ปล่อยให้ผู้ต้องสงสัยหนีไป

⁵⁵ Joshua Dressler, *Understanding Criminal Law*, pp. 249-260.

เรื่องการป้องกันในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายและการตีความขยายไปถึงการจำกัดเสรีภาพและการใช้กำลังต่อผู้ต้องสงสัยในการกระทำความผิด มักจะแตกต่างกันระหว่างเจ้าพนักงานตำรวจ และเอกชน โดยทั่วไปแม้มีการนำหลักเรื่องการป้องกันมาปรับใช้ในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ กฎหมายก็จะให้ขอบเขตหรือการตีความที่ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจกว้างกว่าขอบเขตหรือข้อจำกัดของกฎหมายในกรณีกระทำการโดยเอกชน นอกจากนี้ในบางมลรัฐก็ยังมีบทบัญญัติเฉพาะที่ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายโดยเฉพาะอีกด้วย

ตัวอย่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจของมลรัฐ Minnesota⁵⁶

บทบัญญัติ Minnesota Statutes § 609.06 ว่าด้วยการใช้กำลังที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย Subdivision 1 กรณีที่กฎหมายอนุญาตให้กระทำการป้องกันได้ คือกรณีนอกเหนือจากที่ได้บัญญัติไว้ใน subdivision 2 ซึ่งใน subdivision 2 ได้กำหนดว่าผู้ป้องกันไม่อาจใช้กำลังถึงขั้น deadly force ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานหากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้แสดงตนและกำลังปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานที่ที่ได้มีการกระทำความผิดหรือการกระทำดังกล่าวที่เป็นความผิดที่ได้กระทำลงโดยบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะ การใช้กำลังตามสมควรอาจใช้ได้โดยปราศจากความยินยอมของอีกฝ่ายเมื่อปรากฏสถานการณ์หรือผู้ใช้กำลังเชื่อว่าเกิดเหตุที่จะใช้กำลังได้ในสถานการณ์ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เมื่อการใช้กำลังได้กระทำโดยบุคคลผู้ซึ่งครอบครองอสังหาริมทรัพย์ (real property) หรือทรัพย์สินส่วนตัว (personal property) อย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือผู้ช่วยเหลือผู้ครอบครองอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือผู้ช่วยเหลือผู้ครอบครองอย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อขัดขวางการบุกรุกหรือการยุ่งเกี่ยวในทรัพย์สินอย่างผิดกฎหมาย

อย่างไรก็ตามกฎหมายเรื่องการป้องกันในกรณีทั่วไปของมลรัฐ Minnesota นั้นไม่ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการปรับใช้หลัก Stand Your Ground แต่อย่างใด เนื่องจากในการกระทำเพื่อป้องกันต่างๆไป กฎหมายไม่ได้บัญญัติว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนี กล่าวคือ หากผู้ป้องกันมีทางเลือกหรือโอกาสที่จะหลบหนีจากภัยอันตรายได้ก็ยังคงจะต้องหลบหนีก่อนที่จะใช้กำลังป้องกัน มิฉะนั้นการใช้กำลังอาจมิใช่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ก็มีได้ให้สิทธิผู้ป้องกันที่จะใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force ในทันทีเมื่อผู้ป้องกันเชื่อว่าอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นอันตราย

⁵⁶ "Minnesota Statutes,"(United States). § 609.06, § 609.065, § 609.066

ส่วนเรื่องกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจของมลรัฐ Minnesota ได้บัญญัติรองรับไว้เฉพาะ นอกเหนือจากการใช้กำลังป้องกันโดยทั่วไป ซึ่งมีขอบเขตที่กว้างกว้างเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายแก่เจ้าพนักงานตำรวจ ที่มีหน้าที่สำคัญในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการรักษาความสงบ ความปลอดภัยของสังคมส่วนร่วม ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

บทบัญญัติ Minnesota Statutes § 609.06 ว่าด้วยการใช้กำลังที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย

“การใช้กำลังตามสมควรอาจใช้ได้โดยปราศจากความยินยอมของอีกฝ่ายเมื่อปรากฏสถานการณ์หรือผู้ใช้กำลังเชื่อโดยมีเหตุผลตามสถานการณ์ดังต่อไปนี้:

- (1) เมื่อการใช้กำลังได้กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ (public officer) หรือโดยบุคคลซึ่งช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ภายใต้คำสั่งของเจ้าหน้าที่เช่นนั้นโดย:
 - (a) เพื่อให้การจับกุมเป็นไปตามกฎหมาย; หรือ
 - (b) เพื่อให้ขั้นตอนตามกฎหมายสำเร็จลุล่วง; หรือ
 - (c) เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาล; หรือ
 - (d) เพื่อให้หน้าที่อื่นๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐที่บัญญัติตามกฎหมายสำเร็จลุล่วง; หรือ
- (2) เมื่อการใช้กำลังได้กระทำโดยบุคคลใดที่มีใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐในการจับ (ผู้กระทำความผิด) ในกรณีและในลักษณะตามที่กฎหมายบัญญัติไว้และผู้กระทำการจับกุมจะต้องส่งตัวผู้กระทำความผิดให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่สามารถควบคุมตัวผู้กระทำความผิดนั้นได้; หรือ
- (3) เมื่อการใช้กำลังได้กระทำโดยบุคคลที่กำลังขัดขวางหรือช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อขัดขวางการกระทำความผิด; หรือ
- (5) เมื่อการใช้กำลังได้กระทำโดยบุคคลใดเพื่อป้องกันการหลบหนี, หรือเพื่อติดตามการหลบหนีของบุคคลผู้มีข้อหากระทำความผิดหรือที่ศาลได้พิพากษาว่ากระทำความผิด”

บทบัญญัติข้างต้นแสดงให้เห็นถึงกรณีการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ที่อาจใช้กำลังได้โดยมีข้อจำกัดน้อยกว่าการกระทำเพื่อป้องกันกรณีทั่วไปของประชาชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในการติดตามจับกุมคนร้ายตามหน้าที่ หรือในกรณีที่มีการหลบหนีของผู้กระทำความผิด โดยเจ้าพนักงานอาจใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่ตนเชื่อว่าขณะนั้นจะต้องป้องกันตนหรือผู้อื่นจากอันตราย หรือเพื่อจับกุมผู้ร้ายที่เชื่อว่าได้กระทำความผิด หรือผู้หลบหนีการจับกุมที่เจ้าพนักงานเชื่อว่าผู้นั้นกระทำความผิด อันทำให้เอื้ออำนวยต่อการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายโดยเจ้าพนักงานของรัฐนั่นเอง

บทบัญญัติ Minnesota Statutes § 609.066 ว่าด้วยการใช้กำลังถึงขั้น Deadly force โดยเจ้าพนักงานตำรวจที่กฎหมายอนุญาต⁵⁷

“(1) กรณีกระทำเพื่อป้องกันตนเอง (เจ้าพนักงาน) หรือผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายร้ายแรงที่น่าจะเกิดขึ้นอย่างชัดเจนต่อชีวิตหรือร่างกาย

(2) เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด หรือกรณีที่จะต้องป้องกันการหลบหนีของผู้ที่เจ้าพนักงานตำรวจนั้นเชื่อว่าจะได้พยายามหรือกระทำความผิดร้ายแรงหรือกระทำความผิดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาสถานหนัก (Felony)

(3) กรณีที่จะต้องดำเนินการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด หรือป้องกันการหลบหนีของผู้ที่เจ้าพนักงานตำรวจนั้นเชื่อว่าจะได้พยายามหรือกระทำความผิดร้ายแรงหรือกระทำความผิดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาสถานหนัก (Felony) โดยทันที เพราะหากไม่ดำเนินการในขณะนั้นอาจก่อให้เกิดภัยอันตรายร้ายแรงต่อไป”

จาก § 609.066 ข้างต้นนี้ สรุปได้ว่านอกเหนือจากการให้ขอบเขตในการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าพนักงานมากกว่าการป้องกันโดยทั่วไปแล้ว กฎหมายเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในมลรัฐ Minnesota ยังมีบทบัญญัติ Minnesota Statutes § 609.066 ว่าด้วยการใช้กำลังถึงขั้น Deadly force ของเจ้าพนักงานตำรวจ โดยเฉพาะอีกด้วย ซึ่งมีสาระสำคัญตามบทบัญญัติกฎหมายที่ได้ยกตัวอย่าง กล่าวคือ เป็นการให้ deadly force เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในการติดตามจับกุมคนร้ายตามหน้าที่ หรือในกรณีที่มีการหลบหนีของผู้กระทำความผิด โดยเจ้าพนักงานอาจใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่ตนเชื่อว่าขณะนั้นจะต้องป้องกันตนหรือผู้อื่นจากอันตราย หรือเพื่อจับกุมผู้ร้ายที่เชื่อว่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง หรือผู้หลบหนีการจับกุมที่เจ้าพนักงานเชื่อว่าผู้นั้นกระทำความผิดร้ายแรง ในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการใช้กำลังถึงขั้น Deadly force ของเจ้าพนักงานตำรวจนี้ จึงเป็นการยอมรับหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้อย่างชัดเจนกับกฎหมายของมลรัฐ Minnesota โดยเฉพาะกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแล้วว่าในกฎหมายเรื่องการป้องกันกรณีทั่วไปที่กระทำโดยประชาชน ตามกฎหมายของมลรัฐ Minnesota ยังไม่ได้บัญญัติรองรับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground แต่อย่างใด จึงกล่าวได้ว่าเป็นการนำหลัก Stand Your Ground มาบัญญัติและปรับใช้กับกฎหมายเฉพาะเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้นในกฎหมายมลรัฐ Minnesota

⁵⁷ Anthony V. Bouza, "Myths and Hard Truths About Police Shooting," *Law Review of The University of Toledo* 13, 2 (1981): 13.

4.2 หลัก Stand Your Ground ในประเทศฝรั่งเศส

4.2.1 หลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสเรื่องการกระทำโดยป้องกัน

หลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสเรื่องการกระทำโดยป้องกันมีบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสที่สำคัญดังนี้

บทบัญญัติ ARTICLE 122-5

“บุคคลย่อมไม่มีความผิดทางอาญา เมื่อเผชิญหน้ากับการประทุษร้ายต่อตัวเองหรือผู้อื่น และทำในขณะนั้นที่ได้กระทำการป้องกันตามสมควรอันจำเป็นเพื่อการป้องกันตัวเองหรือการป้องกันของบุคคลอื่น เว้นแต่ได้กระทำโดยวิธีการที่ไม่ได้สัดส่วนความรุนแรงของภัยอันตรายจากการประทุษร้ายนั้น

บุคคลย่อมไม่มีความผิดทางอาญา ถ้าได้กระทำการขัดขวางหรือตอบโต้ต่อการกระทำ ความผิดทางอาญาที่ร้ายแรงหรือความผิดลหุโทษต่อทรัพย์สินที่ที่กระทำโดยเจตนาเพื่อป้องกัน มากกว่าเจตนากระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกัน และการกระทำนั้นจะต้องมีความได้สัดส่วนกับความผิด”

บทบัญญัติ ARTICLE 122-6

“บุคคลย่อมได้รับการสันนิษฐานว่าการกระทำต่อไปนี้เป็นกระทำความโดยป้องกันตามกฎหมายเมื่อบุคคลนั้นได้กระทำการ

1° เพื่อที่จะขับไล่บุคคลที่ไม่มีสิทธิเข้ามาในเคสสถานเวลากลางคืนโดยการบุกรุกหรือใช้กำลัง หรือโดยกลฉ้อฉลให้ออกไปจากสถานที่ที่อาศัยของตน;

2° เพื่อปกป้องตัวเองจากการกระทำผิดโดยการลักทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ที่ใช้ความรุนแรง”

(1) ผลทางกฎหมายของการกระทำโดยป้องกัน

ในประเทศฝรั่งเศสเรื่องการกระทำโดยป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผลคือ บุคคลนั้นไม่มีความรับผิดทางอาญา แต่เดิมในทางทฤษฎีมีความคิดเห็นด้านเหตุผลเป็น 2 แนวทาง คือฝ่ายหนึ่งเห็นว่า เป็นการกระทำโดยจำเป็นที่ผู้กระทำจำใจต้องกระทำโดยถูกบังคับ มิใช่กระทำด้วยความสมัครใจจึงควรยกโทษให้อย่างเหตุยกเว้นโทษ อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า เป็นการกระทำโดยชอบที่กฎหมายให้อำนาจ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย และนอกจากการกระทำโดยป้องกันนั้นจะเป็นการใช้สิทธิของบุคคลเพื่อป้องกันการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิของบุคคลผู้ป้องกัน แล้ว ยังรวมถึงการป้องกันสิทธิของผู้อื่นเป็นหน้าที่ในฐานะของพลเมืองต่อสังคมด้วยโดยเป็นการป้องกันการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อโต้แย้งต่อการกระทำอันฝ่าฝืนกฎหมายในสังคม จึงเห็นว่าการป้องกันตามกฎหมายเป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิด

(2) ประเภทของสิทธิที่กระทำการป้องกันได้

แต่เดิมตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส บุคคลอาจกระทำการป้องกันได้อย่างแคบ กล่าวคือ เฉพาะสิทธิต่อร่างกายเท่านั้น โดยในปัจจุบันได้เพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายให้ครอบคลุมถึงการป้องกันสิทธิในทรัพย์สินด้วย แม้จะมีได้กล่าวถึงการป้องกันสิทธิประการอื่นไว้ด้วย ก็มีความเห็นว่าการจะต้องให้ความคุ้มครองถึงการป้องกันสิทธิอื่น ๆ นอกจากสิทธิในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินตามที่กฎหมายบัญญัติรับรอง อย่างไรก็ตามในประเทศฝรั่งเศส ศาลเป็นผู้มีบทบาทในการใช้และการตีความขยายความบทบัญญัติกฎหมายให้มีความครอบคลุมปรับใช้ได้กับข้อเท็จจริงต่างๆที่เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับสภาพสังคมได้อยู่เสมอ หากมีกรณีที่ศาลเห็นว่าสิทธิประการใดควรได้รับการคุ้มครองให้กระทำการเพื่อป้องกันสิทธินั้นได้ ศาลก็อาจตีความขยายขอบเขตแห่งการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิ ที่นอกเหนือจะเป็นการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกาย หรือทรัพย์สิน ตามบทบัญญัติกฎหมายได้แล้ว ให้บุคคลยังสามารถกระทำการเพื่อป้องกันสิทธิอื่นๆ เช่น สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ⁵⁸ แต่การใช้กำลังในการป้องกันสิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิอื่นๆ ที่ได้มีความร้ายแรงเท่ากับการป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกายนั้น จะกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จะให้ความสำคัญกับการพิจารณาถึงระดับการใช้กำลังอย่างเคร่งครัดมากกว่า

(3) หลักเกณฑ์ของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ไม่มีบทกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันเป็นการทั่วไป แต่มีบัญญัติไว้ในภาคความผิด ในส่วนของความผิดต่อชีวิต โดยสรุปหลักเกณฑ์ได้ดังนี้

1. มีการประทุษร้ายเกิดขึ้น แม้ไม่ใช่ถึงขั้นอันตรายต่อชีวิต

หากพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาฝรั่งเศสในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วจะพบว่า ขอบเขตที่จะป้องกันสิทธิได้โดยชอบด้วยกฎหมายค่อนข้างแคบเฉพาะเจาะจงคือจะต้องเป็นกรณีมีการประทุษร้ายต่อบุคคลโดยการฆ่า หรือทำร้ายร่างกาย ซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่ากฎหมายให้กระทำการป้องกันได้โดยชอบเพื่อการป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกายเท่านั้น อย่างไรก็ตามดังที่กล่าวมาในข้างต้น ศาลก็ได้ขยายขอบเขตแห่งการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิ ที่นอกเหนือจะเป็นการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกายตามบทบัญญัติกฎหมายได้แล้ว บุคคลยังสามารถกระทำการเพื่อป้องกันสิทธิอื่นๆ เช่น สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ หรือสิทธิในทรัพย์สินได้ด้วย โดยการประทุษร้ายนั้นจะต้องเป็นการกระทำต่อสิทธิของบุคคล ไม่ว่าจะสิทธิใดๆ

⁵⁸ โกลแมน ภัทธภิรมย์, *กฎหมายอาญาเปรียบเทียบและอาชญาวิทยา* (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 50.

และถึงแม้ว่าการประทุษร้ายจะมีได้ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรืออันตรายถึงความตาย บุคคลก็มีสิทธิที่จะป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

2. เป็นการประทุษร้ายที่จะก่อให้เกิดภัยอันตรายขณะนั้น

หลักทั่วไปของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายก็คือในขณะที่ได้กระทำการเพื่อป้องกันจะต้องเป็นช่วงเวลาที่ยังมีภัยอันตรายอยู่ในขณะนั้น หากภัยอันตรายได้ผ่านพ้นไปแล้วฝ่ายผู้ถูกประทุษร้ายยังคงใช้กำลังโต้ตอบย่อมไม่อาจอ้างว่าการกระทำภายหลังผ่านพ้นภัยอันตรายแล้วนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด มิฉะนั้นจะเท่ากับว่ากฎหมายเปิดโอกาสให้บุคคลแก้แค้นโต้ตอบหรือลงโทษกันเองโดยพลการซึ่งมิใช่ความมุ่งหมายของหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง

3. การประทุษร้ายต้องเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย

การประทุษร้ายที่เป็นการละเมิดต่อกฎหมาย เป็นหลักเกณฑ์ที่ทำให้บุคคลฝ่ายที่จะได้รับภัยมีอำนาจตามกฎหมายในอันที่จะกระทำการเพื่อป้องกันสิทธิได้ ถ้าหากการกระทำที่แม้เป็นการประทุษร้ายนั้นเป็นไปตามอำนาจหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมายแล้วผู้ที่ถูกประทุษร้ายก็ไม่มีสิทธิที่จะอ้างว่าการใช้กำลังโต้ตอบเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

4. อาจใช้กำลังในการป้องกันได้โดยไม่เป็นความผิด ทั้งความผิดอุกฤษโทษ มัธยโทษ และลหุโทษ

นอกเหนือจากการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิในกรณีที่มีผู้ประทุษร้ายโดยการฆ่า หรือใช้กำลังทำร้ายร่างกาย ที่กฎหมายคุ้มครองให้การกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิดแล้ว การกระทำที่มีระดับความรุนแรงน้อยกว่า เช่น การชก การจับตัว ทำลายทรัพย์สินของฝ่ายผู้ประทุษร้าย ก็ไม่เป็นความผิดด้วย จึงกล่าวได้ว่าการกระทำเพื่อป้องกันนั้นถ้าได้กระทำภายในหลักเกณฑ์ของกฎหมายแล้วก็เป็น การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นความผิดทั้งความผิดอุกฤษโทษ (crime) คือ ความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปจนถึงตลอดชีวิต (ปัจจุบันกฎหมายฝรั่งเศสยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้ว) มัธยโทษ (delit) คือ ความผิดที่มีโทษปรับเกินกว่า 2,000 ฟรังก์ จำคุกเกินกว่า 2 เดือนขึ้นไปจนถึง 5 ปี และลหุโทษ (contraventions) คือ ความผิดที่มีโทษปรับตั้งแต่ 3 ฟรังก์ถึง 2,000 ฟรังก์ จำคุกตั้งแต่ 1 วันถึง 2 เดือน ไม่ว่าจะกระทำการเพื่อป้องกันนั้นจะเป็นการใช้กำลังจนฝ่ายผู้ประทุษร้ายถึงแก่ความตาย ได้รับอันตราย หรือผลจะเป็นเพียงแค่ขู่ให้เกิดความกลัว หรือเกิดความเสียหายทางทรัพย์สินก็ตาม

5. การกระทำเพื่อป้องกันที่พอสมควรแก่เหตุ และสมควรแก่การประทุษร้าย

แม้ว่ากฎหมายเรื่องการป้องกันของฝรั่งเศสนี้ได้บัญญัติว่า การฆ่า หรือการใช้กำลังที่เป็นอันตรายแก่อีกฝ่ายหนึ่งเพื่อป้องกันนั้นอาจทำได้โดยไม่เป็นความผิดและเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ทั้งนี้การใช้กำลังเพื่อป้องกันก็ต้องมีความพอสมควรแก่เหตุเหมาะสมกับการประทุษร้าย โดยเฉพาะการใช้กำลังในการป้องกันสิทธิอื่น ๆ ที่ได้มีความร้ายแรงเท่ากับการป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกายนั้น การกระทำใดเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจะให้ความสำคัญกับการพิจารณาถึงระดับการใช้กำลังอย่างเคร่งครัดมากกว่า กล่าวคือตามบทบัญญัติในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมีหลักว่า การฆ่า หรือการทำให้ฝ่ายผู้ประทุษร้ายได้รับอันตรายในกรณีการป้องกันสิทธิในชีวิตร่างกายนั้น เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่การป้องกันทรัพย์สินที่ศาลได้ตีความขยายเรื่องสิทธิในการป้องกันมานั้น การใช้กำลังจะต้องมีความเหมาะสมเพื่อการป้องกันทรัพย์สินด้วย หากการใช้กำลังป้องกันทรัพย์สินเป็นผลให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็อาจเป็นกรณีการป้องกันเกินสมควร ซึ่งมีใช้การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

การกระทำที่เป็นการป้องกันกรณีใดจะเป็นการป้องกันที่พอสมควร อันจะทำให้การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามกฎหมายฝรั่งเศสจะพิจารณาทั้งทางภาวะวิสัย ได้แก่ เหตุการณ์ภายนอกที่เกิดขึ้นขณะกระทำการป้องกัน หรือความรุนแรงของภัยอันตราย ควบคู่ไปกับการพิจารณาในทางอัตวิสัย คือ ความเข้าใจหรือเชื่อว่าเหตุการณ์มีความรุนแรงเพียงใด ซึ่งเป็นการพิจารณาที่ผู้กระทำการป้องกันไปด้วยนั่นเอง

6. ข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ตามหลักเกณฑ์ที่การกระทำใดจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายฝรั่งเศส จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์สาระสำคัญทั้ง 5 ประการข้างต้น อย่างไรก็ตามตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของฝรั่งเศสนั้น ยังมีการกำหนดข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ หากมีเหตุการณ์ที่เข้าลักษณะตามเงื่อนไขแห่งข้อสันนิษฐานที่กฎหมายกำหนด การกระทำเพื่อป้องกันตามข้อสันนิษฐานนั้นย่อมเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยที่ผู้กระทำการป้องกันไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าการประทุษร้ายเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง หรือมีความอันตรายร้ายแรงต่อสิทธิในชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน และไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าการใช้กำลังป้องกันในขณะนั้นเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่การประทุษร้ายหรือไม่ โดยเป็นข้อสันนิษฐานที่ไม่เด็ดขาดที่ยังสามารถพิสูจน์หักล้างว่ากรณีเป็นอย่างอื่นต่างจากเงื่อนไขแห่งข้อสันนิษฐานได้ ซึ่งตามข้อสันนิษฐานกฎหมายเรื่องการป้องกันว่ากรกระทำในกรณีใดถือเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น มีกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้แก่ การป้องกันในเคสดานต่อผู้บุกรุก ผู้ทำลายสิ่งกีดกันในเคสดาน ผู้เข้า

มาในเคสสถานต่างๆในเวลากลางคืน หรือการป้องกันเหตุชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ที่มีการใช้กำลังประทุษร้าย

4.2.2 การปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับการกระทำโดยป้องกัน

(1) การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

นอกเหนือจากหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสที่กล่าวไปข้างต้นนั้น ยังมีหลักกฎหมายสำคัญที่เป็นส่วนหนึ่งของสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground ได้แก่หลักเกณฑ์ที่ว่า ผู้ที่ถูกประทุษร้ายไม่จำเป็นต้องหลบหนีต่อความไม่ถูกต้องหรือภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าอาจจะหลบหนีได้ก็ตาม ผู้ที่ถูกประทุษร้ายมีสิทธิเผชิญหน้าต่อสู้กับภัยอันตรายนั้นได้ทันทีโดยไม่ต้องหลบหนีก่อนแต่อย่างใด ภายใต้แนวคิดที่ว่าความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง⁵⁹

ส่วนเรื่องระดับของการใช้กำลังเพื่อป้องกันที่พอสมควรตามหลัก Stand Your Ground มุ่งเน้นถึงตัวบุคคลผู้ป้องกันในขณะที่กระทำการป้องกันนั้น คือหากเข้าใจหรือเชื่อว่าความรุนแรงของภัยอันตรายมีอยู่อย่างไรผู้ป้องกันก็มีสิทธิที่จะใช้กำลังโต้ตอบฝ่ายผู้ก่อภัยได้ในระดับการใช้กำลังอันสมควรตามที่ผู้ป้องกันเชื่อหรือเข้าใจเช่นนั้น ระดับของการใช้กำลังเพื่อป้องกันที่พอสมควรอันจะทำได้ในขอบเขตเพียงใดของประเทศฝรั่งเศส จะแบ่งแยกว่ามีเกณฑ์การพิจารณา 2 แนวทาง คือ ความพอสมควรในการใช้กำลังเพื่อป้องกันในทางภาวะวิสัย และความพอสมควรในการใช้กำลังเพื่อป้องกันในทางอัตวิสัย ซึ่งบางกรณีศาลก็จะตีความทั้งสองแนวทางนี้ไปควบคู่กัน

ความพอสมควรในการใช้กำลังเพื่อป้องกันในทางภาวะวิสัย (Objective) คือ การที่พิจารณาหลักความพอสมควรในการใช้กำลังเพื่อป้องกันกับเหตุการณ์ภายนอกที่เกิดขึ้นขณะผู้ป้องกันใช้กำลังในการป้องกัน โดยเปรียบเทียบคุณธรรมทางกฎหมายที่กฎหมายคุ้มครองต่อความเสียหายที่ฝ่ายผู้ป้องกันจะได้รับกับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้ก่อภัยเนื่องจากการใช้กำลังเพื่อป้องกัน หรือระดับความร้ายแรงที่แท้จริงของภัยอันตรายในขณะที่ได้กระทำการป้องกัน เป็นต้น โดยการใช้หลักเกณฑ์นี้อาจส่งผลให้กระทบสิทธิในการป้องกันของผู้ที่อยู่ในสถานการณ์อันจะต้องป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่นในขณะนั้นให้พ้นจากภัยอันตราย ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลไม่อาจมีเวลาในการไตร่ตรองหรือใช้เหตุผลว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นเป็นอย่างไร แต่การป้องกันมักจะเกิดในรูปแบบที่กะทันหันเพื่อให้พ้นจากภัยอันตรายที่ผู้ป้องกันเข้าใจอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น เพราะหากรอช้าก็อาจทำให้ไม่สามารถ

⁵⁹ กานต์บตี งามจิตร, "เจาะคำพิพากษายิ่งคนตายฟื้นผิดเปรียบเทียบหลักกฎหมายสหรัฐฯ-ไทย," หนังสือพิมพ์ข่าวสด, หน้า 7.

จะป้องกันสิทธิโดยทันการณ์ การใช้หลักเกณฑ์ที่เป็นภาวะวิสัย มุ่งคำนึงถึงเหตุการณ์หรือปัจจัยภายนอกเช่นนี้ย่อมทำให้การกระทำเพื่อป้องกันหลายกรณีเป็นการป้องกันที่เกินสมควรในมุมมองของบุคคลภายนอกที่มีใช้ผู้ป้องกัน

ความพอสมควรในการใช้กำลังเพื่อป้องกันในทางอัตวิสัย (Subjective) คือ การที่พิจารณาหลักความพอสมควรในการใช้กำลังเพื่อป้องกันที่มุ่งคำนึงถึงความเชื่อความเข้าใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขณะที่ได้ใช้กำลังเพื่อป้องกัน ซึ่งมีความสำคัญเนื่องจากในเหตุการณ์ที่มีภัยอันตรายนั้นนอกจากการกระทำของผู้ป้องกันจะเป็นไปในรูปแบบใดก็ขึ้นอยู่กับความเข้าใจในสถานการณ์ขณะนั้น ที่คิดว่าสิ่งที่กระทำไปมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ตามความเชื่อความเข้าใจของตน นอกจากนี้ยังควรจะต้องคำนึงถึงแนวคตินิติในการป้องกันตนตามธรรมชาติที่เมื่อบุคคลเข้าใจว่าตนมีภัยอันตรายก็ย่อมจะมีสิทธิกระทำการใดๆ เพื่อให้ตนพ้นจากภัยอันตราย โดยในขณะเหตุการณ์ที่มีภัยอันตรายนั้นบุคคลไม่อาจคิดไตร่ตรองมากนักกว่า ฝ่ายผู้ก่อภัยจะทำอันตรายเพียงใด จะต้องโต้ตอบเพียงใดจึงจะเหมาะสมกับภัยอันตรายในขณะนั้น หรือโต้ตอบเพียงใดจะเป็นการใช้กำลังที่สมควรตามกฎหมาย แต่ผู้อยู่ในความอันตรายย่อมทำการใดๆ เพื่อให้ได้พ้นจากภาวะที่เป็นอันตรายเหล่านั้นก่อน จึงควรที่จะคำนึงถึงความเข้าใจ รวมถึงสภาพทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันด้วย

จากการที่ได้พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามกฎหมายอาญาฝรั่งเศสแล้ว การกระทำเพื่อป้องกันในกรณีทั่วไปนี้ยังไม่ปรากฏโดยชัดเจนว่าการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นไปตามหลัก Stand Your Ground เพียงแต่มีหลักเกณฑ์หลายเรื่อง ที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาหลายมลรัฐ เช่น การที่ผู้ป้องกันสามารถกระทำการป้องกันได้โดยไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีต่อการกระทำ ความผิดของผู้ก่อภัย หรือหลักเกณฑ์ที่กฎหมายมีข้อสันนิษฐานว่ากรณีใดเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการใช้สิทธิป้องกันในเคสสถานของผู้ครอบครองเคสสถานที่ได้กระทำการป้องกันต่อผู้บุกรุก ดังที่จะได้กล่าวในลำดับต่อไป

(2) การป้องกันในเคสสถาน (Castle Doctrine)

ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส มีบทสันนิษฐานในกรณีที่มีผู้บุกรุกเข้าไปยังเคสสถานของผู้ที่กระทำการป้องกันในยามวิกาล เจ้าบ้านสามารถใช้กำลังป้องกันได้ โดยสันนิษฐานว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย⁶⁰ หลักการป้องกันในเคสสถานตามกฎหมายอาญาฝรั่งเศสนี้มีความใกล้เคียงกับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในประเทศสหรัฐอเมริกา

⁶⁰ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, *ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง*, หน้า 163.

อย่างมาก โดยเฉพาะในการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกรณีการป้องกันในเคสสถานที่เรียกว่าหลัก Castle Doctrine ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายในบางมลรัฐก็มีบทบัญญัติสันนิษฐานว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยก็มีความแตกต่างจากกฎหมายของบางมลรัฐที่ไม่ได้วางเป็นข้อสันนิษฐานกฎหมายไว้ แต่หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายแล้วก็จะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground นั้นค่อนข้างที่จะให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันได้ครอบคลุมในทุกๆกรณีได้อยู่แล้วในตัว ในบางมลรัฐจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดบทบัญญัติที่เป็นข้อสันนิษฐานไว้อีก ซึ่งการกำหนดข้อสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำโดยป้องกันเพื่อเป็นคุณแก่ผู้ป้องกันสำหรับข้อเท็จจริงบางกรณีสมควรคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันยิ่งกว่า เช่น การป้องกันในเคสสถานที่ในเวลากลางคืนก็มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับหลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามกฎหมายของบางมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

ความสอดคล้องระหว่างหลักการป้องกันในเคสสถานที่กับหลัก Stand Your Ground พิจารณาได้จากหลักเกณฑ์อันเป็นสาระสำคัญพื้นฐานของหลัก Stand Your Ground ดังนี้

(1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่าน่าจะมีอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย

ในเรื่องการป้องกันในเคสสถานที่ตามกฎหมายฝรั่งเศสจะเป็นการให้อำนาจไว้เป็นกรณีเฉพาะว่า ผู้ครอบครองเคสสถานที่มีสิทธิที่จะป้องกันสิทธิของตนที่มีอยู่โดยชอบในเคสสถานที่ ทั้งสิทธิในชีวิตร่างกาย หรือสิทธิในทรัพย์สิน กล่าวคือหากมีผู้เข้ามาโดยมิชอบ หรือบุกรุกเคสสถานที่ ผู้ครอบครองเคสสถานที่จะใช้กำลังเพื่อป้องกันสิทธิได้ แม้ว่าการกระทำดังกล่าวอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตายก็ตาม ทั้งนี้โดยผู้ครอบครองเคสสถานที่จะกระทำการเพื่อป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องพิจารณาจนรอบคอบว่าผู้บุกรุกมีอันตรายหรือไม่เพียงใด หรือมีอาวุธ หรือเจตนาจะกระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ด้วยเหตุผลที่ว่าเคสสถานที่เป็นสถานที่ที่ควรจะมีความปลอดภัยแก่ผู้อาศัย และเป็นพื้นที่ส่วนตัวมีใช้พื้นที่สาธารณะที่บุคคลใดจะเข้ามา โดยเฉพาะในยามวิกาลซึ่งเป็นการเข้ามาในเคสสถานที่อันมิใช่วิสัยปกติของคนทั่วไป ผู้ครอบครองเคสสถานที่ย่อมเข้าใจได้ว่าผู้ที่เข้ามานั้นเป็นคนร้าย และเชื่อว่าจะมีอันตรายได้ กฎหมายก็ให้สิทธิแก่ผู้ครอบครองเคสสถานที่จะใช้กำลังป้องกันโดยสันนิษฐานว่าการใช้กำลังเพื่อป้องกันในกรณีเช่นนี้ถือเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

(2) ระดับของการกระทำโดยใช้กำลัง (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้นั้น

การใช้กำลังในการป้องกันในเคสสถาน ผู้ป้องกันซึ่งได้แก่ผู้ครอบครองในเคสสถานมีอำนาจเป็นพิเศษกว่าการป้องกันในกรณีทั่วไปตามกฎหมายฝรั่งเศส เนื่องจากกฎหมายรับรองโดยถือว่าการกระทำการป้องกันในเคสสถานเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นการใช้กำลังที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายที่เรียกว่า Deadly force ก็ตาม เพราะเป็นกรณีที่อยู่ภายในเคสสถานที่เป็นสถานที่ส่วนตัว เข้าใจได้ง่ายว่าบุคคลที่บุกรุกเข้ามาอาจมีภัยอันตรายหรือเป็นคนร้ายเมื่อเข้ามาในเคสสถานของผู้อื่น โดยไม่มีสิทธิ กฎหมายก็ให้สิทธิแก่ผู้ครอบครองเคสสถานในอันที่จะโต้ตอบหรือป้องกันไปตามความเข้าใจถึงความร้ายแรงแห่งภัยอันตรายโดยกำหนดเป็นข้อสันนิษฐานกฎหมายไว้เฉพาะให้ถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

(3) ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

เมื่อเคสสถานเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลที่ผู้ครอบครองเคสสถานมีสิทธิอันชอบธรรมทุกประการ บุคคลอื่นที่บุกรุกเข้ามาโดยไม่มีสิทธิย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่ในตัว แม้ว่าจะยังมีได้กระทำการอื่นใด ผู้ครอบครองเคสสถานย่อมต้องการความปลอดภัยในเคสสถานของตน โดยเฉพาะการป้องกันตน หากไม่ให้สิทธิแก่ผู้ครอบครองเคสสถานในการป้องกันความปลอดภัยของตนหรือคนอื่นๆที่อาศัยในเคสสถานได้ในทันที ก็จะส่งผลให้เคสสถานไม่ใช่ที่ที่ปลอดภัยและเป็นส่วนตัวของผู้ครอบครองอีกต่อไป ในการใช้สิทธิป้องกันในเคสสถานนี้ กฎหมายจึงได้ยอมรับสิทธิของผู้ครอบครองเคสสถานไว้มากกว่ากรณีการป้องกันทั่วไป เช่น ไม่มีหน้าที่จะต้องพิจารณาว่าบุคคลที่บุกรุกเข้ามาจะก่อภัยอันตรายอย่างแน่ชัด ไม่มีหน้าที่พิจารณาว่าผู้บุกรุกเข้ามานั้นมีอาวุธหรือไม่ หรือมีเจตนาในการเข้ามาในเคสสถานของตนเพื่อความมุ่งหมายใด ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนหลักที่ว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้องก็เป็นหลักเกณฑ์ที่ปรับใช้กับกรณีการป้องกันโดยทั่วไปอยู่แล้วตามหลักการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในฝรั่งเศส ย่อมครอบคลุมและเป็นหลักที่จะต้องคำนึงถึงเพื่อปรับใช้กับการป้องกันในเคสสถานที่กฎหมายให้สิทธิกระทำการป้องกันที่มากกว่าเช่นกัน

จากหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการนี้จึงสรุปได้ว่าหลักการป้องกันในเคสสถานตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของฝรั่งเศสนั้น เป็นการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ที่ครบหลักเกณฑ์สาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground อย่างที่มีการปรับใช้ในกฎหมายหลายมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาก็มีกฎหมายในบางมลรัฐที่ปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในเคสสถานที่เรียกว่า Castle Doctrine เหมือนกับกฎหมายของฝรั่งเศส แต่ก็มีอีกหลายมลรัฐที่ปรับใช้หลัก Stand Your Ground ขยายไปถึงกรณีอื่นๆที่เป็นการป้องกันในทุกๆสถานที่ มิได้จำกัดเพียงแต่การป้องกันในเคสสถานที่เท่านั้น ส่วนกฎหมายเรื่องการป้องกันทั่วไปในสถานที่อื่นๆของกฎหมายฝรั่งเศส ที่แม้จะมีหลักเกณฑ์ซึ่งสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground หลายประการ แต่ก็ยังไม่มีข้อความชัดเจนว่าเป็นการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ที่ครบหลักเกณฑ์ในสาระสำคัญทั้งหมด 3 ประการ ดังนั้นการป้องกันในกรณีทั่วไปของกฎหมายฝรั่งเศสจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground แต่อย่างใด

4.3 หลัก Stand Your Ground ในประเทศเยอรมนี

4.3.1 หลักกฎหมายของประเทศเยอรมนีเรื่องการกระทำโดยป้องกัน

บทบัญญัติเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันอยู่ในส่วน Fourth title ว่าด้วยการกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำที่มีใช้การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย บทบัญญัติว่าด้วยการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันตามมาตรา 32 ว่าด้วยเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีข้อความที่แปลเป็นภาษาไทยได้ดังต่อไปนี้⁶¹

มาตรา 32 “การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

- (1) ผู้ใดจำต้องกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด
- (2) การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย หมายถึง ความจำเป็นที่จะต้องป้องกันตนเองหรือบุคคลอื่นจากการถูกประทุษร้ายอันมิชอบด้วยกฎหมายและใกล้จะถึง”

ส่วนการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุที่มีใช้การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน มาตรา 33 มีข้อความที่แปลเป็นภาษาไทยได้ดังต่อไปนี้

มาตรา 33 “การป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ คือการที่บุคคลกระทำการป้องกันเกินกว่าขอบเขตที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกัน แต่หากได้กระทำเพราะความสับสน หวาดกลัว หรือตกใจ บุคคลนั้นก็ไม่มี ความผิดทางอาญา”

⁶¹ สุรสิทธิ์ แสงวีโรจนพัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *อุลพาท* 4: 133-149.

(1) ผลทางกฎหมายของการกระทำโดยป้องกัน

หากเป็นการกระทำโดยป้องกันตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายประกอบองค์ประกอบแล้ว การกระทำนั้นย่อมเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นความผิด เนื่องจากการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้นเมื่อพิจารณาตามทฤษฎีโครงสร้างความผิดทางอาญาจะเป็นการกระทำที่ขาดองค์ประกอบความผิดในส่วนของเจตนาชั่วร้ายหรือความชั่ว (Schuld)⁶² หรือสิ่งที่สังคมอาจตำหนิได้⁶³ การกระทำการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายจึงไม่เป็นความผิด ดังบทบัญญัติในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของกฎหมายอาญาเยอรมัน ที่มีข้อความว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด” นอกจากนี้กฎหมายเยอรมันมีแนวคิดสนับสนุนว่าการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายไม่เป็นความผิดเมื่อผู้กระทำการป้องกันไม่มีความชั่ว ส่วนฝ่ายผู้ประทุษร้ายมีความชั่วอยู่ด้วยนั่นเอง⁶⁴

(2) ประเภทของสิทธิที่กระทำการป้องกันได้⁶⁵

สิทธิของบุคคลที่จะอ้างการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายได้นั้น ได้แก่ การกระทำเพื่อป้องกันในสิ่งที่กฎหมายมีความประสงค์ที่จะคุ้มครองให้แก่บุคคล ได้แก่คุณธรรมทางกฎหมายในแต่ละกรณี⁶⁶ หรือประโยชน์ต่างๆของผู้ที่จะถูกประทุษร้ายนั่นเอง จึงมิได้จำกัดเฉพาะแต่เพียงชีวิตและร่างกายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิทธิและคุณธรรมทางกฎหมายในแต่ละเรื่องด้วย เช่น เสรีภาพ เกียรติ กรรมสิทธิ การครอบครอง สิทธิในการล่าสัตว์ สิทธิในภาพของตนเอง สิทธิของเจ้าของบ้านหรือเขตแดนส่วนตัว เป็นต้น นอกจากตามกฎหมายจะให้สิทธิในการป้องกันตนเอง เมื่อมีเหตุประทุษร้ายอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อสิทธิหรือกระทบต่อคุณธรรมทางกฎหมายของตนเอง ที่จะตอบโต้แก่ฝ่ายผู้ก่อภัยเพื่อคุ้มครองสิทธิของตนเองได้โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ก็ยังรวมถึงการกระทำที่เป็นการอ้างการคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์ของผู้อื่นหรือบุคคลที่สามได้อีกด้วย

⁶² หยุต แสงอุทัย, "การวินิจฉัยปัญหาคดีอาญา," *บทบัณฑิตย* 11: 12.

⁶³ คณิต ฒ นคร, *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*, หน้า 115-125.

⁶⁴ Hans-Heinrich Jescheck, *Lehrbuch des Strafrecht: Allgemeiner Teil*, 4 ed. (Berlin: Duncker and Humblot, 1988), p. 303.

⁶⁵ สุรสิทธิ แสงวิโรจน์พัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *ตุลพาท* 4: 133-149.

⁶⁶ คณิต ฒ นคร, "คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา," *วารสารอัยการ* 25: 55-61.

ส่วนการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของรัฐ มีแนวคิดที่ทุกคนในสังคมสามารถอ้างได้ เพื่อความมั่นคงและดำรงอยู่ได้ของรัฐอีกด้วย เช่น การกระทำเพื่อป้องกันการหลบหนีออกนอกประเทศของกบฏ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีความเห็นอีกแนวทางหนึ่งว่าเรื่องนี้น่าจะเป็นการอ้างเรื่องความจำเป็นที่ชอบด้วยกฎหมายมากกว่าการอ้างหลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย⁶⁷

(3) หลักเกณฑ์ของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน บทบัญญัติว่าด้วยเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ในมาตรา 32 และส่วนเรื่องการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุอยู่ในมาตรา 33

หลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายอาญาเยอรมันตามมาตรา 32 ว่าด้วยเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย มีสาระสำคัญต่างๆดังต่อไปนี้

1. มีการประทุษร้ายอันมิชอบด้วยกฎหมาย

การประทุษร้าย หมายถึง การเคลื่อนไหว หรือไม่เคลื่อนไหว ร่างกายทั้งที่มีหน้าที่ โดยที่เป็นการทำอันตราย หรือก่ออันตรายต่อประโยชน์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย⁶⁸ ซึ่งสิทธิของบุคคลที่กฎหมายคุ้มครองนี้ ไม่จำกัดเฉพาะแต่เพียงกฎหมายอาญาเท่านั้น⁶⁹ ส่วนการกระทำที่มีลักษณะเป็นการต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่ดำเนินการจับกุม เพียงแค่การเคลื่อนไหวก็ถือเป็นการประทุษร้ายแล้วเจ้าพนักงานตำรวจจึงอาจใช้กำลังโดยเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลักกฎหมายเยอรมัน⁷⁰

ความมิชอบด้วยกฎหมาย ในกฎหมายเยอรมันหมายถึงการกระทำที่เป็นอันตรายต่อระบบกฎหมายในทางภาวะวิสัย⁷¹ โดยผู้ถูกประทุษร้ายไม่จำเป็นต้องยอมรับ(พิจารณาจากด้านของผู้ถูกประทุษร้าย)⁷² ดังนั้นหากผู้ประทุษร้ายมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมายย่อมมิใช่การ

⁶⁷ Hans-Heinrich Jescheck, *Lehrbuch des Strafrecht: Allgemeiner Tell*, p. 305.

⁶⁸ สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *ตุลพาท* 4: 133-149.

⁶⁹ Edmund Mezger, *Strafrecht*, 3 ed. (Berlin und Muenchen: Verlag von Duncker & Humblot, 1949), p. 233.

⁷⁰ Juergen Baumann, *Strafrecht: Allgemeiner*, 5 ed. (Bielefeld: Verlag Ernst und Werner Giesecking, 1968), p. 287.

⁷¹ Hans-Heinrich Jescheck, *Lehrbuch des Strafrecht: Allgemeiner Tell*, p. 306.

⁷² Paulheinz Baldaz und Gunther Wilims, *Strafgesetzbuch*, 9 ed. (Berlin: Walter de Gruyter & Co 1970), p. 48.

ประทุษร้ายที่มีชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีเช่นนี้ผู้ที่กระทำการป้องกันใดๆก็ไม่อาจจะอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายได้แต่อย่างใด⁷³

แนวคิดในการวินิจฉัยสถานการณ์ว่ากรณีใดบุคคลจะทำการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามหลักเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของเยอรมันนั้นจะไม่พิจารณาจากความคิด ความเข้าใจของผู้ถูกประทุษร้าย หรือฝ่ายที่อ้างว่ากระทำการเพื่อป้องกัน แต่จะพิจารณาสถานการณ์ในทางภาวะวิสัย (Objektiv)⁷⁴ ได้แก่ เหตุการณ์ตามความเป็นจริงที่ปรากฏขณะที่ได้กระทำการที่อ้างว่าป้องกัน

2. การประทุษร้ายนั้นใกล้จะถึงหรือมีความต่อเนื่องยังไม่สิ้นสุด

การประทุษร้ายที่ใกล้จะถึง หมายความว่า การประทุษร้ายที่ก่อให้เกิดอันตรายนั้นใกล้ที่จะเกิดขึ้นโดยตรง หรือได้เริ่มเกิดขึ้นแล้ว รวมถึงกรณีที่อันตรายนั้นยังคงดำเนินอยู่⁷⁵ เมื่อใดที่อันตรายนั้นสิ้นสุดลงหรือผ่านพ้นไป ไม่ได้มีความต่อเนื่องแล้ว สิทธิในการอ้างหลักการกระทำโดยป้องกันก็ย่อมหมดไป

3. มีความจำเป็นจะต้องป้องกันตนหรือความจำเป็นจะต้องช่วยเหลือบุคคลอื่น

ความจำเป็นที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันในที่นี้ หมายถึง ผู้กระทำการป้องกันมีเจตนากระทำการในขณะนั้นเพื่อป้องกัน⁷⁶ โดยมีความจำเป็นตามสถานการณ์เพื่อให้ตนหรือผู้อื่นพ้นจากอันตรายในขณะนั้น เท่าที่จำเป็นโดยจะต้องเลือกวิธีการตอบโต้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด หรือเป็นอันตรายต่ออีกฝ่ายหนึ่งน้อยที่สุด⁷⁷ เพื่อให้ผ่านพ้นเหตุการณ์อันตรายขณะนั้นเท่านั้น โดยการป้องกันดังกล่าวจะต้องถูกคาดหมายค่อนข้างแน่นอนแล้วว่าเป็นวิธีการที่จะยุติการประทุษร้ายได้โดยเร็วและจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการยุติอันตรายขณะนั้น⁷⁸ หากบุคคลได้ใช้กำลังไปโดยขาดเจตนาที่จะกระทำเพื่อป้องกันแล้ว การกระทำนั้นย่อมไม่อาจจะอ้างว่าเป็นการ

⁷³ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 239-241.

⁷⁴ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 242-243.

⁷⁵ Harro Otto, "Grundkurs Strafrecht: Allgemeine Strafrechtslehre," 31, 8 (2004): 110.

⁷⁶ สุรสิทธิ์ แสงวีโรจนพัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *อุลทาท* 4: 133-149.

⁷⁷ “เรื่องเดียวกัน”

⁷⁸ Johannes Wessels, *Strafrecht: Allgemeiner Teil*, 14 ed. (Heidelberg: C.F. Mueller juristischer Verlag, 1985), p. 91.

ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย⁷⁹ เช่น การใช้กำลังต่ออีกฝ่ายด้วยความโกรธ หรือทำไปโดยไม่รู้ว่ามี การประทุษร้าย ไม่รู้ว่าขณะที่ตนกระทำการเป็นการตอบโต้ต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น

โดยนอกจากตามกฎหมายจะให้สิทธิในการป้องกันตนเอง เมื่อมี เหตุประทุษร้ายอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อสิทธิหรือกระทบต่อคุณธรรมทางกฎหมายของตนเอง ที่จะ ตอบโต้แก่ฝ่ายผู้ก่อภัยเพื่อคุ้มครองสิทธิของตนเองได้โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ก็ยังรวมถึงการกระทำ ที่เป็นการอ้างการคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์ของผู้อื่นหรือบุคคลที่สามได้อีกด้วย แต่ไม่ได้บังคับเป็น หน้าที่แต่ประการใด ซึ่งก็เป็นหลักการเช่นเดียวกับหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันใน ประเทศอื่นๆ โดยกฎหมายเยอรมันเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ความจำเป็นต้องช่วยเหลือ” อย่างไรก็ตามผู้ ที่จะอ้างว่าเป็นการป้องกันสิทธิของผู้อื่นก็ต้องมีเจตนากระทำการเช่นนั้นไปเพื่อป้องกันด้วย

4. การกระทำที่พอสมควรแก่เหตุ

การกระทำที่จะเป็นการป้องกันจะต้องเป็นการกระทำที่พอสมควร แก่เหตุ พิจารณาจากการกระทำมิใช่ผล⁸⁰ ซึ่งการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุ คือ การกระทำเนื่องจาก การตัดสินใจ ที่กฎหมายจะพิจารณาในทางภาวะวิสัย⁸¹ ได้แก่ เหตุการณ์ในขณะนั้น ระดับของการ กระทำเพื่อป้องกันกับการกระทำที่ประทุษร้าย ว่าบุคคลสมควรจะต้องกระทำการป้องกันเช่นนั้น สมควรจะต้องตัดสินใจเช่นนั้นเพื่อที่จะให้การประทุษร้ายยุติ โดยได้เลือกวิธีการที่เหมาะสม ก่อให้เกิด อันตรายหรือความเสียหายแก่อีกฝ่ายผู้ประทุษร้ายน้อยที่สุด⁸²

ความพอสมควรแก่เหตุในการกระทำเพื่อป้องกันจะต้องพิจารณา ทางภาวะวิสัย (Objektiv)⁸³ หมายความว่า การพิจารณาในสถานการณ์นั้นๆเป็นแต่ละกรณี กล่าวคือ หากบุคคลอื่นทั่วไปอยู่ในภาวะเช่นการถูกประทุษร้ายแบบเดียวกันนั้นนั้นบุคคลอื่นจะตัดสินใจกระทำ การอย่างไร⁸⁴ ถ้าหากบุคคลอื่นทั่วไปก็คงจะกระทำแบบเดียวกันจึงเรียกว่าเป็นการกระทำที่พอสมควร แก่เหตุนั่นเอง

⁷⁹ สุรสิทธิ แสงวิโรจน์พัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *ตุลพาท* 4: 133-149.

⁸⁰ คณิต ณ นคร, *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*, หน้า 243-244.

⁸¹ “เรื่องเดียวกัน”

⁸² สุรสิทธิ แสงวิโรจน์พัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *ตุลพาท* 4: 133-149.

⁸³ คณิต ณ นคร, *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*, หน้า 243-244.

⁸⁴ “เรื่องเดียวกัน”

4.3.2 การปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับการกระทำโดยป้องกัน

(1) การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศเยอรมนี ก็มีหลักกฎหมายที่สอดคล้องกับสาระสำคัญประการหนึ่งในหลัก Stand Your Ground ได้แก่หลักเกณฑ์ที่ว่า ผู้ที่ถูกประทุษร้ายไม่จำเป็นต้องหลบหนีต่อความไม่ถูกต้องหรือภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้ที่ถูกประทุษร้ายมีสิทธิเผชิญหน้าต่อสู้กับภัยอันตรายนั้นได้ ในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงไปใช้วิธีอื่น⁸⁵ เพื่อป้องกันชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ภายใต้แนวคิดที่ว่า ความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง⁸⁶ เนื่องจากมีแนวคิดว่าการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นสิทธิทางสังคม (Sozialrechtlich)⁸⁷ ในกรณีที่ปราศจากความช่วยเหลือจากรัฐและยังเป็นสิทธิของปัจเจกชนแต่ละคน (individualrechtlich)⁸⁸ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติในการปกป้องคุ้มครองตนจากการถูกผู้อื่นทำร้ายโดยมิชอบ

โดยแต่เดิมนั้นขอบเขตของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในเยอรมันค่อนข้างกว้าง กล่าวคือ สามารถกระทำการป้องกันชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินได้ โดยการฆ่าผู้ประทุษร้าย⁸⁹ แต่ต่อมาก็เกิดข้อจำกัดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันมากขึ้น ซึ่งกฎหมายเยอรมันให้ขอบเขตที่จะกระทำการเพื่อป้องกันโดยการพิจารณาจากสัดส่วนของคุณธรรมทางกฎหมายของทั้งฝ่ายผู้ถูกประทุษร้าย (ผู้กระทำการป้องกัน) และผู้ประทุษร้าย ว่าการกระทำใดเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย หากการกระทำที่ป้องกันกับลักษณะการประทุษร้ายได้สัดส่วนกันในคุณธรรมทางกฎหมาย การกระทำการป้องกันนั้นย่อมเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่หากมีความไม่ได้สัดส่วนกันมากก็ย่อมเป็นการใช้สิทธิที่มีขอบจึงไม่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

อย่างไรก็ตามหลักของกฎหมายเยอรมันที่แม้ว่าผู้ที่ถูกประทุษร้ายมีสิทธิเผชิญหน้าต่อสู้กับภัยอันตรายนั้นเพื่อป้องกันชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ภายใต้แนวคิดที่ว่า ความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง⁹⁰ แต่ก็มีขอบเขตที่จำกัดกว่าหลัก Stand Your Ground คือ หลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง ตามกฎหมายเยอรมันผู้ที่ถูกประทุษร้ายจะมีสิทธิเผชิญหน้าต่อสู้กับภัยอันตรายในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงไปใช้วิธีอื่น⁹¹

⁸⁵ สุรสิทธิ์ แสงวีโรจนพัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *อุลทราท* 4: 133-149.

⁸⁶ "เรื่องเดียวกัน"

⁸⁷ "เรื่องเดียวกัน"

⁸⁸ "เรื่องเดียวกัน"

⁸⁹ "เรื่องเดียวกัน"

⁹⁰ "เรื่องเดียวกัน"

⁹¹ "เรื่องเดียวกัน"

จากหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของเยอรมันที่ได้กล่าวมานั้นแม้ว่ามีหลักเกณฑ์บางประการที่สอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่ามีหลักเกณฑ์ ขอบเขต และข้อจำกัดที่มากกว่าการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา กับแนวคิดของหลักเกณฑ์การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในบางเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องการพิจารณาการเกิดสิทธิในการป้องกันว่าสถานการณ์ใดที่บุคคลจะกระทำการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และการพิจารณาความพอสมควรแก่เหตุของระดับการใช้กำลังในการป้องกัน ที่ต้องมุ่งพิจารณาในทางภาวะวิสัย มีความแตกต่างอย่างมากกับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในมลรัฐต่างๆของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มุ่งพิจารณาในทางอัตวิสัยหรือตัวบุคคลที่กระทำการป้องกันเป็นสำคัญ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายทั่วไปตามกฎหมายเยอรมันนั้นอยู่บนพื้นฐานของหลัก Stand Your Ground เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาแต่อย่างใด

(2) การป้องกันในเคสสถาน (Castle Doctrine)

หลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายเยอรมันที่สอดคล้องกับสาระสำคัญประการหนึ่งในหลัก Stand Your Ground ได้แก่หลักเกณฑ์ที่ว่า ผู้ที่ถูกประทุษร้ายไม่จำเป็นต้องหลบหนีต่อความไม่ถูกต้องหรือภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าอาจจะหลบหนีได้ก็ตาม ผู้ที่ถูกประทุษร้ายมีสิทธิเผชิญหน้าต่อสู้กับภัยอันตรายนั้นได้ ภายใต้แนวคิดที่ว่า ความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง⁹² อย่างไรก็ตามดังที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ว่า ในการป้องกันกรณีทั่วไปตามกฎหมายเยอรมันนั้นมีขอบเขตที่จำกัดมากกว่าจึงไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปรับใช้หลัก Stand Your Ground

ในเรื่องของการป้องกันในเคสสถานนั้น กฎหมายเยอรมันมิได้มีการบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ต่างจากบทบัญญัติของกฎหมายฝรั่งเศสที่บัญญัติไว้พิเศษสำหรับการป้องกันในเคสสถานที่มีข้อสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่แม้ว่ากฎหมายเยอรมันจะมีได้กล่าวถึงโดยเฉพาะ ก็ได้มีเกณฑ์ในการวินิจฉัยที่ยืดหยุ่นกว่าขอบเขตหรือหลักเกณฑ์ของการกระทำการป้องกันในกรณีทั่วไป⁹³

⁹² สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, "การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน," *ตุลพาท* 4: 133-149.

⁹³ คณิต ฒ นคร, *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*, หน้า 243-244.

บทที่ 5

การนำหลัก Stand Your Ground มาใช้ในกฎหมายไทย

5.1 ปัญหาในกฎหมายไทยที่อาจแก้ไขได้โดยการปรับใช้หลัก Stand Your Ground

ตามที่ได้อธิบายในบทที่ 3 ถึงหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทย กับแนวคำพิพากษาของศาลในข้อเท็จจริงคดีต่างๆที่เกิดขึ้น ว่ายังมีความไม่ชัดเจนและเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นด้วยการพิจารณานำหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้ในกฎหมายของต่างประเทศมาใช้กับกฎหมายไทยให้เหมาะสม เพื่อความมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิแก่บุคคลผู้กระทำการป้องกัน และการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานเพื่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ดียิ่งขึ้น โดยสามารถสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญตามกฎหมายไทยซึ่งอาจแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมได้มากขึ้นโดยการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ดังต่อไปนี้

ประเด็นเรื่องหน้าที่ต้องหลบหนีก่อน

1. ความไม่ชัดเจนว่าผู้ป้องกันมีหน้าที่จำต้องหลบหนีก่อนหรือไม่ ตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยไม่มีบทบัญญัติที่รองรับอย่างชัดเจนแน่นอนว่า ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีก่อนที่จะกระทำการเพื่อป้องกัน จึงขาดความค้ำประกันถึงหลักนี้ แม้ว่าจะมีแนวคำพิพากษาฎีกาบางกรณี ที่กล่าวถึงการยอมรับว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนี ซึ่งในบางครั้งยังเป็นที่เข้าใจว่าผู้ป้องกันควรจะต้องถอยหนีต่อผู้ก่อภัยเสียก่อน เช่น มีการยกข้อต่อสู้ของอีกฝ่ายว่าผู้ป้องกันจะต้องหลบหนีจากภยันตรายเองก่อน มิใช่จะใช้กำลังโต้ตอบทันทีตามวิสัยของคนดี เป็นต้น โดยการยกข้อต่อสู้เช่นนี้หรือการใช้แนวคิดที่ว่าผู้ป้องกันจะต้องหลบหนีต่อความไม่ชอบธรรม ย่อมทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม และมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ป้องกัน เนื่องจากสิทธิตามกฎหมายของทุกคนที่เท่าเทียมกันจึงไม่ควรจำกัดว่าสิทธิของผู้ป้องกันต้องยอมให้แก่การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายก่อน จนเมื่อไม่มีวิธีอื่นใดแล้วจึงจะใช้กำลังป้องกันได้ซึ่งยอมไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกัน นอกจากนี้สิทธิของผู้ป้องกันที่เป็นผู้บริสุทธิ์ซึ่งมิใช่ผู้เริ่มก่อให้เกิดการกระทำความผิดหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด นั้นก็ควรจะได้รับ ความคุ้มครองที่เหนือกว่าสิทธิของผู้กระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมายที่จะก่อความเสียหายหรือกระทบสิทธิของผู้อื่น

2. แม้ว่าจะมีแนวคำพิพากษาฎีกาบางกรณีที่กล่าวถึงว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่ที่ต้องหลบหนี แต่ก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการวินิจฉัยในประเด็นนี้อยู่เสมอ บางกรณีมีความเห็นว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่ที่จะต้องหลบหนีหรือยอมแพ้ต่อการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายของผู้ก่อภัย แต่บางกรณีก็แสดงให้เห็นตามคำพิพากษาว่า หากผู้ป้องกันยังมีทางเลือกอื่นหรือโอกาสที่จะหลบหนีได้ก็ไม่อาจเผชิญหน้าตอบโต้โดยทันทีแต่จะต้องหลบหนีเองก่อนที่จะอ้างการใช้กำลังเพื่อป้องกัน มิฉะนั้นอาจไม่สามารถอ้างการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นเพียงการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุหรือเกินกว่ากรณีที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันได้ การที่แนวทางการวินิจฉัยยังคงมีความไม่แน่นอนเช่นนี้ ก็ย่อมส่งผลถึงความไม่แน่นอนต่อสิทธิของผู้ป้องกัน และเกิดความไม่เท่าเทียมกันในผลทางกฎหมายเรื่องการป้องกันที่เกิดขึ้นกับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี

3. มีข้อสังเกตว่าแม้จะยอมรับว่าผู้ป้องกันหรือผู้รับภัยไม่มีหน้าที่ที่จะต้องหลบหนีต่อภัยอันตราย แต่ก็ควรไม่ตอบโต้อีกฝ่าย ผู้ป้องกันควรอยู่เฉยๆ เพราะมิฉะนั้นก็จะกลายเป็นกรณีการสมัครใจวิวาทและต่อสู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ป้องกันไม่อาจอ้างว่าการใช้กำลังนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งยังไม่อาจอ้างว่าเป็นการกระทำเพราะเหตุบันดาลโทสะอีกด้วย ดังนั้นจึงทำให้ผู้ป้องกันไม่อาจใช้สิทธิป้องกันตนได้อย่างแท้จริง หากต้องเผชิญหน้ากับภัยอันตรายจากผู้ก่อภัยแล้วจะต้องอยู่เฉยไม่ได้ติดต่อภัยอันตรายเสียก่อน แม้ถึงว่าไม่มีความจำเป็นต้องหลบหนี แต่การไม่สามารถกระทำการบางอย่างกับสถานการณ์ที่มีภัยอันตราย ก็เสมือนว่าผู้รับภัยยังไม่เกิดสิทธิในการป้องกัน เพราะหากกระทำไปก็อาจกลายเป็นการกระทำความผิดเสียเอง โดยไม่อาจอ้างการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่นนี้ย่อมทำให้สิทธิของผู้ป้องกันไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควร

ประเด็นเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง

1. การพิจารณาเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเกิดสิทธิที่จะป้องกันที่ให้ความสำคัญกับการพิจารณาทางภาวะวิสัยมากเกินไป จึงละเลยการคำนึงถึงความเข้าใจในสถานการณ์ขณะกระทำการป้องกันในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกัน แม้ผู้ป้องกันจะได้กระทำการป้องกันในขณะนั้นโดยเข้าใจหรือเชื่อว่ามีภัยอันตราย ซึ่งในต่างประเทศก็เป็นเหตุที่บุคคลจะมีสิทธิกระทำการป้องกันได้แล้วตามหลัก Stand Your Ground แต่ตามกฎหมายไทยยังคงมุ่งเน้นไปที่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางภาวะวิสัย มากกว่าการพิจารณาที่ความเชื่อของผู้ป้องกัน ดังนั้นหากข้อเท็จจริงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นยังมีใช้ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงแล้วยอมเท่ากับว่ายังไม่เกิดสิทธิที่จะกระทำการเพื่อป้องกันแต่อย่างใด ซึ่งในความเป็นจริงบุคคลที่อยู่ในภาวะที่ตนเชื่อว่ามีภัยอันตรายยอมไม่อาจคาดคะเนได้ว่าเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร ช่วงเวลาใดจะเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง เพราะหากรอเน้นเข้าไป อาจไม่สามารถป้องกันได้อย่างทันทั่วทั้งที่

2. แนวการวินิจฉัยเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงยังมีความสับสน ไม่ชัดเจนแน่นอน และแบ่งแยกได้ยากในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ผู้ป้องกันไม่มีความชัดเจนต่อการตัดสินใจว่าเมื่อได้กระทำการไปแล้วอย่างไรจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และเกิดความสับสนหากจะต้องคำนึงถึงหลักภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นขึ้นใดที่กฎหมายถือว่าเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงที่จะสามารถกระทำการป้องกันได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้ในสถานการณ์ที่บุคคลเชื่อว่ามีภัยอันตรายก็มักจะกระทำการเพื่อให้รอดพ้นจากภาวะเช่นนั้นไปก่อน จึงเป็นการยากในทางปฏิบัติที่จะให้ผู้ป้องกันต้องไตร่ตรองถึงแนวคำวินิจฉัยเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงซึ่งยังขาดความชัดเจนเช่นนี้

3. การกระทำเพื่อป้องกันที่ผู้ป้องกันเชื่อว่ามีภัยอันตราย แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นยังมีใช้ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ศาลฎีกาอาจถือว่าการกระทำเช่นนั้นไม่ใช่การกระทำโดยป้องกันเลย ส่งผลให้ไม่อาจอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าขณะที่กระทำนั้นผู้ป้องกันได้ทำไปโดยเชื่อว่ามีภัยอันตราย แต่กลับไม่เป็นการป้องกัน รวมถึงไม่ใช่การป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดด้วย หากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นยังไม่ใช้ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงหรือยังไม่ชัดเจนเพียงพอเนื่องจากเห็นว่าสิทธิในการป้องกันจะเกิดขึ้นได้เมื่อเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงเท่านั้น ตามแนวคำพิพากษาบางกรณีเมื่อสถานการณ์ยังไม่ชัดเจนก็ไม่อาจถือว่าเป็นการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด ทั้งนี้เพราะการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด กฎหมายไทยก็ไม่ได้มุ่งพิจารณาเพียงความเข้าใจของผู้ป้องกันเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงเหตุการณ์ภายนอกทางภาวะวิสัยตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นด้วยว่ามีพฤติการณ์อย่างไรที่จะป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด

4. ผลของการที่กระทำการป้องกันไปโดยยังไม่ใช้ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงตามหลักเกณฑ์ที่จะต้องคำนึงถึงภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงในทางภาวะวิสัยดังที่กล่าวไปนั้น แนวคำพิพากษาของศาลยังมีผลของคดีที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ บางกรณีศาลวินิจฉัยว่าการป้องกันต่อข้อเท็จจริงอันมิใช่ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงไม่อาจถือเป็นการกระทำการป้องกันเลย จึงย่อมไม่อาจจะอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีความผิดทางอาญาอย่างผู้กระทำความผิดเองโดยทั่วไป ไม่ใช่ผู้ป้องกัน บางกรณีก็วินิจฉัยว่าเป็นการป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ซึ่งก็ยังคงมีความผิดและโทษทางอาญา เพียงแต่มีเหตุผลโทษหรือเหตุบรรเทาโทษแล้วแต่กรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 นอกจากนี้ในบางกรณีอาจเป็นการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด แต่บางกรณีศาลก็เห็นว่าเมื่อยังมีใช้ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ข้อเท็จจริงก็ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอถึงพฤติการณ์อันจะกระทำการป้องกัน จึงมิใช่การป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดอีกด้วย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการพิจารณาเรื่องการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดนั้นตามกฎหมายไทยก็เป็นการศึกษาถึงพฤติการณ์หรือเหตุการณ์ภายนอกทางภาวะวิสัยด้วยนั่นเอง

ประเด็นเรื่องระดับการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุหรือหลักความได้สัดส่วนกับวิถีทางที่น้อยที่สุด

1. การวินิจฉัยหลักความได้สัดส่วนหรือความพอสมควรแก่เหตุในการกระทำเพื่อป้องกันยังมีความสับสน ไม่แน่นอนในการพิจารณาว่าอย่างไรจะถือว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสม ซึ่งแม้ประเด็นนี้ย่อมจะต้องมีความแตกต่างกันไปตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับแต่ละกรณี อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาก็ควรจะต้องเป็นไปในแนวทางที่เข้าใจได้เป็นได้ในแนวทางเดียวกัน แต่เมื่อได้พิจารณาถึงแนวคำพิพากษาฎีกาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะพบว่ายังไม่อาจสรุปหลักเกณฑ์อย่างแน่ชัด บางกรณีแนวทางการพิจารณาก็มุ่งให้ความสำคัญจากข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางภาวะวิสัย เช่น ความร้ายแรงของภัยอันตรายที่มีขึ้นอยู่ในขณะนั้น แต่ในบางกรณีก็มีแนวทางการวินิจฉัยโดยคำนึงถึงความเข้าใจของฝ่ายผู้ป้องกันในทางอัตวิสัยอยู่ด้วย

2. การพิจารณาระดับของการกระทำที่มีการใช้กำลังเพื่อป้องกันในทางภาวะวิสัยมากเกินไปในบางกรณี จนทำให้ขาดการคำนึงถึงมุมมองของฝ่ายผู้ป้องกันในขณะที่อยู่ในสถานการณ์ที่เชื่อว่าตนมีภัยอันตรายในระดับใด ซึ่งบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์อันเชื่อว่ามีภัยอันตรายเช่นนั้นไม่อาจคาดหมายได้แน่นอนว่าผู้ก่อภัยจะกระทำการอย่างไร ภัยอันตรายจะมีความร้ายแรงเพียงใด ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและการใช้เหตุผลคิดไตร่ตรองของบุคคลที่อยู่ในภาวะคับขันจากความเชื่อว่ามีภัยอันตราย โดยการใช้กำลังหรือกระทำการใดๆออกไปเพื่อป้องกันในขณะนั้นอาจไม่มีโอกาสได้คิดหรือคำนึงอย่างถูกต้องว่าการกระทำนั้นจะส่งผลเช่นใด หรือเป็นการกระทำในระดับใด ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่ป้องกันย่อมทำตามสัญชาตญาณในการเอาตัวรอดเพียงเพื่อให้พ้นจากภัยอันตรายตามที่ตนเข้าใจนั้น ดังนั้นในบางกรณีการพิจารณาเพียงว่า ระดับการกระทำของผู้ป้องกันเป็นผลอย่างไรต่อฝ่ายผู้ก่อภัย โดยเทียบกับเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเท่านั้น มิได้คำนึงถึงว่าผู้ป้องกันกระทำไปเช่นนั้นเพราะเชื่อหรือเข้าใจในทางอัตวิสัย แม้บางครั้งใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะคำนึงถึงความคิดของผู้ป้องกันแต่ก็ต้องมาจากการคำนึงถึงว่าฝ่ายผู้ก่อภัยจะก่อภัยอันตรายในลักษณะใดซึ่งก็ยังคงเป็นการพิจารณาในทางภาวะวิสัยเป็นสำคัญ กล่าวคือ การพิจารณาว่าหากบุคคลอื่นทั่วไปอยู่ในภาวะเช่นการถูกประทุษร้ายแบบเดียวกันนั้นบุคคลอื่นจะตัดสินใจกระทำอย่างไร¹ หากบุคคลอื่นก็จะกระทำเช่นเดียวกับผู้ป้องกันนั้นจึงจะเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุ เช่นนี้จึงส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อฝ่ายผู้ป้องกันได้ โดยที่ผู้ป้องกันที่กระทำการป้องกันไปตามความเข้าใจของตนขณะนั้นจะต้องมีความผิดและรับโทษทั้งที่กระทำไปโดยไม่ได้เป็นผู้เริ่มก่อภัยอันตรายแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลแต่ละคนย่อมมีความคิดความเข้าใจที่แตกต่างกันแม้อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน อีกทั้งการเปรียบเทียบกับบุคคลซึ่งเพียงรับฟังสถานการณ์โดยมิใช่ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ขณะนั้นจริงๆก็อาจไม่เหมาะสมที่จะนำมาชี้ว่าการกระทำของผู้ป้องกันนั้นสมควรหรือไม่สมควรอย่างไร

¹ คณิต ฌ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, หน้า 243-244.

3. บางกรณีที่น่าประหลาดใจคือการพิจารณาระดับการกระทำเพื่อป้องกันที่ผลอันเกิดขึ้นต่อฝ่ายผู้ก่อภัย ทั้งที่ในขณะที่ผู้ป้องกันได้กระทำไปในสถานการณ์ที่เชื่อว่ามีภัยอันตรายก็อาจมีได้คำนิยามว่าจะเกิดผลเช่นใด กระทำการไปในระดับใด หรืออาจไม่มีความมุ่งหมายที่จะให้เกิดผลเช่นนั้น เพียงแต่กระทำการใดๆเพื่อให้พ้นจากสถานการณ์ที่เป็นอันตรายความความคิดของตนเท่านั้นซึ่งก็ย่อมเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ต้องการรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตหรือร่างกายของตน

4. ข้อจำกัดในการกระทำการป้องกันที่มากเกินไป เมื่อจะต้องพิจารณาเรื่องการกระทำที่เป็น การพอสมควรแก่เหตุ โดยจะต้องคำนึงว่าเป็นการกระทำโดยวิธีทางที่น้อยที่สุด ควบคู่ไปกับหลักความ ได้สัดส่วนเสมอ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า หากยังมีทางเลือกอื่นที่เป็นวิธีทางที่น้อยที่สุด หรือวิธีทางที่เป็น อันตรายต่อผู้ก่อภัยน้อยกว่าแล้ว การใช้ระดับการกระทำเพื่อป้องกันที่แม้ว่าจะมีความได้สัดส่วนกับ ระดับของภัยอันตรายก็อาจเป็นการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุได้ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการใช้ วิธีทางที่น้อยที่สุดในการป้องกันนั่นเอง ซึ่งในเรื่องนี้มีความแตกต่างอย่างมากจากหลักเกณฑ์ของ กฎหมายต่างประเทศที่ใช้หลัก Stand Your Ground ที่จะคำนึงถึงความสมควรแก่การใช้ deadly force ตามความเชื่อหรือความเข้าใจของผู้ป้องกันเป็นสำคัญในการพิจารณาเรื่องการป้องกันโดยชอบ ด้วยกฎหมาย

ประเด็นเรื่องการเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกัน

การวินิจฉัยเรื่องการเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะต้อง คำนึงถึงหลักเกณฑ์ประการต่างๆที่กล่าวมาในเบื้องต้นประกอบกัน เช่น การมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง การกระทำการป้องกันที่เป็นวิธีทางที่น้อยที่สุดและต้องได้สัดส่วนกับภัยอันตราย ซึ่งเป็นการพิจารณาที่ เน้นในทางภาวะวิสัยค่อนข้างมาก รวมถึงหลักการที่ว่าผู้ป้องกันมีหรือไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีก่อน ซึ่งยังขาดความชัดเจนแน่นอนในรายละเอียด ยังมีแนวการวินิจฉัยที่เปลี่ยนไปมาไม่แน่นอนดังที่ได้ วิเคราะห์ในแต่ละประเด็นไปแล้วนั้น ย่อมส่งผลต่อการเกิดสิทธิในการป้องกันที่ไม่แน่นอนด้วยเช่นกัน จึงเป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิของผู้ป้องกันอย่างมาก เมื่อสิทธิในการป้องกันของบุคคลยังไม่เกิดขึ้น แม้ว่าบุคคลนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายก็ตาม ดังนั้นเมื่อกระทำการใดๆไปก่อนที่จะมีสิทธิป้องกันจึง กลายเป็นผู้กระทำความผิด ที่ต้องรับโทษตามกฎหมาย ทั้งที่ได้กระทำไปเพราะเชื่อหรือเข้าใจใน ขณะนั้นว่ามีภัยอันตราย

ประเด็นเรื่องการป้องกันในเคสสถาน

1. การป้องกันในเคสสถานที่ปรับใช้กฎหมายเรื่องการป้องกันเช่นเดียวกับการป้องกันโดยทั่วไป อันมีการกำหนดขอบเขตที่เคร่งครัด ไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันที่มีสิทธิความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยในเคสสถานของตน เช่น การจะต้องปรากฏยืนยันตรายที่ใกล้จะถึงก่อนจึงจะกระทำการป้องกันได้ การที่ผู้ป้องกันต้องใช้วิถีทางที่น้อยที่สุดต่อบุคคลที่ไม่มีสิทธิจะเข้ามาในเคสสถานของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลากลางคืน ซึ่งโดยทั่วไปย่อมไม่ใช้วิสัยของคนปกติในการเข้ามาในเคสสถานของผู้อื่น หรือแม้กระทั่งบุคคลที่อยู่ในเคสสถานด้วยกันแต่เข้ามาในช่วงเวลาที่ไม่ปกติ ผู้ที่อยู่ในเคสสถานโดยมีสิทธิย่อมต้องการให้เคสสถานเป็นสถานที่ที่ส่วนตัวและมีความปลอดภัยสูงสุด การจำกัดสิทธิในการป้องกันโดยเคร่งครัดเกินไปเช่นนี้ย่อมกระทบสิทธิของผู้ป้องกันอย่างมาก ต่างจากกฎหมายเรื่องการป้องกันในต่างประเทศตามหลัก Stand Your Ground ที่แม้จะเป็นการใช้กำลังในชั้น deadly force ก็มีข้อสันนิษฐานสำหรับกรณีการป้องกันในเคสสถานว่าเป็นการใช้กำลังป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย

2. ไม่มีบทบัญญัติในหลักเกณฑ์เฉพาะกรณีการป้องกันในเคสสถานรองรับตามกฎหมายให้ชัดเจน แม้จะมีการขยายขอบเขตในการกระทำเพื่อป้องกันให้แก่ผู้ที่กระทำการป้องกันในเคสสถานมากกว่าการป้องกันกรณีทั่วไปในบางกรณีที่ปรากฏตามคำพิพากษาของศาล แต่ก็ยังมีแนวทางที่เปลี่ยนแปลงไปมา ไม่เป็นที่แน่นอนในหลักเกณฑ์ และเหตุผลในแต่ละกรณี ทำให้เกิดผลที่แตกต่างกันในข้อเท็จจริงลักษณะใกล้เคียงกัน

3. แม้แนวทางการวินิจฉัยของศาลเรื่องการป้องกันในเคสสถานบางกรณีมีการยืดหยุ่นขอบเขตของกฎหมายเรื่องการป้องกันที่นำมาปรับใช้กับการป้องกันในเคสสถานอยู่ด้วย แต่อย่างไรก็ตามยังคงยึดถือหลักเกณฑ์ในทางภาวะวิสัยในการพิจารณาสิทธิของบุคคลที่จะมีสิทธิกระทำการเพื่อป้องกันที่มีความเคร่งครัดมากกว่ากฎหมายเรื่องการป้องกันในเคสสถานในต่างประเทศ กล่าวคือ แม้จะให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในเคสสถานในการใช้กำลังเพื่อป้องกันได้ทันที แต่ก็มีใช้การพิจารณาที่ความเข้าใจของผู้ป้องกันเท่านั้น ในการพิจารณาจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีพฤติการณ์บางประการเกิดขึ้น คือต้องมีความเป็นรูปธรรมของภัยอันตรายบางอย่างอันทำให้ผู้ป้องกันมีสิทธิกระทำการเพื่อป้องกันได้ หากยังไม่มีเหตุที่ทำให้เห็นถึงว่ามีภัยอันตรายอะไรเกิดขึ้น มีแต่เพียงบุคคลใดเข้ามาในเคสสถานเท่านั้น การใช้กำลังในทันทีก็จะเป็นความผิดได้ ส่วนในกฎหมายต่างประเทศนั้นจะมีข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกันในเคสสถานว่าเป็นการใช้กำลังเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ป้องกันนั้นเชื่อว่าตนมีภัยอันตรายแม้ยังไม่ปรากฏเหตุใดขึ้นเลยก็ตาม เพราะมุ่งพิจารณาที่ความเข้าใจทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเองเป็นหลัก

ประเด็นเรื่องการป้องกันเพราะเหตุสำคัญผิด

1. การป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด โดยทั่วไปแล้วการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดนั้นควรจะต้องพิจารณาที่ความเข้าใจในขณะที่ได้กระทำการป้องกันของผู้ป้องกันในทางอัตวิสัยเป็นหลัก ซึ่งตามกฎหมายไทยมีลักษณะที่เป็นการพิจารณาความสำคัญผิดของผู้ป้องกันแต่ก็มีใช้เพียงแค่พิจารณาจากความเชื่อความเข้าใจของผู้ป้องกันเท่านั้น กล่าวคือยังจะต้องดูถึงข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เป็นภาวะวิสัยด้วยว่า มีข้อเท็จจริงใดที่ทำให้ผู้ป้องกันเกิดความสำคัญผิดในขณะนั้น หากยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอถึงภัยอันตราย ผลตามแนวคำพิพากษาของศาลดังที่ได้ยกตัวอย่างในเรื่องนี้อาจกลายเป็นไม่ใช่การป้องกันตามกฎหมายเลย จึงไม่อาจจะอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดด้วย โดยเมื่อมุมมองของบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์เช่นเดียวกับผู้ป้องกันมักมีความคิดว่าเป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่มีภัยอันตราย หรือมีใช้ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ที่จะทำให้บุคคลมีสิทธิที่จะกระทำการป้องกัน ต่างจากหลักการป้องกันโดยทั่วไปในกฎหมายต่างประเทศที่แม้ไม่มีหลักเฉพาะถึงเรื่องการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดก็มีความครอบคลุมถึงการที่ผู้ป้องกันสำคัญผิดอยู่แล้วในตัว เนื่องจากการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground นั้นจะมุ่งให้ความสำคัญที่ความเชื่อหรือความเข้าใจของผู้ป้องกันเป็นหลัก ไม่ว่าจะข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามเหตุการณ์ภายนอกจะเป็นอย่างไร มีพฤติการณ์ที่ก่อให้เกิดความสำคัญผิดหรือไม่ ก็ไม่ได้ส่งผลให้การกระทำการป้องกันเป็นการมิชอบ หากในขณะที่ยังไม่มีการป้องกันนั้นผู้ป้องกันเชื่อว่ามีภัยอันตราย ก็มีสิทธิที่จะกระทำการใดๆ เพื่อป้องกันอันเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

2. แม้ว่าบางกรณีจะเข้าหลักเกณฑ์เป็นการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบ มาตรา 68 ก็ตาม แต่ผลสุดท้ายมักจะกลายเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ซึ่งเป็นความผิดและมีโทษทางอาญา เพียงแต่อาจได้รับการลดโทษหรือยกเว้นโทษเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 ทั้งที่ผู้ป้องกันได้กระทำการป้องกันไปเพราะในขณะนั้นเขาเชื่อว่าอยู่ในสถานการณ์ที่อันตราย แต่เนื่องจากบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์เดียวกับผู้ป้องกัน หรือมีใช้ผู้ที่สำคัญผิดในลักษณะเดียวกับผู้ป้องกันมักเห็นว่า ในสถานการณ์ที่ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นภัยอันตราย เมื่อผู้ป้องกันกระทำการที่ส่งผลต่ออีกฝ่ายจนได้รับอันตราย หรืออันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย เป็นการกระทำที่เกินสมควร หรือเกินกว่าความจำเป็น ในหลายๆกรณีที่เกิดขึ้นกับการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดจึงมักเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน

ประเด็นเรื่องการกระทบสิทธิของผู้ป้องกันในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

การที่ผู้ป้องกันต้องตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหาหรือการเป็นจำเลยในคดีอาญาที่มีกระบวนการต่างๆอันกระทบสิทธิของบุคคลได้ง่าย ซึ่งในประเทศไทยมีกระบวนการดำเนินคดีที่มีระยะเวลานาน เมื่อผู้ที่กระทำการป้องกันมีฐานะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาก่อนแล้วย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำการเพื่อป้องกัน เนื่องจากแม้ผลในท้ายที่สุดปรากฏว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายสิทธิของผู้ป้องกันในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจำกัดหรือถูกกระทบในกระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายก็ได้เกิดขึ้นไปแล้ว ยิ่งการที่ในระยะเวลายาวนานในขั้นตอนการดำเนินคดีอันยาวนานกว่าที่คดีจะถึงที่สุดอาจมีความเสียหายหลายประการต่อผู้ป้องกันซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ โดยไม่สามารถที่จะชดเชยเยียวยาให้กลับคืน

ประเด็นเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

1. เรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในประเทศไทยยังมีการบัญญัติกฎหมายไม่ชัดเจน โดยยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดในการกำหนดว่าในกรณีใดบ้างที่สามารถใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ และมีขอบเขตหลักเกณฑ์เพียงใดมีปรากฏที่กล่าวถึงในบทบัญญัติ มาตรา 143 วรรคท้าย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเรื่องแนวทางการสอบสวนคดีที่มีการตายอันเกิดจากการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ไปเฉพาะตามแนวคำพิพากษาของศาลก็จะปรับใช้กับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ในการวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งมีขอบเขตค่อนข้างจำกัด และเคร่งครัดเกินไปแก่การนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตำรวจที่นอกจากจะต้องป้องกันความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในสถานการณ์หนึ่งๆแล้วยังเป็นการปฏิบัติราชการเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐอีกด้วย

2. กฎหมายการป้องกันที่มีหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัด ไม่เหมาะสมที่จะปรับใช้ในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ เพราะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจไม่กล้าตัดสินใจในปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะกลายเป็นผู้ต้องหาซึ่งถูกดำเนินคดีทางกฎหมายเสียเองได้โดยง่าย ปัญหาที่ตามมาคือหลายๆกรณีที่มีการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจะมีการจัดฉากให้ดูเสมือนว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจที่จะใช้กำลังป้องกันได้ ซึ่งทำให้มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจนั้นไม่มีความผิดจากการใช้กฎหมายที่ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในลักษณะที่หลายกรณีมีความจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามภารกิจนั้นเอง

ประเด็นเรื่องการครอบครองและการใช้อาวุธปืนในประเทศไทย

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาในมลรัฐต่างๆยอมรับและสนับสนุนการปรับใช้หลัก Stand Your Ground คือสิทธิในการครอบครองและใช้อาวุธปืนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองซึ่งได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ส่วนในประเทศไทยแม้ว่ากฎหมายจะมีได้บัญญัติโดยชัดเจนว่าการถือครองอาวุธปืนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งของพลเมืองอย่างเช่นกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับรองไว้ และสิทธิในการมีหรือใช้อาวุธปืนในประเทศไทยค่อนข้างเคร่งครัด แต่อาชญากรรมที่เกิดจากอาวุธปืนในสังคมไทยก็มีให้เห็นอยู่ทั่วไปซึ่งมักมีการนำอาวุธปืนมาใช้โดยประชาชนอยู่บ่อยครั้ง และอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ผู้กระทำความผิดมักมีการใช้อาวุธปืนเถื่อน² กล่าวคือ เป็นการพกและใช้อาวุธปืนโดยไม่มีใบอนุญาต ไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมาย เห็นได้จากการใช้อาวุธปืนในการก่อเหตุร้ายหรือความรุนแรงในประเทศไทย หลายนครที่มีอาวุธปืนเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำความผิดเสมอ โดยยังไม่มีตัวเลขและการตรวจสอบอย่างชัดเจนว่าอาวุธปืนเหล่านั้นมีที่มาอย่างไร ได้ซื้อขายกันอย่างถูกต้องหรือเป็นปืนเถื่อนที่มีการซื้อขายกันตามตลาดมืด รวมทั้งอาจไม่ได้มีการดำเนินการตรวจสอบอย่างทั่วถึงว่าผู้ครอบครองอาวุธปืนนั้นได้รับอนุญาตให้ครอบครองโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่³ การปรับใช้หลัก Stand Your Ground อาจเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากกว่ากฎหมายที่ค่อนข้างจำกัดสิทธิของผู้ป้องกันโดยมีหลักเกณฑ์และขอบเขตที่เคร่งครัด

จากปัญหาประการต่างๆที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ เป็นประเด็นที่สามารถแก้ไข และปรับปรุงกฎหมายไทยในเรื่องการกระทำโดยป้องกันเพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันให้ดียิ่งขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยเฉพาะด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ โดยจะได้วิเคราะห์และนำเสนอแนวทางการเพิ่มเติมปรับปรุงกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground ที่ปัจจุบันมีแนวโน้มการปรับใช้อย่างมากขึ้นในต่างประเทศ เพื่อพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อกฎหมายไทยในลำดับต่อไป

² ณรินทร์ ช่างเผือกงาม, อาวุธปืนถูกกฎหมายคุณมีได้ กรุงเทพมหานคร : ประชาชนสำนักพิมพ์, 2555), หน้า 165-171.

³ “เรื่องเดียวกัน”

5.2 การนำหลัก Stand Your Ground มาใช้กับการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมาย

5.2.1 แนวทางการพิจารณาหลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหา

การนำหลัก Stand Your Ground เข้ามาปรับใช้กับกฎหมายเรื่องการป้องกันเพื่อแก้ไขปัญหาประเด็นต่างๆของกฎหมายไทยนั้น จะต้องศึกษาสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground ว่ามีอยู่อย่างไร เพื่อวิเคราะห์แนวทางที่จะนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้อยู่ตามกฎหมายต่างประเทศ และพิจารณาต่อไปว่าจะต้องปรับเปลี่ยนกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไรเพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ได้อย่างถูกต้อง

สาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground สามารถสรุปได้เป็น 3 ประการดังที่ได้กล่าวในรายละเอียดไปก่อนแล้วในบทที่ 2 การจะใช้หลัก Stand Your Ground ก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดหรือหลักเกณฑ์ทางกฎหมายให้มีแนวทางเดียวกัน ได้แก่

(1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่าน่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้กำลังตามกฎหมาย

เมื่อฝ่ายที่เห็นว่าตนจะได้รับภัยหรือเชื่อโดยสมควรได้ว่าน่าจะมีภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อตนเองหรือผู้อื่นในขณะนั้น (reasonable believes)⁴ บุคคลก็เกิดสิทธิตามกฎหมายที่จะกระทำการเพื่อป้องกันตามหลัก Stand Your Ground โดยไม่จำเป็นต้องยอมถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย

การจะนำหลัก Stand Your Ground เข้ามาปรับใช้กับกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยจะต้องมีการปรับเปลี่ยนมุมมองว่าการเกิดสิทธิของบุคคลที่จะกระทำการป้องกันได้ตามกฎหมายจะมีขึ้นเมื่อบุคคลที่ได้กระทำเพื่อป้องกันเชื่อในขณะนั้นว่ามีภัยอันตราย มิใช่ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงในทางภาวะวิสัยดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากหลัก Stand Your Ground มุ่งให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันมากกว่ากฎหมายเรื่องการป้องกันของไทย การกระทำโดยตามป้องกันหลัก Stand Your Ground จึงให้ความสำคัญทางอัตวิสัยของฝ่ายผู้ป้องกันในการพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

การพิจารณาการเกิดสิทธิในการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground ที่มุ่งพิจารณาในทางที่เป็นอัตวิสัยของฝ่ายผู้ป้องกันจะทำให้การวินิจฉัยคดีมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนมากขึ้น กล่าวคือ จะพิจารณาว่าเป็นการกระทำเพื่อป้องกันหรือไม่จากความเข้าใจของผู้ป้องกันเท่านั้นว่าขณะที่ได้กระทำการนั้นเขาได้กระทำไปเพื่อป้องกันเนื่องจากเชื่อว่ามีภัยอันตราย จึงมีลักษณะคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันให้ไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ต่างจากการพิจารณาทางภาวะวิสัยหรือเหตุการณ์ภายนอกที่ขาดความแน่นอน เช่น เหตุการณ์ต้องอยู่ในระดับใดจึง

⁴ Rollin M. Perkins, *Perkins on Criminal Law*, p. 495.

เป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง นอกจากนี้ในมุมมองของบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ป้องกัน หรือไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ อาจไม่เข้าใจหรือไม่ได้รู้สึกถึงภัยอันตรายเช่นเดียวกับผู้ป้องกันก็ได้ ทั้งที่เรื่องนี้ควรจะพิจารณาจากบุคคลนั้นๆ เท่านั้น มิใช่เอาความเห็นของผู้อื่นมาเป็นเกณฑ์วัดความชอบด้วยกฎหมายในการกระทำของอีกคนหนึ่ง เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์เมื่อตนรู้สึกหรือเชื่อว่ามีภัยอันตรายก็ย่อมจะต้องการความปลอดภัย โดยอาจกระทำการใดๆ เพื่อให้พ้นจากสถานการณ์เช่นนั้น ย่อมควรได้รับความคุ้มครองที่เขาได้กระทำเพื่อป้องกัน จึงไม่ควรจะคำนึงถึงข้อเท็จจริงภายนอกในมุมมองหรือความคิดของคนอื่นที่อาจมีความแตกต่างกันในแต่ละคนมาตัดสินว่าการกระทำของผู้ป้องกันโดยเชื่อเช่นนั้นเป็นการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมาย

จากหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำโดยป้องกันของกฎหมายไทย การวินิจฉัยเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมีความแตกต่างจากหลัก Stand Your Ground อย่างมากในประเด็นนี้ ดังนั้นการจะนำหลัก Stand Your Ground มาใช้ในกฎหมายไทยเรื่องการกระทำโดยป้องกันจึงควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ตลอดจนแนวคิดในการพิจารณาเรื่องการเกิดสิทธิที่จะกระทำการเพื่อป้องกันให้สอดคล้องกับสาระสำคัญที่ว่า เมื่อบุคคลเห็นว่าตนจะได้รับภัยหรือเชื่อโดยสมควรได้ว่าน่าจะมีภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อตนเองหรือผู้อื่นในขณะนั้น (reasonable believes) บุคคลนั้นก็เกิดสิทธิตามกฎหมายที่จะกระทำการเพื่อป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ด้วย

ผู้เขียนเห็นว่าเหตุผลที่ควรมีการปรับเปลี่ยนเรื่องการเกิดสิทธิของบุคคลในการกระทำโดยป้องกันมาเป็นการพิจารณาในทางอติวิสัยของผู้กระทำการป้องกัน เนื่องจากการที่บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ที่เชื่อว่าตนมีภัยอันตรายโดยทั่วไปแล้วย่อมต้องการให้ภัยอันตรายนั้นผ่านพ้นไปโดยเร็วที่สุด โดยอาจมิได้มีเวลาหรือการใช้เหตุผลที่เหมาะสมเพียงพออย่างในกรณีที่อยู่ในสถานการณ์ปกติด้วยความกลัวว่าจะไม่ทันการณ์ เพราะวามมนุษย์ทุกคนย่อมมีสัญชาตญาณในการรักษาความปลอดภัยชีวิตเพื่อความอยู่รอด โดยการที่ได้กระทำไปนั้นก็มิได้มาจากความชั่วร้ายของผู้ป้องกันในการริเริ่มก่อภัยอันตรายขึ้นมาก่อนแต่อย่างใด หากยังคงต้องจำกัดสิทธิของผู้ป้องกันให้จะต้องพิจารณาถึงความมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงซึ่งยังมีความไม่ชัดเจนในการวินิจฉัย ไม่สามารถหาหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นกรณีที่ผู้ป้องกันไม่ทันตั้งตัว หรือไม่อาจใช้เวลาคาดคะเนว่าช่วงเวลาใดจะเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงในสถานการณ์ขณะนั้น อีกทั้งการพิจารณาในทางภาวะวิสัยโดยคำนึงจากข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือพิจารณาว่าผู้อื่นจะกระทำเช่นเดียวกับผู้ป้องกันหรือไม่ในสถานการณ์เช่นเดียวกัน ผู้ที่รับฟังเหตุการณ์โดยมิใช่ผู้ป้องกันเองในขณะนั้นก็ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่จะเข้าใจภาวะที่เกิดขึ้นอย่างผู้ป้องกันอย่างแท้จริง นอกจากนี้ในสถานการณ์หนึ่งๆ บุคคลแต่ละคนย่อมมีความคิดความเห็นที่แตกต่างกันไปไม่อาจจะใช้ความคิดของคนอื่นมาเป็นเกณฑ์ว่าผู้ป้องกันควรคิดหรือเข้าใจเช่นใด ในการวินิจฉัยว่าได้กระทำการโดยมีสิทธิที่จะป้องกันแล้วหรือไม่ จึงควรคำนึงถึงผู้กระทำการป้องกันในขณะนั้นเป็นสำคัญ หากเขาได้กระทำไปโดยมีเจตนาเพื่อป้องกันแล้วก็ควรได้รับความคุ้มครอง

เมื่อกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยใช้เกณฑ์การพิจารณาเรื่องการเกิดสิทธิของบุคคลในการกระทำการเพื่อป้องกันในทางอธรรมของผู้ป้องกันข้อดี คือ หลักการวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าเมื่อใดบุคคลจะทำการป้องกันได้จะเป็นไปในทางเดียวกัน จากการคำนึงถึงฝ่ายผู้ป้องกันเป็นสำคัญเท่านั้นเมื่อบุคคลเชื่อว่ามีภัยอันตรายก็จะมีสิทธิที่จะป้องกันสิทธิของตน เมื่อได้กระทำการใดโดยมีเจตนาเพื่อป้องกันก็จะได้รับความคุ้มครองให้การกระทำนั้นเป็นการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground โดยไม่ต้องคำนึงถึงภาวะวิสัยในเหตุการณ์ว่า เมื่อใดจะเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ซึ่งนอกจากจะไม่อาจทราบได้แน่นอนว่าอย่างไรเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงแล้ว ในสถานการณ์ที่บุคคลเชื่อว่ามีภัยอันตรายที่จะต้องป้องกันยังเป็นการยากแก่การคำนึงถึงช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่เป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงด้วย ดังนั้นย่อมเป็นการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ป้องกันให้มีหลักประกันที่ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ในการปรับใช้หลัก Stand Your Ground

ปัญหาหรือข้อบกพร่องของการพิจารณาเรื่องการเกิดสิทธิของบุคคลในการกระทำการใดๆ เพื่อป้องกันในทางอธรรมของผู้ป้องกัน อาจมีอยู่ว่าการพิจารณาว่าบุคคลนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายในขณะที่ใช้กำลังโดยอ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อป้องกัน อาจพิสูจน์ได้ยาก เพราะเป็นเหตุผลทางอธรรมของฝ่ายผู้ป้องกันเองโดยแท้ แต่อย่างไรก็ตามหากยังคงให้การเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันได้จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงภายนอกเป็นสำคัญโดยไม่ต้องคำนึงถึงฝ่ายผู้ป้องกันก็จะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในกรณีที่เชื่อว่ามีภัยอันตรายอันจะต้องป้องกันจริงๆ

ดังนั้นแนวทางการพิจารณาเรื่องการเกิดสิทธิของบุคคลในการกระทำการเพื่อป้องกันในทางอธรรมของผู้ป้องกันที่ควรนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกฎหมายไทยเพื่อความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground อาจมีการกำหนดเหตุที่บุคคลจะเกิดสิทธิกระทำการเพื่อป้องกันเมื่อบุคคลนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายอันน่าจะเกิดขึ้นต่อตนเองในกรณีการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตน หรือเมื่อเชื่อว่าอาจมีภัยอันตรายต่อผู้อื่นในกรณีการป้องกันผู้อื่น โดยอาจกำหนดเหตุบางประการที่แสดงให้เห็นได้ชัดว่าข้อเท็จจริงเช่นนั้นน่าจะเป็นเหตุที่บุคคลเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันได้โดยไว้เป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมาย เช่น กรณีที่มีผู้ไม่มีสิทธิในเคหสถานบุกรุกเข้ามาโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือกรณีที่อีกฝ่ายมีพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดว่าน่าจะเป็นอันตรายอย่างการมีอาวุธร้ายแรง เป็นต้น โดยยังคงใช้หลักเกณฑ์ที่ว่าบุคคลที่ป้องกันจะต้องเป็นบุคคลที่มีได้ก่อนหรือริเริ่มให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นก่อน ซึ่งเป็นหลักที่เป็นสาระสำคัญพื้นฐานตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยและต่างประเทศอันมีความสอดคล้องกันอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อบุคคลที่บริสุทธิ์มิได้ก่อหรือริเริ่มให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นก่อนกระทำไปด้วยเจตนาเพื่อป้องกันในสถานการณ์ที่เขาเชื่อว่ามีภัยอันตรายจึงควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย มิใช่มีผลเป็นว่าการกระทำนั้นมิใช่การป้องกันเลยหากยังมีใช้ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงแม้บุคคลนั้นอ้างว่าตนเข้าใจว่ามีอันตราย โดยเมื่อวินิจฉัยว่ายังไม่เป็นเหตุที่ทำให้บุคคลเกิดสิทธิที่จะป้องกันได้แล้ว จึงมิใช่การป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด มิใช่การป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำต้องกระทำเพื่อป้องกันอีกด้วย ผู้ที่จึงมีความผิดตามกฎหมายโดยไม่มีเหตุยกเว้นโทษหรือเหตุผลใดๆ ดังที่ปรากฏขึ้นบางกรณีในประเทศไทย

(2) ระดับของการกระทำโดยใช้กำลัง (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้ นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ากฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground แม้จะให้สิทธิที่จะใช้กำลังจนถึงขั้น deadly force อันมีขอบเขตค่อนข้างกว้างตามความเข้าใจหรือความเชื่อถึงภัยอันตรายของผู้ป้องกันเองในขณะนั้น แต่การใช้กำลังในขั้น deadly force นั้น ถือเป็นกรกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการกระทำที่สมควรแก่เหตุ หรือ Reasonable force ตามหลัก Stand Your Ground ซึ่งแม้ว่าข้อเท็จจริงในสถานการณ์ดังกล่าวจะเป็นอย่างไรก็ตาม ถ้าหากผู้ป้องกันอ้างว่าขณะที่ได้กระทำการป้องกันนั้นเขาเชื่อว่าภัยอันตรายมีความร้ายแรง หรือ เข้าเหตุตามลักษณะที่กฎหมายกำหนด การใช้กำลังนั้นก็เป็นการกระทำที่สมควรแก่เหตุแล้ว เนื่องจากกฎหมายเรื่องการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground นอกจากจะพิจารณาการเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันในทางอัตวิสัยของฝ่ายผู้ป้องกันแล้ว ในเรื่องความเหมาะสมของระดับการใช้กำลังก็พิจารณาในทางอัตวิสัยของฝ่ายผู้ป้องกันเช่นกัน กฎหมายเรื่องการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground จึงคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันได้อย่างครอบคลุม แม้ว่าการกระทำโดยป้องกันนั้นจะถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายทั้งที่อีกฝ่ายหนึ่งนั้นอาจมิได้มีความมุ่งหมายที่จะกระทำการใดอันเป็นอันตรายร้ายแรงก็ตาม แต่ก็มีไว้ว่ากฎหมายให้ทุกกรณีใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้แต่อย่างใด เพียงแต่เป็นหลักที่มุ่งคำนึงความคิดทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญเท่านั้นว่าเป็นการป้องกันที่สมควรต่อภัยอันตรายในขณะนั้นตามที่ผู้ป้องกันเข้าใจ จึงเสมือนว่ากฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground คุ้มครองผู้กระทำการป้องกันที่เจตนาหรือคุ้มครองตั้งแต่ความคิดของผู้ป้องกันที่หากได้ใช้กำลังไปเพื่อการป้องกันแม้ถึงขั้น deadly force ในขณะที่ผู้ป้องกันเชื่อว่าตนมีภัยอันตรายร้ายแรงแล้ว ย่อมเป็นการใช้กำลังที่ชอบด้วยกฎหมายตามหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground

ผู้เขียนเห็นว่าเหตุผลที่ควรมีการปรับเปลี่ยนเรื่องการพิจารณาการกระทำที่สมควรแก่เหตุ หรือ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe ซึ่งคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้ นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมายในข้อเท็จจริงบางกรณี กล่าวคือ เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ประการแรกที่ว่าบุคคลเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นต่อสิทธิของตนเอง หรือผู้อื่น บุคคลนั้นเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันตนเองหรือผู้อื่นตามกฎหมาย โดยในบางกรณีเมื่อบุคคลเชื่อว่าภัยอันตรายนั้นเป็นภัยอันตรายที่ร้ายแรงถึงขั้นกระทบต่อสิทธิในชีวิตหรือร่างกาย เช่น ภัยอันตรายถึงแก่ความตายหรือเป็นอันตรายสาหัส กฎหมายควรให้ความคุ้มครองเมื่อ บุคคลนั้นได้ใช้กำลังเพื่อป้องกัน แม้ว่าการใช้กำลังนั้นอาจเป็นการกระทำที่ถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) ก็ตาม เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันตามเจตนาอย่างแท้จริงเมื่อผู้ นั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาเพื่อป้องกันตามที่ตนเข้าใจในขณะนั้นว่ามีภัยอันตรายที่มีความร้ายแรงเช่นกัน จึงถือว่าเป็นการใช้กำลังที่สมควรแก่ภัยอันตรายตามที่ผู้ป้องกันเข้าใจในขณะนั้นแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ที่เห็นว่าตนจะเป็นฝ่ายถูกกระทำอันตรายก่อน โดยเขามีผู้ใช้เริ่มหรือก่อให้เกิดการอันมิชอบด้วยกฎหมายขึ้นแต่อย่างใด

เมื่อกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยมีการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาการกระทำที่สมควรแก่เหตุ หรือ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe ซึ่งคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย ข้อดีคือ สิทธิของผู้กระทำการป้องกันได้รับความคุ้มครองไปตามเจตนาอันแท้จริงที่ผู้หนึ่งกระทำไปเมื่อเขาเชื่อเช่นนั้นว่าน่าจะมีภัยอันตรายอันร้ายแรงเกิดต่อตนเองหรือผู้อื่น ด้วยเจตนาเพื่อป้องกัน แม้ว่าการกระทำนั้นจะมีการใช้กำลังถึงขั้นที่เป็นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) ก็ตาม เป็นการขยายขอบเขตของการกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายให้มีข้อจำกัดลดลงในบางกรณีแก่ผู้ป้องกัน และเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันที่เป็นคุณต่อผู้ป้องกันมากขึ้นเมื่อให้ความสำคัญกับการพิจารณาความเหมาะสมของการใช้กำลังที่จะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเอง

ปัญหาหรือข้อบกพร่องของการพิจารณาการกระทำที่สมควรแก่เหตุ หรือ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe ซึ่งคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย อาจมีอยู่ว่าการพิสูจน์ความคิดของผู้ป้องกันในขณะที่ใช้กำลังถึงขั้น deadly force นั้นมีอยู่อย่างไร โดยการจะให้เกิดความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์นี้ที่มุ่งพิจารณาในทางอัตวิสัย อาจจะต้องฟังเหตุผลของฝ่ายผู้ป้องกันให้ชัดเจนเป็นสำคัญ ในการพิจารณาว่าเป็นการใช้กำลังที่สมควรแก่สถานการณ์นั้นหรือไม่ นอกจากนี้การที่ให้ขอบเขตแก่การใช้กำลังที่มากเกินไปอาจเป็นปัญหาที่กระทบสิทธิของอีกฝ่ายหนึ่งด้วย จึงอาจต้องกำหนดกรณีที่จะใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้ให้ชัดเจน อย่างในกรณีที่เชื่อได้ค่อนข้างชัดว่ามีภัยอันตรายร้ายแรง เช่น การที่อีกฝ่ายหนึ่งเข้ามาโดยมีอาวุธปืน หรือซกอาวุธ แต่อาจไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงขั้นอันตรายที่ใกล้จะถึง

แนวทางการพิจารณาการกระทำที่สมควรแก่เหตุ หรือ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe ซึ่งคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้นั้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมายที่ควรนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกฎหมายไทยเพื่อความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground อาจกำหนดว่าเมื่อบุคคลที่มีสิทธิป้องกันตามกฎหมายแล้วตามเหตุประการแรกที่ว่าบุคคลนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตราย ในขั้นต่อมาที่จะพิจารณาว่าการใช้กำลังเพื่อป้องกันนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และจะใช้กำลังเพื่อป้องกันในระดับใดจึงสมควรแก่กรณีนั้นจะคำนึงในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญ กฎหมายอาจมีการกำหนดถึงสถานการณ์ที่มีข้อเท็จจริงอันปรากฏว่าผู้ป้องกันเชื่อได้ชัดเจนว่าจะมีภัยอันตรายที่ร้ายแรงต่อสิทธิในชีวิตหรือร่างกายของตนเองหรือผู้อื่น สามารถใช้กำลังเพื่อป้องกันแม้ถึงขั้น deadly force ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

อย่างไรก็ตามในการนำหลัก Stand Your Ground เข้ามาปรับใช้กับกฎหมายไทย เรื่องการกระทำโดยป้องกัน ที่มีหลักเกณฑ์ และแนวทางการวินิจฉัยเรื่องระดับการกระทำการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายค่อนข้างแตกต่างการใช้กำลังโดยชอบด้วยกฎหมายตามหลัก Stand Your Ground อย่างมากนี้ จึงจะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ของกฎหมาย รวมทั้งแนวทางการวินิจฉัยระดับของการกระทำที่เป็นการใช้กำลังที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นการคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้กระทำการป้องกัน แทนการพิจารณาข้อเท็จจริงในเหตุการณ์หรือการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นอันเป็นการ

พิจารณาในทางภาวะวิสัย เพื่อให้สอดคล้องกับแนวการปรับใช้ตามสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground

(3) ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

ประเทศสหรัฐอเมริกา ในมลรัฐที่กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันปรับใช้กับหลัก Stand Your Ground มีความชัดเจนถึงเรื่องผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบโดยมีการบัญญัติรองรับว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่ต้องหลบหนี (no duty to retreat) อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้เกิดความแน่นอนแก่สิทธิของผู้ป้องกัน เนื่องจากมีแนวคิดว่าการกำหนดให้ผู้ป้องกันมีหน้าที่ต้องหลบหนีก่อนไม่เป็นธรรมต่อผู้บริสุทธิ์ที่ถูกประทุษร้าย หรืออาจได้รับภัยก่อนหากจะต้องยอมให้แก่การกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่ผู้นั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายหรือมีเหตุป้องกัน

ส่วนประเด็นนี้แม้ในประเทศไทยจะมีการกล่าวถึงหรือปรากฏอยู่บ้างในบางกรณีตามคำพิพากษาของศาล แต่ก็ยังไม่ความไม่แน่นอน และไม่มีการกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนตามกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทย สิทธิในการป้องกันของบุคคลจึงยังขาดความชัดเจนว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายหรือไม่อย่างใด และตามแนวทางการวินิจฉัยของศาลที่ว่าแม้ไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนีต่อภัยอันตราย แต่ก็ควรอยู่เฉยไม่ได้ตอบอีกฝ่ายหนึ่งมิฉะนั้นจะไม่สามารถอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็ยังมีความขัดแย้งกับหลัก Stand Your Ground ที่ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ไม่จำต้องหลบหนี แม้ถึงว่าจะเป็นการใช้กำลังในชั้น deadly force ก็ตาม

ดังนั้นการจะนำหลัก Stand Your Ground มาใช้กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันก็ควรทำให้เกิดความชัดเจนว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง ซึ่งเป็นสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground เพื่อให้ในทางปฏิบัติมีแนวทางการพิจารณาทุกคดีเป็นไปในทางเดียวกัน สอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground อย่างแท้จริงเช่นเดียวกับกฎหมายของมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ปรับใช้หลัก Stand Your Ground อันจะทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในสิทธิของผู้ป้องกันแต่ละกรณี และมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันมากขึ้นด้วย

ผู้เขียนเห็นว่าเหตุผลที่ควรทำให้เกิดความชัดเจนว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง นอกเหนือจากจะทำให้หลักเกณฑ์ของกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันมีความชัดเจนแน่นอนมากขึ้นแล้ว หากกำหนดหน้าที่ให้ผู้ป้องกันจะทำการป้องกันได้ต้องหลบหนีก่อนจะเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ที่ถูกประทุษร้ายก่อน หรือกรณีที่บุคคลนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายแล้วหากมีหน้าที่จะต้องหลบหนีก่อนก็เท่ากับว่าบุคคลยังไม่เกิดสิทธิที่จะกระทำการเพื่อป้องกันหากยังไม่พยายามหลีกเลี่ยงเสียก่อน การใช้กำลังด้วยเจตนาป้องกันก็มีใช้การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้จะมีการปรับใช้หลักนี้อยู่บ้างแต่หากยังไม่มีการกำหนดให้ชัดเจนในกฎหมายก็จะเกิดความไม่แน่นอนดังที่เป็นอยู่ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ที่ใช้กำลังป้องกันในทันทีกลายเป็นการต่อสู้หรือสมัครใจวิวาทอันทำให้ไม่อาจอ้างว่าเป็นการ

ป้องกันได้นั้นย่อมกระทบต่อสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ที่โดยพื้นฐานแล้วบุคคลควรมีสิทธิในการปกป้องตนเองได้เมื่อเชื่อว่ามีภัยอันตราย

เมื่อกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ทำให้เกิดความชัดเจนว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง ข้อดีคือ ความชัดเจนของกฎหมายไทยในหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ในแง่การให้ความเป็นธรรม ให้หลักประกันความปลอดภัยที่ชัดเจนว่าบุคคลได้รับความคุ้มครองให้มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะใช้กำลังปกป้องตนเองหรือผู้อื่นได้ทันทีเมื่อรู้สึกว่ามีสถานการณ์จากภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะส่งผลต่อผู้ที่ง้อภัยหรือประทุษร้ายผู้อื่นก่อนจะต้องคิดคำนึงให้มากขึ้นว่าผู้อื่นฝ่ายที่จะถูประทุษร้ายนั้นมีสิทธิที่จะใช้กำลังเพื่อป้องกันได้โดยชอบได้ทันที แม้ว่าจะเป็นการใช้กำลังที่อาจทำให้ฝ่ายผู้ก่อภัยได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายก็ตามดังหลักเกณฑ์สองประการที่ได้กล่าวไปข้างต้น

ปัญหาหรือข้อบกพร่องหากกฎหมายมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ทำให้เกิดความชัดเจนว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง อาจมีอยู่ว่าจะมีการอ้างว่ากระทำการเพื่อป้องกันมากขึ้น โดยบุคคลมีแนวโน้มที่จะใช้กำลังตอบโต้เกิดการปะทะกันมากกว่าการพยายามหลีกเลี่ยงเพียงเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่สิทธิ แต่อย่างไรก็ตามน่าจะเป็นผลดีต่อบุคคลที่เชื่อว่ามีภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายให้ได้รับความเป็นธรรมมากขึ้นกว่าการที่จะต้องยอมอยู่เฉย หรือยอมอ่อนข้อให้แก่ภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น

ดังนั้นแนวทางการพิจารณามีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ทำให้เกิดความชัดเจนว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง ที่ควรนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับกฎหมายไทยเพื่อความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ควรจะต้องมีการเพิ่มหลักเกณฑ์นี้แก่บทบัญญัติเรื่องการกระทำโดยป้องกัน เพื่อมีการรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนแก่การนำมาปรับใช้ในคดีที่มีการกระทำโดยป้องกัน โดยมีให้มีการนำมาปรับใช้กับแค่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในบางกรณีเท่านั้นดังที่มีความไม่แน่นอนอย่างในปัจจุบัน

แนวทางการนำหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ที่ใช้อยู่ในกฎหมายต่างประเทศมาปรับใช้กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทย ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรพิจารณาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ของประเทศสหรัฐอเมริกาการศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างแก่รูปแบบการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันที่ใช้หลัก Stand Your Ground ในประเทศสหรัฐอเมริกามีลักษณะการปรับใช้หลายรูปแบบ ที่แบ่งแยกและเห็นได้ชัดเจนถึงการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกัน โดยแตกต่างกันไปตามกฎหมายภายในแต่ละมลรัฐที่มีขอบเขตที่ความกว้างและแคบในระดับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ที่แตกต่างกัน

โดยสรุปจากหลักกฎหมายของมลรัฐต่างๆในประเทศสหรัฐอเมริกาที่รับหลัก Stand Your Ground มาใช้กับการกระทำโดยป้องกันที่กฎหมายไทยอาจพิจารณาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนากฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันให้เหมาะสมมากขึ้น อาจศึกษาได้จากการปรับใช้หลัก Stand Your Ground แต่ละกรณีดังต่อไปนี้

(1) หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในเคสสถาน (Castle Doctrine)

ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันของมลรัฐ Arizona⁵ มีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันที่ได้กระทำในเคสสถาน ในกรณีที่มีผู้บุกรุกหรือเข้ามาในเคสสถานโดยไม่มีสิทธิ และมีบางมลรัฐที่มีการยอมรับหลัก Stand Your Ground มาใช้จำกัดเพียงการป้องกันในเคสสถานเท่านั้น โดยยังไม่ใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในกรณีทั่วไปอย่างกว้าง เช่น กฎหมายการป้องกันในมลรัฐ Iowa⁶ กฎหมายการป้องกันในมลรัฐ Colorado⁷ กฎหมายการป้องกันในมลรัฐ Illinois⁸ เป็นต้น

หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในเคสสถานนั้น อาจสรุปได้ว่าเมื่อมีผู้เข้ามาในเคสสถานในลักษณะที่ไม่ปกติว่ามีเหตุที่ย่อมทำให้ผู้ที่อยู่ในเคสสถานโดยมีสิทธิเข้าใจได้ว่าจะจะเป็นภัยอันตราย จึงทำให้ผู้ที่อยู่ในเคสสถานมีสิทธิที่จะกระทำการป้องกันได้ตามกฎหมาย อันถือเป็นการใช้กำลังป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังถึงขั้น deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมายได้ เมื่อมีเหตุที่ผู้ป้องกันเชื่อตามหลักประการแรกว่ามีภัยอันตราย ทั้งนี้ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือตามหลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

ผู้เขียนเห็นว่าหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในเคสสถานนี้ กฎหมายเรื่องการป้องกันของเกือบทุกมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาปรับใช้อยู่ในปัจจุบันส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันได้ดีขึ้น มีหลักประกันที่สร้างความมั่นใจให้แก่บุคคลผู้อาศัยอยู่ในเคสสถานในเรื่องความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ตลอดจนการป้องกันสิทธิของผู้อื่นที่อาศัยอยู่ในเคสสถานนั้นๆด้วย ย่อมทำให้กฎหมายให้ความเป็นธรรมต่อสิทธิของผู้ป้องกันมากขึ้นโดยเฉพาะในกรณีที่บุคคลอยู่ในสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัวและเป็นสถานที่อันควรให้ความปลอดภัยแก่ผู้อยู่อาศัยมากที่สุดเมื่อบุคคลนั้นอยู่ในเคสสถานของตนเอง

การนำหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในเคสสถานมาใช้เป็นหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยจะมีประโยชน์ในแง่ของการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเคสสถาน ในการป้องกันสิทธิของตนเองและบุคคลในครอบครัว ไม่ให้มีหลักเกณฑ์และขอบเขตที่เคร่งครัดเกินไป ดังที่ รศ.ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ ได้ให้ข้อสังเกตว่า “หากยังคงใช้การตีความว่าเมื่อมีผู้บุกรุกเข้ามาแต่ผู้ที่อยู่ในเคสสถานกลับยังกระทำการป้องกันไม่ได้ หรือมี

⁵ Arizona Revised Statutes," ใน Criminal Code(United States), § 13-411

⁶ "Iowa Code,"(United States). § 704.1

⁷ "Colorado Revised Statutes,"(United States).C.R.S. § 18-1-704

⁸ "Illinois Compiled Statutes 720 ILCS 5,"(United States).

ข้อจำกัดที่เคร่งครัดเช่นนี้ อาจทำให้บ้านกลายเป็นสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยแม้แต่เจ้าของเคสสถานเอง”⁹ รวมทั้งทำให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในเคสสถานของบุคคลอื่นเป็นสิทธิที่ได้รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 33 วรรค 1 ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคสสถานโดยปกติสุข” และมาตรา 35 วรรค 1 ที่บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง” ได้รับความคุ้มครองที่ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้หลัก Stand Your Ground จะช่วยให้แนวการวินิจฉัยคดีที่มีข้อเท็จจริงเป็นการป้องกันในเคสสถานมีหลักเกณฑ์การปรับใช้กฎหมายที่ชัดเจน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ในเรื่องการป้องกันในเคสสถานตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายไทยยังไม่มีการบัญญัติไว้เฉพาะ หากจะมีการนำหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันในเคสสถานจึงอาจทำได้ โดยการเพิ่มบทบัญญัติเรื่องการป้องกันในเคสสถาน หรือกำหนดขึ้นในบทบัญญัติเรื่องการป้องกันถึงเรื่องการป้องกันในเคสสถานให้มีขอบเขตหรือข้อจำกัดที่น้อยกว่าการป้องกันในกรณีทั่วไป

(2) หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่

หลักเกณฑ์ของหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ สรุปลได้จากตัวอย่างกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Indiana ที่กฎหมายให้สิทธิในการกระทำการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ไม่ว่าผู้นั้นจะอยู่ในสถานที่ใดก็ตาม เช่น สาธารณะสถาน หรือสถานที่ทำงานด้วย ซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มการยอมรับนำหลักนี้มาใช้มากขึ้นเรื่อยๆ ในกฎหมายเรื่องการป้องกันมลรัฐต่างๆของประเทศสหรัฐอเมริกา

หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ อาจสรุปได้ว่า เมื่อบุคคลเชื่อว่าตนมีภัยอันตรายร้ายแรงย่อมมีสิทธิที่จะกระทำการป้องกันได้ แม้อาจเป็นการใช้กำลังเพื่อป้องกันที่ถึงขั้น deadly force ก็ถือเป็นการใช้กำลังป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากหลัก Stand Your Ground ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังถึงขั้น deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมายได้ เมื่อมีเหตุที่ผู้ป้องกันเชื่อมีภัยอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกายแล้ว โดยผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือตามหลักความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยป้องกันในสถานที่ใดก็ตาม ไม่จำกัดแต่เพียงกรณีการป้องกันในเคสสถานเท่านั้น

ผู้เขียนเห็นว่าหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ ที่กฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐได้ขยายหลัก Stand Your Ground มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการป้องกันในสถานที่ใด ไม่จำกัดแต่เพียงการใช้หลัก Stand Your Ground ในเคสสถาน ส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันได้ดีขึ้นเมื่อผู้ป้องกันมีสิทธิตอบโต้ต่อการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายได้ทันทีโดยไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีก่อน หรือในกรณีที่บุคคลใดเชื่อว่าตนมีภัยอันตรายแล้วไม่ว่าจะอยู่ในที่ใดก็ควรมีสิทธิป้องกันตนได้ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมของประเทศสหรัฐอเมริกาที่กฎหมายให้สิทธิในการครอบครองอาวุธปืนได้เป็นสิทธิของพลเมืองโดยทั่วไป (the right to bear arms) กฎหมายเรื่องการป้องกันจึงมีความ

⁹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง, หน้า 163.

จำเป็นจะต้องให้สิทธิแก่บุคคลในการป้องกันสิทธิอันสำคัญอย่างสิทธิในชีวิตหรือร่างกายของตนเอง หรือผู้อื่นในขอบเขตอย่างกว้าง เนื่องจากมีปัจจัยทางสังคมที่บุคคลอาจเชื่อได้โดยง่ายว่าเขาอยู่ใน สถานการณ์ที่มีภัยอันตรายร้ายแรงเพราะทุกคนมีสิทธิในการถือครองอาวุธปืน อีกทั้งเมื่อมีความจำเป็น เพื่อการป้องกันภัยอันตรายที่เขาเชื่อว่าจะมีขึ้นบุคคล ฝ่ายผู้ป้องกันเองก็เป็นพลเมืองที่มีสิทธิถือครอง อาวุธปืนด้วยก็ย่อมมีสิทธิที่จะใช้เพื่อการป้องกันได้ตามกฎหมายเมื่อมีความจำเป็นเช่นนี้

การนำหลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุก สถานที่มาใช้เป็นหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทย แม้ว่ากฎหมายไทยจะมีความ เกรงครัตในกฎหมายเรื่องการครอบครองอาวุธปืน ต่างจากกฎหมายเรื่องการครอบครองอาวุธปืนอัน เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ก็มี การถือครองปืนโดยมิชอบด้วย กฎหมายอยู่มากในประเทศไทยที่ยังไม่อาจตรวจสอบได้แน่ชัด และปัจจุบันสังคมไทยก็มีปัญหา อาชญากรรมที่เกิดจากการใช้อาวุธปืนมากขึ้น การป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกายของบุคคลจึงควร ได้รับขอบเขตการคุ้มครองตามกฎหมายที่มากขึ้นด้วยเพื่อความเป็นธรรมต่อบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ อันเชื่อว่ามีภัยอันตรายในการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่นที่จะเป็นการกระทำที่ชอบด้วย กฎหมาย และไม่มี ความผิดหรือโทษทางอาญา การนำหลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันชีวิต และร่างกาย ในทุกสถานที่มาเป็นหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยก็จะช่วยทำให้ ขอบเขตของผู้ป้องกันเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายมากขึ้นตามวัตถุประสงค์ของหลัก Stand Your Ground ที่ประสงค์จะคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันเป็นสำคัญ และจะเป็นการให้หลักประกันที่ดี ขึ้นแก่สิทธิในชีวิตและร่างกายของบุคคลตามที่ได้มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 32 วรรค 1 ที่ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” ซึ่งเป็นสิทธิ มนุษยชนที่กฎหมายย่อมจะต้องให้ความคุ้มครองเสมอไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในสถานที่ใด

กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยในปัจจุบัน หลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ ก็รับรองสิทธิของบุคคลที่จะกระทำการป้องกันสิทธิในชีวิตและร่างกายของตนเองหรือผู้อื่นได้ไม่ว่าจะ เป็นการป้องกันในสถานที่ใด แต่การเกิดสิทธิที่จะป้องกันนั้นจะต้องเป็นกรณีที่มีข้อเท็จจริงว่าเป็น ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงด้วยที่ให้ความสำคัญกับการพิจารณาเหตุการณ์ทางภาวะวิสัย มิใช่ให้ความสำคัญ กับสิทธิของฝ่ายผู้กระทำการป้องกัน แม้จะมีบางกรณีที่เกิดขึ้นเป็นการป้องกันที่ถึงขั้นทำให้อีกฝ่าย หนึ่งถึงแก่ความตายได้ แต่แนวการวินิจฉัยที่ยังขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน และผลของคดีที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกันก็มีความแตกต่างกันไป ตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยนั้นยังขาดการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ ดังนั้นการจะนำหลักนี้มาใช้ก็ จะต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ตามกฎหมายรวมถึงแนวทางการวินิจฉัยที่ใช้อยู่ โดยการแก้ไขเพิ่ม ขอบเขตหรือเพิ่มบทบัญญัติของหลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุก สถานที่

(3) หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สิน

ในบางมลรัฐอย่างเช่นกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Arizona หรือมลรัฐ Texas ได้ใช้ขอบเขตหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินด้วย นอกเหนือจากการให้สิทธิป้องกันโดยใช้กำลังถึงขั้น deadly force ในการป้องกันชีวิตและร่างกาย

หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินที่ใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา อาจสรุปได้ว่า การกระทำเพื่อป้องกันทรัพย์สินในบางกรณีกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force ได้ทันทีโดยไม่ต้องหลบหนีหรือยอมอ่อนข้อให้แก่การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีสถานการณ์ที่ผู้ป้องกันเห็นว่าน่าจะมีภัยอันตรายแก่ทรัพย์สินของตนอย่างร้ายแรง ซึ่งการเริ่มต้นแห่งสิทธิที่จะป้องกันได้ และการพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำเพื่อป้องกันจะให้ความสำคัญแก่เจตนาหรือความคิดของผู้ป้องกันเป็นหลัก โดยกฎหมายของบางมลรัฐอย่างเช่น มลรัฐ Kansas¹⁰, มลรัฐ Nevada¹¹, มลรัฐ Oklahoma¹², และมลรัฐ Texas¹³ ให้ใช้กำลังถึงขั้น deadly force แม้ในการป้องกันทรัพย์สินทั่วไปเพียงเล็กน้อย

ผู้เขียนเห็นว่าหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สิน ส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันได้ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญในทางอ้อมของฝ่ายผู้ป้องกันที่จะทำให้อิทธิพลของผู้ป้องกันได้รับความคุ้มครองว่าเป็นการกระทำการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายตามเจตนาหรือความคิดอันแท้จริงของผู้ป้องกันในขอบเขตที่ยืดหยุ่นมากขึ้นสำหรับการป้องกันทรัพย์สินบางกรณี แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ควรจะให้ขอบเขตที่กว้างมากเกินไปจนถึงขั้นให้สิทธิในการใช้กำลังเพื่อป้องกันทรัพย์สินจนถึงขั้น deadly force ในข้อเท็จจริงทุกกรณี เพราะจะเป็นการกระทบต่อสิทธิของอีกฝ่ายหนึ่งมากเกินไป หากให้ฝ่ายผู้ป้องกันใช้กำลังในขั้น deadly force ตามความเข้าใจของตนฝ่ายเดียวเพื่อป้องกันทรัพย์สินที่ไม่มีความร้ายแรงหรือกรณีที่เป็นเพียงเรื่องการกระทบต่อสิทธิทางทรัพย์สินของผู้ป้องกันเล็กน้อย

การนำหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินมาใช้เป็นหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทย น่าจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ป้องกันที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน ที่บางกรณีอาจเป็นทรัพย์สินสำคัญ หรือมีคุณค่าทางราคาหรือทางจิตใจ รวมถึงบางกรณีที่เป็นการป้องกันการกระทำอันตรายร้ายแรงที่ผู้ป้องกันอาจเข้าใจได้ว่าอาจมีอันตรายหรือความเสียหายอย่างมาก ในการให้ความสำคัญกับการพิจารณาถึงฝ่ายผู้ป้องกันในทางอ้อมที่มากขึ้น แต่การนำมาใช้กับกรณีใดได้บ้างควรคำนึงถึงบุคคลทั้งสองฝ่าย เพื่อมิให้ผู้ป้องกันในกรณีการป้องกันทรัพย์สินเพียงเล็กน้อยนำมากล่าวอ้างเพื่อการใช้กำลังที่เกินควร โดยไม่ควรถูกให้ขอบเขตในการใช้กำลังถึงขั้น deadly force ที่กว้างถึงกรณีการป้องกันทรัพย์สินเพียงเล็กน้อยถึงขั้นที่ปรับใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐ

¹⁰ "Kansas Statutes Annotated,"(United States). § 21-3212, 21-3213

¹¹ "Nevada Revised Statutes Annotated,"(United States). § 200.120(1)

¹² "21 Oklahoma Statutes,"(United States). § 643(3)

¹³ "Texas Penal Code,"(United States). § 9.42

กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยในปัจจุบัน การบัญญัติรับรองสิทธิที่สามารถกระทำการป้องกันได้ใช้คำว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น” จึงหมายถึงสิทธิใดๆโดยกว้าง ซึ่งจากการได้ศึกษาแนวคำพิพากษาฎีกาในบทก่อนหน้าได้แสดงให้เห็นว่าสิทธินี้รวมถึงการป้องกันสิทธิในทรัพย์สินของผู้ป้องกันด้วย โดยหลักเกณฑ์ตามกฎหมายในการพิจารณาว่าเป็นการป้องกันทรัพย์สินที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้นก็เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการป้องกันทั่วไปกล่าวคือ มีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย ภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง ผู้กระทำจำต้องกระทำเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายนั้น และจะต้องเป็นการกระทำป้องกันตามสมควรแก่เหตุไม่เกินขอบเขต หลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่นี้ยังไม่มีมีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground และตามแนวคำพิพากษาส่วนมากยังเห็นว่าการใช้กำลังที่ป้องกันทรัพย์สินที่ถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายเป็นการกระทำการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุ จึงกล่าวได้ว่าตามกฎหมายไทยยังไม่มีหลักเกี่ยวกับการกระทำเพื่อป้องกันทรัพย์สินโดยตรง โดยเฉพาะการใช้กำลังที่ถึงขั้น deadly force เพื่อการป้องกันทรัพย์สินในบางกรณี เช่น กรณีผู้ก่อภัยอาจกระทำการที่เป็นอันตรายร้ายแรงต่อทรัพย์สินที่มีค่าหรือความสำคัญอย่างอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินที่อยู่ในเคหสถาน ซึ่งอาจเพิ่มหลักเกณฑ์เรื่องนี้มาใช้ในกฎหมายไทยโดยมีหลักเกณฑ์และให้ขอบเขตตามความเหมาะสมแก่ข้อเท็จจริงบางกรณี โดยการเพิ่มหลักการเรื่องการกระทำเพื่อป้องกันทรัพย์สินนี้อาจจะกำหนดข้อจำกัดเรื่องการใช้กำลังถึงขั้น deadly force มากกว่าการกระทำเพื่อป้องกันอันตรายต่อชีวิตและร่างกายที่ย่อมมีความสำคัญมากกว่าทรัพย์สินนั่นเอง การจะใช้กำลังถึงขั้น deadly force ในการป้องกันทรัพย์สินจึงไม่ควรจะให้เป็นการทั่วไปแต่ควรจะเป็นกรณีเฉพาะเจาะจงที่มีเหตุอันควรคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันในบางสถานการณ์เท่านั้น

(4) หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน

หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน ปรากฏตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Louisiana ปรับใช้หลัก Stand Your Ground ดังตัวอย่างที่กล่าวไว้ในบทก่อนหน้า โดยมีการกำหนดข้อสันนิษฐานที่เป็นการผลักระการพิสูจน์ไปยังฝ่ายผู้ก่อภัยที่จะต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ว่าผู้ป้องกันใช้กำลังป้องกันโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน ตามกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกาอาจสรุปได้ว่าแม้การใช้กำลังนั้นถึงขั้น deadly force ก็เป็นการใช้กำลังป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายหากผู้ป้องกันเชื่อว่ามีกรณีที่จะต้องป้องกันภัยอันตราย แม้ว่าอาจเป็นการใช้กำลังถึงขั้น deadly force ทันทีก็ตาม ก็ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำการใช้กำลังที่ชอบด้วยกฎหมาย การกำหนดข้อสันนิษฐานเช่นนี้เป็นการผลักระการพิสูจน์ไปยังฝ่ายผู้ก่อภัยที่จะต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ว่าผู้ป้องกันใช้กำลังป้องกันโดยไม่ชอบ

ด้วยกฎหมายอย่างไร มิฉะนั้นก็จะเป็นไปตามข้อสันนิษฐานอันเป็นคุณต่อฝ่ายผู้ป้องกันว่าการใช้กำลังที่แม้จะเป็นการทำให้ฝ่ายผู้ก่อภัยได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายก็ตามเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้เขียนเห็นว่าหลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน ส่งผลให้ขอบเขตที่กฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันเกิดผลได้จริงในทางปฏิบัติ ที่ช่วยลดความยุ่งยากในการพิสูจน์การใช้กำลังป้องกันที่เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground อันให้สิทธิในการใช้กำลังถึงขั้น deadly force ว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามการพิจารณาจากความเข้าใจถึงภัยอันตรายของผู้กระทำการป้องกันเป็นหลัก และช่วยให้ผู้ป้องกันที่ได้ใช้กำลังโดยมีเจตนาเพื่อป้องกันอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายคุ้มครองว่าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดและไม่ต้องรับโทษทางอาญา จึงเป็นการรับรองสิทธิของบุคคลตามกฎหมายในการกระทำเพื่อป้องกันได้ดีกว่าการที่กฎหมายไม่มีการกำหนดข้อสันนิษฐานดังหลักการนี้

การนำหลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน มาใช้ในหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทย จะทำให้ผู้ป้องกันได้รับความคุ้มครองว่าการใช้กำลังที่ได้กระทำไปเพื่อป้องกันเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายมากกว่าการที่ผู้ป้องกันจะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงในสถานการณ์ที่บุคคลภายนอกที่มีได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้ป้องกัน เมื่อหลัก Stand Your Ground มุ่งให้ความสำคัญในการพิจารณาการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันแล้ว การกำหนดกฎหมายให้เป็นข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณต่อผู้ป้องกันจะทำให้ผู้ป้องกันได้ต่อสู้คดีโดยง่ายขึ้นด้วยในทางปฏิบัติ เนื่องจากการพิสูจน์ให้เห็นถึงความคิดทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันแก่ผู้อื่นอาจทำได้ยาก แต่เมื่อมีข้อสันนิษฐานที่ว่ากระทำความเช่นนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องพิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย มิฉะนั้นผู้ป้องกันก็จะได้รับประโยชน์ตามข้อสันนิษฐานว่าเป็นการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง

กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยในปัจจุบันยังไม่มีเรื่องข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำการป้องกัน ผู้ป้องกันจึงจะต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำป้องกันนั้น แม้ว่าจะมีหลักการสันนิษฐานความบริสุทธิ์ของจำเลยอยู่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 วรรค 2 ว่า “เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย” และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 39 วรรค 2 ว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” แต่การกล่าวอ้างว่าเป็นการกระทำป้องกันนั้นเป็นการยกข้อต่อสู้ขึ้นมาใหม่ของผู้ป้องกันที่อยู่ในฐานะจำเลย ซึ่งตามหลักกฎหมายเรื่องหน้าที่นำสืบแล้วภาระการพิสูจน์ย่อมตกแก่ฝ่ายที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงนั้น ซึ่งหากผู้ป้องกันไม่อาจพิสูจน์ได้ก็จะกลายเป็นกรณีที่มีใช้การป้องกัน หรือมิใช่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อันส่งผลให้ผู้นั้นมีความผิดและต้องรับโทษทางอาญาตาม ซึ่งการจะเพิ่มหลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย จะต้องมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการป้องกันของ

ไทยโดยคำนึงถึงความเหมาะสมว่ากรณีเช่นใดที่บุคคลควรได้รับการคุ้มครองสิทธิให้ได้รับการสันนิษฐานตามกฎหมายอันเป็นคุณ

(5) หลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา

ขอบเขตของหลัก Stand Your Ground ในกฎหมายบางมลรัฐ เช่นกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Florida และมลรัฐ Alabama ให้ขอบเขตแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังเพื่อป้องกันค่อนข้างมากสำหรับการป้องกันในทุกๆกรณีที่เกิดขึ้นในมลรัฐ การกำหนดข้อสันนิษฐานว่าการใช้กำลังเพื่อป้องกันถึงขั้น deadly force เป็นการใช้กำลังที่ชอบด้วยกฎหมาย ยังมีขอบเขตกว้างออกไปถึงเรื่องการคุ้มกันผู้ป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีตามกฎหมาย ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา

หลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา ในประเทศสหรัฐอเมริกา อาจสรุปได้ว่า เมื่อมีการกล่าวอ้างว่าเป็นการป้องกัน ตามที่บุคคลที่ป้องกันนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายอันจะต้องป้องกันในขณะนั้น แม้ว่าการใช้กำลังป้องกันดังกล่าวจะเป็นการใช้กำลังขั้น deadly force ทันที ผู้ป้องกันก็จะ เนื่องจากกฎหมายการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground มุ่งพิจารณาในทางอติวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญอยู่แล้วดังที่ได้กล่าวมา ดังนั้นเมื่อผู้ป้องกันอ้างว่าเขามีเหตุเชื่อว่ามีภัยอันตรายจึงได้กระทำการใดๆเพื่อป้องกันกฎหมายจึงให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันในทันที ที่นอกเหนือจะมีการกำหนดเป็นข้อสันนิษฐานว่าการใช้กำลังนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ยังมีการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันให้มีต้องถูกจับกุมหรือดำเนินคดีตามกฎหมาย เพราะเมื่อเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วการกระทำนั้นย่อมไม่เป็นความผิด ซึ่งการที่กฎหมายให้ความคุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีเช่นนี้ ทำให้บุคคลผู้ป้องกันไม่ต้องถูกระทบสิทธิจากขั้นตอนการดำเนินคดีตามกฎหมายในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย

ผู้เขียนเห็นว่าหลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา ในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันได้ดีขึ้นในด้านของการคุ้มครองผู้ป้องกันจากการถูกระทบสิทธิเนื่องจากการตกอยู่ในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา เมื่อบุคคลได้กระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นความผิด บุคคลนั้นจึงไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นอกจากกฎหมายจะต้องคุ้มครองมิให้ผู้ป้องกันรับโทษทางอาญาแล้ว ยังควรจะต้องให้ความคุ้มครองถึงสิทธิของบุคคลที่อาจถูกระทบจากการดำเนินคดีตามขั้นตอนของกฎหมายด้วย ซึ่งการที่กฎหมายให้ความคุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีเช่นนี้ ทำให้บุคคลผู้ป้องกันไม่ต้องถูกระทบสิทธิจากขั้นตอนการดำเนินคดีตามกฎหมายในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งหากเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว ย่อมไม่อาจชดเชยแก่ผู้ป้องกันได้โดยง่าย

การนำหลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดี มาใช้กับการกระทำโดยป้องกันในกฎหมายไทย จะทำให้ในข้อเท็จจริงที่มีการกล่าวอ้างว่าเป็นการกระทำโดยป้องกัน ผู้ป้องกันจะได้รับความคุ้มครองจากการจับกุมหรือการดำเนินคดีตามขั้นตอนปกติของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองจากการตกเป็นผู้ต้องหาหรือการเป็นจำเลยในคดีอาญาที่มีกระบวนการต่างๆอันกระทบสิทธิของบุคคลได้ง่าย ซึ่งในประเทศไทยมีกระบวนการดำเนินคดีที่มีระยะเวลาอันยาวนาน หากให้ผู้ซึ่งทำการป้องกันมีฐานะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาก่อนแล้ว แม้ผลในท้ายที่สุดปรากฏว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย สิทธิของผู้ป้องกันในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกกระทบก็ได้เกิดขึ้นไปแล้วในระยะเวลาที่อยู่ขั้นตอนการดำเนินคดีกว่าที่คดีจะถึงที่สุด และไม่สามารถที่จะชดเชยเยียวยาให้กลับคืน อีกทั้งเพื่อความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 39 วรรค 2 ที่ว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด”

กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยในปัจจุบัน หลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ยังไม่มีหลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดี หากจะนำหลักนี้เพิ่มเติมในกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่เสริมเข้ามาโดยการบัญญัติขึ้นให้มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดการบังคับใช้ในแนวทางเดียวกันกับกรณีที่มีการกล่าวอ้างถึงการป้องกัน เพื่อให้กฎหมายไทยมีหลักเกณฑ์การคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันให้เกิดหลักประกันที่ดียิ่งขึ้น

(6) หลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits)

หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายบางมลรัฐให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของผู้ป้องกันในทางแพ่งด้วย เช่น กฎหมายเรื่องการป้องกันในมลรัฐ Alabama มลรัฐ Montana¹⁴ มลรัฐ Mississippi¹⁵ เป็นต้น

หลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) อาจสรุปได้ว่ากฎหมายคุ้มครองกันผู้กระทำการป้องกันจากการดำเนินคดีทางแพ่งว่าหากเป็นการป้องกันตามกฎหมายแล้วผู้ป้องกันไม่มีความรับผิดทางแพ่งไม่ว่าจะเป็นค่าเสียหายใดๆก็ตาม การนำข้อสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายมาใช้เป็นข้อต่อสู้ประการหนึ่งของฝ่ายผู้ป้องกันในคดีแพ่ง รวมทั้งยังให้สิทธิผู้ป้องกันที่จะได้รับค่าเสียหายได้ถ้ามี นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้โจทก์ต้องเป็นฝ่ายรับผิดชอบเรื่องค่าธรรมเนียมศาล ค่าทนายความที่ศาลกำหนด ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต่างๆที่เกิดขึ้นของฝ่ายจำเลยผู้กระทำการป้องกันอีกด้วย

¹⁴ "Montana Code Annotated,"(United States). § 27-1-722

¹⁵ "Mississippi Code Annotated,"(United States). § 97-3-15

ผู้เขียนเห็นว่าหลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) ในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้สิทธิของผู้ป้องกันได้รับความคุ้มครองอย่างรอบด้านตามกฎหมายทั้งในคดีอาญารวมถึงคดีแพ่ง

การนำหลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) มาใช้กับการกระทำโดยป้องกันในกฎหมายไทยโดยการบัญญัติรับรองอย่างชัดเจนดังกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา จะทำให้เพิ่มความชัดเจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องการกระทำโดยป้องกันในคดีอาญา กับความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมายแพ่งเท่านั้น เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งมีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกันอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่มีความผิด จึงไม่ใช้การกระทำที่ผิดกฎหมายอันจะมีความรับผิดทางละเมิดแต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วผู้ป้องกันย่อมไม่มีความรับผิดทางแพ่งต่อความเสียหายทางละเมิด แต่หากมิใช่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายผู้ป้องกันก็อาจมีความรับผิดตามกฎหมายแพ่งว่าด้วยเรื่องละเมิดด้วย

กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยในปัจจุบัน หลักเกณฑ์ที่ใช้อยู่ยังไม่มีหลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) อย่างชัดเจน เพียงแต่ขั้นตอนจะเป็นไปตามกฎหมายวิธีสบัญญัติ เช่น การรับฟังข้อเท็จจริงในคดีอาญามาใช้กับคดีแพ่ง ซึ่งอาจต้องรอการพิจารณาคดีแพ่งไว้ก่อน ถ้าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วการกระทำนั้นย่อมไม่มีความผิดกฎหมาย ผู้ป้องกันก็ไม่มี ความรับผิดในทางละเมิดตามกฎหมายแพ่งด้วยเช่นกัน หากจะนำหลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) นี้เพิ่มเติมในกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยโดยชัดเจนก็จะต้องมีการรับรองไว้ในบทบัญญัติเรื่องการป้องกันเช่นตัวอย่างของกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามผู้เขียนเห็นว่าการบัญญัติส่วนนี้โดยตรงในบทบัญญัติกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันอาจยังไม่มีความจำเป็นเมื่อกระบวนการทางกฎหมายวิธีสบัญญัติ และหลักกฎหมายแพ่งเรื่องความรับผิดเพื่อละเมิดของกฎหมายไทยมีความชัดเจน และสอดคล้องกับเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาอยู่แล้วดังกล่าว

จากตัวอย่างการพัฒนาหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรนำหลัก Stand Your Ground มาใช้เพื่อแก้ปัญหาประเด็นต่างๆที่เกิดขึ้นได้ โดยหลัก Stand Your Ground นั้นให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังที่อาจถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายเป็นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) ได้ โดยผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ในกรณีที่ผู้ป้องกันเชื่อหรือเข้าใจว่าจะมีภัยอันตรายร้ายแรงเกิดขึ้นในขณะนั้น โดยมุ่งให้ความสำคัญในเรื่องของการเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันในทางอธรรมฝ่ายผู้ป้องกัน มากกว่าการพิจารณาเหตุการณ์ภายนอกทางภาวะวิสัยอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันเมื่อเขาได้กระทำการ

ป้องกันไปโดยเชื่อเช่นนั้นย่อมแสดงถึงความไม่มีความชั่วร้ายอันเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในทฤษฎีโครงสร้างความผิดอาญา และผู้ป้องกันมิใช่บุคคลที่ก่อให้เกิดการกระทำความผิดใดๆขึ้นก่อนจึงควรได้รับความเป็นธรรมในการป้องกันสิทธิของตน รวมถึงกรณีที่จะต้องให้ช่วยเหลือเพื่อป้องกันสิทธิของผู้อื่นได้ด้วย โดยการคำนึงถึงความเชื่อหรือความเข้าใจในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันนี้จะใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องระดับการใช้กำลังเพื่อป้องกันที่เหมาะสม อันจะทำให้เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย กล่าวคือ แม้ว่าการกระทำที่ใช้กำลังนั้นจะเป็นการใช้กำลังถึงขั้น deadly force ก็ตาม แต่หากผู้ป้องกันเชื่อว่ามีภัยอันตรายที่ร้ายแรงก็เป็นการใช้กำลังป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่ใช้การให้ความสำคัญต่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในทางภาวะวิสัยดังที่เป็นหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและแนวคำพิพากษาของศาลไทยในปัจจุบัน

หลัก Stand Your Ground ที่ผู้เขียนเห็นว่าสามารถนำมาปรับใช้ในขอบเขตที่เหมาะสมกับกฎหมายไทยในเรื่องการป้องกัน คือ การป้องกันในเคสสถานตามหลัก Stand Your Ground การขยายขอบเขตของหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้กับกรณีการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ นอกเหนือจากการป้องกันในเคสสถาน หลัก Stand Your Ground ก็กับการป้องกันทรัพย์สินในบางกรณี หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนเป็นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย และหลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดี โดยอาจมีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันให้มีความสอดคล้องกับสาระสำคัญสามประการของหลัก Stand Your Ground ได้แก่

(1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่าน่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย

(2) ระดับของการกระทำโดยใช้อำนาจ (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้ขึ้น และให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย

(3) ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที ผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

การแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยให้มีความเหมาะสมตามหลัก Stand Your Ground กรณีต่างๆอย่างกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ของประเทศสหรัฐอเมริกาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น อาจแก้ไขหรือเพิ่มเติมตามแนวทางดังต่อไปนี้

แนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมให้มีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground การป้องกันในเคสสถาน มีความสำคัญเนื่องจากสิทธิของผู้ที่อาศัยในเคสสถานควรได้รับความคุ้มครองยิ่งกว่าสถานที่อื่นใด เพราะเคสสถานเป็นสถานที่ส่วนตัว เป็นสถานที่ที่บุคคลมีสิทธิความเป็นส่วนตัวได้อย่างเต็มที่ และต้องการให้เป็นที่มีความปลอดภัยสูงกว่าที่ใดๆเมื่ออยู่ในเคสสถานของตน ไม่ควรจะต้องกำหนดหน้าที่ให้ผู้ป้องกันในเคสสถานจะต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าผู้ที่เข้ามานั้นจะเป็นอันตรายร้ายแรงเพียงใด หรือจะต้องรอให้แน่ใจว่ามีพฤติการณ์ที่จะก่อภัยอันตราย หรือมีอาวุธ เพราะ

จะเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ที่อาศัยอยู่ในเคหสถานในการป้องกันตนและผู้อื่น หรือทรัพย์สินที่อยู่ในเคหสถานนั้นมากเกินไป การนำหลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันในเคหสถานมาปรับใช้ในประเทศไทยนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดเป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีบทบัญญัติค่อนข้างชัดเจนถึงสาระสำคัญทั้งสามประการของหลัก Stand Your Ground เพราะจะทำให้เกิดความแน่นอนในการปรับใช้ การวินิจฉัยคดีที่เกิดขึ้น รวมถึงการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันที่จะมีความชัดเจนและครอบคลุมให้ความเป็นธรรมสำหรับการป้องกันในเคหสถาน การกำหนดกฎหมายที่ให้ประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของฝ่ายผู้ป้องกันมากขึ้น แต่ก็ควรให้มีความยืดหยุ่นที่อีกฝ่ายหนึ่งอาจพิสูจน์ได้เช่นกัน จึงควรเพิ่มเติมเรื่องการป้องกันในเคหสถานให้เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ในลักษณะที่เป็นข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกัน โดยจะยังให้อีกฝ่ายมีโอกาสที่จะพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายได้ด้วยเช่นกัน

การขยายขอบเขตของหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้กับกรณีการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ นอกเหนือจากการป้องกันในเคหสถาน เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าบุคคลที่มีใช้ผู้ริเริ่มให้เกิดการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายเป็นผู้บริสุทธิ์ที่ควรได้รับความคุ้มครองสิทธิต่างๆของตน ให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ ไม่จำกัดว่าผู้นั้นจะอยู่ในสถานที่ใด เมื่อมีเหตุใดก็ตามที่บุคคลเชื่อว่าตนมีภัยอันตราย หรือเพื่อช่วยเหลือป้องกันสิทธิผู้อื่น เนื่องจากเป็นสิทธิตามธรรมชาติหรือสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน จึงควรให้สิทธิในการป้องกันได้ทันที โดยได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย มิใช่ว่ากระทำการไปแล้วต้องกลายเป็นผู้กระทำความผิดและต้องรับโทษทางอาญาทั้งที่ตนเชื่อว่ากระทำไปเพื่อป้องกัน ในการนำหลัก Stand Your Ground กับกรณีการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ มาปรับใช้กับกฎหมายไทย ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันให้ปรากฏถึงการรองรับหลัก Stand Your Ground โดยแก้ไขข้อความในบทบัญญัติเดิมที่ไม่สอดคล้องกับสาระสำคัญทั้งสามประการของหลัก Stand Your Ground โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทบัญญัติกฎหมายที่เป็นการพิจารณาการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกัน และแนวทางการพิจารณาระดับการใช้กำลังกระทำการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายที่มุ่งให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงที่เป็นภาวะวิสัย โดยหลัก Stand Your Ground จะนำมาใช้ในกรณีที่มีการกระทำเพื่อป้องกันชีวิตหรือร่างกายที่ผู้ป้องกันเชื่อว่ามีความอันตรายที่ร้ายแรงไม่ว่าจะเป็นการป้องกันในสถานที่ใดก็ตามให้ครอบคลุมแก่กรณีที่เกิดขึ้นในลักษณะที่คุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันได้ดีขึ้น ซึ่งก็มีใช้ว่ากฎหมายให้ทุกกรณีใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้แต่อย่างไรก็ตามเป็นหลักที่มุ่งคำนึงความคิดทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญเท่านั้นว่าเป็นการป้องกันที่สมควรต่ออันตรายในขณะนั้นตามที่ถูกผู้ป้องกันเข้าใจ โดยการจะใช้กำลังถึงขั้น deadly force ก็จะต้องรับฟังเหตุผลผู้ป้องกันให้ชัดเจนว่าเหตุการณ์สถานการณ์เช่นนั้นเขาควรจะเข้าใจหรือเชื่อว่ามีภัยอันตรายเพียงใดอันเป็นการพิจารณาจากมุมมองของผู้ป้องกันเป็นสำคัญประกอบกับเหตุผลและข้อเท็จจริงในเหตุการณ์เป็นส่วนหนึ่ง และเนื่องจากการใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force ก็เป็นการกระทบสิทธิของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างมากเช่นกันจึงควรให้สิทธิแก่อีกฝ่ายหนึ่งด้วย โดยกฎหมายอาจมีลักษณะเป็นข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณเพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันในเบื้องต้นซึ่งอีกฝ่ายหนึ่งยังสามารถพิสูจน์หักล้างได้ อันเป็นการนำหลัก Stand Your Ground ในลักษณะที่เป็นข้อสันนิษฐาน

ของกฎหมายเข้ามาเสริมประกอบในการเพิ่มเติมหลัก Stand Your Ground ในเรื่องการใช้ deadly force เพื่อป้องกันในกรณีนี้ให้มีความเหมาะสมและยืดหยุ่นมากขึ้น

ส่วนหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินที่อาจนำมาปรับใช้กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทย ผู้เขียนเห็นว่าควรนำมาปรับใช้ในบางกรณีเพื่อความยืดหยุ่นของกฎหมายกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้มีความครอบคลุมเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันมากขึ้น เช่น การใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันกรณีทรัพย์สินที่มีความสำคัญอย่าง อสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินที่อยู่ในเคหสถาน ดังที่ได้กล่าวไว้ในปัญหาของกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทย ที่จะพิจารณาระดับการกระทำโดยป้องกันที่จะเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางภาวะวิสัย ดังนั้นเมื่อเป็นการใช้กำลังเพื่อป้องกันความผิดหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพย์สินก็มักจะเป็นการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุ เนื่องจากกรณีส่วนมากมักถูกมองว่าไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนแห่งการกระทำการป้องกันกับความร้ายแรงของภัยอันตราย เช่น กฎหมายเรื่องการป้องกันทรัพย์สินของมลรัฐ Indiana แม้การป้องกันทรัพย์สินทั่วไปจะไม่ได้กำหนดให้ผู้ป้องกันใช้กำลังป้องกันในชั้น deadly force แต่กฎหมายก็ยังให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังถึงแก่ความตายในกรณีการป้องกันทรัพย์สินในเคหสถานที่มีการกระทำการป้องกันเพื่อหยุดการบุกรุกหรือการเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ของผู้ป้องกันโดยที่ผู้บุกรุกนั้นไม่มีสิทธิได้ในการนำหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินมาใช้กับกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยนั้น ผู้เขียนเห็นว่าจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ชัดเจนเฉพาะกรณีการป้องกันทรัพย์สินต่างหากจากการป้องกันชีวิตและร่างกาย ที่การป้องกันชีวิตและร่างกายอาจมีขอบเขตการใช้หลัก Stand Your Ground ที่กว้างกว่าไปตามความร้ายแรงของสถานการณ์ที่มีอันตรายร้ายแรงถึงสิทธิในชีวิตและร่างกาย โดยการใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินนั้นอาจมีขอบเขตอันจำกัดมากกว่าการป้องกันชีวิตและร่างกาย จึงต้องมีการกำหนดกรณีเฉพาะว่าการป้องกันทรัพย์สินในกรณีเช่นใดบ้างที่กฎหมายยอมรับให้ใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินโดยเป็นการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่เห็นด้วยที่จะให้ใช้หลัก Stand Your Ground มาปรับใช้โดยให้ผู้ป้องกันใช้กำลังถึงชั้น deadly force แก่การป้องกันทรัพย์สินเล็กน้อยหรือใช้เป็นการทั่วไป แต่ควรเป็นการนำมาใช้เฉพาะกรณีที่เหมาะสมเท่านั้น และอาจนำหลักการกำหนดข้อสันนิษฐานมาปรับใช้ประกอบกันเพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกัน โดยที่ยังให้สิทธิแก่อีกฝ่ายหนึ่งที่จะพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานได้ด้วย

หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนเป็นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน เป็นแนวทางที่จะเป็นประโยชน์แก่กฎหมายเรื่องการป้องกันของไทย เพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันในบางกรณี และลดภาระการพิสูจน์ทางการพิจารณาตัดสินศาลแก่ผู้ป้องกัน ผู้เขียนเห็นว่าให้นำหลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนเป็นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมายมาใช้กับกฎหมายไทยเรื่องการกระทำโดยป้องกันจะต้องเพิ่มหลักเกณฑ์แก่บทบัญญัติกฎหมายโดยการกำหนดข้อเท็จจริงที่กฎหมายให้ข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกันบางกรณีที่ควรได้รับความคุ้มครองมากกว่ากรณีทั่วไป หรือเชื่อได้ค่อนข้างแน่ชัดว่าในสถานการณ์เช่นนั้น

บุคคลย่อมจะกระทำเพื่อการป้องกันสิทธิของตน อย่างในกรณีที่มีเหตุที่สมควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นได้กระทำการเพื่อป้องกันอย่างแน่นนอนในสถานการณ์ที่น่าเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายต่อผู้ป้องกัน เช่น การป้องกันในเคสสถานการณ์ที่มีผู้ใดเข้ามาโดยผิดปกติวิสัย หรือการกระทำการป้องกันในเคสสถานการณ์ในเวลากลางคืน การป้องกันภัยอันตรายอันร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย รวมถึงการป้องกันตนของเจ้าพนักงานตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดในสถานการณ์ที่หากผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์ที่เจ้าพนักงานเชื่อว่าน่าจะเป็นอันตรายก็ควรจะให้การสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกัน เพื่อให้ผู้ป้องกันจะได้ไม่ตกเป็นผู้กระทำความผิดเสียเองได้โดยง่ายเกินไปทั้งที่ได้มีความคิดริเริ่มในการกระทำความผิด

หลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา เป็นหลักกฎหมายการป้องกันที่คุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันอย่างมาก โดยหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Alabama ได้คุ้มครองผู้ป้องกันจากการดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา เพื่อมิให้ผู้ที่กระทำการป้องกันได้รับผลกระทบจากระบวนการดำเนินคดีทางกฎหมายที่มีการจำกัดหรือกระทบสิทธิของผู้ป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากหากให้มีการเสียหายแก่สิทธิของผู้ป้องกันไปก่อนในขั้นตอนการดำเนินคดีแล้ว แม้ผลสุดท้ายพิจารณาได้ความว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่มีความผิด ก็ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกัน รวมทั้งความเสียหายต่อสิทธิที่เกิดขึ้นก็ไม่อาจชดใช้ให้กลับมาได้แต่อย่างใด ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหลักการนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันที่ควรนำมาปรับใช้ในกฎหมายไทย เนื่องจากระยะเวลาในการดำเนินคดีตามกฎหมายมีระยะเวลายาวนาน การนำหลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีมาใช้กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทยจะต้องมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายให้เป็นส่วนหนึ่ง เพราะยังไม่เคยมีกฎหมายที่รับรองสิทธิของผู้ป้องกันถึงขั้นคุ้มครองจากการถูกจับกุมหรือดำเนินคดีอาญา โดยอาจกำหนดความคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันเมื่อเข้าหลักเกณฑ์ตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าเป็นการใช้กำลังป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จะได้รับความคุ้มครองจากการถูกจับกุมและการกระทบสิทธิในคดีอาญาในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี จนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าการใช้กำลังดังกล่าวมิใช่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจึงจะดำเนินการจับกุมเพื่อดำเนินกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายแก่ผู้ป้องกันต่อไป เพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันได้อย่างแท้จริงกรณีที่เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่ไม่ควรถูกจำกัดสิทธิหรือกระทบสิทธิของบุคคลจนกว่าจะชัดเจนว่าการกระทำของบุคคลนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายนั่นเอง

ส่วนหลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) ผู้เขียนเห็นว่าการบัญญัติส่วนนี้ขึ้นมาโดยตรงในบทบัญญัติกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันอาจยังไม่มี ความจำเป็นเมื่อกระบวนการทางกฎหมายวิธีสบัญญัติ และหลักกฎหมายแพ่งเรื่องความรับผิดเพื่อละเมิดของกฎหมายไทยมีความชัดเจน และสอดคล้องกับเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาอยู่แล้ว กล่าวคือ เมื่อการป้องกันนั้นเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำก็ย่อมไม่มีความผิด ผู้ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายจึงไม่มีความรับผิดทางละเมิดตามกฎหมายแพ่ง

อย่างไรก็ตามการจะนำหลัก Stand Your Ground ในต่างประเทศมาใช้กับกฎหมายไทยเพียงใดนั้นต้องพิจารณากฎหมายไทยในปัจจุบันด้วยว่ามีความสอดคล้องที่จะปรับใช้หรือไม่ ถ้าจะนำหลัก Stand Your Ground มาใช้ได้จริงนั้นจะต้องปรับบทบัญญัติกฎหมายอย่างไรให้เหมาะสมเพื่อไม่เกิดความขัดแย้งกันในหลักเกณฑ์ต่างๆ และในขณะเดียวกันที่จะพิจารณาหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้เพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันก็ควรจะต้องมีความเหมาะสมไม่ให้มีลักษณะที่จะเกิดการกล่าวอ้างเพื่อเป็นการฆ่าหรือทำร้ายผู้อื่นโดยอาศัยกฎหมายเรื่องนี้เป็นเครื่องมือหากจะแก้ไขกฎหมายให้เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ที่ใช้ในกรณีต่างๆดังที่ได้กล่าวมาจึงจะต้องเป็นไปอย่างรอบคอบด้วย ซึ่งการพัฒนากฎหมายไทยเรื่องการกระทำโดยป้องกันก็จะมีประโยชน์ในด้านความทันสมัยของกฎหมายที่บังคับใช้มาเป็นระยะเวลายาวนานแล้วให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและข้อเท็จจริงอันเกิดขึ้นกับกรณีต่างๆในปัจจุบันที่มีความซับซ้อนมากกว่าในอดีต ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในลำดับต่อไป

5.2.2 การแก้ไขกฎหมายไทยเพื่อความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground

การนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ในกฎหมายไทยตามสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground ดังที่ได้สรุปนั้น การจะทำให้หลักการดังกล่าวเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกฎหมายไทยโดยการปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายเรื่องการป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญาระบบปัจจุบันเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground อันจะทำให้การปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายไทยได้อย่างเหมาะสม และไม่เกิดความขัดแย้งกับบทบัญญัติกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ ดังต่อไปนี้

1. การบัญญัติรับรองให้ชัดเจนถึงการไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย
2. การปรับเปลี่ยนถ้อยคำในบทบัญญัติกฎหมายของหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่ทำให้เกิดการพิจารณาเรื่องการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันที่มีความเป็นภาวะวิสัย เช่น ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง มาเป็นการพิจารณาการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันมากขึ้น
3. การกำหนดให้การพิจารณาเรื่องระดับการใช้กำลังในการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย มุ่งพิจารณาทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันว่าเป็นการกระทำการป้องกันโดยใช้กำลังที่สมควรแก่เหตุในขณะนั้นหรือไม่
4. การกำหนดข้อสันนิษฐานหรือสถานการณ์ที่สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) ได้โดยชอบด้วยกฎหมายในบางกรณี
5. การกำหนดข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการกระทำโดยป้องกันในเคสดาน อันควรจะต้องมีหลักเกณฑ์เฉพาะที่ไม่เคร่งครัดเท่ากับการปรับใช้กฎหมายเรื่องการป้องกันในกรณีทั่วไปอย่างในปัจจุบัน

6. หลักการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดในกฎหมายไทยมีความใกล้เคียงกับหลักการป้องกันเป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ตามกฎหมายต่างประเทศ แต่มีขอบเขตที่จำกัดมากกว่าดังที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น หากเมื่อได้กำหนดให้กฎหมายเรื่องการป้องกันเป็นไปตามหลัก Stand Your Ground แล้วย่อมครอบคลุมถึงกรณีการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด เนื่องจากกฎหมายเรื่องการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground นั้นเป็นการพิจารณาการเกิดสิทธิของผู้ป้องกันตามความเชื่อหรือความเข้าใจในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติเรื่องการป้องกันโดยสำคัญผิดซ้ำซ้อนกันอีกแต่อย่างใด

7. การกำหนดข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงอย่างไรถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ผู้กระทำการป้องกันจะได้รับความคุ้มครองจากการจับกุมหรือดำเนินคดีอาญา

บทบัญญัติเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยปัจจุบัน อยู่ในมาตรา 68 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดจำต้องกระทำการใด เพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่น ให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายผู้นั้นไม่มีความผิด” จากการวิเคราะห์ปัญหาและศึกษาแนวทางการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐต่างๆในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ผู้เขียนเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายไทย อาจมีการปรับเปลี่ยนบทบัญญัติเรื่องการกระทำโดยป้องกันให้เกิดความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground และมีความเหมาะสมในการปรับใช้กับกฎหมายไทยดังที่ได้เสนอไว้ข้างต้น อาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

“เมื่อมีเหตุอันสมควรที่บุคคลใดซึ่งมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดควรเชื่อหรือเข้าใจว่าจะมีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการกระทำอันละเมิดต่อกฎหมาย และในขณะนั้นได้กระทำการเพื่อป้องกันโดยใช้กำลังตามสมควรแก่ภัยอันตรายซึ่งบุคคลนั้นเชื่อว่ามีอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายนั้น การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด”

“เมื่อบุคคลใดซึ่งมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกระทำการใช้กำลังเพื่อป้องกันในกรณีที่มีพฤติการณ์หรือเหตุสมควรชัดแจ้งว่าเป็นภัยอันตรายที่มีความร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือมีพฤติการณ์หรือเหตุสมควรที่บุคคลนั้นเชื่อว่าภัยอันตรายนั้นมีความร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือกรณีการป้องกันที่ได้กระทำในเคหสถาน สถานที่ส่วนบุคคล หรือยานพาหนะของผู้ป้องกัน หรือกรณีการป้องกันทรัพย์สินที่มีลักษณะการกระทำความผิดที่ร้ายแรง รวมถึงการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมาย ย่อมสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำตามสมควร อันจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้การใช้กำลังป้องกันที่ถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย”

“การกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงกรณีที่สันนิษฐานว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้กระทำการป้องกันจะได้รับความคุ้มกันจากการถูกจับกุมและการถูกกระหขสิทธิ์จากการดำเนินคดีอาญา จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย”

จากแนวทางที่ผู้เขียนเสนอรูปแบบของบทบัญญัติกฎหมายที่นำหลัก Stand Your Ground เข้ามาปรับใช้ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้หลักเกณฑ์เรื่องการกระทำโดยป้องกันตามกฎหมายไทยมีสาระสำคัญ อันสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมายจะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
2. บุคคลเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันเมื่อบุคคลนั้นควรเชื่อหรือเข้าใจว่าจะมีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการกระทำอันละเมิดต่อกฎหมาย ซึ่งเป็นการพิจารณาในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญ ประกอบกับข้อเท็จจริงเพื่อประกอบเหตุผลว่าบุคคลดังกล่าวควรเชื่อหรือเข้าใจเช่นนั้นหรือไม่
3. ระดับกระทำการเพื่อป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมายคือการใช้กำลังตามสมควรแก่ภัยอันตรายซึ่งบุคคลนั้นเชื่อว่ามีอยู่ โดยพิจารณาในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญ ประกอบกับข้อเท็จจริงเพื่อประกอบเหตุผลว่าบุคคลดังกล่าวควรเชื่อหรือเข้าใจเช่นนั้นหรือไม่ มิใช่เปรียบเทียบว่าบุคคลอื่นจะกระทำเช่นเดียวกันนั้นหรือไม่
4. ผู้ป้องกันมีสิทธิใช้กำลังป้องกันถึงขั้นที่อาจทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) เมื่อเชื่อว่ามีภัยอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย และเมื่อได้เข้ากรณีตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่ากระทำการใช้กำลังเพื่อป้องกันในกรณีที่มีพฤติการณ์หรือเหตุสมควรชัดเจนว่าเป็นภัยอันตรายที่มีความร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือมีพฤติการณ์หรือเหตุสมควรที่บุคคลนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายนั้นมีความร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือกรณีการป้องกันที่ได้กระทำในเคสสถาน สถาน ที่ส่วนบุคคล หรือยานพาหนะของผู้ป้องกัน หรือกรณีการป้องกันทรัพย์สินที่มีลักษณะการกระทำความผิดที่ร้ายแรง รวมถึงการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมาย ย่อมสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำตามสมควร อันจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
5. ผู้ป้องกันมีสิทธิใช้กำลังป้องกันได้โดยไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายก่อนแต่อย่างใด

ผลของการกระทำการป้องกันตามหลักเกณฑ์ทั้ง 5 ประการของกฎหมายที่อยู่บนพื้นฐานของการนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ ได้แก่

1. การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่มีความผิด
2. ผู้กระทำการป้องกันรวมถึงกรณีที่สันนิษฐานของกฎหมาย จะได้รับความคุ้มกันจากการถูกจับกุมและการถูกกระหขสิทธิ์จากการดำเนินคดีอาญา จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย

5.3 การนำหลัก Stand Your Ground มาใช้กับการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

เมื่อกล่าวถึงความจำเป็นในการใช้กำลังเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐที่จะต้องบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นอกเหนือจากการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจแล้ว ยังมีกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ที่มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายตามวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ต่อรัฐ

ดังประเด็นปัญหาของกฎหมายไทยเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่ได้กล่าวไว้เบื้องต้นว่ายังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่ชัด การปรับใช้กับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ในการวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งกฎหมายการป้องกันที่มีหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัด ไม่เอื้ออำนวยแก่การปรับใช้ในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

ในกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ที่กฎหมายให้อำนาจและขอบเขตเป็นกรณีเฉพาะในการใช้กำลังกรณีทีขณะนั้นมีความจำเป็นตามเหตุที่กฎหมายกำหนด เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และความปลอดภัยของเจ้าพนักงาน หรือผู้อื่น รวมทั้งความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม อันมีลักษณะสอดคล้องกับสาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground กล่าวคือ เมื่อมีกรณีที่มีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมายได้เมื่อมีสถานการณ์ตามที่กฎหมายให้อำนาจ โดยไม่มีหน้าที่ที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายให้มีความคล่องตัวแก่เจ้าพนักงานราชทัณฑ์นั่นเอง

หากเปรียบเทียบกันในแง่ของการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ กับเจ้าพนักงานราชทัณฑ์แล้ว ก็เห็นว่ามีความใกล้เคียงกัน คือ ความจำเป็นในสถานการณ์ที่ต้องรักษาหรือปกป้องชีวิต ร่างกายของตัวเจ้าพนักงานเอง รวมถึงป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะส่วนรวม ในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อป้องกันผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐ จึงนับว่าเป็นการรักษาความน่าเชื่อถือ และการให้ความเคารพต่อกฎหมายอย่างหนึ่งด้วย นอกจากนี้ภารกิจหลักอันเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจก็คือการรักษาความสงบและให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนโดยรวม ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตามจับกุมอาชญากรที่อาจเป็นอันตรายต่อสังคมได้นั้นมาดำเนินคดีตามกฎหมาย เพื่อการแก้ไข เยียวยา ฟื้นฟู หรือลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมแห่งกฎหมายต่อไป จึงเป็นการกระทำเพื่อป้องกันสังคมเป็นสำคัญ

การปรับใช้กฎหมายที่เป็นปัญหาความไม่เหมาะสมแก่ความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของเจ้าพนักงานตำรวจ เนื่องจากขอบเขตของกฎหมายแคบเกินไป กับหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัด เมื่อนำหลักเรื่องการป้องกันโดยทั่วไปมาปรับใช้ถึงการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจนี้ จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไข ให้มีความเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจมากขึ้น โดยอาจเป็นการปรับปรุงแนวทางเรื่อง การป้องกันที่จะนำมาปรับใช้กับกรณีการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้รองรับครอบคลุม โดยขยายขอบเขตให้เหมาะสมตามหลัก Stand Your Ground อย่างกฎหมายต่างประเทศ หรือโดยการกำหนดกฎหมายให้มีความชัดเจนปรับใช้โดยเฉพาะกับกรณี เพื่อจะได้ไม่ต้องนำหลักที่ใช้กับประชาชนทั่วไปอันมีขอบเขตจำกัดมาเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่จะต้องบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างเช่นกรณีกฎหมายที่บัญญัติถึงการ ใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ หรือกฎหมายเฉพาะเรื่องการ ใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจอย่างกฎหมายในบางมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ยกตัวอย่างไว้ในบทก่อนหน้า เป็นต้น

5.3.1 แนวทางการพิจารณาหลัก Stand Your Ground ของต่างประเทศมาปรับใช้เพื่อ แก้ปัญหาเรื่องการ ใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

สาระสำคัญของหลัก Stand Your Ground ที่จะนำมาปรับใช้กับการ ใช้กำลังในการปฏิบัติ ราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจสามารถสรุปได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

(1) ฝ่ายที่ ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่า น่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้อง ใช้กำลังตามกฎหมาย เช่น เมื่อมีสถานการณ์จำเป็นที่เจ้า พนักงานตำรวจจะต้อง ใช้กำลังตามที่กฎหมายให้อำนาจเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย และ ปฏิบัติหน้าที่ในการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ต่อไปเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอันเป็นภารกิจสำคัญของเจ้าพนักงานตำรวจได้โดย สำเร็จลุล่วง

(2) ระดับของการกระทำโดย ใช้กำลัง (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่ บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของ ผู้นั้น กล่าวคือ ให้สิทธิแก่เจ้าพนักงานตำรวจในการใช้ deadly force ที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเชื่อว่า มีภัยอันตรายร้ายแรงอาจเกิดขึ้นต่อเจ้าพนักงานตำรวจนั้นหรือเกิดขึ้นต่อผู้อื่นในขณะที่เจ้าพนักงาน ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือเพื่อการจับกุมผู้ที่เจ้าพนักงานตำรวจเชื่อว่าเขาได้กระทำ ความผิดอาญาร้ายแรง หรือกรณีการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดที่หลบหนีและเจ้าพนักงานตำรวจ เชื่อว่าอาจเป็นอันตรายร้ายแรงเกิดขึ้นหรือเชื่อว่าผู้นั้นจะได้กระทำความผิดร้ายแรงอื่นต่อไป

(3) ให้สิทธิแก่เจ้าพนักงานตำรวจในการใช้กำลังป้องกันได้ทันที โดยเจ้าพนักงานตำรวจไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง หากในขณะการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจนั้น มีสถานการณ์ที่เจ้าพนักงานตำรวจเชื่อว่าจะจะเป็นภัยอันตรายต่อตัวเจ้าพนักงานตำรวจเองหรือผู้อื่น ก็สามารถกระทำการใดๆ เพื่อป้องกันได้โดยไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนี และเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายถึงแม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นการใช้กำลังในชั้นที่ทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) ก็ตาม

5.3.1.1 การใช้หลัก Stand Your Ground กับการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจผ่านหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำโดยป้องกันที่เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground

การใช้หลัก Stand Your Ground กับการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจผ่านหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำโดยป้องกันที่เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ก็คือ เมื่อมีการปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยทั่วไปของไทยให้เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground แล้ว ก็ใช้หลักกฎหมายเรื่องการป้องกันที่มีขอบเขตกว้างขึ้น ครอบคลุมกับกรณีการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ โดยอาจกำหนดเป็นกรณีเฉพาะขึ้นในหลักเรื่องการป้องกันเป็นพิเศษสำหรับกรณีการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดสถานการณ์ที่เจ้าพนักงานตำรวจอาจใช้กำลังในชั้น deadly force เมื่อมีเหตุจำเป็นบางกรณีที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันทั้งตัวเจ้าพนักงานตำรวจเอง รวมถึงเพื่อป้องกันผู้อื่นด้วยในขณะเดียวกันซึ่งเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของเจ้าพนักงานตำรวจในการดูแลความปลอดภัยและความสงบในสังคม

อย่างไรก็ตามแม้กฎหมายเรื่องการป้องกันของมลรัฐ Hawaii ในเรื่องการป้องกันกรณีต่างๆ ไม่ได้ปรับใช้หลัก Stand Your Ground แต่กรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้ใช้กำลังขณะปฏิบัติหน้าที่ หรือบุคคลผู้ใช้กำลังเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลที่ใช้กำลังในการจับหรือป้องกันการหลบหนี กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะในบทบัญญัติเรื่องการป้องกัน เป็นข้อยกเว้นว่าบุคคลนั้นไม่มีหน้าที่ต้องหยุดการกระทำอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการจับกุมหรือการป้องกันการหลบหนีอันเนื่องมาจากการขัดขืนหรือขู่ว่าจะขัดขืน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ เป็นอีกแนวทางหนึ่งให้ขอบเขตในการใช้กำลังสำหรับเจ้าพนักงานตำรวจมากกว่ากรณีการป้องกันทั่วไป เพื่อความคล่องตัวแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

การใช้หลัก Stand Your Ground ผ่านหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำโดยป้องกันที่เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ก็เป็นลักษณะการวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายแห่งการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจที่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่ซึ่งอาจมีการกระทบต่อสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะในกรณีที่มีการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เช่น ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายมาดำเนินคดี ที่อาจมีกรณีที่ต้องใช้กำลังเพื่อป้องกันหรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จ โดยอาจมีผลให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ที่

เป็นไปตามแนวทางอย่างที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ การนำหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมาวินิจฉัยการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย หากจะนำมาใช้ปรับปรุงกฎหมายไทยในแนวทางนี้การวินิจฉัยเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ก็จะ เป็นไปตามหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับที่ได้วิเคราะห์ในส่วนของหลัก Stand Your Ground ที่ใช้กับการกระทำโดยป้องกัน แต่จะมีขอบเขตที่แคบกว่าการมีบทกฎหมายเฉพาะ เนื่องจากจะเป็นการใช้กำลัง ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงอันเชื่อว่าจะต้องกระทำเพื่อป้องกันเท่านั้น เพราะยังอยู่ในขอบเขตของหลัก กฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง

5.3.1.2 การใช้หลัก Stand Your Ground ในเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจโดยตรง

การใช้หลัก Stand Your Ground ในเรื่องการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจโดยตรง คือ การกำหนดบทบัญญัติเฉพาะเรื่องการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้มีความชัดเจน โดยกำหนดความหมาย อำนาจหน้าที่ที่มีขอบเขตและหลักเกณฑ์ของการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ อย่างเช่นบทบัญญัติกฎหมายของมลรัฐ Minnesota ในประเทศสหรัฐอเมริกา

แม้ว่าการขยายขอบเขตการวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่อาจทำได้โดยการบัญญัติรวมไว้ในบทกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันที่ได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นก็ตาม ก็เป็นเพียงกรณีที่มีเหตุที่เชื่อว่าจะต้องกระทำการป้องกันเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถครอบคลุมถึงกรณีความจำเป็นที่เจ้าพนักงานตำรวจอาจต้องใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่บางสถานการณ์เพื่อให้เกิดการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป หรือการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดที่หลบหนีการจับกุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้กระทำความผิดอันตรายแรง ที่หากไม่ดำเนินการจับกุมให้สำเร็จลุล่วงอาจทำให้ผู้นั้นไปกระทำความผิด หรือก่ออันตราย สร้างความไม่ปลอดภัยแก่สังคม ซึ่งภารกิจหน้าที่หลักประการหนึ่งของเจ้าพนักงานตำรวจก็คือการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเพื่อความปลอดภัยแก่ส่วนรวม ดังนั้นในบางกรณีที่ยังไม่มีเหตุอันจะต้องกระทำเพื่อป้องกัน แต่มีความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพที่อาจต้องใช้กำลัง กฎหมายอาจมีการให้อำนาจไว้เฉพาะอย่างเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจของประเทศสหรัฐอเมริกาให้เกิดความชัดเจนและแยกเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในกรณีที่กระทำเพื่อป้องกัน รวมถึงกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายออกจากบทบัญญัติเรื่องการกระทำโดยป้องกันกรณีทั่วไปของประชาชน ซึ่งเมื่อกฎหมายเอื้อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่โดยเจ้าพนักงานตำรวจก็ต้องเกรงว่าจะตกเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายเสียเองก็จะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างเต็มที่อันจะทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นด้วยเช่นกัน

การใช้หลัก Stand Your Ground ในเรื่องการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจโดยตรงก็จะมีลักษณะเป็นบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะเรื่องการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเมื่อมีกรณีที่เชื่อว่ามียันตรายอันจะต้องป้องกันตนเองหรือผู้อื่น รวมทั้งกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้อำนาจเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงโดยคุ้มครองให้การใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานอยู่ในขอบเขตที่เป็นการใช้อำนาจโดยชอบมากขึ้นกว่าหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดในขอบเขตของกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย การมีกฎหมายเฉพาะเช่นนี้จะทำให้เกิดความชัดเจนในการปรับใช้แยกต่างหากจากเรื่องการป้องกันทั่วไป คล้ายกับกฎหมายเรื่องการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 ที่บัญญัติไว้ชัดเจนว่ากรณีใดที่กฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานในการที่จะใช้อำนาจ หรือการใช้อำนาจที่อาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย โดยเป็นการกระทำตามที่กฎหมายให้อำนาจ ซึ่งไม่เป็นความผิด ซึ่งหลักการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 เป็นหลักเรื่องการป้องกันสังคม มิใช่เพียงคำนึงถึงด้านการป้องกันตนเองเท่านั้น กล่าวคือ กฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานเรือนจำใช้อำนาจถึงขั้น deadly force หรือใช้อาวุธปืนได้ทันทีเมื่อเข้าสถานการณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันสังคมของรัฐ ในส่วนนี้กฎหมายเรื่องการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจึงสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับหลักการของหลัก Stand Your Ground ให้เกิดความเหมาะสมกับประเทศไทย โดยเฉพาะการคำนึงถึงว่าในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจนั้นก็เป็น การป้องกันสังคมและดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐอย่างหนึ่งตามภารกิจของเจ้าพนักงานตำรวจ มิใช่เพียงการป้องกันโดยทั่วไปเท่านั้น โดยการนำหลัก Stand Your Ground มาใช้ที่ให้อำนาจในการใช้อำนาจถึงขั้น deadly force นั้นก็ควรจะเป็นกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อมิให้เกิดการใช้อำนาจที่เกินความจำเป็นโดยมิชอบ ซึ่งควรจะต้องพิจารณาสถานการณ์และเหตุผลประกอบกัน โดยกฎหมายอาจกำหนดว่ากรณีใดที่ให้สิทธิใช้อำนาจถึงขั้น deadly force ได้ตามกฎหมาย เช่น กรณีจำเป็นเพื่อการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป หรือการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดที่หลบหนีการจับกุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นผู้กระทำความผิดอันร้ายแรงที่หากไม่ดำเนินการจับกุมให้สำเร็จลุล่วงอาจทำให้อันตรายถึงแก่ชีวิต หรือก่ออันตราย สร้างความไม่ปลอดภัยแก่สังคมต่อไป

ข้อดีของการใช้หลัก Stand Your Ground ในเรื่องการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจโดยตรงจะทำให้กฎหมายไทยในเรื่องการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจมีหลักเกณฑ์เฉพาะสำหรับปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้โดยสะดวก ไม่เกิดความยุ่งยากในการพิจารณาไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันกรณีทั่วไปที่มุ่งใช้กับกรณีการกระทำโดยป้องกันระหว่างเอกชนด้วยกัน และทำให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนเฉพาะกรณีการหยิบยกข้อกฎหมายไปใช้กับการวินิจฉัยคดีก็จะง่ายขึ้น เหตุผลในการปรับใช้ก็จะเข้าใจและเป็นที่ยอมรับได้ง่ายแก่บุคคลทั่วไป กล่าวคือ การพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายเฉพาะเรื่องการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจโดยตรงเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงลักษณะนี้ขึ้น ซึ่งสามารถบัญญัติได้

ครอบคลุมแก่การใช้กำลังอันเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ นอกเหนือจากการใช้กำลังเพื่อป้องกันในการปฏิบัติหน้าที่อีกด้วย อันได้แก่ กรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้กำลังเพื่อการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายได้โดยสำเร็จลุล่วง เช่น เพื่อการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดร้ายแรงมาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป เป็นต้น

5.3.2 การแก้ไขกฎหมายไทยเรื่องการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground

5.3.2.1 การเพิ่มเติมหลัก Stand Your Ground ตามกฎหมายเรื่องการป้องกัน ให้ครอบคลุมและมีความเหมาะสมกับกรณีการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

แนวทางการเพิ่มเติมหลัก Stand Your Ground ตามกฎหมายเรื่องการป้องกัน ให้เกิดความครอบคลุมและมีความเหมาะสมกับกรณีการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจอาจเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. เมื่อกฎหมายเรื่องการป้องกันเป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ซึ่งมีขอบเขตการป้องกันมากขึ้น หากกฎหมายไทยนำหลักเรื่องการป้องกันไปใช้กับกรณีการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจอย่างแนวคำพิพากษาที่วางแนวไว้ ก็จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจได้รับความคุ้มครองมากขึ้นด้วย

2. การกำหนดสถานการณ์ที่เจ้าพนักงานสามารถใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ไว้โดยเฉพาะในบทกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันให้เกิดความชัดเจน นอกเหนือจากการป้องกันกรณีทั่วไปของเอกชน หากยังคงปรับใช้หลักเรื่องการป้องกันในการพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน

ดังที่ได้มีการเสนอแนวทางการแก้ไขกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันให้สอดคล้องกับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground อย่างเหมาะสมกับการบังคับใช้ในประเทศไทยว่าบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมควรเป็นไปในลักษณะใด อันรวมถึงการป้องกันที่ใช้กับการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจไว้ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตเรื่องการป้องกัน โดยเมื่อมีการปรับใช้เชื่อมโยงกันกับการวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่มีการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ก็จะมีผลให้เกิดความครอบคลุมถึงการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้มีขอบเขตที่ชอบด้วยกฎหมายกว้างขึ้นด้วยตามบทบัญญัติกฎหมายเรื่องการป้องกัน ดังต่อไปนี้

“เมื่อมีเหตุอันสมควรที่บุคคลใดซึ่งมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดควรเชื่อหรือเข้าใจว่าจะมีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการกระทำอันละเมิดต่อกฎหมาย และในขณะนั้นได้กระทำการเพื่อป้องกันโดยใช้กำลังตามสมควรแก่ภัยอันตรายซึ่งบุคคลนั้นเชื่อว่ามีอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายนั้น การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด”

“เมื่อบุคคลใดซึ่งมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกระทำการใช้กำลังเพื่อป้องกันในกรณีที่มีพฤติการณ์หรือเหตุสมควรชัดแจ้งว่าเป็นภัยอันตรายที่มีความร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือมีพฤติการณ์หรือเหตุสมควรที่บุคคลนั้นเชื่อว่ามีภัยอันตรายที่มีความร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย หรือกรณีการป้องกันที่ได้กระทำในเคสสถาน สถานที่อยู่บุคคล หรือยานพาหนะของผู้ป้องกัน หรือกรณีการป้องกันทรัพย์สินที่มีลักษณะการกระทำความผิดที่ร้ายแรง รวมถึงการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมาย ย่อมสันนิษฐานว่าเป็นการกระทำตามสมควร อันจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้การใช้กำลังป้องกันที่ถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย”

“การกระทำการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงกรณีที่สันนิษฐานว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้กระทำการป้องกันจะได้รับความคุ้มครองจากการถูกจับกุมและการถูกกระหอบสิทธิจากการดำเนินคดีอาญา จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย”

5.3.2.2 การบัญญัติกฎหมายเฉพาะเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ แยกต่างหากจากหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันกรณีทั่วไป

แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกฎหมายไทยโดยการกำหนดกฎหมายเฉพาะเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground แยกต่างหากจากหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันกรณีทั่วไปให้เหมาะสมอาจมีแนวทางเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์ และขอบเขตของหลักกฎหมายเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้มีความชัดเจนในตัวเอง
2. การปรับใช้กฎหมายเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจะแยกต่างหากจากหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันในกรณีทั่วไป
3. กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกัน และระดับการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมายที่เป็นการพิจารณาการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันมากขึ้น
4. กำหนดสถานการณ์ตามกฎหมายที่เจ้าพนักงานตำรวจอาจใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ในลักษณะของข้อสันนิษฐานสำหรับบางกรณี เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อการปฏิบัติราชการตามหน้าที่

ดังที่ได้กล่าวในเบื้องต้นว่าการขยายขอบเขตการวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ที่แม้ว่าอาจเพิ่มเติมบทบัญญัติรวมไว้ในบทกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันที่ได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground แล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถครอบคลุมถึงกรณีความจำเป็นที่เจ้าพนักงานตำรวจอาจต้องใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่บางสถานการณ์เพื่อให้เกิดการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งอาจมีความจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังถึงขั้น deadly force โดยเฉพาะกรณีเชื่อว่ามีภัยอันตรายอันจะต้องป้องกันภัยอันตรายร้ายแรงที่อาจเกิดต่อตนเองและผู้อื่น หรือการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายโดยสำเร็จลุล่วงไปเพื่อการป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นจากผู้กระทำความผิด หรือผู้กระทำความผิดที่หลบหนีการติดตามจับกุม ซึ่งอาจก่ออาชญากรรมขึ้นอีก อันจะเป็นภัยอันตรายต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งการเพิ่มเติมบทบัญญัติเฉพาะเรื่องแก่การใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจะแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้

การกำหนดให้มีบทบัญญัติเฉพาะเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจะเพิ่มความชัดเจน และสะดวกแก่การปรับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับกรณีที่เป็นการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ อย่างไรก็ตามการใช้หลัก Stand Your Ground ในเรื่องการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจโดยตรงโดยเฉพาะการใช้กำลังถึงขั้น deadly force ควรจะต้องมีขอบเขตอยู่บ้างเพื่อป้องกันการใช้กำลังโดยมิชอบอันจะกระทบสิทธิของประชาชนได้ โดยการเพิ่มบทบัญญัติในการใช้หลัก Stand Your Ground เฉพาะเรื่องการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจโดยตรง จากรูปแบบที่เป็นการวินิจฉัยตามกฎหมายเรื่องการป้องกันนี้ อาจนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ซึ่งได้กำหนดเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำไว้มาแนวทางการเพิ่มเติมกฎหมาย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าอาจมีรูปแบบของบทบัญญัติดังนี้

“เพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติราชการตามหน้าที่เจ้าพนักงานตำรวจอาจใช้กำลังโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อการป้องกันภัยอันตรายต่อสิทธิของตนเองหรือผู้อื่น หรือเพื่อให้สามารถดำเนินการในหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างลุล่วง”

“การใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่แม้ถึงขั้นก่อให้เกิดอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ในกรณีดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นการใช้กำลังโดยชอบด้วยกฎหมาย

- (1) กรณีที่ในขณะนั้นมีเหตุอันน่าเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกายของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือผู้อื่น
- (2) เพื่อการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจเชื่อว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง อันจะต้องดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงทันทีเพราะเชื่อว่าหากเนินช้าจะเกิดความไม่ปลอดภัยต่อสาธารณะหรือภัยอันตรายร้ายแรงประการอื่นต่อไป
- (3) เพื่อการติดตามจับกุมผู้หลบหนีการจับกุมหรือการควบคุมตามกฎหมายซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง อันจะต้องดำเนินการให้

สำเร็จลุล่วงทันทีเพราะเชื่อว่าหากเนิ่นช้าจะเกิดความไม่ปลอดภัยต่อสาธารณะหรือภัยอันตรายร้ายแรงประการอื่นต่อไป”

“การใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ รวมถึงกรณีที่เป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมาย จะได้รับความคุ้มครองจากการถูกจับกุมและการถูกระงับสิทธิจากการดำเนินคดีอาญา จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยจะต้องมีการควบคุมตรวจสอบการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกระบวนการดำเนินคดี”

จากแนวทางที่ผู้เขียนเสนอรูปแบบของบทบัญญัติกฎหมายที่นำหลัก Stand Your Ground เข้ามาปรับใช้ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้หลักเกณฑ์เรื่องการใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายไทยมีสาระสำคัญ อันสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่เมื่อควรเชื่อหรือเข้าใจว่าจะมีภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการกระทำอันละเมิดต่อกฎหมาย หรือเพื่อให้สามารถดำเนินการในหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างลุล่วง ซึ่งเป็นการพิจารณาในทางอัตวิสัยของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นสำคัญ ประกอบกับข้อเท็จจริงเพื่อประกอบเหตุผลว่าเจ้าพนักงานตำรวจควรเชื่อหรือเข้าใจหรือมีความจำเป็นเช่นนั้นหรือไม่

2. ระดับใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่ชอบด้วยกฎหมาย คือการใช้อำนาจตามสมควรแก่ภัยอันตรายซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจนั้นเชื่อว่ามีอยู่ หรือตามสมควรเพื่อให้สามารถดำเนินการในหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างลุล่วง โดยพิจารณาในทางอัตวิสัยของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นสำคัญ ประกอบกับข้อเท็จจริงเพื่อประกอบเหตุผลว่าบุคคลดังกล่าวควรเชื่อหรือเข้าใจหรือจำเป็นเช่นนั้นหรือไม่

3. เจ้าพนักงานตำรวจอาจจะใช้อำนาจในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่โดยการใช้อำนาจถึงขั้นที่อาจทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยยอมได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นการใช้อำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อมีข้อเท็จจริงดังนี้

(1) กรณีที่ในขณะนั้นมีเหตุอันน่าเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกายของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือผู้อื่น

(2) เพื่อการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจเชื่อว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง อันจะต้องดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงทันทีเพราะเชื่อว่าหากเนิ่นช้าจะเกิดความไม่ปลอดภัยต่อสาธารณะหรือภัยอันตรายร้ายแรงประการอื่นต่อไป

(3) เพื่อการติดตามจับกุมผู้หลบหนีการจับกุมหรือการควบคุมตามกฎหมายซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง อันจะต้องดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงทันทีเพราะเชื่อว่าหากเนิ่นช้าจะเกิดความไม่ปลอดภัยต่อสาธารณะหรือภัยอันตรายร้ายแรงประการอื่นต่อไป

4. เจ้าพนักงานตำรวจที่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่อาจใช้อำนาจได้โดยไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมายก่อนแต่อย่างใด

ผลของการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามหลักเกณฑ์ทั้ง 5 ประการของกฎหมายที่อยู่บนพื้นฐานของการนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ ได้แก่

1. การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่มีความผิด
2. การใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ รวมถึงกรณีที่เป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมาย จะได้รับความคุ้มกันจากการถูกจับกุมและการถูกกระหนาบสิทธิจากการดำเนินคดีอาญา จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย
3. ต้องมีการควบคุมตรวจสอบการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนด้วยในขณะเดียวกัน อันเป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาคดีที่มีข้อเท็จจริงซึ่งการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

5.4 ผลกระทบที่ควรคำนึงในการนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้กับกฎหมายไทย และแนวทางแก้ไข

1. การพิจารณาสิทธิของผู้ป้องกัน และความเหมาะสมของระดับในการใช้กำลังเพื่อป้องกันในทางอัตวิสัยอาจพิจารณาได้ยาก

เมื่อการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground มุ่งที่การคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันเป็นสิ่งสำคัญ โดยคำถึงถึงการเริ่มต้นแห่งสิทธิที่จะกระทำการเพื่อป้องกัน รวมไปถึงระดับของการใช้กำลังป้องกันที่สมควรตามกฎหมาย จากมุมมองทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันอย่างแท้จริง แต่การพิจารณาถึงความเชื่อหรือความเข้าใจของผู้ป้องกันในขณะที่ได้ใช้กำลังป้องกันนั้นเป็นเรื่องเฉพาะตัวที่อยู่ในความรู้เห็นของผู้ป้องกันเท่านั้น จึงอาจทราบถึงได้ยากในความเป็นจริง ซึ่งการจะพิจารณาในทางอัตวิสัยเป็นสิ่งสำคัญนี้จึงจะต้องรับฟังเหตุผลของผู้ป้องกันเป็นสิ่งสำคัญ โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงต่างๆ เหตุผลที่ผู้ป้องกันเชื่อหรือเข้าใจเช่นนั้นน่าเชื่อว่ามีภัยอันตรายหรือไม่ หรือการใช้กำลังเช่นนั้นมีความเหมาะสมตามความเชื่อว่ามีภัยอันตรายเกิดขึ้นในระดับใด ซึ่งจะต้องคิดถึงมุมมอง ลักษณะ หรือคุณสมบัติของผู้ป้องกันเองเป็นสิ่งสำคัญว่าในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนั้นเขาควรจะเชื่อหรือเข้าใจเป็นอย่างไร มิใช่ให้นำบุคคลอื่นที่มิใช่ผู้ป้องกัน มิได้อยู่ในสถานการณ์แบบผู้ป้องกันมาสมมติเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ เพราะแต่ละบุคคลมีมุมมอง ความคิด ลักษณะหรือปัจจัยภายในตนเองที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะขัดกับการพิจารณาในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันที่หลัก Stand Your Ground มุ่งเป็นสาระสำคัญอย่างหนึ่ง

ในการแก้ไขให้สอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ที่การพิสูจน์มุมมองทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันที่ทำได้ยากนั้น อาจแก้ไขโดยการยังคงมุ่งให้การพิจารณาในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกัน แต่จะนำข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสถานการณ์มาประกอบการพิจารณาความน่าเชื่อถือว่าผู้ป้องกันได้กระทำการป้องกันตามสถานการณ์ที่ตัวผู้ป้องกันเองควรเชื่อเช่นนั้นหรือไม่ ตามลักษณะ ปัจจัยภายใน และมุมมองของผู้ป้องกันเป็นสิ่งสำคัญ ว่ามีภัยอันตรายอันเกิด

สิทธิที่จะกระทำเพื่อป้องกัน หรือมีภัยอันตรายในระดับที่สมควรแก่การใช้กำลังป้องกันที่เขาได้กระทำไป กล่าวคือ ยังคงให้ความสำคัญที่ฝ่ายผู้ป้องกันว่าเขาจะเชื่อหรือเข้าใจไปตามลักษณะหรือคุณสมบัติของตนเอง ว่าในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นขณะนั้นผู้ป้องกันเองจะเชื่อหรือเข้าใจอย่างไร โดยการรับฟังเหตุผลของผู้ป้องกันอย่างรอบคอบ นำมาประกอบกับข้อเท็จจริงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีใช้การเปรียบเทียบว่าในสถานการณ์เช่นนั้นหากเป็นบุคคลอื่นจะกระทำอย่างเดียวกันหรือไม่อันอาจเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกันได้

2. ขอบเขตแห่งสิทธิของผู้ป้องกันที่มากเกินไปอาจเป็นการกระทบต่อสิทธิของอีกฝ่ายหนึ่ง และอาจเป็นการเปิดโอกาสให้มีการอ้างหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันเพื่อใช้กำลังในทางที่มีขอบ

เมื่อมีการขยายขอบเขตให้การป้องกันเป็นไปตามความคิดทางอัตวิสัยของผู้ป้องกัน เป็นสำคัญเพียงฝ่ายเดียว และให้สิทธิในการใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force ย่อมทำให้เกิดการกระทบต่อสิทธิของอีกฝ่ายหนึ่งได้ง่าย รวมถึงการพิจารณาที่ขึ้นอยู่กับผู้ป้องกันเพียงฝ่ายเดียวอาจทำให้เกิดการใช้กฎหมายเรื่องการป้องกันเป็นเครื่องมือในการใช้กำลังโดยมิชอบมาอ้างว่าเป็นการป้องกันตามกฎหมาย ซึ่งเรื่องความคิดของผู้ป้องกันย่อมเป็นสิ่งที่ผู้ป้องกันทราบเองแต่เพียงฝ่ายเดียวอย่างแท้จริงและยากแก่การพิสูจน์ หากให้ขอบเขตที่มากจนเกินไป อาจมีการกล่าวอ้างได้ง่ายว่าผู้ป้องกันได้ใช้กำลังป้องกันเพราะเขาเชื่อว่าจะมีภัยอันตราย การพิจารณาในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเช่นนี้จะทำให้อีกฝ่ายอาจได้รับความเสียหาย รวมถึงอันตรายจากการใช้กำลังของผู้ป้องกันโดยที่ผู้นั้นอาจยังมีได้กระทำการอันเป็นภัยอันตรายต่อผู้ป้องกัน

แนวทางการแก้ไขปัญหานี้จะต้องมีการกำหนดไว้ว่ากรณีใดที่กฎหมายจะให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันที่จะใช้กำลังถึงขั้น deadly force ตามความเชื่อในขณะนั้นของผู้ป้องกันจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงบางประการอันน่าเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายที่ค่อนข้างเห็นได้หรือเชื่อได้ค่อนข้างแน่นอนว่ามีภัยอันตรายร้ายแรง แม้อาจไม่ต้องรอนจนถึงขั้นเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง หรือมิใช่การใช้กำลังป้องกันที่สมควรแก่ภัยอันตรายตามข้อเท็จจริงอย่างกฎหมายไทยปัจจุบันที่มุ่งพิจารณาในทางภาวะวิสัยเป็นสำคัญ เนื่องจากก็ยังไม่พิจารณาในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันตามแนวคิดของหลัก Stand Your Ground ด้วย ยังคงให้ความสำคัญแก่เจตนาหรือความคิดฝ่ายผู้ป้องกัน เพียงแต่ต้องเป็นกรณีที่น่าเชื่อได้ว่ามีเหตุอันจะต้องกระทำการเพื่อป้องกันในขณะนั้นซึ่งอาจเห็นได้จากการคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมาประกอบกัน กล่าวคือการคำนึงถึงเหตุการณ์ทางภาวะวิสัยเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาอัตวิสัยของผู้ป้องกันประกอบกันเพียงวิเคราะห์เหตุผลว่าผู้ป้องกันมีเหตุที่เขาควรเชื่อเพียงใดว่าขณะนั้นเขาจะต้องป้องกันโดยใช้กำลังถึงขั้น deadly force ไม่ถึงขั้นที่พิจารณาเพียงความคิดฝ่ายเดียวของผู้ป้องกันเท่านั้นถึงขั้นที่เป็นอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยหากกฎหมายกำหนดเป็นข้อสันนิษฐานตามหลัก Stand Your Ground อาจมีการกำหนดข้อเท็จจริงหรือสถานการณ์ที่กฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันอันอาจใช้ deadly force ได้ โดยกฎหมายสันนิษฐานว่ากรณีเช่นนั้นถือเป็นการใช้กำลังป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นกรณีๆที่ค่อนข้างปรากฏชัดอันจะเป็นเหตุให้ผู้ป้องกันเชื่อหรือเข้าใจในขณะนั้นว่าจะมีภัยอันตรายที่ร้ายแรง เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันในขั้นต้นก่อน โดยในขณะเดียวกันยังเปิดช่องให้อีกฝ่ายหนึ่งคงต่อสู้คดีและพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานได้เพื่อมิให้เป็นการ

กระทบสิทธิของเขามากเกินไปหรือเกิดการอ้างกฎหมายเรื่องการป้องกันมาเป็นเครื่องมือในการกระทำอันมิชอบได้โดยง่ายอีกด้วย

3. แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของอัตราการฆาตกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

จากการศึกษาที่ได้มีการสำรวจข้อมูลของ FBI ในประเทศสหรัฐอเมริกาว่าเมื่อมีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับ การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่ได้ประกาศใช้กันอย่างกว้างขวางขึ้นในมลรัฐต่างๆช่วง ค.ศ.2005-2007 นั้น พบว่ามีอัตราการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นที่มีผลเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (justifiable homicide) มากขึ้นด้วย¹⁶ ซึ่งย่อมส่งผลต่ออัตราฆาตกรรมโดยรวมที่เพิ่มขึ้นเมื่อบุคคลมีสิทธิใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force ในขอบเขตที่มากขึ้น โดยเป็นการกระทำอันชอบด้วยกฎหมาย ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ Texas A&M University ในช่วงเดือนพฤษภาคม ค.ศ.2012 ว่าอัตราการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นในภาพรวม (overall homicide) ก็มีอัตราสูงขึ้นเมื่อมีการขยายพื้นที่ที่ยอมรับให้ผู้ป้องกันใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force ตามหลัก Stand Your Ground เช่นกัน¹⁷

การแก้ไขอัตราการเกิดขึ้นของคดีฆาตกรรมที่สูงขึ้นจากการให้ของเขตการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่มากขึ้นหากจะนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้กับกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยนั้น จะต้องมิชอบเขตที่ไม่มากเกินไป โดยอาจไม่ได้ให้การใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force เป็นการทั่วไปแก่ทุกกรณีที่มีการป้องกันตามความเชื่อความเข้าใจในทางอติวิสัยของผู้ป้องกัน แต่จะต้องกำหนดกรณีที่กฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันให้ชัดเจนว่ากรณีอย่างใดบ้างที่ควรจะให้สิทธิในการใช้กำลังถึงขั้น deadly force และการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในรูปแบบที่เป็นข้อสันนิษฐานที่มีการกำหนดว่ากรณีใดที่ผู้ป้องกันควรได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ในเบื้องต้น โดยนอกจากการพิจารณาในทางอติวิสัยของผู้ป้องกันแล้ว อาจจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงมาประกอบด้วยว่าสถานการณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขณะที่กระทำการป้องกันนั้น ผู้ป้องกันมีเหตุอันจะเชื่อได้ว่ามีภัยอันตรายที่ร้ายแรงอันจะต้องกระทำการป้องกันด้วยกำลังในขั้น deadly force หรือไม่ ซึ่งก็ยังคงอยู่บนพื้นฐานของหลัก Stand Your Ground ในการพิจารณาในทางอติวิสัยของผู้ป้องกันอยู่อย่างเดียวกับที่ได้กล่าวมาในข้อก่อนหน้าเช่นกัน

4. การตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจกรณีที่มีการใช้กำลังถึงขั้นที่ทำให้อีกฝ่ายถึงแก่ความตาย (deadly force) จากการใช้อำนาจเกินขอบเขต

ปัญหาเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยเฉพาะเรื่องการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด หรือผู้หลบหนีการจับกุม เป็นกรณีที่เกิดขึ้นบ่อย เนื่องด้วยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าพนักงานตำรวจ การนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ให้เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจที่จะใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อการป้องกัน

¹⁶ National Urban League, "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System," pp. 6-7.

¹⁷ *ibid.*, p. 9.

ตนเองหรือผู้อื่น และเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงตามกฎหมายก็มีผลดีในแง่ความมีประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ที่ให้อำนาจถึงขั้นการใช้ deadly force ก็อาจกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาได้มากขึ้น โดยการที่กฎหมายให้อำนาจใช้กำลังถึงขั้น deadly force ตามหลัก Stand Your Ground แก่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นอาจเป็นการเปิดช่องให้เกิดการใช้อำนาจที่เกินสมควร ซึ่งอาจตรวจสอบได้ยากกว่าการใช้กำลังดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งกฎหมายหรือไม่ และกฎหมายที่มีจุดประสงค์เป็นการควบคุมตรวจสอบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น การชันสูตรพลิกศพ หรือการไต่สวนการตาย มาเป็นขั้นตอนส่วนหนึ่งในการพิจารณาคดีที่มีความตายอันเกิดจากการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ก็มีโอกาสใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอในทางปฏิบัติ ไม่อาจคุ้มครองสิทธิของประชาชนอย่างแท้จริง แต่เป็นเพียงรูปแบบที่มีการดำเนินการให้ครบขั้นตอนตามกฎหมายในลักษณะของแบบพิธีมากกว่า โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการควบคุมตรวจสอบการใช้ อำนาจอย่างจริงจังตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย¹⁸ นอกจากนี้ในทางปฏิบัติของสภาพสังคมไทย ปัจจุบันก็พบว่าหลายๆกรณีที่มีความตายอันเกิดจากการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจมักมีการจำลองสถานการณ์ให้มีลักษณะสอดคล้องกับการที่เจ้าพนักงานตำรวจจะใช้กำลังถึงแก่ความตายอันเรียกว่าเป็นการวิสามัญฆาตกรรมได้ตามกฎหมาย เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจมีมุมมองต่อกฎหมายไทยว่ามีข้อจำกัดที่มากเกินไปและไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการที่เจ้าพนักงานตำรวจเกิดความเกรงกลัวว่าตนจะตกเป็นผู้กระทำความผิดเสียเองจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

แนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมหากจะนำหลักการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ก็จะต้องมีการบัญญัติให้ชัดเจนถึงกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจอาจใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานตำรวจจะใช้กำลังในขั้น deadly force ได้โดยชอบด้วยกฎหมายอย่างเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายดังที่ได้เสนอไว้ในแนวทางการแก้ไขโดยการนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้ และจะต้องมีมาตรการในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในกระบวนการพิจารณาคดี แก่ไขการควบคุมตรวจสอบตามขั้นตอนของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 วรรคท้าย มาตรา 148 มาตรา 150 และมาตรา 155/1 ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในทางปฏิบัติ มิใช่เป็นการทำไปตามแบบพิธีเพียงเพื่อให้ครบขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ซึ่งอาจจะต้องมีการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการดังกล่าว โดยเฉพาะการควบคุมตรวจสอบเมื่อมีข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีความตายอันเกิดจากการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจอยู่ด้วย เพื่อป้องกันการใช้อำนาจที่เกินขอบเขตโดยใช้กฎหมายเป็นช่องทางสนับสนุนการใช้อำนาจในทางที่มีขอบมาอ้างว่าเป็นการกระทำอันชอบด้วยกฎหมายควบคู่ไปกับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองแก่การกระทำอันเป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจด้วยในขณะเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคุ้มครองสิทธิอย่างเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย

¹⁸ คณิต ฒ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, (กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2528), หน้า 144

คือ การคุ้มครองเจ้าพนักงานตรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่อาจถูกกระทบได้โดยง่ายจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

5.5 ผลที่เป็นประโยชน์หรือข้อดีที่จะได้รับเมื่อนำหลัก Stand Your Ground ที่เหมาะสมมาปรับใช้กับกฎหมายไทย

1. กฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันจะมีความชัดเจนแน่นอนในหลักเกณฑ์การปรับใช้กับข้อเท็จจริงกรณีต่างๆ และมีความทันสมัยเหมาะสมแก่สังคมปัจจุบันมากขึ้น การวินิจฉัยคดีตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเรื่องการกระทำโดยป้องกันจะมีแนวทางที่สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การปรับใช้กฎหมายที่มีหลักเกณฑ์แน่นอนว่าการเกิดสิทธิของบุคคลที่จะกระทำการป้องกันตามกฎหมายเริ่มขึ้นเมื่อใด ซึ่งก็คือสิทธิของบุคคลที่จะกระทำการป้องกันได้เมื่อผู้ป้องกันมีเหตุสมควรเชื่อว่ามีภัยอันตรายต่อสิทธิของตนเองหรือผู้อื่น ในทางอรรถวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญประกอบกับการพิจารณาข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้เกิดความน่าเชื่อว่ามีภัยอันตราย และมีการกล่าวถึงการป้องกันกรณีเฉพาะบางสถานการณ์ที่กฎหมายให้ขอบเขตในการป้องกันที่มากกว่าอย่างเช่นการกระทำการป้องกันในเคสสถาน หรือการป้องกันภัยอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย เป็นต้น การบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยก็จะมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เพราะการปรับใช้มีหลักเกณฑ์ตรงไปตรงมา เข้าใจกฎหมายได้ง่ายขึ้น ครอบคลุมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมากขึ้น และกฎหมายเรื่องการป้องกันจะมีความทันสมัยปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับข้อเท็จจริงที่หลากหลายไปตามสภาพสังคมที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น

2. ประโยชน์ในด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันที่มีความชัดเจนและครอบคลุมให้เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมากขึ้น เมื่อกฎหมายมีหลักเกณฑ์เรื่องการกระทำโดยป้องกันที่แน่นอน แนวทางการวินิจฉัยคดีเรื่องป้องกันก็จะมีมีความชัดเจน ส่งผลต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันได้ดีขึ้นอันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลัก Stand Your Ground ที่นำมาปรับใช้กับการกระทำโดยป้องกัน ที่นอกจากจะทำให้เกิดความชัดเจนของหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันแล้ว ยังตัดข้อจำกัดที่เคร่งครัด และมีการขยายขอบเขตแก่สิทธิของผู้ป้องกันในการใช้กำลังป้องกันมากขึ้น โดยคำนึงถึงผู้ป้องกันเป็นสำคัญ มีข้อข้อเท็จจริงทางภาวะวิสัยภายนอกประการอื่นอันอาจเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกันได้

3. การคุ้มครองสิทธิโดยการขยายขอบเขตในการป้องกันที่มากขึ้น โดยมีบทบัญญัติที่ชัดเจน อาจส่งผลให้ผู้ที่จะก่อภัย หรือกระทำความผิดต่อบุคคลอื่นในสังคมเกิดความลังเล และอาจยับยั้งการกระทำความผิดได้ เมื่อเห็นว่าบุคคลอื่นไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้แก่การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย อีกต่อไป ตามหลักเกณฑ์ทางอาชญาวิทยาที่ว่าบุคคลการที่บุคคลจะตัดสินใจกระทำการใดนั้นจะมีการคิดชั่งน้ำหนักระหว่างผลที่ตนจะได้รับประโยชน์กับผลที่จะต้องเสียประโยชน์ซึ่งมีผลต่อการเลือกว่าจะกระทำการใดหรือไม่¹⁹ และตามทฤษฎีการเลือกผู้ที่จะกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรมเมื่อได้พิจารณาว่าบุคคลอีกฝ่ายก็สามารถใช้กำลังป้องกันได้ทันทีหากเขาเชื่อว่ามีภัยอันตราย ผู้ที่จะก่อภัยนั้น มีแนวโน้มที่จะเลือกทางที่จะไม่ก่อภัยอันตรายแก่ผู้อื่นเพราะตนก็อาจได้รับภัยอันตรายหรือเกิดความเสียหายขึ้นได้เช่นกัน

4. การที่กฎหมายมีการกำหนดหลักเกณฑ์เป็นที่แน่ชัดว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่ที่จะต้องยอมหนีแก่การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นประเด็นที่ผู้ก่อภัยจะยกขึ้นมาเป็นข้อต่อสู้เสมอว่าตามวิสัยของคนที่ยอมไม่ควรตอบโต้ทันทีหากหลบหนีได้หรืออ้างว่าผู้ป้องกันยังคงมีทางเลือกในการหลบหนีได้ไม่เกิดสิทธิที่จะใช้กำลังตอบโต้ทันที ก็จะส่งผลให้เกิดความเข้าใจในข้อกฎหมายที่ตรงกันมากขึ้นด้วยว่าผู้ที่เชื่อว่าตนจะมีภัยอันตราย หรือฝ่ายผู้รับภัยไม่จำเป็นต้องเป็นฝ่ายนิ่งเฉยให้เกิดการละเมิดสิทธิเพียงฝ่ายเดียว และสามารถคุ้มครองสิทธิของตนโดยการกำลังตอบโต้การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายได้ทันที โดยการกระทำดังกล่าวยังอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่เป็นความผิด ส่วนนี้จะคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันที่เป็นผู้บริสุทธิ์ซึ่งมิใช่ผู้เริ่มก่อให้เกิดการกระทำความผิดหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดนั้น อันควรจะได้รับ ความคุ้มครองที่เหนือกว่าสิทธิของผู้กระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมายที่จะก่อความเสียหายหรือกระทบสิทธิของผู้อื่น และเนื่องจากสิทธิตามกฎหมายของทุกคนที่เท่าเทียมกันจึงไม่ควรจำกัดว่าสิทธิของผู้ป้องกันต้องยอมให้แก่การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายก่อน จนเมื่อไม่มีวิธีอื่นใดแล้วจึงจะใช้กำลังป้องกันได้ซึ่งยอมไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกัน ดังนั้นเมื่อบุคคลเชื่อว่ามิมีภัยอันตรายก็ย่อมเกิดสิทธิที่จะป้องกันตนเพื่อคุ้มครองปกป้องสิทธิได้ทันที อันเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนซึ่งไม่ควรนำหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่เคร่งครัดเกินไปมาจำกัดสิทธิในการป้องกันตนเองในกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

5. คุ้มครองผู้กระทำการป้องกันจากการตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อาจถูกกระทบสิทธิในการขั้นตอนการดำเนินคดีที่มีระยะเวลายาวนาน ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าเป็นการกระทำเพื่อป้องกัน และให้ความคุ้มครองผู้กระทำการป้องกันในบางกรณีจากการถูกจับกุมหรือการกระทบสิทธิในกระบวนการดำเนินคดีอาญา ผู้ป้องกันจะได้รับหลักประกันแก่ความคุ้มครองสิทธิจากการจับกุมหรือการดำเนินคดีตามขั้นตอนปกติของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

¹⁹ สุดสงวน สุธีสร, อาชญาวิทยา, หน้า 66-70.

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองจากการจับกุมหรือการตกเป็นผู้ต้องหาหรือการเป็นจำเลยในคดีอาญา ที่มีกระบวนการต่างๆอันกระทบสิทธิของบุคคลได้ง่าย ซึ่งในประเทศไทยมีกระบวนการดำเนินคดีที่มี ระยะเวลาานาน หากให้ผู้ที่ประทำการป้องกันมีฐานะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาก่อนแล้ว แม้ ผลในท้ายที่สุดปรากฏว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย สิทธิของผู้ป้องกันในฐานะผู้ต้องหา หรือจำเลยที่ถูกกระทบก็ได้เกิดขึ้นไปแล้วในระยะเวลาที่อยู่ในขั้นตอนการดำเนินคดีกว่าที่คดีจะถึง ที่สุด และไม่สามารถที่จะชดเชยเยียวยาให้ความเสียหายแก่สิทธิที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวกลับคืน การคุ้มครองในประเด็นนี้ตามหลัก Stand Your Ground จึงส่งผลดีต่อการคุ้มครองสิทธิผู้ป้องกันได้ อย่างแท้จริงและชัดเจนมากขึ้นในทางปฏิบัติ ซึ่งมีความเหมาะสมในการนำมาใช้แก่กฎหมายไทย

6. จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายรองรับเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตาม หน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ โดยเป็นการปรับใช้กับหลักการป้องกันบนพื้นฐานของหลัก Stand Your Ground ที่มีความครอบคลุมถึงการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ตำรวจได้อย่างคล่องตัวมากกว่าการใช้หลักกฎหมายเรื่องการป้องกันที่มีความเคร่งครัดและข้อจำกัดที่ มากเกินไป หรือโดยมีการเพิ่มบทบัญญัติขึ้นมาเฉพาะให้เหมาะสมแก่การปรับใช้

7. การใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจะมีหลักเกณฑ์ที่ แน่นนอน ให้คุ้มครองสิทธิของเจ้าพนักงานตำรวจและเอื้ออำนวยให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติ หน้าที่เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งจะส่งผลดีต่อการคุ้มครองความปลอดภัยของเจ้า พนักงานตำรวจที่ลักษณะงานตามหน้าที่อาจต้องอยู่ในสถานการณ์ที่ค่อนข้างมีภัยอันตรายเสมอ และ ประโยชน์ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อันจะ ช่วยส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของกฎหมายไทยต่อไปด้วย

8. กฎหมายที่สอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground จะมีความเหมาะสมแก่การปรับใช้ใน สภาพสังคมปัจจุบันที่มีความซับซ้อน และรูปแบบการกระทำความผิดที่สะดวกขึ้นโดยความรุนแรงที่ มากขึ้น โดยเฉพาะการเกิดอาชญากรรมที่มีการใช้อาวุธปืนซึ่งปรากฏมากขึ้นในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวใน ตอนต้นว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้หลัก Stand Your Ground กันอย่างมากขึ้นและมีแนวโน้มที่ จะมีการขยายขอบเขตต่อไป โดยหลัก Stand Your Ground กับหลักกฎหมายเรื่องการกระทำโดย ป้องกัน และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจมีลักษณะที่เป็นข้อสนับสนุนกับหลักการ ครอบครองอาวุธปืนที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ที่สังคมมีการ ใช้อาวุธปืนมากขึ้น ประกอบกับการเกิดอาชญากรรมที่มากขึ้นและซับซ้อนขึ้นในสังคม แม้ว่ากฎหมาย ไทยเรื่องการครอบครองและการใช้อาวุธปืนจะมีหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัด และมีได้กำหนดเป็นสิทธิขั้น พื้นฐานของพลเมืองในการครอบครองอาวุธปืนโดยเสรี แต่อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม กลับพบว่ามียาอาชญากรรมจำนวนมากที่มีอาวุธปืนเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำความผิด แม้กระทั่งใน

ประชาชนทั่วไปก็หาซื้ออาวุธปืนได้โดยไม่ยากนัก ซึ่งส่วนมากก็ไม่อาจตรวจสอบได้ว่าได้ดำเนินการทางทะเบียนตามขั้นตอนทางกฎหมายหรือไม่

อย่างไรก็ตามหากจะมีการแก้ไขกฎหมายไทยเพื่อปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในประเทศไทยตามแนวทางของกฎหมายต่างประเทศที่ได้เสนอไว้นั้น การที่จะนำมาปรับใช้จริงได้ในทางปฏิบัติ นอกเหนือจากการปรับแก้ที่บทบัญญัติของกฎหมายแล้ว ที่สำคัญก็คือการปรึกษาหารือกันในที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งเป็นองค์กรที่ปรับใช้และตีความกฎหมายเพื่อหาข้อมติ และแนวทางการปรับใช้กับข้อเท็จจริงในคดี และแนวทางในการวินิจฉัยตัดสินคดีให้เหมาะสมและเกิดความเป็นธรรม อันจะทำให้สามารถนำหลัก Stand Your Ground มาพัฒนากฎหมายไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุดในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

หลัก Stand Your Ground เป็นหลักกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกัน และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ที่ให้สิทธิแก่พลเมือง หรือเจ้าพนักงานตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ในกรณีที่เชื่อว่าตนจะมีภัยอันตรายจากการถูกผู้อื่นคุกคามหรือประทุษร้ายก็สามารถกระทำการตอบโต้โดยใช้กำลังเพื่อเป็นการป้องกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้ลุล่วงได้ทันที และไม่จำเป็นต้องถอยหนีจากภัยอันตรายก่อนแต่อย่างใด แม้ว่าการกระทำที่ตอบโต้ไปเช่นนั้นอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก็ตาม (deadly force) หลักเกณฑ์สำคัญอันเป็นพื้นฐานตามหลัก Stand Your Ground ได้แก่ “ผู้ที่เชื่อว่าจะมีภัยอันตราย” สามารถกระทำการป้องกันโดย “เผชิญหน้ากระทำการตอบโต้ต่อผู้ก่ออันตรายได้โดยไม่จำเป็นต้องถอยหรือหลบหนีให้แก่ภัยอันตรายเช่นนั้น” หรือ “ความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง” แม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นการใช้กำลังถึงขั้นที่อาจ “ทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force)” ก็เป็นการใช้กำลังโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีสาระสำคัญได้แก่

(1) ฝ่ายที่ใช้กำลังตามหลัก Stand Your Ground เชื่อหรือเข้าใจตามสมควรว่าน่าจะมีภัยอันตราย หรือมีเหตุที่จะต้องใช้กำลังตามกฎหมาย

(2) ระดับของการกระทำโดยใช้กำลัง (force) ตามหลัก Stand Your Ground อยู่บนพื้นฐานของ Reasonable force ที่พิจารณาจาก Reasonable believe โดยคำนึงถึงอัตวิสัยของผู้

(3) ให้สิทธิในการใช้กำลังป้องกันต่อผู้ก่อภัยได้ทันที โดยไม่มีหน้าที่จะต้องถอยหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบ หรือความถูกต้องไม่จำเป็นต้องยอมอ่อนข้อให้กับความไม่ถูกต้อง

หลักกฎหมายของไทยเรื่องการกระทำโดยป้องกันและการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นในประการต่างๆที่อาจแก้ไขได้ด้วยการปรับใช้หลัก Stand Your Ground มีประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประเด็นเรื่องหน้าที่ต้องหลบหนีก่อน

ความไม่ชัดเจนว่าผู้ป้องกันมีหน้าที่จำต้องหลบหนีก่อนหรือไม่ ตามกฎหมายเรื่องการป้องกันของไทยไม่มีบทบัญญัติที่รองรับอย่างชัดเจน และแม้ว่าจะมีแนวคำพิพากษาฎีกาบางกรณีที่กล่าวถึงว่าผู้ป้องกันไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนี แต่ก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการวินิจฉัยในประเด็นนี้อยู่เสมอ ส่งผลถึงความไม่แน่นอนต่อสิทธิของผู้ป้องกัน และเกิดความไม่เท่าเทียมกันในผลทางกฎหมายแต่ละกรณี นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่าแม้จะยอมรับว่าผู้ป้องกันหรือผู้รับภัยไม่มีหน้าที่ที่จะต้องหลบหนีต่อภัยอันตราย แต่ก็ควรไม่ตอบโต้อีกฝ่าย ผู้ป้องกันควรอยู่เฉยๆ เพราะมิฉะนั้นก็จะกลายเป็นกรณีการสมัครใจวิวาทและต่อสู้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ป้องกันไม่อาจอ้างว่าการใช้กำลังนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งยังไม่อาจอ้างว่าเป็นการกระทำเพราะเหตุบันดาลโทสะอีกด้วย เช่นนี้ย่อมทำให้สิทธิของผู้ป้องกันไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควร

2. ประเด็นเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง

การพิจารณาเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเกิดสิทธิที่จะป้องกันที่ให้ความสำคัญกับการพิจารณาทางภาวะวิสัยมากเกินไป จึงละเลยการคำนึงถึงความเข้าใจในสถานการณ์ขณะกระทำการป้องกันในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกัน แม้ผู้ป้องกันจะได้กระทำการป้องกันในขณะนั้นโดยเข้าใจหรือเชื่อว่ามีภัยอันตราย การต้องคำนึงช่วงเวลาใดจะเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงที่หากรอเนินเข้าไปอาจไม่สามารถป้องกันได้อย่างทันท่วงที ทั้งแนวการวินิจฉัยเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงยังมีความสับสน แบ่งแยกได้ยากในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง จึงเป็นการยากในทางปฏิบัติที่จะให้ผู้ป้องกันต้องไตร่ตรองถึงแนวคำวินิจฉัยเรื่องภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงซึ่งยังขาดความชัดเจนเช่นนี้ บางกรณีหากพิจารณาแล้วเห็นว่าตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นยังมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ศาลฎีกาอาจถือว่าการกระทำเช่นนั้นไม่ใช่การกระทำโดยป้องกันเลย ส่งผลให้ไม่อาจอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงไม่ใช่การป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดด้วย ส่งผลให้เกิดผลทางกฎหมายที่แตกต่างกันในการที่กระทำการป้องกันไปโดยยังไม่ใช่ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงตามหลักเกณฑ์ที่จะต้องคำนึงถึงภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงในทางภาวะวิสัยดังที่กล่าวไปนั้น บางกรณีศาลวินิจฉัยว่าการป้องกันต่อข้อเท็จจริงอันมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงไม่อาจถือเป็นการกระทำการป้องกันเลย จึงยอมไม่อาจจะอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีความผิดทางอาญาอย่างผู้กระทำความผิดเองโดยทั่วไป ไม่ใช่ผู้ป้องกัน บางกรณีก็วินิจฉัยว่าเป็นการป้องกันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ซึ่งก็ยังคงมีความผิดและโทษทางอาญา เพียงแต่มีเหตุลดโทษหรือเหตุบรรเทาโทษแล้วแต่กรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 69 และในบางกรณีอาจเป็นการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด แต่บางกรณีศาลก็เห็นว่าเมื่อยังมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ข้อเท็จจริงก็ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอถึงพฤติการณ์อันจะกระทำการป้องกัน จึงมิใช่การป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดอีก

3. ประเด็นเรื่องระดับการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุหรือหลักความได้สัดส่วนกับวิธีทางที่น้อยที่สุด

การวินิจฉัยหลักความได้สัดส่วนหรือความพอสมควรแก่เหตุในการกระทำเพื่อป้องกันยังมีความสับสน ไม่แน่นอนในการพิจารณาว่าอย่างไรจะถือว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสมเมื่อได้พิจารณาถึงแนวคำพิพากษาฎีกาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะพบว่ายังไม่อาจสรุปหลักเกณฑ์อย่างแน่ชัด บางกรณีแนวทางการพิจารณาก็มุ่งให้ความสำคัญจากข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางภาวะวิสัย เช่น ความร้ายแรงของอันตรายที่มีขึ้นอยู่ในขณะนั้น แต่ในบางกรณีก็มีแนวทางการวินิจฉัยโดยคำนึงถึงความเข้าใจของฝ่ายผู้ป้องกันในทางอรรถวิสัยอยู่ด้วยอีกทั้งการพิจารณาระดับของการกระทำที่มีการใช้กำลังเพื่อป้องกันในทางภาวะวิสัยมากเกินไปในบางกรณี จนทำให้ขาดการคำนึงถึงมุมมองของฝ่ายผู้ป้องกันในขณะที่อยู่ในสถานการณ์ที่เชื่อว่าตนมีอันตรายในระดับใด แม้บางครั้งใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะคำนึงถึงความคิดของผู้ป้องกันแต่ก็ต้องมาจากการคำนึงถึงว่าฝ่ายผู้ก่อภัยจะก่ออันตรายในลักษณะใดซึ่งก็ยังคงเป็นการพิจารณาในทางภาวะวิสัยเป็นสำคัญ กล่าวคือ การพิจารณาว่าหากบุคคลอื่นทั่วไปอยู่ในภาวะเช่นการถูกประทุษร้ายแบบเดียวกันนั้นบุคคลอื่นจะตัดสินใจกระทำอย่างไร จึงส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อฝ่ายผู้ป้องกันได้ เนื่องจากบุคคลแต่ละคนย่อมมีความคิดความเข้าใจที่แตกต่างกันแม้อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน อีกทั้งการเปรียบเทียบกับบุคคลซึ่งเพียงรับฟังสถานการณ์โดยมิใช่ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ขณะนั้นจริงๆ ก็อาจไม่เหมาะสมที่จะนำมาชี้ว่าการกระทำของผู้ป้องกันนั้นสมควรหรือไม่สมควรอย่างไร รวมถึงความไม่เป็นธรรมบางกรณีที่ปรากฏเป็นการพิจารณาระดับการกระทำเพื่อป้องกันที่ผลอันเกิดขึ้นต่อฝ่ายผู้ก่อภัย ทั้งที่ในขณะที่ผู้ป้องกันได้กระทำไปในสถานการณ์ที่เชื่อว่ามิอันตรายก็อาจมิได้คำนึงว่าจะเกิดผลเช่นใด หรืออาจไม่มีความมุ่งหมายที่จะให้เกิดผลเช่นนั้น เพียงแต่กระทำการใดๆ เพื่อให้พ้นจากสถานการณ์ที่เป็นอันตราย ความคิดของตนเท่านั้นซึ่งก็ย่อมเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ต้องการรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตหรือร่างกายของตน ประกอบกับข้อจำกัดในการกระทำการป้องกันที่มากเกินไป เมื่อจะต้องพิจารณาเรื่องการกระทำที่เป็นการพอสมควรแก่เหตุ โดยจะต้องคำนึงว่าเป็นการกระทำโดยวิธีทางที่น้อยที่สุดควบคู่ไปกับหลักความได้สัดส่วนเสมอ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า หากยังมีทางเลือกอื่นที่เป็นวิธีทางที่น้อยที่สุด หรือวิธีทางที่เป็นอันตรายต่อผู้ก่อภัยน้อยกว่าแล้ว การใช้ระดับการกระทำเพื่อป้องกันที่แม้ว่าจะมีความได้สัดส่วนกับระดับของอันตรายก็อาจเป็นการป้องกันที่เกินสมควรแก่เหตุได้ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการใช้วิธีทางที่น้อยที่สุดในการป้องกันนั่นเอง

4. ประเด็นเรื่องการเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกัน

การวินิจฉัยเรื่องการเกิดสิทธิที่จะกระทำการป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ประการต่างๆที่กล่าวมาในเบื้องต้นประกอบกัน เช่น การมีภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง การกระทำการป้องกันที่เป็นวิธีทางที่น้อยที่สุดและต้องได้สัดส่วนกับภัยอันตราย ซึ่งเป็นการพิจารณาที่เน้นในทางภาวะวิสัยค่อนข้างมาก รวมถึงหลักการที่ว่าผู้ป้องกันมีหรือไม่มีหน้าที่จะต้องหลบหนีก่อน ซึ่งยังขาดความชัดเจนแน่นอนในรายละเอียด ยังมีแนวการวินิจฉัยที่เปลี่ยนไปมา ไม่แน่นอนดังที่ได้วิเคราะห์ในแต่ละประเด็นไปแล้วนั้น ย่อมส่งผลต่อการเกิดสิทธิในการป้องกันที่ไม่แน่นอนด้วยเช่นกัน จึงเป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิของผู้ป้องกันอย่างมาก เมื่อสิทธิในการป้องกันของคุณคคลยังไม่เกิดขึ้นแม้ว่าคุณคคลนั้นเชื่อว่าภัยอันตรายก็ตาม ดังนั้นเมื่อกระทำการใดๆไปก่อนที่จะมีสิทธิป้องกันจึงกลายเป็นผู้กระทำความผิด ที่ต้องรับโทษตามกฎหมาย ทั้งที่ได้กระทำไปเพราะเชื่อหรือเข้าใจในขณะนั้นว่ามีภัยอันตราย

5. ประเด็นเรื่องการป้องกันในเคสสถาน

การป้องกันในเคสสถานที่ใช้กฎหมายเรื่องการป้องกันเช่นเดียวกับการป้องกันโดยทั่วไป อันมีการกำหนดขอบเขตที่เคร่งครัด ไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันที่มีสิทธิความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยในเคสสถานของตน การไม่มีบทบัญญัติในหลักเกณฑ์เฉพาะกรณีการป้องกันในเคสสถานรองรับตามกฎหมายให้ชัดเจน แม้จะมีการขยายขอบเขตในการกระทำเพื่อป้องกันให้แก่ผู้ที่กระทำการป้องกันในเคสสถานมากกว่าการป้องกันกรณีทั่วไปในบางกรณี ที่ปรากฏตามคำพิพากษาของศาล แต่ก็ยังมีแนวทางที่เปลี่ยนแปลงไปมา ไม่เป็นที่แน่นอนในหลักเกณฑ์ และแม้ว่าแนวทางการวินิจฉัยของศาลเรื่องการป้องกันในเคสสถานบางกรณีมีการยืดหยุ่นขอบเขตของกฎหมายเรื่องการป้องกันที่นำมาปรับใช้กับการป้องกันในเคสสถานอยู่ด้วย แต่อย่างไรก็ตามยังคงยึดถือหลักเกณฑ์ในทางภาวะวิสัยในการพิจารณาสิทธิของคุณคคลที่จะมีสิทธิกระทำการเพื่อป้องกันที่มีความเคร่งครัดมากกว่ากฎหมายเรื่องการป้องกันในเคสสถานในต่างประเทศ

6. ประเด็นเรื่องการป้องกันเพราะเหตุสำคัญผิด

การป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด โดยทั่วไปแล้วการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดนั้นควรจะต้องพิจารณาถึงความเข้าใจในขณะที่ได้กระทำการป้องกันของผู้ป้องกันในทางอัตวิสัยเป็นหลัก ซึ่งตามกฎหมายไทยมีลักษณะที่เป็นการพิจารณาความสำคัญผิดของผู้ป้องกันแต่ก็มีใช้เพียงแค่พิจารณาจากความเชื่อความเข้าใจของผู้ป้องกันเท่านั้น กล่าวคือยังจะต้องดูถึงข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เป็นภาวะวิสัยด้วยว่า มีข้อเท็จจริงใดที่ทำให้ผู้ป้องกันเกิดความสำคัญผิดในขณะนั้น หากยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอถึงภัยอันตราย ผลตามแนวคำพิพากษาของศาลดังที่ได้ยกตัวอย่างใน

เรื่องนี้อาจกลายเป็นไม่ใช่การป้องกันตามกฎหมายเลย จึงไม่อาจจะอ้างว่าเป็นการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดด้วย และแม้ว่าจะเข้าหลักเกณฑ์เป็นการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดแล้วตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบ มาตรา 68 ก็ตาม แต่ผลสุดท้ายมักจะกลายเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน เนื่องจากบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์เดียวกับผู้ป้องกัน หรือมิใช่ผู้ที่สำคัญผิดในลักษณะเดียวกับผู้ป้องกันมักเห็นว่า ในสถานการณ์ที่ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นภัยอันตราย เมื่อผู้ป้องกันกระทำการที่ส่งผลต่ออีกฝ่ายจนได้รับอันตราย หรืออันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย เป็นการกระทำที่เกินสมควร หรือเกินกว่าความจำเป็น ในหลายๆกรณีที่เกิดขึ้นกับการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดจึงมักเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน

7. ประเด็นเรื่องการกระทบสิทธิของผู้ป้องกันในฐานะที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

การที่ผู้ป้องกันต้องตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหาหรือการเป็นจำเลยในคดีอาญาที่มีกระบวนการต่างๆอันกระทบสิทธิของบุคคลได้ง่าย ซึ่งในประเทศไทยมีกระบวนการดำเนินคดีที่มีระยะเวลานาน เมื่อผู้ที่กระทำการป้องกันมีฐานะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาก่อนแล้วย่อมไม่เป็นที่ธรรมต่อผู้กระทำการเพื่อป้องกัน เนื่องจากแม้ผลในท้ายที่สุดปรากฏว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย สิทธิของผู้ป้องกันในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกจำกัดหรือถูกระทบในกระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายก็ได้เกิดขึ้นไปแล้ว ยิ่งการที่ในระยะเวลายาวในขั้นตอนการดำเนินคดีอันยาวนานกว่าที่คดีจะถึงที่สุดอาจมีความเสียหายหลายประการต่อผู้ป้องกันซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ โดยไม่สามารถที่จะชดเชยเยียวยาให้กลับคืน

8. ประเด็นเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

เรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในประเทศไทยยังมีการบัญญัติกฎหมายไม่ชัดเจน โดยยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดในการกำหนดว่าในกรณีใดบ้างที่สามารถใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ และมีขอบเขตหลักเกณฑ์เพียงใดมีปรากฏที่กล่าวถึงในบทบัญญัติ มาตรา 143 วรรคท้าย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในเรื่องแนวทางการสอบสวนคดีที่มีการตายอันเกิดจากการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้น ตามแนวคำพิพากษาของศาลก็จะปรับใช้กับหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ในการวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งมีขอบเขตค่อนข้างจำกัดและเคร่งครัดเกินไปแก่การนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตำรวจที่นอกจากจะต้องป้องกัน

ความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในสถานการณ์หนึ่งๆแล้ว ยังเป็นการปฏิบัติราชการเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐอีกด้วย อีกทั้งทำให้เจ้าพนักงานตำรวจไม่กล้าตัดสินใจในปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะกลายเป็นผู้ต้องหาซึ่งถูกดำเนินคดีทางกฎหมายเสียเองได้โดยง่าย ในหลายๆกรณีที่มีการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจึงมีการจัดฉากให้ดูเสมือนว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจที่จะใช้กำลังป้องกันได้

9. ประเด็นเรื่องการครอบครองและการใช้อาวุธปืนในประเทศไทย

ในประเทศไทยแม้ว่ากฎหมายจะมีได้บัญญัติโดยชัดเจนว่าการถือครองอาวุธปืนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งของพลเมืองอย่างเช่นกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับรองไว้ และสิทธิในการมีหรือใช้อาวุธปืนในประเทศไทยค่อนข้างเคร่งครัด แต่อาชญากรรมที่เกิดจากอาวุธปืนในสังคมไทยก็มีให้เห็นอยู่ทั่วไป ซึ่งมักมีการนำอาวุธปืนมาใช้โดยประชาชนอยู่บ่อยครั้ง และอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ผู้กระทำความผิดมักมีการใช้อาวุธปืนเถื่อน มีการพกและใช้อาวุธปืนโดยไม่มีใบอนุญาต ไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมาย เห็นได้จากการใช้อาวุธปืนในการก่อเหตุร้ายหรือความรุนแรงในประเทศไทยหลายๆกรณีที่มีอาวุธปืนเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำความผิดเสมอ โดยยังไม่มีตัวเลขและการตรวจสอบอย่างชัดเจนว่าอาวุธปืนเหล่านั้นมีที่มาอย่างไร กฎหมายการป้องกันที่ใช้บังคับมายาวนานที่ค่อนข้างจำกัดสิทธิของผู้ป้องกันโดยมีหลักเกณฑ์และขอบเขตที่เคร่งครัดจึงอาจไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน

การใช้หลัก Stand Your Ground กับกรณีการกระทำโดยป้องกันและการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจในประเทศสหรัฐอเมริกาที่อาจนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่กล่าวข้างต้นตามกฎหมายไทย ได้แก่

- (1) หลัก Stand Your Ground กับกรณีการป้องกันในเคสสถาน (Castle Doctrine)
- (2) หลัก Stand Your Ground กับกรณีการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่
- (3) หลัก Stand Your Ground กับกรณีการป้องกันทรัพย์สิน
- (4) หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน
- (5) หลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา
- (6) หลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits)
- (7) หลัก Stand Your Ground กับกฎหมายเฉพาะเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ

การแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันและการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจของไทยให้มีความเหมาะสมตามหลัก Stand Your Ground กรณีต่างๆอย่างกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันตามหลัก Stand Your Ground ของประเทศสหรัฐอเมริกาอาจใช้แนวทางดังต่อไปนี้

แนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมให้มีการปรับใช้หลัก Stand Your Ground การป้องกันในเคสสถาน มีความสำคัญเนื่องจากสิทธิของผู้ที่อาศัยในเคสสถานควรได้รับความคุ้มครองยิ่งกว่าสถานที่อื่นใด เพราะเคสสถานเป็นสถานที่ส่วนตัว เป็นสถานที่ที่บุคคลมีสิทธิความเป็นส่วนตัวได้อย่างเต็มที่ และต้องการให้เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูงกว่าที่ใดๆเมื่ออยู่ในเคสสถานของตน ไม่ควรให้มีขอบเขตที่เคร่งครัดที่จำกัดสิทธิมากเกินไป การนำหลัก Stand Your Ground กับกรณีป้องกันในเคสสถานมาปรับใช้ในประเทศไทยนั้นควรกำหนดเป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground ของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีบทบัญญัติค่อนข้างชัดเจนถึงสาระสำคัญทั้งสามประการของหลัก Stand Your Ground เพราะจะทำให้เกิดความแน่นอนในการปรับใช้ แต่ก็ควรให้ความยืดหยุ่นที่อีกฝ่ายหนึ่งอาจพิสูจน์ได้เช่นกัน จึงควรเพิ่มเติมเรื่องการป้องกันในเคสสถานให้เป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ในลักษณะที่เป็นข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกัน โดยจะยังให้อีกฝ่ายมีโอกาสที่จะพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายได้ด้วยเช่นกัน

การขยายขอบเขตของหลัก Stand Your Ground ที่ปรับใช้กับกรณีการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ นอกเหนือจากการป้องกันในเคสสถาน เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าบุคคลที่มีผู้ใช้ริเริ่มให้เกิดการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายเป็นผู้บริสุทธิ์ที่ควรได้รับความคุ้มครองสิทธิต่างๆของตนให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ ไม่จำกัดว่าผู้นั้นจะอยู่ในสถานที่ใด เมื่อมีเหตุใดก็ตามที่บุคคลเชื่อว่าตนมีภัยอันตราย หรือเพื่อช่วยเหลือป้องกันสิทธิผู้อื่น จึงควรให้สิทธิในการป้องกันได้ทันที โดยได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย มิใช่ว่าการกระทำไปแล้วต้องกลายเป็นผู้กระทำความผิดและต้องรับโทษทางอาญาทั้งที่ตนเชื่อว่ากระทำไปเพื่อป้องกัน ในการนำหลัก Stand Your Ground กับกรณีการป้องกันชีวิตและร่างกาย ในทุกสถานที่ มาปรับใช้กับกฎหมายไทย ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันให้ปรากฏถึงการรองรับหลัก Stand Your Ground โดยแก้ไขข้อความในบทบัญญัติเดิมที่ไม่สอดคล้องกับสาระสำคัญทั้งสามประการของหลัก Stand Your Ground ที่จะคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันได้ดีขึ้น ซึ่งก็มีใช้ว่ากฎหมายให้ทุกกรณีใช้กำลังถึงขั้น deadly force ได้แต่อย่างไร เพียงแต่เป็นหลักที่มุ่งคำนึงความคิดทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญเท่านั้นว่าเป็นการป้องกันที่สมควรต่อภัยอันตรายในขณะนั้นตามที่ผู้ป้องกันเข้าใจ โดยการจะใช้กำลังถึงขั้น deadly force ก็จะต้องรับฟังเหตุผลผู้ป้องกันให้ชัดเจนว่าเหตุการณ์สถานการณ์เช่นนั้นเขาควรจะเข้าใจหรือเชื่อว่ามีภัยอันตรายเพียงใดอันเป็นการพิจารณาจากมุมมองของผู้ป้องกันเป็นสำคัญประกอบกับเหตุผลและข้อเท็จจริงในเหตุการณ์เป็นส่วนหนึ่ง และเนื่องจากการใช้กำลังป้องกันถึงขั้น deadly force ก็เป็นการกระทบทสิทธิของอีกฝ่ายหนึ่งอย่างมากเช่นกันจึงควรให้สิทธิแก่อีกฝ่ายหนึ่งด้วย โดยกฎหมายอาจมีลักษณะเป็นข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณเพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันในเบื้องต้นซึ่งอีกฝ่ายหนึ่งยังสามารถพิสูจน์หักล้างได้ อันเป็นการนำหลัก Stand Your Ground ในลักษณะที่เป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมายเข้ามาเสริมประกอบ

ในการเพิ่มเติมหลัก Stand Your Ground ในเรื่องการใช้ deadly force เพื่อป้องกันในกรณีนี้ให้มีความเหมาะสมและยืดหยุ่นมากขึ้น

ส่วนหลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินที่อาจนำมาปรับใช้กับกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันของไทย ควรนำมาปรับใช้ในบางกรณีเพื่อความยืดหยุ่นของกฎหมายกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้มีความครอบคลุมเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันมากขึ้น เช่น การใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันกรณีทรัพย์สินที่มีความสำคัญอย่างอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินที่อยู่ในเคหสถาน โดยมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ชัดเจนเฉพาะกรณีการป้องกันทรัพย์สินต่างหากจากการป้องกันชีวิตและร่างกาย การใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินนั้นอาจมีขอบเขตอันจำกัดมากกว่าการป้องกันชีวิตและร่างกาย จึงต้องมีการกำหนดกรณีเฉพาะว่าการป้องกันทรัพย์สินในกรณีเช่นใดบ้างที่กฎหมายยอมรับให้ใช้หลัก Stand Your Ground กับการป้องกันทรัพย์สินโดยเป็นการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ควรที่จะให้ใช้หลัก Stand Your Ground มาปรับใช้โดยให้ผู้ป้องกันใช้กำลังถึงขั้น deadly force แก่การป้องกันทรัพย์สินเล็กน้อยหรือใช้เป็นการทั่วไป แต่ควรเป็นการนำมาใช้เฉพาะกรณีที่เหมาะสมเท่านั้น และอาจนำหลักการกำหนดข้อสันนิษฐานมาปรับใช้ประกอบกันเพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกัน โดยที่ยังให้สิทธิแก่อีกฝ่ายหนึ่งที่จะพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานได้ด้วย

หลัก Stand Your Ground กับข้อสันนิษฐานว่าเป็นการใช้กำลังต่ออีกฝ่ายจนเป็นอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือสันนิษฐานว่าผู้ป้องกันเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายอันจะต้องกระทำการป้องกัน เป็นแนวทางที่จะเป็นประโยชน์แก่กฎหมายเรื่องการป้องกันของไทย เพื่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันในบางกรณี และลดภาระการพิสูจน์ทางการพิจารณาคดีในชั้นศาลแก่ผู้ป้องกัน โดยการกำหนดข้อเท็จจริงที่กฎหมายให้ข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกันบางกรณีที่ควรได้รับความคุ้มครองมากกว่ากรณีทั่วไป หรือเชื่อได้ค่อนข้างแน่ชัดว่าในสถานการณ์เช่นนั้นบุคคลย่อมจะกระทำเพื่อการป้องกันสิทธิของตน อย่างในกรณีที่มีเหตุที่สมควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นได้กระทำการเพื่อป้องกันอย่างแน่นอนในสถานการณ์ที่น่าเชื่อว่าจะมีภัยอันตรายต่อผู้ป้องกัน เช่น การป้องกันในเคหสถานกรณีที่มีผู้ใดเข้ามาโดยผิดปกตวิสัย หรือการกระทำการป้องกันในเคหสถานในเวลากลางคืน การป้องกันภัยอันตรายอันร้ายแรงต่อชีวิตหรือร่างกาย รวมถึงการป้องกันตนเองของเจ้าพนักงานตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดในสถานการณ์ที่หากผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์ที่เจ้าพนักงานเชื่อว่าจะน่าจะเป็นอันตรายก็ควรจะให้การสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกัน เพื่อให้ผู้ป้องกันจะได้ไม่ตกเป็นผู้กระทำความผิดเสียเองได้โดยง่ายเกินไปซึ่งถ้าได้มีการคิดริเริ่มในการกระทำความผิด

หลัก Stand Your Ground ที่คุ้มครองผู้ใช้กำลังเพื่อป้องกันจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีอาญา เป็นหลักกฎหมายการป้องกันที่คุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกันอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากหากให้มีการเสียหายแก่สิทธิของผู้ป้องกันไปก่อนในขั้นตอนการดำเนินคดีแล้ว แม้ผลสุดท้ายพิจารณาได้ความว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่มีความผิด ก็ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ป้องกันรวมทั้งความเสียหายต่อสิทธิที่เกิดขึ้นก็ไม่อาจชดเชยให้กลับมาได้แต่อย่างใด ซึ่งหลักการนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกันที่ควรนำมาปรับใช้ในกฎหมายไทย เนื่องจากระยะเวลาในการดำเนินคดีตามกฎหมายมีระยะเวลายาวนาน โดยอาจกำหนดความคุ้มครองสิทธิของ

ผู้ป้องกันเมื่อเข้าหลักเกณฑ์ตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าเป็นการใช้กำลังป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จะได้รับความคุ้มกันจากการถูกจับกุมและการกระทบบสิทธิในคดีอาญาในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี จนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าการใช้กำลังดังกล่าวมิใช่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงจะดำเนินการจับกุมเพื่อดำเนินกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายแก่ผู้ป้องกันต่อไป

ส่วนหลัก Stand Your Ground ที่ให้ความคุ้มครองในทางแพ่ง (Civil Immunity) แก่ผู้ใช้กำลังป้องกันจากการดำเนินคดีและค่าเสียหายทางแพ่ง (Prohibiting civil lawsuits) อาจยังไม่มี ความจำเป็นเมื่อกระบวนการทางกฎหมายวิธีสบัญญัติ และหลักกฎหมายแพ่งเรื่องความรับผิดชอบเพื่อ ละเมิดของกฎหมายไทยมีความชัดเจน และสอดคล้องกับเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตาม กฎหมายอาญาอยู่แล้วว่า เมื่อการป้องกันดังกล่าวเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำ นั้นก็ไม่เป็นความผิด ผู้ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมไม่มีความรับผิดชอบทางละเมิดตามกฎหมายแพ่ง

นอกเหนือจากกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีบทบัญญัติเรื่องการป้องกันโดยชอบด้วย กฎหมายที่มีขอบเขตการกระทำการป้องกันมากขึ้นไปตามหลัก Stand Your Ground แล้ว กฎหมาย ในบางมลรัฐยังมีการกล่าวถึงการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจไว้โดยเฉพาะ ซึ่ง อาจเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ โดยหลัก Stand Your Ground กับกฎหมายเฉพาะเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจที่จะเป็น ประโยชน์ต่อกฎหมายไทย ได้แก่ การใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจมีหลักเกณฑ์ เฉพาะสำหรับปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้โดยสะดวก ไม่เกิดความยุ่งยากในการพิจารณาไปตาม หลักเกณฑ์ของกฎหมายเรื่องการกระทำโดยป้องกันกรณีทั่วไปที่มุ่งใช้กับกรณีการกระทำโดยป้องกัน ระหว่างเอกชนด้วยกัน และทำให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนเฉพาะกรณี การหยิบยกข้อกฎหมายไป ใช้กับการวินิจฉัยคดีก็จะง่ายขึ้น เหตุผลในการปรับใช้ก็จะเข้าใจและเป็นที่ยอมรับได้ง่ายแก่บุคคล ทั่วไป กล่าวคือ การพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจจะเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายเฉพาะเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ตำรวจโดยตรงเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงลักษณะนี้ขึ้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้กฎหมายเรื่องการป้องกัน ซึ่งรวมถึงปัญหาที่นำหลักเกณฑ์เรื่องการ ป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายมาวินิจฉัยเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้า พนักงานตำรวจของไทยในปัจจุบันเหล่านี้ สามารถแก้ไขโดยการปรับปรุงและเพิ่มเติมตามแนวทาง หลัก Stand Your Ground ซึ่งเป็นหลักที่ให้ขยายขอบเขตในการใช้กำลังโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อ ประสิทธิภาพทั้งด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้ป้องกัน และการเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้า พนักงานตำรวจให้บังคับการตามกฎหมายโดยสำเร็จลุล่วง แต่อย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนกฎหมาย ให้มีความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground เพียงใดก็จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมแก่การ ปรับใช้ตามสภาพสังคม และกฎหมายของประเทศไทยด้วย รวมทั้งการคำนึงว่าการขยายขอบเขตที่ เหมาะสมไม่ให้มากจนเป็นการเป็นโอกาสให้มีการใช้กำลังโดยมิชอบและมาใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ ต่อสู้คดีให้เป็นการชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้เรื่องใดที่ควรนำหลัก Stand Your Ground มาใช้ เพื่อประโยชน์ในทางพัฒนากฎหมายไทยให้ดียิ่งขึ้นก็จะต้องพิจารณาด้วยว่าเมื่อปรับใช้หลัก Stand

Your Ground จะเป็นการขัดแย้งกับบทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่หรือไม่ ซึ่งถ้าเกิดความขัดแย้ง ความไม่สอดคล้องขึ้นก็อาจจะต้องมีการปรับแก้กฎหมายไทยให้เหมาะสมด้วยเช่นกัน ซึ่งหากพิจารณา แนวทางการแก้ไขกฎหมายโดยเพิ่มเติมหลัก Stand Your Ground เข้ามาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม แก่กฎหมายไทยแล้ว ก็จะทำให้กฎหมายมีความทันสมัยกับข้อเท็จจริงต่างๆที่เกิดขึ้น และช่วยลด ปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมายดังที่เป็นปัญหา อีกทั้งจะส่งผลแก่การคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำการป้องกัน และความคล่องตัวในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะ

แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกฎหมายไทยโดยการปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายเรื่องการป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญาฉบับปัจจุบันเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับหลัก Stand Your Ground อันจะทำให้การปรับใช้หลัก Stand Your Ground ในกฎหมายไทยได้อย่างเหมาะสม และไม่เกิดความขัดแย้งกับบทบัญญัติกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ ดังต่อไปนี้

1. การบัญญัติรับรองให้ชัดเจนถึงการไม่มีหน้าที่จำต้องหลบหนีต่อภัยอันตรายอันมิชอบด้วยกฎหมาย
2. การปรับเปลี่ยนถ้อยคำในบทบัญญัติกฎหมายของหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายที่ทำให้เกิดการพิจารณาเรื่องการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันที่มีความเป็นภาวะวิสัย เช่น ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง มาเป็นการพิจารณาการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันในทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันมากขึ้น
3. การกำหนดให้การพิจารณาเรื่องระดับการใช้กำลังในการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย มุ่งพิจารณาทางอัตวิสัยของผู้ป้องกันว่าเป็นการกระทำการป้องกันโดยใช้กำลังที่สมควรแก่เหตุในขณะนั้นหรือไม่
4. การกำหนดข้อสันนิษฐานหรือสถานการณ์ที่ให้สิทธิแก่ผู้ป้องกันในการใช้กำลังถึงขั้นทำให้อีกฝ่ายได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย (deadly force) ได้โดยชอบด้วยกฎหมายในบางกรณี
5. การกำหนดข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ป้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการกระทำโดยป้องกันในเคสดาน อันควรจะต้องมีหลักเกณฑ์เฉพาะที่ไม่เคร่งครัดเท่ากับการปรับใช้กฎหมายเรื่องการป้องกันในกรณีทั่วไปอย่างในปัจจุบัน
6. หลักการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิดในกฎหมายไทยมีความใกล้เคียงกับหลักการป้องกันเป็นไปตามหลัก Stand Your Ground ตามกฎหมายต่างประเทศ แต่มีขอบเขตที่จำกัดมากกว่าดังที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น หากเมื่อได้กำหนดให้กฎหมายเรื่องการป้องกันเป็นไปตามหลัก Stand Your Ground แล้วย่อมครอบคลุมถึงกรณีการป้องกันโดยเหตุสำคัญผิด เนื่องจากกฎหมายเรื่องการป้องกันตามหลัก Stand Your Ground นั้นเป็นการพิจารณาการเกิดสิทธิของผู้ป้องกันตาม

ความเชื่อหรือความเข้าใจในทางอติวิสัยของผู้ป้องกันเป็นสำคัญอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติเรื่องการป้องกันโดยสำคัญผิดซ้ำซ้อนกันอีกแต่อย่างใด

7. การกำหนดข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงอย่างไรถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ผู้กระทำการป้องกันจะได้รับความคุ้มครองจากการจับกุมหรือดำเนินคดีอาญา

ส่วนหลัก Stand Your Ground กับกฎหมายเฉพาะเรื่องการใช้อำกำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ที่เหมาะสมมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมาย ได้แก่ การบัญญัติกฎหมายเฉพาะเรื่องการใช้อำกำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ แยกต่างหากจากหลักกฎหมายเรื่องการป้องกันกรณีทั่วไปให้เหมาะสมแก่การปรับใช้โดยอาจเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์ และขอบเขตของหลักกฎหมายเรื่องการใช้อำกำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจให้มีความชัดเจนในตัวเอง
2. การปรับใช้กฎหมายเรื่องการใช้อำกำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจจะแยกต่างหากจากหลักเกณฑ์เรื่องการป้องกันในกรณีทั่วไป
3. กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกัน และระดับการใช้อำกำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมายที่เป็นการพิจารณาการเกิดสิทธิในการกระทำเพื่อป้องกันในทางอติวิสัยของผู้ป้องกันมากขึ้น
4. กำหนดสถานการณ์ตามกฎหมายที่เจ้าพนักงานตำรวจอาจใช้อำกำลังถึงขั้น deadly force ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ในลักษณะของข้อสันนิษฐานสำหรับบางกรณี เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อการปฏิบัติราชการตามหน้าที่

ในการนำหลัก Stand Your Ground มาปรับใช้กับกฎหมายไทยนั้นผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการปรับใช้หลัก Stand Your Ground กับการใช้อำกำลังในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ ที่นอกจากจะต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิในการป้องกันตัวเจ้าพนักงานตำรวจเองรวมถึงการป้องกันผู้อื่น และเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างคล่องตัวให้ภารกิจของเจ้าพนักงานตำรวจสำเร็จลุล่วงไปได้ แต่ในขณะเดียวกันการใช้อำนาจตามกฎหมายอาจเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้โดยง่าย จึงควรคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของประชาชนจากการใช้อำนาจที่เกินขอบเขต หรือการใช้อำกำลังโดยมิชอบแต่นำกฎหมายมากล่าวอ้างว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งอาจเกิดขึ้นในความเป็นจริง ดังนั้นในการนำหลัก Stand Your Ground ที่มีลักษณะให้ขอบเขตและสิทธิที่มากขึ้นนี้ ก็จะต้องมีการพัฒนากฎหมายในกระบวนการวิพิจารณาให้มีการควบคุมตรวจสอบการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยเช่นกัน เช่น ในขั้นตอนการชันสูตรพลิกศพ การไต่สวนคดีที่มีการตายอันเกิดจากการใช้อำกำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของ

เจ้าพนักงานตำรวจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะต้องทำให้บุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีทางกฎหมายในเรื่องการใช้กำลังของเจ้าพนักงานตำรวจเกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางกฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริงต่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายโดยเฉพาะในด้านการคุ้มครองให้หลักประกันแก่สิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ควรคำนึงถึงเสมอในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยจะต้องมีการให้ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ได้กำหนดขั้นตอนการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจที่ปัจจุบันมีการนำมาใช้เป็นเพียงรูปแบบในฐานะที่ทำให้ครบขั้นตอนของบทบัญญัติเท่านั้น ซึ่งมีได้คำนึงหรือให้ความสำคัญกับความประสงค์ที่แท้จริงในการควบคุมตรวจสอบเพื่อสิทธิของประชาชนมากเท่าใด การพัฒนากฎหมายและบุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจนี้ จะส่งผลต่อการใช้บังคับกฎหมายของไทยที่มีความน่าเชื่อถือในมุมมองของประชาชนอันจะทำให้เกิดความเคารพกฎหมายและความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายในสังคมไทยต่อไป

รายการอ้างอิง

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.komchadluek.net/detail/20130921/168694/> [เข้าถึงเมื่อ 20 ตุลาคม 2556]

21 Oklahoma Statutes.

Alabama Code.

Arizona Revised Statutes.

Burns Indiana Statutes Annotated.

Colorado Revised Statutes.

Florida Statutes.

Hawaii Revised Statues.

Illinois Compiled Statutes 720 ILCS 5.

Indiana Code.

Iowa Code.

Kansas Statutes Annotated.

Louisiana Statutes Annotated-Louisiana Revised Statutes.

Minnesota Statutes.

Mississippi Code Annotated.

Montana Code Annotated.

Nevada Revised Statutes Annotated.

"State of Florida v. George Zimmerman." 18th Judicial Circuit in and for Seminole County, Florida, 2013.

Texas Penal Code.

"Virginian Declaration of Rights." มลรัฐเวอร์จิเนีย, 1776.

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499.

"รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ." ประเทศสหรัฐอเมริกา, 1791.

"ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา วาระที่ 2."

(NCSL), National Conference of State Legislatures. "Self Defense and Stand Your Ground." 444 North Capitol Street, N.W., Suite 515, Washington, D.C. 20001: National Conference of State Legislatures (NCSL), 2013.

Andenaes, Johannes. The General Part of the Criminal Law of Norway. New Jersey: Fred B. Rothman & Co., 1965.

Ashworth, A.J. Self-Defense and the Right to Life. The Cambridge Law Journal 34, 2 (1975).

Baumann, Juergen. Strafrecht: Allgemeiner. 5 ed. Bielefeld: Verlag Ernst und Werner Giesecking, 1968.

- Boutwell, J. Paul. Use of Deadly Force to Arrest A Fleeing Felon-A Constitutional Challenge, Part 1 and 3. In Readings on Police Use of Deadly Force. Washington D.C.: Police Foundation, 1977.
- Bouza, Anthony V. Myths and Hard Truths About Police Shooting. Law Review of The University of Teledo 13, 2 (1981).
- Branca, Andrew. "Stand Your Ground: The New Self Defense Doctrine That's 136 Years Young." PO Box 312, Maynard, MA 01754: Lawofselfdefense.com, 2013.
- Dressler, Joshua. Understanding Criminal Law. 2 ed. United States: 1995.
- Eaton, Daysha. "Resolutions Supporting Gun Rights." United States: Alaskapublic, 2013.
- FBI Uniform Crime Reports. "Supplementary Homicide Reports." National Archive of Criminal Justice Data (NACJD): Uniform Crime Reports (UCR), 2012.
- Fletcher, George P. Proportionally and the Psychotic Aggressor : A Vignette in Comparative Criminal Theory. Israel Law Review 8 (1973).
- Ill, Ian Ayres; John J. Donohue. Shooting Down the More Guns, Less Crime Hypothesis. Stanford Law Review 55, 4 (2003).
- Jescheck, Hans-Heinrich. Lehrbuch des Strafrecht: Allgemeiner Tell. 4 ed. Berlin: Duncker and Humblot, 1988.
- League, National Urban. "Stand Your Ground Laws and Their Effect on Violent Crime and The Criminal Justice System." edited by League, N. U. United States: National Urban League, 2013.
- Liptak, Adam. "Justices Extend Firearm Rights in 5-to-4 Ruling." The New York Times, June, 29.
- Mezger, Edmund. Strafrecht. 3 ed. Berlin und Muenchen: Verlag von Duncker & Humblot, 1949.
- Miller, Justin. Criminal Law. St. Paul Minn: West Publishing Co., 1975.
- Otto, Harro. Grundkurs Strafracht: Allgemeine Strafrechtslehre. 31, 8 (2004).
- Perkins, Rollin M. Perkins on Criminal Law. New York: The Foundation Press Inc., 1969.
- Polebaum, Gilda Brancato; Elliot E. "The Right of Police Officers." New York: American Civil Liberties Union Inc., 1981.
- Prosser, William L. Handbook of the law of torts. 4 ed. Minnesota: West Publishing Co., 1971.
- Robinson, Paul H. Criminal Law Defence : Systematic Analysis. Crim. Law. Rev. 85 (1982).
- Roman, John. "Do Stand Your Ground Laws Worsen Racial Disparities?": Urban Institute MetroTrends Blog, 2012.

- Ross, Luevonda P. Transmogrification of Self-Defense by National Rifle Association-Inspired Statutes: From the Doctrine of Retreat to the Right to Stand Your Ground. Southern University Law Review 35, Fall (2007).
- Sloan, Irving J. The Law of Self-defense : Legal and Ethical Principles. New York: Oceana Publications, 1987.
- Turner, J.W. Cecil. Kenny's Outline of Criminal Law. Cambridge University: Cambridge University Press, 1964.
- Uniacke, Suzanne. Self-Defense and Natural Law. The American Journal of Jurisprudence 36 (1991).
- Wessels, Johannes. Strafrecht: Allgemeiner Teil. 14 ed. Heidelberg: C.F. Mueller juristischer Verlag, 1985.
- Wilims, Paulheinz Baldaz und Gunther. Strafgesetzbuch. 9 ed. Berlin: Walter de Gruyter & Co 1970.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. 10, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินต์ติ้ง, 2551.
- เสนีย์ ปราโมช. อธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายลักษณะทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินต์ติ้ง, 2551.
- แสง บุญเฉลิมวิภาส. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2554.
- โกเมน ภัทรภิรมย์. กฎหมายอาญาเปรียบเทียบและอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- กานต์บดี งามจิตร. "เจาะคำพิพากษายิงคนตายพันผิดเปรียบเทียบหลักกฎหมายสหรัฐฯไทย." หนังสือพิมพ์ข่าวสด, 7 สิงหาคม 2556.
- กุลพล พลวัน. สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2547.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2554.
- . คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา. วารสารอัยการ 25, มกราคม (2523): 7.
- จิตติ ติงศภัทย์. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งเนติบัณฑิตสภา, 2555.
- . คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 ว่าด้วยมูลแห่งหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2526.
- . "บันทึกท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 294/2500." 2500.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. กฎหมายและการใช้อำนาจข้อสังเกตบางประการ .: วารสารนิติศาสตร์, มีนาคม (2524).
- ณรินทร์ ช่างเผือกงาม. อาวุธปืนถูกกฎหมายคุณมิได้. กรุงเทพมหานคร: ประชาชนสำนักพิมพ์, 2555.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง. พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2552.

- ทิพชญา วิริยะศิริ. สิทธิที่สามารถป้องกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534.
- ธีสุทธิ พันธุ์ฤทธิ. การขึ้นสู่อุตสาหกรรมและการวิสามัญฆาตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2556.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2555.
- บัญญัติ สุชีวะ. กฎหมายลักษณะทรัพย์. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2556.
- บุญธดา หาญทวีพันธุ์. ความเป็นภาวะวิสัยในคดีวิสามัญฆาตกรรมศึกษากระบวนการค้นหาคำความจริง : ในชั้นเจ้าพนักงาน. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, นิติศาสตร์ ธุรกิจบัณฑิตย์. 2555.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. นิติปรัชญา. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.
- พิพัฒน์ จักรางกูร. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2525.
- ราชบุรดีเรกฤทธิ, กรมหลวง. กฎหมายเล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2513.
- ฤทธิรงค์ สมอุดร. การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายศึกษาเน้นหนักเฉพาะขอบเขตการป้องกัน. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2536.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2538.
- สำนักงานกฤษฎีกา. "บันทึกการเสนอความเห็นของคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา." กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกฤษฎีกา, 2483.
- . "มติของที่ประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 141/199/2483 วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ.2483." กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกฤษฎีกา, 2483.
- . "รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 114/75/2483 วันศุกร์ที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2483." กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกฤษฎีกา, 2483.
- สุดสงวน สุธีสร. อาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. บันทึกของนายยอร์ช ปาคูซ์ เกี่ยวกับการร่างกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 18, 2 (2531).
- สุรสิทธิ แสงวิโรจนพัฒน์. การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายอาญาเยอรมัน. ตุลพาท 4, ตุลาคมธันวาคม- (2539): 17.
- หยุด แสงอุทัย. การวินิจฉัยปัญหาคดีอาญา. บทบัณฑิตย์ 11(2481-2483).
- . ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- . คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2548.
- อุททิศ แสนโกศิก. กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2525.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างกฎหมายอาญาว่าด้วยการกระทำโดยป้องกันของมลรัฐต่างๆในประเทศสหรัฐอเมริกา

Hawaii Revised Statues Title 13A Criminal Code

§703-304 Use of force in self-protection.

(1) Subject to the provisions of this section and of section 703-308, the use of force upon or toward another person is justifiable when the actor believes that such force is immediately necessary for the purpose of protecting himself against the use of unlawful force by the other person on the present occasion.

(2) The use of deadly force is justifiable under this section if the actor believes that deadly force is necessary to protect himself against death, serious bodily injury, kidnapping, rape, or forcible sodomy.

(3) Except as otherwise provided in subsections (4) and (5) of this section, a person employing protective force may estimate the necessity thereof under the circumstances as he believes them to be when the force is used without retreating, surrendering possession, doing any other act which he has no legal duty to do, or abstaining from any lawful action.

(4) The use of force is not justifiable under this section:

(a) To resist an arrest which the actor knows is being made by a law enforcement officer, although the arrest is unlawful; or

(b) To resist force used by the occupier or possessor of property or by another person on his behalf, where the actor knows that the person using the force is doing so under a claim of right to protect the property, except that this limitation shall not apply if:

(i) The actor is a public officer acting in the performance of his duties or a person lawfully assisting him therein or a person making or assisting in a lawful arrest; or

(ii) The actor believes that such force is necessary to protect himself against death or serious bodily injury.

(5) The use of deadly force is not justifiable under this section if:

(a) The actor, with the intent of causing death or serious bodily injury, provoked the use of force against himself in the same encounter; or

(b) The actor knows that he can avoid the necessity of using such force with complete safety by retreating or by surrendering possession of a thing to a person asserting a claim of right thereto or by complying with a demand that he abstain from any action which he has no duty to take, except that:

(i) The actor is not obliged to retreat from his dwelling or place of work, unless he was the initial aggressor or is assailed in his place of work by another person whose place of work the actor knows it to be; and

(ii) A public officer justified in using force in the performance of his duties, or a person justified in using force in his assistance or a person justified in using force in making an arrest or preventing an escape, is not obliged to desist from efforts to perform his duty, effect the arrest, or prevent the escape because of resistance or threatened resistance by or on behalf of the person against whom the action is directed.

(6) The justification afforded by this section extends to the use of confinement as protective force only if the actor takes all reasonable measures to terminate the confinement as soon as he knows that he safely can, unless the person confined has been arrested on a charge of crime.

§703-309 Use of force by persons with special responsibility for care, discipline, or safety of others.

The use of force upon or toward the person of another is justifiable under the following circumstances:

(1) The actor is the parent or guardian or other person similarly responsible for the general care and supervision of a minor, or a person acting at the request of the parent, guardian, or other responsible person, and:

(a) The force is employed with due regard for the age and size of the minor and is reasonably related to the purpose of safeguarding or promoting the welfare of the minor, including the prevention or punishment of the minor's misconduct; and

(b) The force used is not designed to cause or known to create a risk of causing substantial bodily injury, disfigurement, extreme pain or mental distress, or neurological damage.

(2) The actor is a principal, the principal's agent, a teacher, or a person otherwise entrusted with the care or supervision for a special purpose of a minor, and:

(a) The actor believes that the force used is necessary to further that special purpose, including maintenance of reasonable discipline in a school, class, other group, or at activities supervised by the department of education held on or off school property and that the use of force is consistent with the welfare of the minor; and

(b) The degree of force, if it had been used by the parent or guardian of the minor, would not be unjustifiable under paragraph (1)(b).

(3) The actor is the guardian or other person similarly responsible for the general care and supervision of an incompetent person, and:

(a) The force is employed with due regard for the age and size of the incompetent person and is reasonably related to the purpose of safeguarding or promoting the welfare of the incompetent person, including the prevention of the

incompetent person's misconduct, or, when such incompetent person is in a hospital or other institution for the incompetent person's care and custody, for the maintenance of reasonable discipline in the institution; and

(b) The force used is not designed to cause or known to create a risk of causing substantial bodily injury, disfigurement, extreme pain or mental distress, or neurological damage.

(4) The actor is a doctor or other therapist or a person assisting the doctor or therapist at the doctor's or therapist's direction, and:

(a) The force is used for the purpose of administering a recognized form of treatment which the actor believes to be adapted to promoting the physical or mental health of the patient; and

(b) The treatment is administered with the consent of the patient, or, if the patient is a minor or an incompetent person, with the consent of the minor's or incompetent person's parent or guardian or other person legally competent to consent in the minor's or incompetent person's behalf, or the treatment is administered in an emergency when the actor believes that no one competent to consent can be consulted and that a reasonable person, wishing to safeguard the welfare of the patient, would consent.

(5) The actor is a warden or other authorized official of a correctional institution, and:

(a) The actor believes that the force used is necessary for the purpose of enforcing the lawful rules or procedures of the institution; and

(b) The nature or degree of force used is not forbidden by other provisions of the law governing the conduct of correctional institutions; and

(c) If deadly force is used, its use is otherwise justifiable under this chapter.

(6) The actor is a person responsible for the safety of a vessel or an aircraft or a person acting at the direction of the person responsible for the safety of a vessel or an aircraft, and:

(a) The actor believes that the force used is necessary to prevent interference with the operation of the vessel or aircraft or obstruction of the execution of a lawful order, unless the actor's belief in the lawfulness of the order is erroneous and the actor's error is due to ignorance or mistake as to the law defining authority; and

(b) If deadly force is used, its use is otherwise justifiable under this chapter.

(7) The actor is a person who is authorized or required by law to maintain order or decorum in a vehicle, train, or other carrier, or in a place where others are assembled, and:

(a) The actor believes that the force used is necessary for that purpose; and

(b) The force used is not designed to cause or known to create a substantial risk of causing death, bodily injury or extreme mental distress.

§703-308 Use of force to prevent suicide or the commission of a crime.

(1) The use of force upon or toward the person of another is justifiable when the actor believes that such force is immediately necessary to prevent the other person from committing suicide, inflicting serious bodily harm upon oneself, committing or consummating the commission of a crime involving or threatening bodily injury, damage to or loss of property, or breach of the peace, except that:

(a) Any limitations imposed by the other provisions of this chapter on the justifiable use of force in self- protection, for the protection of others, the protection of property, the effectuation of an arrest, or the prevention of an escape from custody shall apply notwithstanding the criminality of the conduct against which such force is used; and

(b) The use of deadly force is not in any event justifiable under this section unless:

(i) The actor believes that there is a substantial risk that the person whom the actor seeks to prevent from committing a crime will cause death or

serious bodily injury to another unless the commission or the consummation of the crime is prevented and that the use of such force presents no substantial risk of injury to innocent persons; or

(ii) The actor believes that the use of such force is necessary to suppress a riot after the rioters have been ordered to disperse and warned, in any particular manner that the law may require, that deadly force will be used if they do not obey.

(2) The justification afforded by this section extends to the use of confinement as preventive force only if the actor takes all reasonable measures to terminate the confinement as soon as the actor knows that the actor safely can, unless the person confined has been arrested on a charge of crime.

§703-306 Use of force for the protection of property

(1) The use of force upon or toward the person of another is justifiable when the actor believes that such force is immediately necessary:

(a) To prevent the commission of criminal trespass or burglary in a building or upon real property in the actor's possession or in the possession of another person for whose protection the actor acts; or

(b) To prevent unlawful entry upon real property in the actor's possession or in the possession of another person for whose protection the actor acts; or

(c) To prevent theft, criminal mischief, or any trespassory taking of tangible, movable property in the actor's possession or in the possession of another person for whose protection the actor acts.

(2) The actor may in the circumstances specified in subsection (1) use such force as the actor believes is necessary to protect the threatened property, provided that the actor first requests the person against whom force is used to desist from the person's interference with the property, unless the actor believes that:

(a) Such a request would be useless; or

(b) It would be dangerous to the actor or another person to make the request; or

(c) Substantial harm would be done to the physical condition of the property which is sought to be protected before the request could effectively be made.

(3) The use of deadly force for the protection of property is justifiable only if:

(a) The person against whom the force is used is attempting to dispossess the actor of the actor's dwelling otherwise than under a claim of right to its possession; or

(b) The person against whom the deadly force is used is attempting to commit felonious property damage, burglary, robbery, or felonious theft and either:

(i) Has employed or threatened deadly force against or in the presence of the actor; or

(ii) The use of force other than deadly force to prevent the commission of the crime would expose the actor or another person in the actor's presence to substantial danger of serious bodily injury.

(4) The justification afforded by this section extends to the use of a device for the purpose of protecting property only if:

(a) The device is not designed to cause or known to create a substantial risk of causing death or serious bodily injury; and

(b) The use of the particular device to protect the property from entry or trespass is reasonable under the circumstances, as the defendant believes them to be; and

(c) The device is one customarily used for such a purpose or reasonable care is taken to make known to probable intruders the fact that it is used.

(5) The justification afforded by this section extends to the use of confinement as protective force only if the actor takes all reasonable measures to terminate the confinement as soon as the actor knows that the actor can do so with safety to the property, unless the person confined has been arrested on a charge of crime.

Arizona Revised Statutes § 13-411 Justification; use of force in crime prevention; applicability

A. A person is justified in threatening or using both physical force and deadly physical force against another if and to the extent the person reasonably believes that physical force or deadly physical force is immediately necessary to prevent the other's commission of arson of an occupied structure under section 13-1704, burglary in the second or first degree under section 13-1507 or 13-1508, kidnapping under section 13-1304, manslaughter under section 13-1103, second or first degree murder under section 13-1104 or 13-1105, sexual conduct with a minor under section 13-1405, sexual assault under section 13-1406, child molestation under section 13-1410, armed robbery under section 13-1904 or aggravated assault under section 13-1204, subsection A, paragraphs 1 and 2.

B. There is no duty to retreat before threatening or using physical force or deadly physical force justified by subsection A of this section.

C. A person is presumed to be acting reasonably for the purposes of this section if the person is acting to prevent what the person reasonably believes is the imminent or actual commission of any of the offenses listed in subsection A of this section.

D. This section includes the use or threatened use of physical force or deadly physical force in a person's home, residence, place of business, land the person owns or leases, conveyance of any kind, or any other place in this state where a person has a right to be.

Colorado Revised Statutes (C.R.S.) Title 18 Criminal Code

18-1-704. Use of physical force in defense of a person

(1) Except as provided in subsections (2) and (3) of this section, a person is justified in using physical force upon another person in order to defend himself or a third person from what he reasonably believes to be the use or imminent use of unlawful physical force by that other person, and he may use a degree of force which he reasonably believes to be necessary for that purpose.

(2) Deadly physical force may be used only if a person reasonably believes a lesser degree of force is inadequate and:

(a) The actor has reasonable ground to believe, and does believe, that he or another person is in imminent danger of being killed or of receiving great bodily injury; or

(b) The other person is using or reasonably appears about to use physical force against an occupant of a dwelling or business establishment while committing or attempting to commit burglary as defined in sections 18-4-202 to 18-4-204; or

(c) The other person is committing or reasonably appears about to commit kidnapping as defined in section 18-3-301 or 18-3-302, robbery as defined in section 18-4-301 or 18-4-302, sexual assault as set forth in section 18-3-402, or in section 18-3-403 as it existed prior to July 1, 2000, or assault as defined in sections 18-3-202 and 18-3-203.

(3) Notwithstanding the provisions of subsection (1) of this section, a person is not justified in using physical force if:

(a) With intent to cause bodily injury or death to another person, he provokes the use of unlawful physical force by that other person; or

(b) He is the initial aggressor; except that his use of physical force upon another person under the circumstances is justifiable if he withdraws from the

encounter and effectively communicates to the other person his intent to do so, but the latter nevertheless continues or threatens the use of unlawful physical force; or

(c) The physical force involved is the product of a combat by agreement not specifically authorized by law.

(4) In a case in which the defendant is not entitled to a jury instruction regarding self-defense as an affirmative defense, the court shall allow the defendant to present evidence, when relevant, that he or she was acting in self-defense. If the defendant presents evidence of self-defense, the court shall instruct the jury with a self-defense law instruction. The court shall instruct the jury that it may consider the evidence of self-defense in determining whether the defendant acted recklessly, with extreme indifference, or in a criminally negligent manner. However, the self-defense law instruction shall not be an affirmative defense instruction and the prosecuting attorney shall not have the burden of disproving self-defense. This section shall not apply to strict liability crimes.

Indiana Code - Section 35-41-3-2: Use of force to protect person or property

(a) A person is justified in using reasonable force against another person to protect the person or a third person from what the person reasonably believes to be the imminent use of unlawful force. However, a person:

(1) is justified in using deadly force; and

(2) does not have a duty to retreat;

if the person reasonably believes that that force is necessary to prevent serious bodily injury to the person or a third person or the commission of a forcible felony. No person in this state shall be placed in legal jeopardy of any kind whatsoever for protecting the person or a third person by reasonable means necessary.

(b) A person:

(1) is justified in using reasonable force, including deadly force, against another person; and

(2) does not have a duty to retreat;

if the person reasonably believes that the force is necessary to prevent or terminate the other person's unlawful entry of or attack on the person's dwelling, curtilage, or occupied motor vehicle.

(c) With respect to property other than a dwelling, curtilage, or an occupied motor vehicle, a person is justified in using reasonable force against another person if the person reasonably believes that the force is necessary to immediately prevent or terminate the other person's trespass on or criminal interference with property lawfully in the person's possession, lawfully in possession of a member of the person's immediate family, or belonging to a person whose property the person has authority to protect. However, a person:

(1) is justified in using deadly force; and

(2) does not have a duty to retreat;

only if that force is justified under subsection (a).

(d) A person is justified in using reasonable force, including deadly force, against another person and does not have a duty to retreat if the person reasonably believes that the force is necessary to prevent or stop the other person from hijacking, attempting to hijack, or otherwise seizing or attempting to seize unlawful control of an aircraft in flight. For purposes of this subsection, an aircraft is considered to be in flight while the aircraft is:

(1) on the ground in Indiana:

(A) after the doors of the aircraft are closed for takeoff; and

(B) until the aircraft takes off;

(2) in the airspace above Indiana; or

(3) on the ground in Indiana:

(A) after the aircraft lands; and

(B) before the doors of the aircraft are opened after landing.

(e) Notwithstanding subsections (a), (b), and (c), a person is not justified in using force if:

(1) the person is committing or is escaping after the commission of a crime;

(2) the person provokes unlawful action by another person with intent to cause bodily injury to the other person; or

(3) the person has entered into combat with another person or is the initial aggressor unless the person withdraws from the encounter and communicates to the other person the intent to do so and the other person nevertheless continues or threatens to continue unlawful action.

(f) Notwithstanding subsection (d), a person is not justified in using force if the person:

(1) is committing, or is escaping after the commission of, a crime;

(2) provokes unlawful action by another person, with intent to cause bodily injury to the other person; or

(3) continues to combat another person after the other person withdraws from the encounter and communicates the other person's intent to stop hijacking, attempting to hijack, or otherwise seizing or attempting to seize unlawful control of an aircraft in flight.

Louisiana Statutes Annotated-Louisiana Revised Statutes Title 14 § 20 (RS 14:20)
Justifiable homicide

A. A homicide is justifiable:

(1) When committed in self-defense by one who reasonably believes that he is in imminent danger of losing his life or receiving great bodily harm and that the killing is necessary to save himself from that danger.

(2) When committed for the purpose of preventing a violent or forcible felony involving danger to life or of great bodily harm by one who reasonably believes that such an offense is about to be committed and that such action is necessary for its prevention. The circumstances must be sufficient to excite the fear of a reasonable person that there would be serious danger to his own life or person if he attempted to prevent the felony without the killing.

(3) When committed against a person whom one reasonably believes to be likely to use any unlawful force against a person present in a dwelling or a place of business, or when committed against a person whom one reasonably believes is attempting to use any unlawful force against a person present in a motor vehicle as defined in R.S. 32:1(40), while committing or attempting to commit a burglary or robbery of such dwelling, business, or motor vehicle.

(4) (a) When committed by a person lawfully inside a dwelling, a place of business, or a motor vehicle as defined in R.S. 32:1(40), against a person who is attempting to make an unlawful entry into the dwelling, place of business, or motor vehicle, or who has made an unlawful entry into the dwelling, place of business, or motor vehicle, and the person committing the homicide reasonably believes that the use of deadly force is necessary to prevent the entry or to compel the intruder to leave the premises or motor vehicle.

(b) The provisions of this Paragraph shall not apply when the person committing the homicide is engaged, at the time of the homicide, in the acquisition of, the distribution of, or possession of, with intent to distribute a controlled

dangerous substance in violation of the provisions of the Uniform Controlled Dangerous Substances Law.

B. For the purposes of this Section, there shall be a presumption that a person lawfully inside a dwelling, place of business, or motor vehicle held a reasonable belief that the use of deadly force was necessary to prevent unlawful entry thereto, or to compel an unlawful intruder to leave the premises or motor vehicle, if both of the following occur:

(1) The person against whom deadly force was used was in the process of unlawfully and forcibly entering or had unlawfully and forcibly entered the dwelling, place of business, or motor vehicle.

(2) The person who used deadly force knew or had reason to believe that an unlawful and forcible entry was occurring or had occurred.

C. A person who is not engaged in unlawful activity and who is in a place where he or she has a right to be shall have no duty to retreat before using deadly force as provided for in this Section, and may stand his or her ground and meet force with force.

D. No finder of fact shall be permitted to consider the possibility of retreat as a factor in determining whether or not the person who used deadly force had a reasonable belief that deadly force was reasonable and apparently necessary to prevent a violent or forcible felony involving life or great bodily harm or to prevent the unlawful entry.

Mississippi Code Annotated Section 97-3-15

(1) The killing of a human being by the act, procurement or omission of another shall be justifiable in the following cases:

(a) When committed by public officers, or those acting by their aid and assistance, in obedience to any judgment of a competent court;

(b) When necessarily committed by public officers, or those acting by their command in their aid and assistance, in overcoming actual resistance to the execution of some legal process, or to the discharge of any other legal duty;

(c) When necessarily committed by public officers, or those acting by their command in their aid and assistance, in retaking any felon who has been rescued or has escaped;

(d) When necessarily committed by public officers, or those acting by their command in their aid and assistance, in arresting any felon fleeing from justice;

(e) When committed by any person in resisting any attempt unlawfully to kill such person or to commit any felony upon him, or upon or in any dwelling, occupied vehicle or the building of a business during hours when the business is closed to the public in which such person shall be;

(f) When committed in the lawful defense of one's own person or any other human being, where there shall be reasonable ground to apprehend a design to commit a felony or to do some great personal injury, and there shall be imminent danger of such design being accomplished;

(g) When necessarily committed in attempting by lawful ways and means to apprehend any person for any felony committed;

(h) When necessarily committed in lawfully suppressing any riot or in lawfully keeping and preserving the peace.

(2) (a) As used in subsection (1)(c) and (d) of this section, the term "when necessarily committed" means that a public officer or a person acting by or at the officer's command, aid or assistance is authorized to use such force as necessary in securing and detaining the felon offender, overcoming the offender's resistance, preventing the offender's escape, recapturing the offender if the offender escapes or in protecting himself or others from bodily harm; but such officer or person shall not be authorized to resort to deadly or dangerous means when to do so would be unreasonable under the circumstances. The public officer or person acting by or at the officer's command may act upon a reasonable apprehension of the surrounding circumstances; however, such officer or person shall not use excessive force or force that is greater than reasonably necessary in securing and detaining the offender, overcoming the offender's resistance, preventing the offender's escape, recapturing the offender if the offender escapes or in protecting himself or others from bodily harm.

(b) As used in subsection (1)(c) and (d) of this section the term "felon" shall include an offender who has been convicted of a felony and shall also include an offender who is in custody, or whose custody is being sought, on a charge or for an offense which is punishable, upon conviction, by death or confinement in the penitentiary.

(c) As used in subsections (1)(e) and (3) of this section, "dwelling" means a building or conveyance of any kind that has a roof over it, whether the building or conveyance is temporary or permanent, mobile or immobile, including a tent, that is designed to be occupied by people lodging therein at night, including any attached porch;

(3) A person who uses defensive force shall be presumed to have reasonably feared imminent death or great bodily harm, or the commission of a felony upon him or another or upon his dwelling, a vehicle which he was occupying or the building of a business during hours when the business is closed to the public, if the person against whom the defensive force was used was in the process of unlawfully and forcibly entering, or had unlawfully and forcibly entered, a dwelling, occupied

vehicle or the building of a business during hours when the business is closed to the public, or if that person had unlawfully removed or was attempting to unlawfully remove another against the other person's will from that dwelling, occupied vehicle or the building of a business during hours when the business is closed to the public, and the person who used defensive force knew or had reason to believe that the forcible entry or unlawful and forcible act was occurring or had occurred. This presumption shall not apply if the person against whom defensive force was used has a right to be in or is a lawful resident or owner of the dwelling or vehicle, or is the lawful employee or owner of the business or the building of the business, or if the person who uses defensive force is engaged in unlawful activity;

(4) A person who is not the initial aggressor and is not engaged in unlawful activity shall have no duty to retreat before using deadly force under subsection (1)(e) or (f) of this section if the person is in a place where the person has a right to be, and no finder of fact shall be permitted to consider the person's failure to retreat as evidence that the person's use of force was unnecessary, excessive or unreasonable.

(5) (a) A person using deadly force in accordance with the provisions of subsection (1)(e) or (f) of this section shall be immune from criminal prosecution for the use of such force and shall be immune from any civil liability for injuries or death resulting from the use of force. The presumptions contained in subsection (1)(e) and (f) of this section shall apply in civil cases in which self-defense or defense of another is claimed as a defense.

(b) The court shall award reasonable attorney's fees, court costs, compensation for loss of income, and all expenses incurred by the defendant in defense of any civil action brought by a plaintiff if the court finds that the defendant is immune from prosecution as provided in this subsection (5).

Florida Statutes § 776.012 Use of force in defense of person

A person is justified in using force, except deadly force, against another when and to the extent that the person reasonably believes that such conduct is necessary to defend himself or herself or another against the other's imminent use of unlawful force. However, a person is justified in the use of deadly force and does not have a duty to retreat if:

- (1) He or she reasonably believes that such force is necessary to prevent imminent death or great bodily harm to himself or herself or another or to prevent the imminent commission of a forcible felony; or
- (2) Under those circumstances permitted pursuant to s. 776.013.

Florida Statutes § 776.013 Home protection; use of deadly force; presumption of fear of death or great bodily harm

(1) A person is presumed to have held a reasonable fear of imminent peril of death or great bodily harm to himself or herself or another when using defensive force that is intended or likely to cause death or great bodily harm to another if:

(a) The person against whom the defensive force was used was in the process of unlawfully and forcefully entering, or had unlawfully and forcibly entered, a dwelling, residence, or occupied vehicle, or if that person had removed or was attempting to remove another against that person's will from the dwelling, residence, or occupied vehicle; and

(b) The person who uses defensive force knew or had reason to believe that an unlawful and forcible entry or unlawful and forcible act was occurring or had occurred.

(2) The presumption set forth in subsection (1) does not apply if:

(a) The person against whom the defensive force is used has the right to be in or is a lawful resident of the dwelling, residence, or vehicle, such as an owner,

lessee, or titleholder, and there is not an injunction for protection from domestic violence or a written pretrial supervision order of no contact against that person; or

(b) The person or persons sought to be removed is a child or grandchild, or is otherwise in the lawful custody or under the lawful guardianship of, the person against whom the defensive force is used; or

(c) The person who uses defensive force is engaged in an unlawful activity or is using the dwelling, residence, or occupied vehicle to further an unlawful activity; or

(d) The person against whom the defensive force is used is a law enforcement officer, as defined in s. 943.10(14), who enters or attempts to enter a dwelling, residence, or vehicle in the performance of his or her official duties and the officer identified himself or herself in accordance with any applicable law or the person using force knew or reasonably should have known that the person entering or attempting to enter was a law enforcement officer.

(3) A person who is not engaged in an unlawful activity and who is attacked in any other place where he or she has a right to be has no duty to retreat and has the right to stand his or her ground and meet force with force, including deadly force if he or she reasonably believes it is necessary to do so to prevent death or great bodily harm to himself or herself or another or to prevent the commission of a forcible felony.

(4) A person who unlawfully and by force enters or attempts to enter a person's dwelling, residence, or occupied vehicle is presumed to be doing so with the intent to commit an unlawful act involving force or violence.

(5) As used in this section, the term:

(a) "Dwelling" means a building or conveyance of any kind, including any attached porch, whether the building or conveyance is temporary or permanent, mobile or immobile, which has a roof over it, including a tent, and is designed to be occupied by people lodging therein at night.

(b) “Residence” means a dwelling in which a person resides either temporarily or permanently or is visiting as an invited guest.

(c) “Vehicle” means a conveyance of any kind, whether or not motorized, which is designed to transport people or property.

Alabama Code § 13A-3-23 : Use of force in defense of a person

(a) A person is justified in using physical force upon another person in order to defend himself or herself or a third person from what he or she reasonably believes to be the use or imminent use of unlawful physical force by that other person, and he or she may use a degree of force which he or she reasonably believes to be necessary for the purpose. A person may use deadly physical force, and is legally presumed to be justified in using deadly physical force in self-defense or the defense of another person pursuant to subdivision (4), if the person reasonably believes that another person is:

(1) Using or about to use unlawful deadly physical force.

(2) Using or about to use physical force against an occupant of a dwelling while committing or attempting to commit a burglary of such dwelling.

(3) Committing or about to commit a kidnapping in any degree, assault in the first or second degree, burglary in any degree, robbery in any degree, forcible rape, or forcible sodomy.

(4) In the process of unlawfully and forcefully entering, or has unlawfully and forcefully entered, a dwelling, residence, or occupied vehicle, or federally licensed nuclear power facility, or is in the process of sabotaging or attempting to sabotage a federally licensed nuclear power facility, or is attempting to remove, or has forcefully removed, a person against his or her will from any dwelling, residence, or occupied vehicle when the person has a legal right to be there, and provided that the person using the deadly physical force knows or has reason to believe that an unlawful and forcible entry or unlawful and forcible act is occurring. The legal presumption that a

person using deadly physical force is justified to do so pursuant to this subdivision does not apply if:

a. The person against whom the defensive force is used has the right to be in or is a lawful resident of the dwelling, residence, or vehicle, such as an owner or lessee, and there is not an injunction for protection from domestic violence or a written pretrial supervision order of no contact against that person;

b. The person sought to be removed is a child or grandchild, or is otherwise in the lawful custody or under the lawful guardianship of, the person against whom the defensive force is used;

c. The person who uses defensive force is engaged in an unlawful activity or is using the dwelling, residence, or occupied vehicle to further an unlawful activity; or

d. The person against whom the defensive force is used is a law enforcement officer acting in the performance of his or her official duties.

(b) A person who is justified under subsection (a) in using physical force, including deadly physical force, and who is not engaged in an unlawful activity and is in any place where he or she has the right to be has no duty to retreat and has the right to stand his or her ground.

(c) Notwithstanding the provisions of subsection (a), a person is not justified in using physical force if:

(1) With intent to cause physical injury or death to another person, he or she provoked the use of unlawful physical force by such other person.

(2) He or she was the initial aggressor, except that his or her use of physical force upon another person under the circumstances is justifiable if he or she withdraws from the encounter and effectively communicates to the other person his or her intent to do so, but the latter person nevertheless continues or threatens the use of unlawful physical force.

(3) The physical force involved was the product of a combat by agreement not specifically authorized by law.

(d) A person who uses force, including deadly physical force, as justified and permitted in this section is immune from criminal prosecution and civil action for the use of such force, unless the force was determined to be unlawful.

(e) A law enforcement agency may use standard procedures for investigating the use of force described in subsection (a), but the agency may not arrest the person for using force unless it determines that there is probable cause that the force used was unlawful.

ตัวอย่างกฎหมายอาญาของมลรัฐว่าด้วยการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจใน
ประเทศสหรัฐอเมริกา

Minnesota Statutes 609.06 Authorized use of force

Subdivision 1 When authorized. Except as otherwise provided in subdivision 2, reasonable force may be used upon or toward the person of another without the other's consent when the following circumstances exist or the actor reasonably believes them to exist:

(1) when used by a public officer or one assisting a public officer under the public officer's direction:

- (a) in effecting a lawful arrest; or
- (b) in the execution of legal process; or
- (c) in enforcing an order of the court; or
- (d) in executing any other duty imposed upon the public officer by law; or

- (2) when used by a person not a public officer in arresting another in the cases and in the manner provided by law and delivering the other to an officer competent to receive the other into custody; or
- (3) when used by any person in resisting or aiding another to resist an offense against the person; or
- (4) when used by any person in lawful possession of real or personal property, or by another assisting the person in lawful possession, in resisting a trespass upon or other unlawful interference with such property; or
- (5) when used by any person to prevent the escape, or to retake following the escape, of a person lawfully held on a charge or conviction of a crime; or
- (6) when used by a parent, guardian, teacher, or other lawful custodian of a child or pupil, in the exercise of lawful authority, to restrain or correct such child or pupil; or
- (7) when used by a school employee or school bus driver, in the exercise of lawful authority, to restrain a child or pupil, or to prevent bodily harm or death to another; or
- (8) when used by a common carrier in expelling a passenger who refuses to obey a lawful requirement for the conduct of passengers and reasonable care is exercised with regard to the passenger's personal safety; or
- (9) when used to restrain a person with a mental illness or a person with a developmental disability from self-injury or injury to another or when used by one with authority to do so to compel compliance with reasonable requirements for the person's control, conduct, or treatment; or
- (10) when used by a public or private institution providing custody or treatment against one lawfully committed to it to compel compliance with reasonable requirements for the control, conduct, or treatment of the committed person.

Subdivision 2 Deadly force used against peace officers. Deadly force may not be used against peace officers who have announced their presence and are performing official duties at a location where a person is committing a crime or an act that would be a crime if committed by an adult.

Minnesota Statutes 609.066 Authorized use of deadly force by peace officer

Subdivision 1 Deadly force defined. For the purposes of this section, "deadly force" means force which the actor uses with the purpose of causing, or which the actor should reasonably know creates a substantial risk of causing, death or great bodily harm. The intentional discharge of a firearm, other than a firearm loaded with less lethal munitions and used by a peace officer within the scope of official duties, in the direction of another person, or at a vehicle in which another person is believed to be, constitutes deadly force. "Less lethal munitions" means projectiles which are designed to stun, temporarily incapacitate, or cause temporary discomfort to a person. "Peace officer" has the meaning given in section 626.84, subdivision 1.

Subdivision 2 Use of deadly force. Notwithstanding the provisions of section 609.06 or 609.065, the use of deadly force by a peace officer in the line of duty is justified only when necessary:

- (1) to protect the peace officer or another from apparent death or great bodily harm;
- (2) to effect the arrest or capture, or prevent the escape, of a person whom the peace officer knows or has reasonable grounds to believe has committed or attempted to commit a felony involving the use or threatened use of deadly force;
- or
- (3) to effect the arrest or capture, or prevent the escape, of a person whom the officer knows or has reasonable grounds to believe has committed or attempted to commit a felony if the officer reasonably believes that the person will cause death or great bodily harm if the person's apprehension is delayed.

Subdivision 3 No defense. This section and sections 609.06, 609.065 and 629.33 may not be used as a defense in a civil action brought by an innocent third party.

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ว่าด้วยเรื่องการกระทำโดยป้องกัน

ARTICLE 122-5

A person is not criminally liable if, confronted with an unjustified attack upon himself or upon another, he performs at that moment an action compelled by the necessity of self-defence or the defence of another person, except where the means of defence used are not proportionate to the seriousness of the attack.

A person is not criminally liable if, to interrupt the commission of a felony or a misdemeanour against property, he performs an act of defence other than wilful murder, where the act is strictly necessary for the intended objective the means used are proportionate to the gravity of the offence.

ARTICLE 122-6

A person is presumed to have acted in a state of self-defence if he performs an action

1° to repulse at night an entry to an inhabited place committed by breaking in, violence or deception;

2° to defend himself against the perpetrators of theft or pillage carried out with violence.

ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันส่วน Fourth title ว่าด้วยเรื่องการกระทำโดยป้องกัน

Section 32 Self-defence

(1) A person who commits an act in self-defence does not act unlawfully.

(2) Self-defence means any defensive action that is necessary to avert an imminent unlawful attack on oneself or another.

Section 33 Excessive self-defence

A person who exceeds the limits of self-defence out of confusion, fear or terror shall not be held criminally liable

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจุฬาลักษณ์ รัตนะจินดาวงศ์ เกิดวันที่ 16 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2532 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) คณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2554 และเนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษา กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ในปีการศึกษา 2556 โดยเข้าศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2555

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY